



การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชน  
อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี



คู่มือนี้พิมพ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม  
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์  
สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2567



**COLLABORATIVE GOVERNANCE IN DEVELOPING THE SOCIAL  
QUALITY OF LIFE OF THE PEOPLE OF BANG KRUI DISTRICT,  
NONTHABURI PROVINCE**



**A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT  
OF THE REQUIREMENTS FOR  
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY IN PUBLIC ADMINISTRATION  
INSTITUTE OF PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC POLICY**

**GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY  
ACADEMIC YEAR 2024**

คุษฎีนิพนธ์เรื่อง

การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชน  
อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

โดย

วิรัตน์ พุ่มพวง

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2567

ศ.(กิตติมคุณ) ดร.สุเทพ เชาวลิต  
ประธานกรรมการสอบ

ศ. ดร.ไพฑูรย์ โพธิสว่าง  
กรรมการ

รศ. ดร.ปธาน สุวรรณมงคล  
กรรมการ

ดร.เฉลิมพร เย็นเยือก  
กรรมการ

รศ. ดร.จิระ ประทีป  
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ศ.ดร.สื้อจิตต์ เพ็ชรประสาน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

30 พฤษภาคม 2568

Dissertation entitled

**COLLABORATIVE GOVERNANCE IN DEVELOPING THE SOCIAL QUALITY OF LIFE  
OF THE PEOPLE OF BANG KRUI DISTRICT, NONTHABURI PROVINCE**

by

WIRAT PUMPOUNG

was submitted in partial fulfillment of the requirements  
for the degree of Doctor of Philosophy in Public Administration

Rangsit University  
Academic Year 2024

---

Prof. Suthep Chaovalit, Ph.D.  
Examination Committee Chairperson

Prof. Paithoon Bhothisawang, Ph.D.  
Member

---

Assoc.Prof.Pathan Suvannamongkol, Ph.D.  
Member

Chalernporn Yenyuak, D.P.A.  
Member

---

Assoc.Prof. Chira Prateep, Ph.D.  
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Prof. Suejit Pechprasarn, Ph.D.)

Dean of Graduate School

May 30, 2025

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สำเร็จลุล่วงได้หากปราศจากความเมตตา การชี้แนะและการสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งข้าพเจ้าขอขอบคุณด้วยความซาบซึ้งใจ ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.จิระ ประทีป อาจารย์ที่ปรึกษาคุณุญนิพนธ์ ผู้ประสิทธิประสาทความรู้ เมตตาให้คำแนะนำทางวิชาการอันทรงคุณค่า พร้อมทั้งเป็นแรงผลักดันสำคัญตลอดการทำวิจัยนี้ ทั้งยังสละเวลาอันมีค่าในการอ่าน ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่ง มุมมองทางวิชาการที่แหลมคมช่วยเติมเต็มงานวิจัยให้มีความลึกซึ้งขึ้น จนคุณุญนิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ในทุกมิติ

ความกรุณาอย่างสูงจากคณะกรรมการสอบคุณุญนิพนธ์ทุกท่าน ได้แก่ ศาสตราจารย์ (กิตติคุณ) ดร.สุเทพ เชาวลิต ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.จิระ ประทีป อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โปธิสว่าง รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล และอาจารย์เฉลิมพร เข็นเขือก ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการอ่านและวิพากษ์งานวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เฉียบคมและลุ่มลึก ส่งผลให้คุณุญนิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องทางวิชาการและมีคุณค่าทางวิชาการอย่างแท้จริง

ขอขอบคุณนายอำเภอบางกรวย สาธารณสุขอำเภอบางกรวย หัวหน้าส่วนราชการ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ องค์กรภาคเอกชน ประชาชนชาวอำเภอบางกรวย และผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ที่เอื้อเพื่อสถานที่ ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยอย่างยิ่ง

สุดท้าย คุณประโยชน์ที่บังเกิดจากผลงานนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ปลูกฝังคุณธรรม ความใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาให้กับผู้วิจัย จนเป็นดั่งแสงสว่างส่องนำทางชีวิตด้วยดีตลอดมา

วิรัตน์ พุ่มพวง

ผู้วิจัย

5708184 : วิรัตน์ พุ่มพวง  
 ชื่อคุณิพนธ์ : การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของ  
 ประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี  
 หลักสูตร : ปรัชญาคุณิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์  
 อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จิระ ประทีป

**บทคัดย่อ**

คุณิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อวิเคราะห์การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี (2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และ (3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

งานวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ รวมทั้งตัวแทนจากภาคประชาชน รวมทั้งสิ้น 55 คน แบบเจาะจงเฉพาะ โดยวิเคราะห์ข้อมูลผ่านกรอบแนวคิด ด้านการจัดการปกครองแบบร่วมมือร่วมทำและทฤษฎีเครือข่ายความร่วมมือ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า (1) การดำเนินงานด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอบางกรวยอยู่ภายใต้กรอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 โดยนายอำเภอได้แสดงบทบาทผู้นำเชิงประสาน โดยใช้อำนาจตามกฎหมายควบคู่กับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผ่านกลไกการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน การบูรณาการทรัพยากร และการเชื่อมโยงบทบาทของหน่วยงานต่างๆ บนฐานความสัมพันธ์เชิงระนาบ อันนำไปสู่การจัดการที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน (2) ปัญหาสำคัญที่พบ คือ คณะกรรมการบางส่วนยังขาดความเข้าใจในหลักคิดสำคัญของกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมที่ควรยึดเป้าหมายความสุขของประชาชนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชนในกระบวนการกำหนดปัญหาและวางแผนร่วมกัน (3) แนวทางการพัฒนาจึงควรเพิ่มศักยภาพคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอให้ทราบกลไก การดำเนินงาน เพื่อร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ อาศัยเครือข่ายประชาชนในการให้ข้อมูลสภาพที่แท้จริง ร่วมกันค้นหาสาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ไข การติดตามงาน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

(คุณิพนธ์นี้มีจำนวนทั้งสิ้น 206 หน้า)

คำสำคัญ: การจัดการปกครองแบบร่วมมือ, การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม, จังหวัดนนทบุรี  
 ลายมือชื่อนักศึกษา ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

5708184 : Wirat Pumpoung  
 Dissertation Title : Collaborative Governance in Developing the Social Quality of Life of the People of Bang Kruai District, Nonthaburi Province  
 Program : Doctor of Philosophy in Public Administration  
 Dissertation Advisor : Assoc.Prof. Chira Prateep, Ph.D.

**Abstract**

This dissertation aims to (1) the implementation of Collaborative Governance in promoting the social dimension of quality-of-life development in Bang Kruai District, Nonthaburi Province. It aims to analyze the structures and processes of collaboration. (2) to study the problems and obstacles of cooperative governance in developing the quality of life in terms of society of the people of Bang Kruai District, Nonthaburi Province. And (3) to propose guidelines for developing Collaborative Governance to improve the quality of life in terms of society for the people of Bang Kruai District, Nonthaburi Province.

Employing a qualitative research design, the study drew on document analysis and in-depth interviews with 55 key informants, including ex-officio members of the District Quality of Life Development Committee and representatives from the civic Sector. Data were interpreted through a descriptive-analytical approach, grounded in theories of Collaborative Governance and Networked governance.

Findings reveal that (1) the district’s development framework operates under the Regulation of the Office of the Prime Minister on Area-Based Quality of Life Development (B.E. 2 5 6 1 ). The district chief exercised legal authority in tandem with facilitative leadership to convene and coordinate multi-Sectoral actors around shared goals. Through resource integration and horizontal collaboration, a functional Network emerged-responsive to local needs and capable of sustaining collective action. (2) Despite these efforts, the study uncovered notable gaps. Some committee members lacked conceptual clarity regarding the principles of social quality-of-life development, particularly with respect to citizen-centered planning and community well-being. Activities were often misaligned with participatory ideals, undermining the effectiveness of local initiatives. (3) The development guidelines should therefore increase the potential of the district quality of life development committee to be aware of the operating mechanisms. To jointly determine roles and responsibilities, using the people's Network to provide true health information. Collaborate to find the cause of the problem, solutions, and follow up on the work to ensure continuity and sustainability..

(Total 206 pages)

Keywords: Collaborative Governance, Life-standards issue resolution, Nonthaburi Province

Student’s Signature ..... Dissertation Advisor’s Signature .....

## สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูป	ช
<b>บทที่ 1</b>	<b>1</b>
บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา	1
1.2 คำถามการวิจัย	6
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย	6
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
<b>บทที่ 2</b>	<b>10</b>
ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการปกครองโดยเครือข่าย	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ	25
2.3 คุณลักษณะและพฤติกรรมการทำงานของผู้นำในปัจจุบันและอนาคต	50
2.4 การพัฒนาคุณภาพชีวิตในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	57
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	74
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	95
<b>บทที่ 3</b>	<b>97</b>
ระเบียบวิธีการวิจัย	97
3.1 ด้านแหล่งข้อมูล	97
3.2 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล	98
3.3 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล	99

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
<b>บทที่ 4 ผลการวิจัย</b>	<b>101</b>
4.1 การวิเคราะห์การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	102
4.2 ปัญหา อุปสรรค การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	132
4.3 แนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	138
<b>บทที่ 5 สรุปผล และข้อเสนอแนะ</b>	<b>146</b>
5.1 สรุปผลการวิจัย	146
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	165
5.3 ข้อเสนอแนะ	173
<b>บรรณานุกรม</b>	<b>177</b>
<b>ภาคผนวก</b>	<b>182</b>
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล	183
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	199
<b>ประวัติผู้วิจัย</b>	<b>206</b>

## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ความแตกต่างระหว่าง Collaborative Governance กับทฤษฎีอื่น	30
2.2	ความแตกต่างระหว่าง Collaborative Governance กับ Collaborative Public Management	32



## สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2.1	ความสัมพันธ์ของเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม	17
2.2	ความสัมพันธ์ของเครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่	19
2.3	กรอบคิดการบูรณาการ Collaborative Governance ของ Emerson	33
2.4	Collaborative Governance ในงานของ Ansell และ Gash	34
2.5	กรอบแนวคิดในการวิจัย	96



# บทที่ 1

## บทนำ

### 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

องค์การอนามัยโลกได้กำหนดปัจจัยทางสังคมในเรื่องของสุขภาพที่เป็นเงื่อนไขในสภาพแวดล้อมของคนตั้งแต่เกิด มีชีวิต เรียนรู้ ทำงาน เล่น ฯลฯ ซึ่งมีผลต่อสุขภาพตามสภาวะที่หลากหลาย ทั้งยังมีผลต่อความเสี่ยงทางสุขภาพและต่อคุณภาพชีวิต World Health Organization (WHO, 1978) ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นที่ผ่านมารัฐบาลได้ใช้กลไกการแก้ปัญหาสุขภาพด้วยแนวคิดระบบราชการ (Ideal-Type Bureaucracy) โดยเชื่อว่าเป็นระบบที่มีการบริหารแบบสมเหตุสมผล เนื่องจากมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ตามความรู้ ความสามารถและมีขอบเขตอำนาจหน้าที่แต่ละลำดับชั้นไว้ควบคุม (Ringer & Fritz, 2004) โดยเน้นการดำเนินการแก้ไขปัญหาสุขภาพ จากฝ่ายข้าราชการซึ่งเป็นบุคลากรสาธารณสุขเป็นหลัก ภาคประชาชนและองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ เป็นเพียงกลุ่มที่เข้ามามีส่วนร่วมช่วยแก้ไขปัญหานั้น ทำให้รูปแบบการแก้ไขปัญหานั้นไม่สอดคล้องกับปัจจัยกำหนดสุขภาพที่ไม่ได้มีเพียงระบบสุขภาพ หากยังประกอบด้วยสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมในชุมชนและการปฏิบัติของประชาชนเอง ส่งผลต่อผลลัพธ์ของคุณภาพชีวิตของประชาชน อาจกล่าวได้ว่า แนวคิดหรือกระบวนการที่สนับสนุนแบบเดิมที่ให้บุคลากรสาธารณสุขเป็นแกนหลักในการดูแลสุขภาพ อาจไม่สามารถใช้ได้ผลอีกต่อไป

นโยบายสาธารณสุขในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญการพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตในระดับอำเภอเป็นหลัก โดยให้ระดับอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบจัดการสุขภาพของประชาชนทั้งระบบเป็นระบบสุขภาพอำเภอ (คู่มือการดำเนินงานตำบลจัดการสุขภาพ ประจำปี 2567, น.1) อำเภอเป็นหน่วยงานภาครัฐระดับภูมิภาคที่อยู่ใกล้ชิดประชาชน เปรียบเสมือนประตูเชื่อมระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งมีหลากหลายหน่วยงาน อาทิเช่น หน่วยงานปกครอง ตำรวจ สถาบันการศึกษา เกษตร สาธารณสุข พัฒนาชุมชน ปศุสัตว์ เป็นต้น หน่วยงานเหล่านี้เกี่ยวข้องกับปัจจัยกำหนดด้านสังคมทั้งสิ้น จุดแข็งคือ สามารถระดมทรัพยากรจากภาคส่วนต่าง ๆ ให้เข้ามามีบทบาทในการทำหน้าที่แก้ไขปัญหานั้นผ่านกระบวนการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ซึ่งเป็นนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข มีนายอำเภอเป็นประธาน (Office of the Prime Minister, 2018) เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนหรือชุมชน ผ่านกระบวนการ

บูรณาการทำให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชนและประชาชน โดยเฉพาะภาครัฐ ไม่เพียงแต่กระทรวงสาธารณสุขแต่ยังมีกระทรวงมหาดไทยและกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่ดำเนิน โครงการและกิจกรรมลงสู่ชุมชนเพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งและประชาชนสามารถพึ่งพาตนเอง ตลอดจนแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยตัวเอง แต่ในความเป็นจริงแล้ว การทำงานของ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง โดยภาครัฐจะมีการบริหารจัดการแบบรวมอำนาจหรืออำนาจนิยม ซึ่งแตกต่างจากภาคเอกชนที่เน้นการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ ดังนั้น การกำหนดบทบาทหรือลักษณะการทำงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับ อำเภอจึงมีความสำคัญและจำเป็นที่ต้องมีความชัดเจน เป็นความท้าทายสำหรับระบบสุขภาพอำเภอ เป็นอย่างยิ่ง ในประเด็นของวิธีการทำงาน รูปแบบการทำงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ระดับอำเภอ (พชอ.) เพื่อให้หน่วยงานรัฐและเอกชน ตลอดจนภาคประชาชนสามารถทำงานร่วมกัน และพร้อมขับเคลื่อนงาน ไปในทิศทางเดียวกันได้

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยได้นำแนวคิดงานสาธารณสุขมูลฐานมาใช้ดูแลสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพได้อย่างทั่วถึง ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเกิดจากปัจจัย กำหนดสุขภาพที่แตกต่างกันทั่วโลก ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพของประชากรโลก ทำให้องค์การอนามัยโลก ตระหนักถึงผลกระทบด้านสุขภาพของมวลมนุษยชาติ จึงเป็นเหตุผลสำคัญนำไปสู่การปฏิรูป ระบบงานสาธารณสุขมูลฐานในประเทศต่าง ๆ ซึ่งองค์ประกอบของงานสาธารณสุขมูลฐานใน ประเทศไทยได้จัดระบบบริการสุขภาพแบบผสมผสาน ดังนั้นจะเห็นได้ว่างานสาธารณสุขมูลฐาน เป็นก้าวแรกของจุดเริ่มต้นการพัฒนาสุขภาพไทย

ในปี พ.ศ. 2545 กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินงานพัฒนาระบบสุขภาพ ผ่านหน่วย บริการตั้งแต่ระดับกระทรวงถึงหน่วยบริการส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วย โรงพยาบาลชุมชนและ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ดำเนินการกิจกรรมแก้ไขปัญหาสุขภาพของประชาชนผ่านกลไก คณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอหรือเรียกว่า “คปสอ.” ซึ่งเป็นการดำเนินงาน โดยใช้โรงพยาบาลชุมชนและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเป็นหัวขบวนในการขับเคลื่อนนโยบาย สุขภาพ การดำเนินงานหลักจะเป็นไปในรูปการแก้ปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่และการร่วมบริหารจัดการงบประมาณ จุดอ่อนของรูปแบบการดำเนินงานดังกล่าว พบว่า การแก้ไขปัญหาสาธารณสุข นั้นไม่ได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอกหน่วยงานสาธารณสุขเท่าที่ควร ทำให้การ ดำเนินงานที่ผ่านมา ไม่สามารถแก้ปัญหาสุขภาพของประชาชนตามสภาพและบริบทปัจจุบันได้ อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากสภาพปัญหาสาธารณสุขที่เปลี่ยนไป เช่น ปัญหาโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ

โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนรวมทั้งวิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชน เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (กานต์ชัยพิสิฐ คงเสถียรพงษ์ และศิวิไลซ์ วรรณรัตน์วิจิตร, 2564, น. 277)

ต่อมาปี พ.ศ. 2557 มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดทางการบริหารจัดการเพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมแก้ปัญหาสุขภาพและปัญหาอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ผ่านโครงสร้างระบบสุขภาพอำเภอหรือเรียกว่า รสอ. (District Health System : DHS) ซึ่งเป็นไปตามแนวคิด District Health System ขององค์การอนามัยโลก (WHO, 1978) เพื่อส่งเสริมการทำงานด้านสุขภาพโดยมีหน่วยงานภาครัฐ 4 องค์กรหลักในการร่วมผลักดันขับเคลื่อนกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ประกอบไปด้วย โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/เทศบาล ตลอดจนภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ผ่านงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ซึ่งได้กำหนดหลักการและแนวทางดำเนินงานระบบสุขภาพอำเภอตาม U-CARE (Archanuphap, Weerawong & Yanana, 2014) นำไปสู่เป้าหมายคือ ประชาชนมีสุขภาพที่ดี ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมาถึงแม้มีการกระจายผู้รับผิดชอบงานสาธารณสุขไปยังหน่วยงานข้างเคียงในพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น แต่กระบวนการขับเคลื่อนและแก้ปัญหาสุขภาพเจ้าภาพหลักยังเป็นหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่เหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังพบว่าการดำเนินงานด้านสาธารณสุขที่ผ่านมาไม่สามารถดึงศักยภาพที่แท้จริงให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ตลอดจนองค์กรอื่น ๆ มาเสริมพลังและร่วมขับเคลื่อนการสร้างเสริมสุขภาพให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปี พ.ศ. 2561 รัฐบาลมุ่งหมายให้ประชาชนทุกคนได้รับการดูแลด้านสุขภาพและสังคมโดยใช้ฐานคิด “พื้นที่เป็นฐาน ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” และเพื่อให้การปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยกำหนดให้มี “คณะกรรมการนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่” มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นที่ปรึกษา มีโครงสร้างคณะกรรมการประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นรองประธานกรรมการ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมอนามัย ปลัดกรุงเทพมหานคร เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานปลัดประกันสุขภาพ เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง โดยมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถด้านการพัฒนาสังคม และด้านการแพทย์จำนวนสามคน และมีรองปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่รับผิดชอบกลุ่มภารกิจด้านการพัฒนาสาธารณสุข

เป็นกรรมการและเลขานุการ มีผู้ช่วยเลขานุการจำนวนสองคนที่มาจากข้าราชการในกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงสาธารณสุขอย่างละหนึ่งคน และมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอหรือเรียกว่า พชอ. เป็นการทำงานของหลายภาคส่วนที่เข้ามามีบทบาทในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นภายในอำเภอตนเอง หรือภายใต้ระบบสุขภาพอำเภอ โครงสร้างคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ซึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย “นายอำเภอ” เป็นประธานคณะกรรมการ และกรรมการอื่นอีกจำนวนไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากบุคคล 3 กลุ่มดังต่อไปนี้ 1) ผู้แทนหน่วยงานของรัฐในอำเภอ 2) ผู้แทนภาคเอกชนในอำเภอ และ 3) ผู้แทนภาคประชาชนในอำเภอ และ “สาธารณสุขอำเภอ” เป็นกรรมการและเลขานุการ (Office of the Prime Minister, 2018) มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ กำหนดแผนงานและเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาในพื้นที่ ขับเคลื่อนให้มีการดำเนินการตามเป้าหมายและแนวทางที่คณะกรรมการกำหนด และแผนงานและเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่ให้เกิดการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ในด้านทรัพยากร บุคลากร งบประมาณ และภารกิจภายใต้อำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานของรัฐนั้น สนับสนุน เสนอแนะ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานในเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน และผู้ประกอบกิจการในพื้นที่ ประสานงานหรือร่วมมือกับ พชอ. อื่น หรือ พชช. คณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน หรือหน่วยงานอื่นทั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง และติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

จากคุณสมบัติของคณะกรรมการฯ และอำนาจหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) มีบทบาทที่สำคัญในการดำเนินงาน ขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น บทบาท ศักยภาพของคณะกรรมการฯ ที่เป็นผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่มีความพร้อม เป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ มีศักยภาพการจัดการและมีความรู้ความสามารถ ก่อให้เกิดกลไกการบูรณาการความร่วมมือในการทำงานของเหล่าตัวแสดงในคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอให้มีความสอดคล้องกับการจัดการปกครองแบบร่วมมือ (Collaborative Governance) ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษาคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เนื่องจากอำเภอบางกรวย เป็นอำเภอที่อยู่ในเขตจังหวัดนนทบุรี เนื้อที่ประมาณ 56.631 ตารางกิโลเมตร ประมาณ 35,880 ไร่ อยู่ในเขตปริมณฑลติดกับเขตบางพลัดและเขตทวีวัฒนาของกรุงเทพมหานคร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 ตำบล 41 หมู่บ้าน และท้องถิ่นประกอบด้วยเทศบาลเมือง 3 แห่ง เทศบาลตำบล 1 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 3 แห่ง มีประชากรทั้งหมด 148,670 คน รวมประชากรแฝงและแรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมากสภาพสังคมมีลักษณะเป็นสังคมเมืองเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากการขยายตัวของความเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานคร ทำให้มีการเพิ่มขึ้นของประชาชนและขยายตัวของชุมชน โดยประชาชนในพื้นที่เขตอำเภอบางกรวยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 45 ประกอบอาชีพรับจ้างในภาคอุตสาหกรรม ประมาณร้อยละ 35 และประกอบอาชีพค้าขายและอื่น ๆ ประมาณร้อยละ 20 และบางส่วนได้ไปประกอบอาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร จากสภาพสังคมและวิถีชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอบางกรวยที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้เกิดความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ที่มีต้นนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ ที่ราชการส่วนกลางมอบหมายให้ข้าราชการบริหารส่วนภูมิภาคนำมาปฏิบัติไม่ได้รับการตอบสนองเท่าที่ควร ประกอบปัญหาด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคม ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อน จึงจำเป็นต้องอาศัยหลากหลายหน่วยงานจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างครอบคลุมทุกมิติ และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานสภานโยบายแห่งชาติดมาพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม ร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาวะแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนและร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะในเรื่องสุขภาพ เรื่องการรับประทานอาหารเพื่อร่วมกันป้องกันการเกิดโรคเรื้อรัง และการออกกำลังกายด้วยการเดิน วิ่ง และขี่จักรยานเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการจัดทำบันทึกความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย กับคณะทำงานเขตสุขภาพเพื่อประชาชนเขตพื้นที่ 4 จังหวัดสระบุรี พ.ศ. 2564 ส่งผลให้ประชาชนหรือชุมชนเห็นความสำคัญแล้วให้ความร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาพื้นที่ ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ มีผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยที่ต่อเนื่อง และไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของงาน นำผลงานที่เป็นต้นแบบไปยังอำเภออื่น ๆ ได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมในพื้นที่อำเภออื่น ๆ ของประเทศไทย และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการปกครองแบบร่วมมือแก่นักวิชาการและองค์กรทางวิชาการในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รวมถึงสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

## 1.2 คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบไว้ดังนี้

- 1) การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นอย่างไร
- 2) ปัญหา อุปสรรคในการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีอย่างไรบ้าง
- 3) แนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ควรเป็นอย่างไร

## 1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิจัยเรื่อง “การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อวิเคราะห์การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
- 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
- 3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

## 1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตเนื้อหา ขอบเขตพื้นที่ ขอบเขตประชากร ขอบเขตเวลา ดังต่อไปนี้

- 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ การริเริ่มความร่วมมือ ตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง การแสดงบทบาทการจัดโครงสร้างการทำงาน การตัดสินใจ และเป้าหมายของการทำงานร่วมกัน อีกทั้ง ผล

การดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมที่ประชาชนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้รับจากการดำเนินกลไกการจัดการปกครองแบบร่วมมือ (Collaborative Governance) ของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวย จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นในการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

2) ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 กลุ่ม เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชนในอำเภอบางกรวย จำนวน 40 ราย รวมจำนวน 55 คน

3) ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ทำงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ

4) ขอบเขตด้านเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาตั้งแต่เริ่มที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ในปี พ.ศ. 2561 จนมาถึงช่วงเวลาที่ศึกษา คือ ปี พ.ศ. 2567

### 1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการวิจัย ดังต่อไปนี้

**การจัดการปกครองแบบร่วมมือ** หมายถึง การที่คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวย ซึ่งประกอบด้วยคณะบุคคลทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้าร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561

**เครือข่ายการบริหารปกครองแบบร่วมมือกัน** หมายถึง องค์กร หน่วยงานและคณะบุคคล ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่เข้าร่วมขับเคลื่อนความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

**ตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง** หมายถึง การพิจารณาบทบาทของตัวแสดงในภาคีความร่วมมือของ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ตลอดจนความสัมพันธ์ที่ ก่อให้เกิดความร่วมมือดังกล่าว

**การแสดงผลบทบาท** หมายถึง การพัฒนาจากบทบาทของผู้นำอย่างเป็นทางการและไม่เป็น ทางการที่มีบทบาทต่อการนำภาคีของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัด นนทบุรี เข้าสู่กลไกการบริหารจัดการแบบร่วมมือ การสร้างความไว้วางใจในแต่ละภาคส่วน ในภาคี การเปิดโอกาสให้แต่ละภาคส่วนในภาคีได้เปิดใจเรียนรู้และยอมรับซึ่งกันและกันจนเกิด ความไว้นือเชื่อใจกันระหว่างภาคส่วนในภาคี การสร้างการรับรู้ปัญหาาร่วมกันจนมีเป้าหมายใน ทิศทางเดียวกันและเป็นเจ้าของทรัพยากรร่วมกัน การเป็นผู้ริเริ่มความร่วมมือ สร้างแรงจูงใจ สร้าง การรับรู้ร่วมกัน ใกล้เคียงความขัดแย้ง ตลอดจน อำนาจการกระบวนกรสร้างความร่วมมือเป็น ไป อย่างราบรื่น

**การจัดโครงสร้างการทำงาน** หมายถึง การพิจารณาจากข้อตกลงร่วมกัน ในภาคีความ ร่วมมือของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยพิจารณาตั้งแต่ การกำหนดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ของเหล่าตัวแสดงในภาคี ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากร ร่วมกันอย่างชัดเจน ภายใต้กรอบกติกาที่ตกลงร่วมกัน

**เป้าหมายของการทำงานร่วมกัน** หมายถึง การพิจารณาการจัดการประชุมแบบร่วมมือของ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้ผลลัพธ์อย่างไรในการพัฒนา คุณภาพชีวิต

**การตัดสินใจ** หมายถึง การพิจารณาจากกิจกรรมที่ส่งเสริมและแสดงให้เห็นถึงความ ร่วมมือของภาคีความร่วมมือของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เช่น ความถี่ของการจัดการประชุม และความถี่ของการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เป็นต้น

**การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม** หมายถึง การที่คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวย ร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สำเร็จตามเป้าหมายการดำเนินงาน ภายใต้การ ดำเนินงาน 4 กรอบ ประกอบด้วย การดูแลผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและ ผู้พิการ การดูแลเรื่องโรคติดต่อเรื้อรัง/โรคติดต่อ (ไข้เลือดออก) การป้องกันอุบัติเหตุทางถนนและ การจัดการขยะ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีพื้นที่เป็นฐานและประชาชนเป็น ศูนย์กลางการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

## 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ผู้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ ตลอดจนองค์กรภาคส่วนอื่น นำผลการศึกษากิจการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งปัญหา อุปสรรค การจัดการปกครองแบบร่วมมือของ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ไปพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้อง กับการบริหารจัดการปกครองแบบร่วมมือ

2) นักวิชาการหรือองค์กรทางวิชาการสาขารัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาวิชาอื่น ๆ นำผลการศึกษากิจการปกครองแบบร่วมมือกันของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตอำเภอบางกรวย และผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค การจัดการปกครองแบบร่วมมือของ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ไปพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการปกครอง แบบร่วมมือให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3) นักวิจัยหรือองค์กรทางวิจัย นำผลการศึกษากิจการปกครองแบบร่วมมือของ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย และผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค การจัดการ ปกครองแบบร่วมมือกันของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ไปพัฒนาแนวทาง การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการปกครองแบบร่วมมือในครั้งต่อไป ให้ได้ผลการวิจัยที่เกิดประโยชน์ต่อ องค์กรและสังคมยิ่งขึ้น

## บทที่ 2

### ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากประเด็นปัญหาหลักของการวิจัย คำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในบทที่ 1 ได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการสร้างกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาที่ขอนำเสนอในบทนี้ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดการบริหารปกครองภาครัฐโดยเครือข่าย
- 2.2 แนวคิดการบริหารปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ
- 2.3 คุณลักษณะและพฤติกรรมการทำงานของผู้บริหารในปัจจุบันและอนาคต
- 2.4 การพัฒนาคุณภาพชีวิตในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

#### 2.1 แนวคิดการบริหารปกครองภาครัฐโดยเครือข่าย

ความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมนำไปให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ปัญหาในด้านต่าง ๆ ในปัจจุบันมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จนทำให้หน่วยงานภาครัฐฝ่ายเดียวไม่สามารถที่แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ดังนั้นการรัฐเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการคิดและมีบทบาทร่วมในการแก้ไขปัญหาจนเกิดเป็นกลไกเครือข่ายที่ทำให้เกิดการประสานงานได้ กระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองก็จะเกิดประสิทธิภาพ

แนวคิดในการบริหารปกครองโดยเครือข่าย หรือ Governance by Network ได้รับการยอมรับในวงกว้างโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ว่าเป็นแนวโน้มการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่พบว่าการบริหารการปกครองตามลำดับชั้น หรือ Hierarchical Governance ซึ่งเป็นการบริหารจัดการรูปแบบเดิม ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นผลมาจากข้อจำกัดในด้านการจัดสรรงบประมาณ การจัดสรรกำลังคนเข้าไปบริหารจัดการ รวมถึงความคาดหวังที่สูงขึ้นของประชาชนต่อการให้บริการและการแก้ไขปัญหาจากภาครัฐ

### 2.1.1 ความหมายและองค์ประกอบที่สำคัญของเครือข่าย

ศศิธร ทองจันทร์ (2559, น. 11) กล่าวถึงการบริหารงานภาครัฐในรูปแบบเครือข่ายว่า เป็นการดำเนินงานภาครัฐที่สร้างคุณค่าของสังคม (Public Value) โดยพยายามตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐจึงต้องเข้าใจมุมมองของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมหรือบริการของภาครัฐ เพื่อกำหนดรูปแบบการดำเนินกิจกรรมหรือบริการที่เหมาะสมและก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคมสูงสุดจากความรู้สึกของประชาชน ทั้งนี้ คุณค่าทางสังคมตามความรู้สึกของประชาชนต่อกิจกรรมหรือบริการภาครัฐ ตามรายงานของกระทรวงแห่งรัฐ ของสหราชอาณาจักร (Minister of State, United Kingdom) แบ่งออกประกอบออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ๆ ได้แก่

- 1) การให้บริการ (Service) ซึ่งตอบสนองความต้องการของประชาชน
- 2) ผลลัพธ์ของกิจกรรมหรือบริการ (Outcome) ซึ่งเกี่ยวกับระดับคุณภาพการบริการ
- 3) ความน่าเชื่อถือ (Trust) ซึ่งเน้นในความเชื่อถือของกระบวนการ และผลการบริการ

ศศิธร ทองจันทร์ (2559, น. 14) ได้ให้ความหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองโดยเครือข่ายไว้อย่างน่าสนใจว่า หมายถึง การบริหารจัดการที่องค์กรภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการทำงานจากการอาศัยกลไกการควบคุมสั่งการ มาสู่การแสวงหาเทคนิคและเครื่องมือทางการบริหารรูปแบบใหม่ เป็นการเปิดกว้างในภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนภารกิจ และจัดการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยผ่านการประสานความร่วมมือระหว่างกัน ร่วมดำเนินกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เอง ดังนั้น การบริหารงานภาครัฐจึงควรตั้งอยู่บนฐานการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในสังคมและสามารถที่จะปรับให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วยซึ่งจะเป็นกลไกที่จะช่วยให้การบริหารงานภาครัฐดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและชุมชนได้อย่างทันที่

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543, น.28-34) ได้ให้ความหมายของเครือข่ายไว้ว่าเครือข่ายอาจเป็นการร่วมมือระหว่างปัจเจกบุคคล/กลุ่ม/องค์กรประเภทเดียวกัน หรืออาจเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม/องค์กรต่างประเทศ โดยเครือข่ายสามารถมีได้หลายระดับ ตั้งแต่การเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกต่อบ้าง เช่น การเชื่อมโยงระหว่างข้าราชการกับข้าราชการด้วยกันการเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกกับกลุ่ม เช่น การเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มต่อ

กลุ่ม เช่น การเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษากับสถานศึกษาด้วยกัน หน่วยงานราชการกับหน่วยงานเอกชน สถานศึกษากับหน่วยธุรกิจตลอดจนการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายต่อเครือข่าย กลายเป็นเครือข่ายย่อยภายใต้เครือข่ายใหญ่

วิระศักดิ์ เครือเทพ (2550, น.35) กล่าวถึงเครือข่ายในทางรัฐประศาสนศาสตร์ว่า คือ การจัดรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่สองหน่วยงานขึ้นไป ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนที่แสวงหากำไร หน่วยงานพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร กลุ่มอาสาสมัครของประชาชนหรือองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการกิจของสาธารณะบางประการ โดยมีองค์กรภาครัฐเป็นแกนหลักของเครือข่าย ทั้งนี้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงเหล่านี้เป็นไปในลักษณะที่อาศัยพึ่งกันและกัน และมีความสัมพันธ์ในลักษณะทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณะบางประการที่ลำพังองค์กรใดองค์กรหนึ่งมีอาจดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้

อุจิ (2554, น. 17) ให้ความหมายของเครือข่ายว่าหมายถึงการรวมตัวของกลุ่มที่มีการประสานงานหรือทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีระยะเวลาานพอควร มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน โดยหากบรรลุวัตถุประสงค์หนึ่งแล้วสามารถเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ใหม่ได้กับทั้งยังเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมของปัจเจกบุคคล กลุ่ม และองค์กรผ่านรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กิจกรรม การสื่อสาร ความร่วมมือการพึ่งพาอาศัยการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีโครงสร้างและรูปแบบที่หลากหลายแต่มีเป้าหมายเดียวกัน

พัชรี สิโรต (2557, น. 11) ได้นำเสนอไว้ในบทความเรื่อง การจัดการปกครองและนโยบายสาธารณะว่าการจัดการปกครองแบบเครือข่ายสร้างความหวังว่าจะช่วยแก้ปัญหาที่ยุ่ยาก ซับซ้อนและแก้ไขลำบากได้ด้วยการร่วมมือของทุกภาคส่วน แต่การจะสร้างและรักษาเครือข่ายไว้ได้นอกจากจะต้องอาศัยความร่วมมือของมวลสมาชิก การใช้วิธีการเจรจาแทนการใช้กฎระเบียบแล้วยังจะต้องอาศัยความยืดหยุ่นในการทำงานเพื่อให้งานเคลื่อนไปได้ ตลอดจนอาศัยความไว้วางใจที่เป็นรากฐานสำคัญของความร่วมมือแล้ว การมีการจัดการปกครองแบบเครือข่ายยังหมายรวมไป ถึงว่าในส่วนของภาครัฐต้องมีการปรับตัวทั้งองค์กร บุคลากร และวัฒนธรรมการทำงานในองค์กร เจ้าหน้าที่จะต้องฝึกทักษะการทำงานแบบเครือข่าย ฝึกฝนการเจรจาแทนการใช้กฎระเบียบ มีทัศนคติที่พร้อมจะทำงานร่วมกับภาคอื่น ๆ ในลักษณะเท่าเทียมกัน ขณะเดียวกัน

การจัดการปกครองแบบเครือข่ายมักถูกวิจารณ์จากนักวิชาการเกี่ยวกับ ปัญหาของการตรวจสอบตามระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากหากภาครัฐมีความสัมพันธ์กับภาคประชาชนและภาคธุรกิจอย่างใกล้ชิดแล้ว อาจเป็นการยากที่จะตรวจสอบ ด้วยเหตุดังกล่าว หน่วยงานด้านกฎหมายและการตรวจสอบจะต้องขยายและมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยในแง่รัฐจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทเพื่อให้แน่ใจว่าจะสามารถรักษากลไกการตรวจสอบ และสร้างกติกาและมาตรฐานกลางที่สมาชิกเครือข่ายทั้งจากภาครัฐและภาคอื่น ๆ ต้องปฏิบัติตามได้ กล่าวคือรัฐต้องทำหน้าที่ในการนำทิศทาง (Steering)

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า เครือข่าย หมายถึง การเชื่อมโยงของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจมาแลกเปลี่ยนข่าวสาร หรือทำกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนหรือองค์กรในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระ มีความเท่าเทียมกัน ภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน โดยกิจกรรมนั้นอาจเป็นกิจกรรมเฉพาะกิจตามความจำเป็นหรืออาจเป็นเครือข่ายที่ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องระยะยาวก็ได้ ทั้งนี้โดยทั่วไปจะมีทั้งเครือข่ายที่แท้จริงและเครือข่ายเทียม (Pseud Network) โดยเครือข่ายเทียมจะเป็นเพียงการชุมนุมพบปะสังสรรค์ระหว่างสมาชิก โดยไม่มีเป้าหมายร่วมกันและไม่ได้มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการทำกิจกรรมร่วมกัน จึงไม่มีการสานต่อและหนุนเสริมซึ่งกันและกัน และจากการสืบค้นเพิ่มเติมพบว่า เครือข่ายที่แท้จริงจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ได้แก่ (เกรียงศักดิ์ วงศ์เจริญศักดิ์, 2543, น. 36-44)

1) มีการรับรู้และมุมมองที่เหมือนกัน (Common Perception) ถือเป็นหัวใจของเครือข่าย เพราะหากสมาชิกไม่มีความเข้าใจในการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย จะมีผลทำให้การประสานงานและการขอความร่วมมือในการดำเนินการเป็นไปได้โดยยาก แต่ไม่ได้หมายความว่าสมาชิกของเครือข่ายไม่สามารถที่จะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เพราะมุมมองที่แตกต่างย่อมมีประโยชน์ ช่วยให้เกิดการสร้างสรรค์ในการทำงานหากแต่ต้องอยู่ภายใต้จุดร่วมของเครือข่ายที่สมาชิกยอมรับ หากไม่แล้วความแตกต่างที่มีอยู่จะนำไปสู่ความแตกแยกและแตกหักในที่สุด โดยตัวอย่างของการรับรู้มุมมองร่วมกัน ได้แก่ มีความเข้าใจในปัญหา มีสำนึกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีประสบการณ์ในปัญหาาร่วมกัน มีความต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เป็นต้น

2) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision) สมาชิกในเครือข่ายจำเป็นต้องมองเห็นจุดมุ่งหมายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การรับรู้และเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนการมีเป้าหมายที่จะดำเนินไปด้วยกันจะช่วยทำให้ขบวนการขับเคลื่อนมีพลัง เกิดเอกภาพ

และช่วยบรรเทาความขัดแย้งอันเกิดจากมุมมองที่แตกต่างลงไปได้ แม้ว่าวิสัยทัศน์ร่วมจะเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการสร้างให้เกิดขึ้น แต่ก็จำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้ รวมถึงสมาชิกในเครือข่ายก็ควรมีวิสัยทัศน์ส่วนตัวที่สอดคล้องไปด้วยกันกับวิสัยทัศน์ของเครือข่าย

3) มีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Interests/Benefits) เครือข่ายเกิดจากการที่สมาชิกแต่ละคนต่างก็มีความต้องการของตนเอง แต่ความต้องการเหล่านั้นจะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ หากสมาชิกต่างคนต่างอยู่ ความจำกัดนี้ทำให้เกิดการรวมตัวกันบนฐานของผลประโยชน์ร่วมที่มากพอจะดึงดูดให้รวมกันเป็นเครือข่าย ดังนั้น การรวมเป็นเครือข่ายจึงต้องตั้งอยู่บนฐานของผลประโยชน์ที่มีร่วมกัน ผลประโยชน์ในที่นี้ เช่น เกียรติยศ ชื่อเสียง การยอมรับ โอกาสในความก้าวหน้า ความสุข ความพึงพอใจ ตลอดจนความสำเร็จของภารกิจส่วนตนและภารกิจส่วนรวม เป็นต้น

4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (All Stakeholders Participation) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย จะต้องเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ซึ่งย่อมเป็นเพื่อนใจที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างแข็งขัน สถานะของสมาชิกในเครือข่าย ควรเป็นไปในลักษณะของความเท่าเทียมกัน (Equal Status) ในฐานะหุ้นส่วน (Partner) ของเครือข่ายที่เป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ (Horizontal Relationship) ที่เท่าเทียมกันแทนความสัมพันธ์ในแนวตั้ง (Vertical Relationship) หมายความว่า หากการรวมตัวเป็นเครือข่ายเกิดขึ้นระหว่างรัฐกับชุมชนท้องถิ่น หากงานภาครัฐก็ต้องวางสถานะของตนเองเทียบเท่ากับประชาชนในฐานะของสมาชิกเครือข่ายด้วย

5) มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship) คือการที่สมาชิกของเครือข่ายต่างก็ต้องเสริมสร้างซึ่งกันและกัน โดยจุดแข็งของฝ่ายหนึ่งสามารถที่จะไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายก่อให้เกิดผลสำเร็จของภารกิจมากกว่าต่างคนต่างอยู่

6) มีการเกี่ยวพันพึ่งพากัน (Interdependence) สมาชิกของเครือข่ายต่างจำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเสริมสร้างกันและกัน ซึ่งการจะทำให้สมาชิกหรือหุ้นส่วนของเครือข่ายยึดโยงกันอย่างแน่นหนา จำเป็นต้องทำให้หุ้นส่วนแต่ละคนรู้สึกได้ว่า หากเอาหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งออกไปจะทำให้เครือข่ายล่มลงได้ ดังนั้น การดำรงอยู่ของหุ้นส่วนแต่ละคนจึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการ

ดำรงอยู่ของภาคีเครือข่าย ซึ่งการพึ่งพิงร่วมกันนี้จะส่งผลให้มวลสมาชิกต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยอัตโนมัติ

7) มีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) หากสมาชิกในเครือข่ายไม่มีการปฏิสัมพันธ์กัน ย่อมไม่มีทางที่จะเกิดความร่วมมือกันได้ รวมถึงจะไม่เกิดเครือข่ายความร่วมมืออย่างแท้จริง ดังนั้น สมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ เช่น มีการติดต่อกันผ่านช่องทางการเขียนหรือการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนาร่วมกัน เป็นต้น ซึ่งผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายตามมาด้วย ทั้งนี้โดยปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว จะต้องมิลักษณะปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนระหว่างกัน (Reciprocal Exchange) มิใช่ปฏิสัมพันธ์ฝ่ายเดียว (Unilateral Exchange) ยิ่งสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใด ก็จะมีผลผูกพัน ระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงในระดับที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น (Highly Integrated) นอกจากนี้ การมีปฏิสัมพันธ์กันก็จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ระกว้างกันมากขึ้น อันจะช่วยให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งขึ้นตามไปด้วย

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การรวมตัวเพื่อให้เกิดเครือข่ายที่แท้จริงอันเกิดจากการที่สมาชิกที่มีผลประโยชน์หรือความต้องการร่วมกัน การรวมตัวกันดังกล่าวมวลสมาชิกในเครือข่ายจะต้องรับรู้มุมมองในการทำงานร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานร่วมกัน มีการติดต่อประสานงาน ร่วมมือกันเพื่อรักษาความเป็นเครือข่าย เพราะหากสมาชิกไม่เข้าใจ ไม่มีและไม่ได้ดำเนินการตามองค์ประกอบที่กล่าวมาแล้ว อาจทำให้เครือข่ายกลายเป็นเครือข่ายเทียมได้

### 2.1.2 ประเภทและรูปแบบเครือข่าย

จากการศึกษาเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และภาคประชาชนสามารถประมวลสรุปประเภทและรูปแบบของเครือข่ายได้ดังนี้ (พระมหาสุทิตย์ อากาศโร, 2547, น.84-97)

1) เครือข่ายเชิงพื้นที่ หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มองค์กร เครือข่าย ที่อาศัยพื้นที่รูปธรรมหรือพื้นที่ดำเนินการเป็นปัจจัยหลักในการทำงานร่วมกัน เป็นกระบวนการพัฒนาที่อาศัยกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นเป้าหมายนำทาง และเป็นการพัฒนาแบบบูรณาการที่ไม่แยกส่วนต่าง ๆ ออกจากกัน โดยยึดเอาพื้นที่เป็นที่ตั้งแห่งความสำเร็จในการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย ทั้งนี้ โดยลักษณะและ

โครงสร้างของเครือข่ายเชิงพื้นที่นั้น สามารถจัดลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ได้หลายระดับตามพื้นที่และกิจกรรมที่เกิดขึ้น ได้แก่ การแบ่งเครือข่ายตามระบบการปกครองของภาครัฐจะประกอบด้วย เครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบล และเครือข่ายระดับอำเภอ เครือข่ายระดับจังหวัด เครือข่ายระดับภูมิภาค เครือข่ายระดับประเทศ เครือข่ายองค์กรระหว่างประเทศ และการแบ่งพื้นที่ตามความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น เครือข่ายลุ่มแม่น้ำปิง เครือข่ายอ่าวปัตตานี เครือข่ายป่าเขาสก เป็นต้น กิจกรรมและความสัมพันธ์ของเครือข่ายเชิงพื้นที่นั้นจะอาศัยพื้นที่ทางกายภาพเป็นฐานกำหนดกิจกรรมและประเด็นปัญหา กล่าวคือ จะมีการเชื่อมโยง องค์กร และเครือข่ายย่อยในพื้นที่ให้เข้ามาร่วมปรึกษาหารือ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบของคณะกรรมการร่วม การบูรณาการการจัดการเชิงพื้นที่ และการใช้ประเด็นกิจกรรมเป็นภารกิจในการทำงานร่วมกัน กิจกรรมที่เกิดขึ้นของเครือข่ายดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์ทั้งด้านวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และการใช้ทรัพยากรที่มาจากพื้นที่เป็นสำคัญ ส่วนโครงสร้างความสัมพันธ์ของเครือข่ายเชิงพื้นที่ จะมีลักษณะกระบวนการทำงานทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ โดยมีการรวมศูนย์กิจกรรมเข้าสู่ส่วนกลางในระดับพื้นที่ขนาดใหญ่ และมีศูนย์ประสานย่อยในพื้นที่ขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดกิจกรรม การสื่อสาร และความเคลื่อนไหว มีแกนนำผู้ประสานงานและคณะทำงานในเครือข่ายมาร่วมผลักดันกิจกรรมให้กลุ่มองค์กรและเครือข่ายย่อยอื่น ๆ ดำเนินการตามหน้าที่และภารกิจของตน ในขณะที่ความสัมพันธ์ในแนวราบจะมีการประสานเครือข่ายตามประเด็นที่มีอยู่ในพื้นที่แล้วมากำหนดกิจกรรมร่วมกัน

2) เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม ได้แก่ เครือข่ายที่ใช้ประเด็นกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่มองค์กร โดยมองข้ามมิติในเชิงพื้นที่ มุ่งเน้นการจัดการในประเด็นกิจกรรมนั้น ๆ อย่างจริงจัง และพัฒนาให้เกิดความร่วมมือกับภาคีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยลักษณะและโครงสร้างของเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรมนั้นสามารถแบ่งลักษณะและโครงสร้างของเครือข่ายได้อย่างมากมาย ตามประเด็นกิจกรรมและความสนใจที่เกิดขึ้นของฝ่ายต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งนี้ เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากประเด็นปัญหาและความสนใจของผู้ที่ทำงานในกิจกรรมนั้น ๆ แล้วหาแนวร่วมและพัฒนาเครือข่ายขึ้นมา ดังนั้น กิจกรรมความสัมพันธ์ของเครือข่ายจึงเกิดขึ้นจากการรวมตัวของหลาย ๆ ฝ่ายที่ต้องการจะแก้ไขปัญหาเหล่านั้น และใช้ความเป็นเครือข่ายเป็นเครื่องมือในการพัฒนา กิจกรรม โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ในการสร้างโอกาสและการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์แบบพหุภาคี

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมการทำงานของเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรมส่วนใหญ่จะมีลักษณะการทำงานในแนวราบ เพราะเกิดจากความสนใจในประเด็นปัญหาเดียวกันของปัจเจกบุคคล กลุ่มองค์กร และเครือข่ายที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้น ในขณะที่โครงสร้างความสัมพันธ์มีทั้งแนวดิ่งและแนวราบ โดยจะมีองค์กรแม่ข่ายหรือหน่วยงานหลักที่ทำงานในด้านนั้น ๆ เป็นผู้ให้การสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายย่อยในระดับพื้นที่ ซึ่งแต่ละเครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่ต่างก็มีความเป็นอิสระในการดำเนินการกับประเด็นกิจกรรมนั้น ๆ ภายใต้อิทธิพลของตนเอง ดังนั้นกิจกรรมและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น จะมีลักษณะของการมีส่วนร่วมและการพึ่งพาอาศัยกัน เช่น เครือข่ายสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศเข้าไปมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมการทำงานของเครือข่ายสิ่งแวดล้อมย่อยในพื้นที่บางจังหวัดและมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งอาจกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ดังรูปที่ 2.1



รูปที่ 2.1 ความสัมพันธ์ของเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม

ที่มา : พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, 2547, น.89

จากภาพแสดงให้เห็นว่า มีการเชื่อมโยงจากเครือข่ายกิจกรรมเล็ก ๆ เข้าเป็นเครือข่ายใหญ่ในระดับจังหวัดและระดับประเทศโดยที่ทุกฝ่ายต่างเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานในระยะเวลาและสถานการณ์ที่เหมาะสม และในขณะเดียวกันแต่ละเครือข่ายก็ทำหน้าที่ตามวัตถุประสงค์หลักของตนโดยไม่สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์และความเป็นเครือข่ายที่มีเป้าหมายเฉพาะตน

3) เครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ ได้แก่ เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยอาศัยภารกิจ กิจกรรม และการก่อตัวของกลุ่มผลประโยชน์ในสังคมเป็นแนวทางในการแบ่งเครือข่าย ซึ่งอาจแบ่งเป็นเครือข่ายภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และภาคองค์กรพัฒนาเอกชน โดยการดำเนินการของเครือข่ายต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นการดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และ

เป้าหมายหลักของหน่วยงานหรือ โครงสร้างหลักของกลุ่มผลประโยชน์นั้น ๆ ทั้งนี้ลักษณะและ โครงสร้างของเครือข่ายประเภทนี้จะมีการก่อตัวตามภารกิจของกลุ่มผลประโยชน์โดยกลุ่มผลประโยชน์ อาจให้การสนับสนุนในการจัดตั้งเครือข่ายหรือเข้าไปเสริมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และมี กระบวนการพัฒนาที่สอดคล้องกับภารกิจ กิจกรรมและเป้าหมายหลักของกลุ่มหน่วยงานอื่นๆ ซึ่ง เครือข่ายในแต่ละภาคส่วน อาจมีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเชิงพื้นที่และเครือข่ายประเด็นกิจกรรม ได้ ถ้าแต่ละฝ่ายเห็นความสำคัญในการรวมพลังเพื่อแก้ไขปัญหาในภาพรวม ซึ่งในสังคมไทย อาจ แบ่งกลุ่มผลประโยชน์ได้ 4 ภาคส่วนใหญ่ ๆ คือเครือข่ายภาครัฐ เครือข่ายภาคธุรกิจเอกชน เครือข่าย องค์กรพัฒนาเอกชน และเครือข่ายภาคประชาชน

กิจกรรมและความสัมพันธ์ของเครือข่ายที่แบ่งตามโครงสร้างหน้าที่นั้นอาจมีส่วนที่ทับ ซ้อนกันอยู่ โดยในส่วนของกิจกรรมส่วนใหญ่เกิดจากความพยายามของฝ่ายต่าง ๆ ที่ต้องการสร้าง จุดยืนสร้างพื้นที่ทางสังคมและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยแต่ละกลุ่มผลประโยชน์ต่างก็พัฒนา กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายในภาคส่วนของตน ดังนั้นกิจกรรมที่เกิดขึ้น ของเครือข่ายประเภทนี้จึงมีความหลากหลายตามภารกิจของภาคส่วนนั้น ๆ ส่วนความสัมพันธ์ของ เครือข่ายประเภทนี้ก็มีความหลากหลายเช่นกัน โดยเครือข่ายภาครัฐ ส่วนใหญ่จะมีโครงสร้าง ความสัมพันธ์กับเครือข่ายอื่น ๆ ในแนวนอน มีกระบวนการส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งเครือข่ายภาค ประชาชนหรือภาคส่วนอื่น ๆ ที่เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจซึ่งอาจมีการครอบงำ ในเรื่องของทุน ทรัพยากรและการบริหารจัดการ ทั้งนี้เครือข่ายของภาคประชาชนจะมีลักษณะความสัมพันธ์ที่ เชื่อมโยงภายใต้ระบบความเชื่อและวัฒนธรรมชุมชนมีลักษณะความสัมพันธ์ในแนวราบที่เกิดจาก การเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในขณะที่เครือข่ายของภาคธุรกิจเอกชน จะมีการทำงานในลักษณะของการประสานผลประโยชน์ต่างตอบแทน ส่วนเครือข่ายองค์กรพัฒนา เอกชน จะมีรูปแบบความสัมพันธ์ในลักษณะงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายนั้น ๆ

อย่างไรก็ตาม เครือข่ายในแต่ละภาคส่วนดังกล่าว อาจมีการประสานความสัมพันธ์ โดย ผ่านช่องทางการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยพื้นที่ทางกายภาพ แต่อาจ อาศัยประเด็นกิจกรรมในการเชื่อมโยง ดังแสดงในภาพที่ 2.2



รูปที่ 2.2 ความสัมพันธ์ของเครือข่ายแบ่งตาม โครงสร้างหน้าที่  
ที่มา : พระมหาสุทิตย์ อากาศโร, 2547, น.92

จากแผนภาพดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ของเครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่นั้น จะมีความหลากหลายและมีการกระจายไปส่วนต่าง ๆ ทั้งในเชิงพื้นที่และประเด็นกิจกรรมซึ่ง เครือข่ายในแต่ละภาคส่วนนั้นจะมีการทำหน้าที่ตามภารกิจหลักของตน และมีการเชื่อมโยงกับ เครือข่ายในภาคส่วนอื่น ๆ โดยกระบวนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานเป็น เครื่องสานต่อความสัมพันธ์ และในบางครั้งอาจดูเป็นความไร้ระเบียบในการจัดการของเครือข่าย ต่าง ๆ แต่เมื่อมีการจัดการโดยยึดภารกิจของกลุ่มผลประโยชน์แล้วจะพบว่า ทุกเครือข่ายต่างมี เป้าหมายในการพัฒนาเพื่อยกระดับการเรียนรู้และการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมส่วน ระดับความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายในแต่ละภาคส่วนนั้น มีทั้งความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและ ความสัมพันธ์ที่เป็นไปอย่างหลวม ๆ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น เครือข่ายภาครัฐ กับเครือข่ายภาค องค์กรพัฒนาเอกชนร่วมมือกันในการพัฒนาพื้นที่ในชนบท และเครือข่ายภาครัฐกับเครือข่ายเอกชน ร่วมประสานการทำงาน เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้น

### 2.1.3 การก่อเกิดภาคีเครือข่าย

จากการศึกษาและศึกษาค้นคว้าจาก [www.Ioei.go.th](http://www.Ioei.go.th) เกี่ยวกับการก่อเกิดภาคีเครือข่ายการ สร้างและพัฒนาเครือข่ายให้มีความยั่งยืนและบุคคลสำคัญในการดูแลรักษาเครือข่าย เมื่อวันที่

2 มีนาคม 2566 พบว่าที่มาของเครือข่ายประเภทต่าง ๆ โดยทั่วไปจะมีจุดเริ่มต้นหรือที่มา แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะดังต่อไปนี้

1) เครือข่ายที่เกิดโดยธรรมชาติ เครือข่ายชนิดนี้มักเกิดจากการที่ผู้คนมีใจตรงกัน ทำงานคล้ายคลึงกันหรือประสบกับสภาพปัญหาเดียวกันมาก่อน เข้ามารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ ร่วมกันแสวงหาทางเลือกใหม่ที่คิดว่า การดำรงอยู่ของกลุ่มสมาชิกในเครือข่ายเป็นแรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นภายในตัวสมาชิกเอง (ฉันทะ) เครือข่ายเช่นนี้มักเกิดขึ้นในพื้นที่ อาศัยความเป็นเครือญาติ เป็นคนในชุมชนหรือมาจากภูมิลำเนาเดียวกันที่มีวัฒนธรรมความเป็นอยู่คล้ายคลึงกันมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม โดยจัดตั้งเป็นชมรมที่มีกิจกรรมร่วมกันก่อน เมื่อมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจึงขยายพื้นที่ดำเนินการออกไป หรือมีการขยายเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ ของกลุ่มมากขึ้น ในที่สุดก็พัฒนาขึ้นเป็นเครือข่ายเพื่อให้ครอบคลุมต่อความต้องการของสมาชิกได้กว้างขวางขึ้นเครือข่ายประเภทนี้ มักใช้เวลาก่อร่างสร้างตัวที่ยาวนาน แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว มักจะเข้มแข็ง ยั่งยืน และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้น

2) เครือข่ายจัดตั้ง เครือข่ายชนิดนี้ มักจะมีความเกี่ยวข้องกับนโยบายหรือการดำเนินงานของภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ การจัดตั้งอยู่ในกรอบความคิดเดิมที่ใช้กลไกของรัฐผลักดันให้เกิดงานที่เป็นรูปธรรม โดยเร็ว และส่วนมากภาคีหรือสมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายมักจะไม่ได้มีพื้นฐานความต้องการ ความคิด ความเข้าใจ หรือมุมมองในการจัดตั้งเครือข่ายที่ตรงกันมาก่อนที่จะเข้ามารวมตัวกัน เป็นการทำงานเฉพาะกิจชั่วคราวที่ไม่มีความต่อเนื่อง และมักจะจางหายไปในที่สุด เว้นแต่ว่าเครือข่าย จะได้รับการชี้แนะที่ดี ดำเนินงานเป็นขั้นตอนจนสามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดเป็นความผูกพันระหว่างสมาชิกจนนำไปสู่การพัฒนาเป็นเครือข่ายที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากลุ่มสมาชิกจะยังคงรักษาสถานภาพของเครือข่ายไว้ได้ แต่มีแนวโน้มที่จะลดขนาดของเครือข่ายลงเมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อตั้ง

3) เครือข่ายวิวัฒนาการ เป็นการถือกำเนิดโดยไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติตั้งแต่แรก และไม่ได้เกิดจากการจัดตั้งโดยตรงแต่มีกระบวนการพัฒนาผสมผสานอยู่ โดยเริ่มที่กลุ่มบุคคล/องค์กรมารวมตัวกันด้วยวัตถุประสงค์กว้าง ๆ ในการสนับสนุนกันและเรียนรู้ไปด้วยกัน โดยยังไม่ได้สร้างเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เฉพาะที่ชัดเจนนัก หรืออีกลักษณะหนึ่งคือถูกจุดประกายความคิดจากภายนอก ไม่ว่าจะเป็นการได้รับฟัง หรือการไปได้เห็นการดำเนินงานของเครือข่ายอื่น ๆ มา แล้วเกิดความคิดที่จะรวมตัวกัน สร้างพันธสัญญาเป็นเครือข่ายช่วยเหลือและพัฒนาตนเอง เครือข่ายที่ว่านี้ แม้จะไม่ได้เกิดจากแรงกระตุ้นภายใน โดยตรงตั้งแต่แรก แต่ถ้าสมาชิกมีความตั้งใจจริงที่เกิดจาก

จิตสำนึกที่ดี เมื่อได้รับการกระตุ้นและสนับสนุน ก็จะสามารถพัฒนาต่อไปจนกลายเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งทำนองเดียวกันกับเครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เครือข่ายในลักษณะนี้พบเห็นอยู่มากมาย เช่น เครือข่ายผู้สูงอายุ เครือข่ายผู้สูงอายุ เครือข่ายโรงเรียนสร้างเสริมสุขภาพ เป็นต้น

#### 2.1.4 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายให้มีความยั่งยืน

การสร้างเครือข่าย (Networking) หมายถึงการทำให้มีการติดต่อ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ การสร้างเครือข่ายควรสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อน ที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่า สร้างการคบค้าสมาคมแบบพึ่งพา นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายต้องไม่ใช่การสร้างระบบติดต่อด้วยการเผยแพร่ข่าวสารแบบทางเดียว เช่น การส่งจดหมายข่าวไปให้สมาชิกตามรายชื่อ แต่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันด้วย โดยการสร้างเครือข่ายสามารถช่วยแก้ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนในภาวะการณ์ปัจจุบันได้ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กรได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารรวมทั้งบทเรียนและประสบการณ์กับบุคคลหรือองค์กรที่อยู่นอกองค์กรของตนเองลดความซ้ำซ้อนในการทำงานให้ความร่วมมือและทำงานในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ ซึ่งกันและกันเสมือนการเปิดประตูสู่โลกภายนอก อย่างไรก็ตามเมื่อได้สร้างเครือข่ายขึ้นแล้วจะด้วยวิธีการใดก็ตาม การที่จะพัฒนาเครือข่ายให้มีความยั่งยืนต่อไปได้นั้น จะต้องดำเนินการให้มีสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) สมาชิกที่เข้าร่วม ต้องเข้าใจเป้าหมายในการรวมตัวกันว่าจะก่อให้เกิดความสำเร็จในภาพรวม
- 2) สร้างการยอมรับในความแตกต่างระหว่างสมาชิก ยอมรับในรูปแบบและวัฒนธรรมองค์กรของสมาชิก
- 3) ต้องจัดให้มีกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและมากพอที่จะทำให้สมาชิกได้ทำงานร่วมกัน โดยต้องเป็นกิจกรรมที่แน่ใจว่าทำได้ และกระจายงานให้ทั่วถึง ทั้งนี้ควรเลือกกิจกรรมที่ง่ายและมีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จได้ อย่าทำกิจกรรมที่ยากโดยเฉพาะในครั้งแรก ๆ เพราะถ้าทำไม่สำเร็จอาจทำให้เครือข่ายที่เริ่มก่อตัวเกิดการแตกสลายได้
- 4) จัดให้มีและกระตุ้นให้มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ
- 5) สนับสนุนสมาชิกทุกกลุ่ม และทุกด้านที่ต้องการความช่วยเหลือ เน้นการช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกที่ยังอ่อนแอให้สามารถช่วยตนเองได้
- 6) สร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรในเครือข่าย

7) สนับสนุนให้สมาชิกได้พัฒนางานอย่างเต็มกำลังตามศักยภาพและความชำนาญที่มีอยู่ โดยร่วมกันตั้งเป้าหมายในการพัฒนางานให้กับสมาชิกแต่ละกลุ่ม ส่งผลให้สมาชิกแต่ละกลุ่มมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เป็นพื้นฐานในการสร้างความหลากหลายและเข้มแข็งให้กับเครือข่าย

8) สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างบุคลากรทุกระดับของสมาชิกในเครือข่ายในลักษณะความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน

9) จัดกิจกรรมให้แก่สมาชิกใหม่ของเครือข่าย เพื่อเชื่อมต่อกันรุ่นใหม่เหล่านั้นกับคนรุ่นเก่าในการสืบทอดความเป็นเครือข่ายต่อไป

10) จัดให้มีเวทีระหว่างคนทำงานเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการทำงานด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

11) จัดให้มีช่องทางการทำงานร่วมกัน การสื่อสารที่ง่ายต่อการเข้าถึงที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน เช่น สร้างระบบการส่งต่องาน และสร้างเว็บไซต์เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายเข้าด้วยกัน

### 2.1.5 กลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญในการดูแลรักษาเครือข่าย

บุคคลสำคัญกลุ่มแรกที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาเครือข่ายให้เข้มแข็งและสามารถขับเคลื่อนภารกิจต่าง ๆ ให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยทั่วไปอาจเรียกว่า “ผู้จัดการเครือข่าย” หรือ “ผู้ประสานงานเครือข่าย” ทั้งนี้ โดยบุคคลเหล่านี้ จะมีหน้าที่ที่สำคัญดังนี้

1) ช่วยสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นสมาชิกรวมตัวกันทำงาน โดยมีกิจกรรมเป็นสื่อ เช่น การประชุมประจำปี การจัดเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูล การแก้ปัญหาร่วมกัน การวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมใหม่

2) สมาชิกแกนนำต้องเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารระหว่างกัน ส่งข่าวผ่านจดหมายข่าวเครือข่าย เพื่อให้สมาชิกเข้าถึง

3) สร้างความรัก ความผูกพัน และความไว้วางใจระหว่างคนในกลุ่ม เริ่มจัดกิจกรรมง่าย ๆ ที่มีโอกาสประสบความสำเร็จร่วมกันก่อน มีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มสมาชิกเป็นประจำ จัดเวทีให้มีการพูดคุยกันอย่างตรงไปตรงมาเมื่อเกิดปัญหาขัดแย้งระหว่างกลุ่มสมาชิก ตลอดจนจัดกิจกรรมส่งต่องานที่เกี่ยวข้อง

4) จัดให้มีกระบวนการตัดสินใจ โดยให้สมาชิกทุกกลุ่มมีส่วนร่วม พยายามสร้างสภาพแวดล้อมให้มีการเสนอความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ ไม่รวมอำนาจ การแบ่งกันเป็นผู้นำตามความถนัด ทำการรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มก่อนการตัดสินใจเพื่อทำให้เกิดการยอมรับและเต็มใจที่จะนำผลการตัดสินใจของเครือข่ายไปปฏิบัติ

5) วางแผนในการประสานงานระหว่างสมาชิก และเชื่อมต่อกับเครือข่ายอื่น ๆ จัดระบบการประสานงานให้คล่องตัวและทั่วถึง การประสานงานถือเป็นหน้าที่หลักของสมาชิกแกนนำเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนทุกระดับให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

นอกจากผู้จัดการ หรือผู้ประสานงานเครือข่ายแล้ว บุคคลที่มีความสำคัญอีกกลุ่มหนึ่งคือ กลุ่มสมาชิกแกนนำ การพัฒนากลุ่มสมาชิกแกนนำให้มีประสิทธิภาพจะเป็นตัวช่วยให้การประสานงานกับองค์กรภายนอกเครือข่ายดำเนินไปได้ด้วยดี

อนึ่ง ทรายที่ภารกิจของเครือข่ายยังไม่สำเร็จยังจำเป็นที่จะต้องรักษาเครือข่ายไว้ด้วยการปรับประคองให้เครือข่ายสามารถดำเนินการต่อไปได้ แต่บางกรณี แม้ภารกิจของเครือข่ายจะบรรลุผลแล้ว ก็ยังจำเป็นต้องรักษาความสำเร็จของเครือข่ายไว้ ซึ่งโดยหลักการการที่จะรักษาความสำเร็จของเครือข่ายไว้ให้ได้ จะต้องดำเนินการให้มีสิ่งต่อไปนี้

- 1) การจัดกิจกรรมร่วมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- 2) มีการรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่าย
- 3) มีการกำหนดกลไกสร้างระบบแรงจูงใจสมาชิกอยู่เสมอ
- 4) จัดหาทรัพยากรสนับสนุนการปฏิบัติการให้เพียงพอ
- 5) ให้ความช่วยเหลือและช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ตลอดเวลา
- 6) มีการสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาสามารถอธิบายเกี่ยวกับประเภทและรูปแบบของเครือข่ายได้ว่า การจัดรูปแบบหรือประเภทของเครือข่ายนั้นขึ้นอยู่กับกิจกรรมและโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายขององค์กรนั้น ๆ และขึ้นอยู่กับแต่ละองค์กรจะนำประเภทและรูปแบบเครือข่ายที่เหมาะสมมาปรับใช้กับองค์กรของตนเพื่อให้การทำงานขององค์กรประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นได้อย่างไร โดยเครือข่ายการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันในการวิจัยครั้งนี้ จัดเป็นทั้งเครือข่ายเชิงพื้นที่ เครือข่ายเชิงประเด็น

กิจกรรม และเครือข่ายตามโครงสร้างหลัก กล่าวคือ เป็นการศึกษาเครือข่ายในพื้นที่อำเภอที่มา ร่วมกันดำเนินงาน ซึ่งถือเป็นหน้าที่หนึ่งของแต่ละภาคีเครือข่ายด้วย

สำหรับบทบาทของเครือข่ายในการทำงานร่วมกันนั้น บางเครือข่ายอาจมีบทบาทเป็น ผู้กระทำหรือเน้นการทำงานในระดับกิจกรรมและพื้นที่ ขณะที่บางเครือข่ายจะมีบทบาทหน้าที่เป็น ผู้ประสานงานเพื่อให้เกิดกิจกรรมความเคลื่อนไหว และบางเครือข่ายมีหน้าที่ให้การสนับสนุนใน ด้านทุน ทรัพยากรและการให้คำปรึกษาแก่เครือข่ายอื่น ๆ ซึ่งบทบาทและหน้าที่ของเครือข่ายใน สังคมไทยอาจจะจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ (พระมหาสุทิตย์ อากาศโร, 2547, น. 104 - 105)

1) ระดับกิจกรรม/การทำงาน (ทีมทำ) ได้แก่ เครือข่ายที่เน้นกระบวนการทำงานในระดับ พื้นที่หรือในประเด็นปัญหานั้น ๆ เป็นสำคัญ โดยเป็นเครือข่ายที่มีโครงสร้างความสัมพันธ์ ไม่ซับซ้อน มีแบบแผนการปฏิบัติงานที่เป็นลักษณะคล้ายงานประจำ มีกระบวนการจัดการและ การทำงานที่เน้นการพึ่งพาอาศัยกันและทรัพยากรในพื้นที่ เช่น เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ เครือข่าย แม่บ้านเกษตรกร เครือข่ายประชาคมตำบล ฯลฯ ที่มีการรวมตัวกันเพื่อทำงานในกิจกรรมเหล่านั้น อย่างจริงจัง

2) ระดับการสนับสนุนและประสานงาน (ทีมนำ) ได้แก่ เครือข่ายที่ทำหน้าที่เป็น ศูนย์ประสานงานระหว่างเครือข่ายและภาคส่วนต่าง ๆ มีบทบาทในการส่งเสริมการทำกิจกรรมของ เครือข่ายย่อยในพื้นที่ที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อมูลทางเลือกในกระบวนการทำงาน ซึ่งเครือข่ายในระดับนี้อาจเป็นทั้งเครือข่ายเชิงพื้นที่ที่มีการทำงานครอบคลุมในระดับจังหวัดหรือ ภูมิภาคและเครือข่ายเชิงประเด็นที่ทำงานเฉพาะด้าน ตัวอย่างเช่น การรวมตัวของเครือข่ายกลุ่ม อักเมื่อนำนานในจังหวัดน่าน เป็นต้น

3) ระดับส่งเสริมและการให้คำปรึกษา (ทีมหนุน) ได้แก่ เครือข่ายขององค์กรสถาบันและ หน่วยงานหลักทางสังคมที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนให้เกิดกระบวนการพัฒนาและพัฒนาเป็นเครือข่าย เช่น การสนับสนุนและการเกิดขึ้นของเครือข่ายภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) สถาบัน พระปกเกล้า สถาบันที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งการส่งเสริมของเครือข่ายดังกล่าว จะเป็นลักษณะของการให้คำปรึกษาและให้แนวทางการปฏิบัติแก่เครือข่ายอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้อง

กับเป้าหมายในการพัฒนา ดังนั้นลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจึงเป็นไปในลักษณะของการให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากกว่าการมีส่วนร่วมและการทำงานในเชิงลึก

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าบทบาทและหน้าที่ของกลุ่มและเครือข่ายดังกล่าวมีระดับการมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการทำงานที่แตกต่างกัน เครือข่ายย่อยในพื้นที่หรือเครือข่ายเชิงประเด็นเล็ก ๆ อาจพึ่งพาอาศัยเครือข่ายในระดับจังหวัดที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานและอาจให้การสนับสนุนทุนตลอดจนข้อคิดเห็นตามกิจกรรมและประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งทำหน้าที่ประสานงานกับองค์กร/สถาบันที่ให้การสนับสนุนซึ่งเป็นเครือข่ายในระดับประเทศ และทุก ๆ เครือข่ายในทุกระดับกิจกรรมและระดับการมีส่วนร่วม รวมทั้งอาจจะมีการประสานเชื่อมโยงความร่วมมือในมิติอื่นอีกก็ได้ ทั้งนี้ โดยการกำหนดบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจนจะช่วยให้กระบวนการทำงานของเครือข่ายบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

## 2.2 แนวคิดการบริหารปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ

การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ (Collaborative Governance) เป็นตัวแบบกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและปฏิบัติร่วมกันระหว่างรัฐกับหน่วยที่ไม่ใช่รัฐ ภายใต้แนวคิดกระบวนการจัดการปกครอง (Governance) ที่หลากหลายรูปแบบเช่นหนึ่ง Policy Network, Public-Private Partnership, Participatory Governance, Collaborative Public Management ฯลฯ โดย Collaborative Governance ถูกนิยามและทำความเข้าใจหลากหลาย โดยเฉพาะปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จและล้มเหลวซึ่งบทความปริทัศน์นี้แสดงให้เห็นความหมาย ความสำคัญ และขอบเขตของ Collaborative Governance ที่เกิดขึ้นในบริบทสังคมการเมืองที่มีปัญหาซับซ้อนและการบริหารจัดการของรัฐแบบเดิม ๆ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ทั้งชี้ให้เห็นว่ามีปัจจัยทั้งระดับโครงสร้าง ระดับปัจเจกบุคคล หรือลักษณะของผู้เข้ามามีส่วนร่วม กับทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องพิจารณา โดยเฉพาะการสร้างเชื่อมั่นไว้วางใจระหว่างผู้เข้ามามีส่วนร่วมว่าจะใช้ Collaborative Governance เป็นแนวปฏิบัติทางออกร่วมกัน ความอดทนอย่างยิ่งของภาครัฐ รวมทั้งต้องใช้เวลาในการสร้างความเชื่อใจที่มีต่อรัฐ และความมั่นใจที่รัฐมีต่อแนวทางเลือก Collaborative ว่าจะแก้ปัญหาได้จริง

### 2.2.1 ความหมาย ความสำคัญ และขอบเขตของการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ

การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ (Collaborative Governance) เป็นทฤษฎีที่ถูกนำมาใช้ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 โดยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการปกครอง (Governance) Thomson and Perry (2006) ได้นิยาม Collaboration (Van de Ven's, 1997 อ้างถึงใน พัชรภา ดันตราจิน, 2563, น. 141-142) ไว้ว่า Collaboration คือ กระบวนการที่ตัวแสดงต่าง ๆ มาปฏิสัมพันธ์กันอย่างอิสระผ่านการต่อรองที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ร่วมกันสร้างกติกาและโครงสร้างการบริหาร ความสัมพันธ์และวิธีการที่จะปฏิบัติหรือตัดสินใจในประเด็นใด ๆ ที่ได้ชักนำให้ตัวแสดงเหล่านี้มาร่วมกัน โดยเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการแบ่งปันบรรทัดฐาน (Norm) และปฏิสัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน (Thomson & Perry, 2006, p. 23)

ส่วนคำว่าจัดการปกครอง (Governance) มีข้อถกเถียงอยู่มากในเรื่องความหมายและการนำไปใช้ในแต่ละช่วงเวลา กระนั้นทฤษฎีดังกล่าวได้รับความสนใจมากขึ้นภายหลังเกิดวิกฤตการเงิน เศรษฐกิจโลกในช่วงทศวรรษ 1960s-1970s และวิกฤตการเงินในยุโรปช่วงทศวรรษ 1980s-1990s เกิดคำถามต่อรัฐถึงความไม่สามารถจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้ อันนำมาสู่มุมมองในการพิจารณาการปกครอง (Government) ที่เปลี่ยนบทบาทรัฐที่มีต่อสังคมและปรับความสามารถในการทำให้เกิดผลประโยชน์ส่วนรวมที่ชัดเจนภายใต้แรงกดดันทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกรัฐ (Pierre & Peters, 2000, p. 7) ส่วนความแตกต่างของบทบาทรัฐในมิติของการจัดการปกครอง (Governance) กับแบบดั้งเดิม (Government) คือ รัฐยังมีบทบาทสำคัญในฐานะตัวแสดงอันดับหนึ่งแต่อยู่ท่ามกลางตัวแสดงอื่น ๆ ในการบริหารจัดการสังคมไปด้วยกัน แม้ว่าในช่วง 1980s จะเกิดกระแสลดบทบาทรัฐลงแล้วหันมาสนใจปฏิสัมพันธ์กับเอกชนในงานสาธารณะมากขึ้นก็ตามในบริบท Governance นี้ ความร่วมมือแบบ Corporatism ระหว่างรัฐกับเอกชนไม่ใช่ทางเลือกที่น่าสนใจเพียงอย่างเดียว แต่มีการแสวงหาตัวแสดงอื่น ๆ เพิ่มขึ้น ส่วนประเด็นรัฐธรรมนูญ และกฎหมายต่าง ๆ ถูกมองว่ากลายมาเป็นอุปสรรคในการจัดการปกครอง เช่นข้อจำกัดในการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง Sector ต่าง ๆ เป็นต้น

Collaborative Governance ถือเป็นส่วนหนึ่งของปฏิสัมพันธ์รัฐกับสังคมในกรอบของ Governance ที่มีนัยทั้งปฏิสัมพันธ์ร่วมกันเพื่อเป้าหมายร่วม และมิติของความสัมพันธ์ที่ตัดข้ามพรมแดนหรือกรอบ โครงสร้างการจัดการปกครองแบบดั้งเดิม นิยาม Collaborative Governance ที่สำคัญ อาทิ Ansell and Gash (2008) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการปกครองที่เจ้าหน้าที่รัฐหนึ่ง

หน่วยหรือมากกว่านั้นเข้าร่วมกระบวนการตัดสินใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอิทธิพลอย่างเป็นทางการเพื่อหาฉันทมติและนำไปสู่เป้าหมาย ซึ่งคือการสร้างหรือนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ หรือการจัดการโครงการสาธารณะรวมทั้งการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ (Ansell and Gash, 2008, p. 544)

Emerson, Nabatchi and Balogh (2012) ได้นิยาม Collaborative Governance ไว้เช่นกัน กล่าวคือ กระบวนการและโครงสร้างการตัดสินใจนโยบายสาธารณะและการจัดการ ที่มีการเข้าร่วมของผู้คนข้ามขอบเขตหน่วยงานระดับการปกครอง และหรือปริมาณ ระหว่างสาธารณะกับเอกชน พลเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์งานสาธารณะที่โดยลำพังไม่สามารถปฏิบัติได้สำเร็จหากไม่ร่วมกัน (Emerson, et.al., 2012) นิยามนี้มีการเจาะจงไปที่ตัวแสดงแต่ไม่ได้เน้นประเด็นฉันทมติ ดังเช่น Ansell and Gash (2008) นอกจากนี้นิยามของ Emerson (2012) มีความกว้างเป็น Normative น้อยกว่า Ansell and Gash (2008) เพราะไม่จำกัด Collaborative Governance ไว้แค่กระบวนการระหว่างรัฐกับตัวแสดงที่มีอิทธิพลร่วมกัน แต่รวมเอาหุ้นส่วนต่าง ๆ ท่ามกลางหน่วยงานรัฐ หรือ Multi-Partner ทำให้นิยามมีความเป็น Descriptive มากขึ้น เพราะเน้นรูปแบบการมาร่วมกัน (Abbott, 2011, p. 5)

นิยามของ Collaborative Governance นั้น เช่นเดียวกับมโนทัศน์อื่น ๆ ที่ยังไม่มินิกิยามที่เป็นข้อสรุปทั่วไป แต่มีจุดเน้นความร่วมมือเพื่อการแสวงหา Consensus (ฉันทมติ) ทางนโยบาย มุมมองร่วมกันของชุมชน ความสัมพันธ์ที่ตัดข้ามหน่วยงานหรือมิติ รัฐ-สังคม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือขึ้นใหม่ กระนั้นก็มีข้อถกเถียงถึงความ “ใหม่” ของวิธีการจริงหรือไม่ในการนำมาใช้ นอกจากนี้ยังพบว่า มีการหยิบใช้ในหลายมิติ เช่น Collaborative Management ซึ่งนำ Collaboration มาใช้ในการจัดการในกรอบของ New Public Management (NPM) การนำมาใช้ในการจัดความสัมพันธ์ของรัฐบาลกลางกับรัฐบาลมลรัฐ

Collaborative Governance ได้รับความสนใจอย่างมากในช่วงทศวรรษ 1990s นักวิชาการบางส่วนเชื่อว่าเป็นกระบวนการทัศน์ในการบริหารปกครองในระบอบประชาธิปไตย (Emerson, 2012, p.3) ซึ่งอยู่บนฐานของ Governance มุ่งเป้าหมายไปที่พลเมืองเป็นศูนย์กลางการปกครอง จากเดิมที่มักเป็นการรวมศูนย์อำนาจการปกครองไว้ที่รัฐและกลไกรัฐ โดยเฉพาะระบบราชการบังคับบัญชา (Bureaucracy)

Collaborative Governance เกิดขึ้นภายใต้การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ การพัฒนาทางเทคโนโลยี ที่ทำให้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การจัดการทรัพยากรมีความซับซ้อนมากขึ้น ในขณะที่ระบบราชการแบบเดิมที่เน้นสายการบังคับบัญชา การใช้อำนาจและการตัดสินใจนั้น ไม่สามารถตอบสนองแก้ปัญหาที่ซับซ้อนนี้ได้ โดยเฉพาะปัญหาในระดับชุมชนหรือท้องถิ่นใน ขณะเดียวกันตัวแสดงอื่น ๆ ที่มีรัฐ อาทิ ภาคเอกชน ขบวนการเคลื่อนไหวต่าง ๆ องค์กรพัฒนา เอกชน ต่างมีศักยภาพที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในประเด็นสาธารณะมากขึ้น รัฐเองก็ต้องอาศัยข้อมูล ทรัพยากรบางอย่างร่วมกับตัวแสดงใหม่ ๆ เหล่านี้ในการตัดสินใจเพื่อบรรลุเป้าหมาย ลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ดังนั้น แนวทาง Collaborative Governance จึงมีความชอบธรรมในกระบวนการตัดสินใจนานไปกับแนวทางการตัดสินใจโดยรัฐแบบเดิม ดังนั้นจึงพบว่ามี การนำ Collaborative Governance ไปใช้แก้ปัญหาความขัดแย้ง และการให้บริการสาธารณะอย่างกว้างขวาง อาทิ การจัดการ ความขัดแย้งในประเด็นทรัพยากร การบริการสาธารณสุข สุขภาวะชุมชน การให้บริการงานอาสาสมัคร สาธารณะ การออกแบบผังเมือง งานบริการการศึกษา การจัดการสังคม ฯลฯ

ทั้งนี้ Boohar (2004, p. 32-34) ได้สรุปปัจจัยสำคัญ 5 ประการ ที่นำไปสู่ความจำเป็นของ กระบวนการ Collaboration คือ

1) เป็นรูปแบบทำราชการสั่งการควบคุม (Command – Control) และสายการบังคับบัญชา การบริหารรัฐกิจแบบเดิมซึ่งพึ่งพาสถาบันการเมือง ระบบศาลที่ไม่สามารถแก้ปัญหาซับซ้อนในยุค โลกาภิวัตน์ได้ ดังนั้น Collaborative Governance ได้เปิดช่องทางติดต่อปฏิสัมพันธ์ใหม่ ๆ เพิ่มความ เชื่อใจให้ภาครัฐเพิ่มขึ้น นำไปสู่โครงสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ใหม่

2) สังคมเกิดสภาวะไม่มั่นคง (Sense of Uncertainty) จากความไม่แน่นอน ความล้มเหลว ของระบบเก่า

3) ความต้องการตัดสินใจประเด็นสาธารณะต้องการวิสัยทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น เข้าใจความ หลากหลายของสังคมมากขึ้น

4) ปัญหาบางประการจำเป็นต้องมีการพึ่งพากันระหว่างตัวแสดงอื่น ๆ ซึ่งโดยลำพัง ตัวแสดงเดียวไม่สามารถแก้ปัญหาได้

5) ผลจากการสูญเสียศรัทธาความเชื่อมั่นที่พลเมืองมีต่อการกำหนดนโยบายแบบเก่า จึงจำเป็นต้องปรับตัวการกำหนดนโยบาย ที่ไม่ใช่มีไว้เพียงแก้ปัญหาแต่การกำหนดนโยบายต้องสร้าง กระบวนการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาไปสู่การสร้างเชื่อมั่น (Trust) ท่ามกลางตัวแสดงอื่น ๆ

### 2.2.2 ความแตกต่างกับทฤษฎีอื่น

Collaborative Governance เชื่อมโยงกับแนวคิดต่าง ๆ อาทิ Deliberative democracy เน้นพลเมืองมีบทบาทตอบสนองการตัดสินใจประเด็นสาธารณะ และแนวคิด Governance แนวคิด Management ฯลฯ ซึ่งทำให้ Collaborative Governance มีลักษณะข้ามพรมแดนทางองค์ความรู้ด้วย กระนั้น Collaborative Governance ก็มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกับแนวคิดอื่น ๆ อาทิ Adversarialism, Managerialism Corporatism, Pluralism, Policy Network, Public-Private Partnership, Participatory Governance, Collaborative Public Management กล่าวคือ

รูปแบบการตัดสินใจทางนโยบายแบบ Collaborative Governance แตกต่างจาก Adversarial ตรงที่ผลประโยชน์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ Adversarial จึงมีผู้ได้ประโยชน์สูงฝ่ายเดียว (Winner-Take-All) ความสัมพันธ์ในกลุ่มจะมีลักษณะขัดแย้งกัน ในขณะที่ Collaborative Governance แม้แต่ละฝ่ายจะขัดแย้งกัน แต่ความสัมพันธ์เช่นนี้มุ่งไปสู่ความสัมพันธ์ที่ยืนนานกว่าในอนาคต ในขณะที่ความร่วมมือแบบ Adversarial มักเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะเฉพาะกิจ มีพันธมิตร แต่เพียงชั่วคราว (Ansell & Gash, 2008, p. 547)

Managerialism เป็นการตัดสินใจในหมู่ผู้เชี่ยวชาญที่มีกระบวนการปิด (Closed Decision Process) ในขณะที่ Collaborative Governance เน้นกระบวนการเปิดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจมากกว่าการตัดสินใจในหมู่นักเทคนิค

Corporatism เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3 ฝ่าย มาต่อรองกัน คือ สมาคมแรงงาน กลุ่มทุน และรัฐ ซึ่งเป็นความหมายอย่างแคบ รัฐกับสังคมเชื่อมโยงใกล้ชิดกว่าตัวแบบ Pluralism ต่อมาถูกนำไปใช้ในประเด็นเศรษฐกิจหรือสังคม โดยมีกลุ่มผลประโยชน์บางส่วนได้เข้าไปร่วมทำงานกับรัฐ แต่มีข้อเสียที่บางกลุ่มก็ถูกกีดกันออกไป เป็นความสัมพันธ์เฉพาะกิจเฉพาะเรื่อง ต่างจาก Collaborative Governance ที่มีได้ผู้ขาดกลุ่มผู้มาเข้าร่วม

Policy Network เป็นรูปแบบความร่วมมือระหว่างรัฐ-สังคม ที่มีความหลากหลายกลุ่มมาสัมพันธ์กัน แต่มีโครงข่ายที่ไม่เป็นทางการ กระบวนการไม่มีรูปแบบชัดเจน แต่ Collaborative Governance มียุทธศาสตร์ โครงสร้างความร่วมมือและกระบวนการหารือที่เป็นทางการมากกว่า

Pluralism เป็นตัวแบบที่นิยมในทวีปอเมริกาเหนือ เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคม คือ กลุ่มผลประโยชน์หลากหลายกลุ่มแข่งขันกันเข้ามามีอิทธิพลในการกำหนดนโยบาย สถาบันการเมือง ซึ่งรัฐจะยอมรับเพียงบางกลุ่ม อันเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ที่ไม่ยั่งยืน

Participatory Governance คือ การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นลักษณะเชิงปัจเจกบุคคล แต่ในกรณี Collaborative Governance การเข้าร่วมมักอยู่ในรูปกลุ่มหรือสถาบัน

Public-Private Partnership คือ การเข้าร่วมของภาครัฐ-เอกชน หรือองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรอื่น ๆ เพื่อเป้าหมายไปสู่ผลที่เป็นรูปธรรมบางอย่าง เช่น กิจการบริการสาธารณะ Donahue and Zeckhauser (2011) เรียกการมีส่วนร่วมเช่นนี้ว่า Collaborative Governance เช่นกัน (Donahue & Zeckhauser, 2011, p.496) แต่มีความแตกต่างจากนิยามคนอื่น ๆ ตรงที่มีนัยของการผลิต (Production) จากผู้ผลิตนอกระบบรัฐแบบเดิม

ตารางที่ 2.1 ความแตกต่างระหว่าง Collaborative Governance กับทฤษฎีอื่น

ทฤษฎีอื่น ๆ	Collaborative Governance
Adversarial : winner-take-all, ad hoc	Win-win , More corporation ,long term relation
Managerialism: closed decision	Inclusive stakeholder
Corporatism: tripartite , ad hoc	Inclusive stakeholder long term relation
Pluralism: competition, zero-sum, Exclusive stakeholder	Cooperation, Win-win, Inclusive stakeholder
Policy network: informal	formal, informal
Public-Private Partnership: coordination, Nearly consensus	Institutionalization of collective decision making
Participatory Governance: Individual	Groups
Public-Private Partnership: production	Process, Consensus

ที่มา : ปรับปรุงจาก Ansell & Gash, 2008, p. 547

Collaborative Public Management (CPM) เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิด Governance เช่นเดียวกับ Collaborative Governance แต่ CPM มีขอบข่ายที่แคบกว่า กล่าวคือ CPM หมายถึง มโนทัศน์ที่อธิบายถึงกระบวนการที่ทำให้การจัดวางองค์การที่หลากหลายระดับ มีความคล่องตัว

ปฏิบัติการได้ เพื่อแก้ปัญหาที่ไม่สามารถกระทำได้หรือไม่สามารถแก้ปัญหาได้โดยง่าย โดยองค์กรใดองค์กรเดียว ในการนี้ Collaboration หมายถึง Co-Labor ใช้ผู้ปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้ประสพผลร่วมกัน โดยทำงานข้ามพรมแดนข้ามหน่วยและเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัว แสดงหลายกลุ่มบนฐานคุณค่า เรื่อง การถ้อยทีถ้อยอาศัย (Reciprocity) (Bingham, 2008 อ้างถึง ใน Kapucu, Yuldashev & Bakiev, 2009, p. 41)

แนวคิด CPM เน้นไปที่การทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรในขณะที่ Collaborative Governance รวมเอากระบวนการทางการเมืองที่พลเมืองเป็นส่วนสำคัญ ซึ่งถือเป็นจุดต่างที่สำคัญ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ Collaborative Public Management ก็เปิดให้มีตัวแสดงที่เป็นพลเมืองเข้ามาในกระบวนการต่อรองต่าง ๆ ด้วย เช่น ในงานของ Agranoff and McGuire (2003) ในงานของ Cooper, Bryer and Meek (2006) ก็ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของพลเมืองที่เรียกว่า Citizen – Centered Collaborative Public Management (Kapucu, et al., 2009) ทั้ง 2 มโนทัศน์ยังเป็นข้อถกเถียงยากจะชี้ให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน บางกระแสเชื่อว่า Collaborative Governance มีขอบเขตกว้างกว่า CPM ที่เน้นในระดับท้องถิ่นและเน้นที่ระดับองค์กร การพัวพันกันระหว่างองค์กรในขณะที่ Governance เน้นในระดับระหว่างประเทศ (Kapucu, et al., 2009) อย่างไรก็ตามในงานของ (Kapucu, et al., 2009) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่าง Collaborative Governance กับ Collaborative Public Management โดยทบทวนทฤษฎีจากงานวิจัยจำนวนหนึ่ง สรุปความแตกต่างได้ดังตารางที่ 2.2

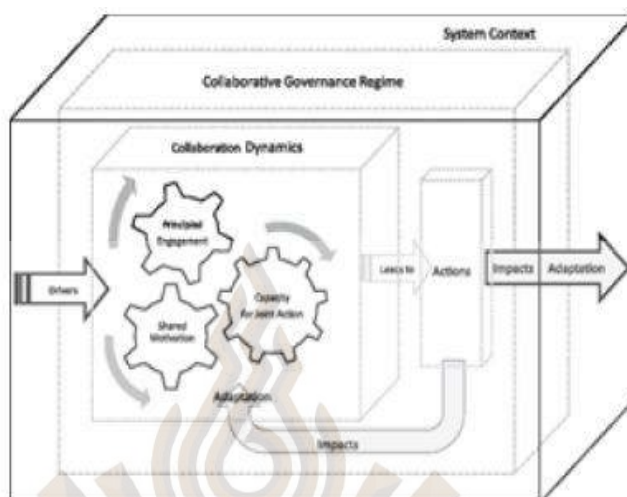
ตารางที่ 2.2 ความแตกต่างระหว่าง Collaborative Governance กับ Collaborative Public Management

Collaborative Governance	Collaborative Public Management
<ul style="list-style-type: none"> <li>- เกิดขึ้นจากผลพวงของการพัฒนาเทคโนโลยี กระบวนการ โลกาภิวัตน์ และประเด็นปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้น</li> <li>- การเพิ่มขึ้นของบริษัทข้ามชาติวิกฤติเรื่อง Accountability ของรัฐ</li> <li>- มีแนวโน้มที่เจ้าหน้าที่รัฐจะสูญเสียอำนาจนำกลายเป็นเพียงตัวแสดงหนึ่งในเครือข่ายความสัมพันธ์</li> <li>- ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น Interorganizational Collaboration, Cooperation, ฯลฯ</li> <li>- ครอบคลุมระดับรัฐ, เหนือรัฐ, ท้องถิ่น</li> <li>- ช่วยเพิ่มบทบาทท้องถิ่น การกระจายอำนาจ, เครือข่ายแนวราบ ความร่วมมือ ขยายตัวแสดงที่หลากหลาย</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- เกิดขึ้นตามกระแส NPM, human Welfare และการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมยุคโลกาภิวัตน์</li> <li>- รับผิดชอบต่อผลแนวความคิดการจัดการแบบเครือข่าย (Network management) และการมีส่วนร่วมของพลเมือง</li> <li>- เป็นพัฒนาการขั้นต่อมาของ NPM</li> <li>- เน้นความร่วมมือ เป็นเครือข่ายระหว่างองค์กร</li> <li>- เน้นสารัตถะการจัดการสาธารณะในระดับท้องถิ่น</li> <li>- เป้าหมายเพื่อ Accountability, Efficiency, Effectiveness, Reliability, Trust, Openness, Transparency</li> </ul>

ที่มา : ปรับปรุงจาก Kapucu, Yudasher & Bakier, 2009, p. 49-51

ในการพิจารณา Collaborative Governance ของนักวิชาการสำคัญ อาทิ Ansell and Gash, Chris Huxham, Kirk Emerson and David E. Booher และ Judith E. Innes เน้นการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างและนำ Collaborative Governance ไปใช้พิจารณาถึงปัญหาอุปสรรคและปัจจัยสนับสนุนกระบวนการดังกล่าวที่มาจากกรณีศึกษา และการสำรวจงานวิจัยในงานของ Emerson ซึ่งชี้ให้เห็นว่างานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาเกี่ยวกับ Collaborative Governance มีกรอบในการวิเคราะห์ที่ไม่สามารถทำให้เป็นข้อสรุปทั่วไปได้ เพราะมีความแตกต่างในเรื่องหน่วย หน่วย Sector ภูมิภาค ขนาด ปริมาณของนโยบาย กลไกกระบวนการเป็นไปได้อย่างที่จะใช้ตัวแบบใดตัวแบบหนึ่งไปใช้ได้ทุกกรณี (Emerson, 2012, p. 5) อย่างไรก็ตามเขาชี้ให้เห็นถึงบูรณาการกรอบการทำงานของ Collaborative Governance ในรูปแบบของระบอบ (Collaborative Governance Regime – CGR) เป็นรูปแบบที่มีพลวัต ระบอบหรือ Regime ที่ว่านี้มีนัยรวมเอาระบบ (Mode/ System) เข้าไว้ด้วยทั้งหมดได้แก่ชุดของหลักการ กฎ บรรทัดฐาน กระบวนการตัดสินใจ ที่อยู่ห้อมล้อมตัวแสดงทั้งที่ปรากฏชัดแจ้งและที่เป็นนัย ซึ่งประกอบไปด้วย บริบท ตัวผลักดัน ขั้นตอนการเข้าร่วม แรงจูงใจ

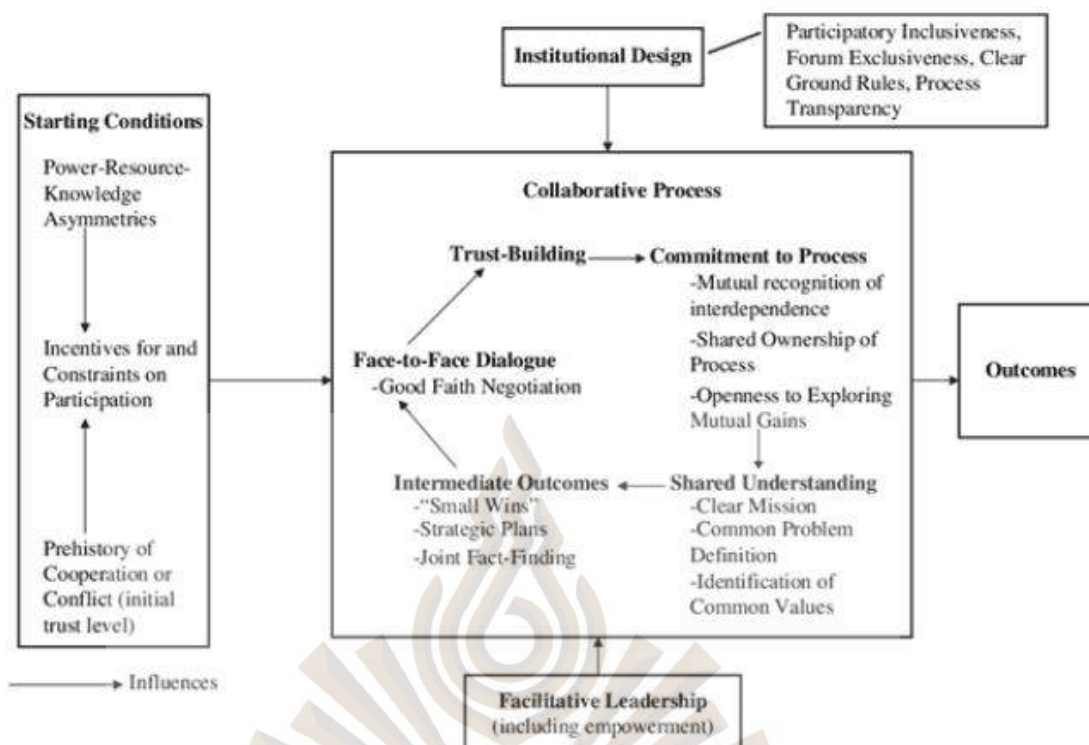
ศักยภาพในการเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน ผลลัพธ์ ผลกระทบ และการปรับตัวที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วม



รูปที่ 2.3 กรอบคิดการบูรณาการ Collaborative Governance ของ Emerson

ที่มา : Emerson, 2012, p. 6

Ansell and Gash (2008) มิได้พิจารณา Collaborative Governance ในลักษณะเป็นระบอบดังเช่น Emerson แต่เขาชี้ให้เห็นตัวแบบที่มีปัจจัยต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันในลักษณะกระบวนการประกอบไปด้วยเงื่อนไขเริ่มต้น กระบวนการร่วมคิดร่วมทำ ปัจจัยในเชิงแบบสถาบันที่มีผลต่อกระบวนการ ปัจจัยความเป็นผู้นำและผลสัมฤทธิ์ โดยกระบวนการนั้นยังมีกระบวนการย่อย ๆ คือ การสร้างความเชื่อมั่นที่นำไปสู่กระบวนการสร้างข้อตกลงร่วมกัน แบ่งปันความเข้าใจ ผลลัพธ์ชั้นกลางและการต่อรอบแบบต่อหน้า



รูปที่ 2.4 Collaborative Governance ในงานของ Ansell และ Gash  
ที่มา : Ansell & Gash, 2008, p. 550

การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ถือเป็นหนึ่งในรูปแบบการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนกระแสวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management : NPM) โดยเฉพาะรูปแบบการบริหารงานที่มุ่งลดการผูกขาดบทบาทและอำนาจของรัฐเหนือกระบวนการตัดสินใจและการบริหารนโยบายสาธารณะ โดยการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ จะมีรูปแบบการบริหารที่มีลักษณะบางประการร่วมกับรูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐในลักษณะอื่น ๆ ที่มีเป้าหมายเพื่อดึงตัวแสดงภาคส่วนอื่น ๆ ให้เข้ามาร่วมในกระบวนการบริหารงานของภาครัฐมากขึ้น ทั้งนี้ โดยการบริหารปกครองแบบร่วมมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากรูปแบบ การบริหารงานภาครัฐในลักษณะอื่น ดังต่อไปนี้ (วสันต์ เหลืองประภัสร์, ชาย ไชยจิต, ชาลินี สนพลา, ศศิธร ทองจันทร์และอินทอร แสงอรัญญา, 2557, น. 54-56)

1) การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ แตกต่างจากรูปแบบการบริหารกิจการสาธารณะที่ภาครัฐมุ่งเปิดพื้นที่ให้ตัวแสดงที่มีผลประโยชน์ขัดแย้งแข่งขันและเผชิญหน้ากันเข้ามาสู่กระบวนการต่อรองเพื่อหาข้อยุติ (Adversarialism) กล่าวคือ ภายใต้กระบวนการตัดสินใจรูปแบบนี้นำไปสู่การตัดสินใจที่ฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์มากกว่า ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งเสีย

ประโยชน์ แม้ภาครัฐจะสามารถดึงตัวแสดงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทร่วมกัน ในกระบวนการบริหารนโยบายสาธารณะได้ แต่ความร่วมมือที่เกิดขึ้นก็เป็นเพียงความร่วมมือแบบชั่วคราว อีกทั้งความสัมพันธ์แบบขัดแย้งเผชิญหน้าก็ยังคงดำรงอยู่เช่นเดิม ส่วนรูปแบบการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำนั้นตั้งอยู่บนหลักการที่ว่าแม้ภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายจะมีผลประโยชน์ตรงข้ามกันแต่ก็สามารถมีความสัมพันธ์ในเชิงความร่วมมือได้เพราะเป็นการเปิดพื้นที่ให้ทุกฝ่ายเข้ามาแสดงบทบาทตัดสินใจร่วมกันอย่างเสมอภาคเป็นกลไกที่ช่วยแปรเปลี่ยนความสัมพันธ์ แบบเผชิญหน้ามาเป็นความสัมพันธ์แบบร่วมมือกัน

2) การบริหารจัดการภาครัฐ โดยการเปิดให้ผู้บริหารมืออาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เข้ามาร่วมมีบทบาทในการจัดการกิจการสาธารณะ หรือการเปิดให้ผู้จัดบริการสาธารณะภาคเอกชน เข้ามารับว่าจ้างให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนแทนหน่วยงานภาครัฐ (Managerialism) แม้จะเป็นการเปิดให้ตัวแสดงภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามาร่วมแสดงบทบาทกับภาครัฐมากขึ้น แต่หากพิจารณากระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบายภายใต้รูปแบบการบริหารในลักษณะดังกล่าว จะพบว่า ภาครัฐยังคงผูกขาดการตัดสินใจฝ่ายเดียวเป็นหลัก เพียงแต่อาศัยบทบาทของมืออาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญ เข้ามาร่วมขับเคลื่อนภารกิจเท่านั้น แม้ภาครัฐอาจมีการปรึกษาหารือ และเปิดรับฟังข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจแต่ในที่สุดแล้วก็ไม่ได้ตั้งตัวแสดงเหล่านั้นเข้ามาร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

3) การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ เป็นรูปแบบการร่วมมือกันระหว่างตัวแสดงภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคมในลักษณะที่กว้างกว่าความร่วมมือแบบ “ภาครัฐ-สังคม” (Corporatism) เช่น รูปแบบไตรภาคีที่มีภาครัฐเป็นตัวกลางการเจรจาต่อรองประนีประนอมผลประโยชน์ ระหว่างกลุ่มนายทุนกับกลุ่มแรงงาน ซึ่งมักเป็นการผูกขาดบทบาทการมีส่วนร่วม โดย “ตัวแทน” ของแต่ละฝ่าย โดยกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ เป็นรูปแบบการบริหารงานที่มุ่งถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในทุกภาคส่วนของสังคม เข้ามาร่วมแสดงบทบาทอย่างเสมอภาคกันในการตัดสินใจของภาครัฐได้โดยตรง ในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินภารกิจหรือนโยบายสาธารณะของรัฐ

4) การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ยังมีลักษณะเปิดกว้างกว่าการบริหารงานภาครัฐ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของสมาคมที่เป็นทางการ (Associational Governance) เช่น การเปิดให้สมาคมวิชาชีพมีอำนาจหน้าที่อนุมัติใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของพลเมือง เป็นต้น เนื่องจากการจัดการ

ปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ เป็นการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการบริหารงานภาครัฐที่เปิดกว้างถึงระดับปัจเจกบุคคลซึ่งถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินนโยบายสาธารณะหรือการดำเนินการกิจของรัฐทั้งในฐานะพลเมือง และในฐานะสมาชิกของชุมชนท้องถิ่น

5) การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ เป็นการบริหารนโยบายสาธารณะ ที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่าการบริหารภายใต้รูปแบบเครือข่ายนโยบาย (Policy Network) เนื่องจากรูปแบบเครือข่ายนโยบายนั้นแม้จะเป็นความสัมพันธ์ในเชิงประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคม แต่กระบวนการตัดสินใจนโยบายดังกล่าว ก็เป็นการตัดสินใจร่วมกัน แบบปิดระหว่างตัวแสดงที่เกี่ยวข้องในเครือข่ายนโยบายดังกล่าวเท่านั้น การตัดสินใจเครือข่ายนโยบายมักไม่มีแบบแผนการประสานความร่วมมืออย่างเป็นทางการ การเจรจาต่อรองมักอาศัยการชี้แนะโน้มน้าวฝ่ายอื่น ในขณะที่การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำเป็นการบริหารนโยบายสาธารณะบนฐานความร่วมมือที่มีการจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ อย่างเป็นทางการ มีกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะและตัดสินใจร่วมกันบนฐานฉันทามติระหว่างฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

6) การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำที่เกิดจากการประสานบทบาทในการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน อาจมีกระบวนการทำงานคล้ายกับรูปแบบภาคีหุ้นส่วนภาครัฐและเอกชน (Public-Private Partnership: PPPs) แต่กระนั้น การจัดการปกครองแบบร่วมมือกันก็มีข้อแตกต่างจาก PPPs ในประการสำคัญคือในขณะที่ PPPs มีเป้าหมายเพื่อประสานการทำงานระหว่างภาคีภาครัฐและเอกชน โดยผ่านการเข้าร่วมกันดำเนินกิจการสาธารณะ ตามข้อตกลงภายใต้ระบบสัญญา ซึ่งแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนระหว่างกันอย่างชัดเจน แต่การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ เป็นรูปแบบความร่วมมือที่ทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดเป้าหมายและสร้างกระบวนการตัดสินใจร่วมกันในทุกขั้นตอนการทำงาน ซึ่งต่างจากหลักการของ PPPs ที่เป็นความร่วมมือจากการสร้างข้อตกลงระหว่างภาคีแต่ละฝ่ายซึ่งต่างก็ตัดสินใจบนฐานของการคิดคำนวณผลประโยชน์ที่ตนเองพึงพอใจและเป้าหมายที่ตนเองต้องการบรรลุถึงเป็นสำคัญ มิใช่การร่วมกันตัดสินใจบนฐานการคำนึงถึงเป้าหมายร่วมของสังคม

### 2.2.3 องค์ประกอบอันเป็นมูลเหตุให้เกิดการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ

การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำนั้น Ansell and Gash (2008) ให้ความเห็นว่าจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ (วสันต์ เหลือประภัสร์ และคณะ, 2557, น. 56-57)

1) การริเริ่มความร่วมมือ การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ เป็นการเปิดพื้นที่การทำงานร่วมกัน ที่เริ่มโดยหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐ ซึ่งครอบคลุมหน่วยราชการ และองค์กรของรัฐรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และระดับท้องถิ่น วัตถุประสงค์ของการที่หน่วยงานภาครัฐที่เริ่มร่วมกันทำงานกับภาคส่วนอื่น อาจเป็นไปได้เพื่อขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานหรือเป็นการแสดงบทบาทร่วมกับตัวแสดงอื่น ๆ ตามที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนดบทบาท และอำนาจหน้าที่ไว้

2) ตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง ตัวแสดงที่เข้าร่วมในกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำต้องประกอบด้วยตัวแสดงภาครัฐ และตัวแสดงที่มิใช่ภาครัฐ ซึ่งมีฐานะเป็นภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารภารกิจหรือนโยบายสาธารณะ ฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนหนึ่งในกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ จึงครอบคลุมทั้งภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงานของภาครัฐ ทั้งในฐานะพลเมือง และในฐานะกลุ่มทางสังคมหรือองค์กร

3) การแสดงบทบาท ภาคีที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ต้องสามารถแสดงบทบาทร่วมตัดสินใจกับตัวแสดงภาครัฐได้โดยตรง มิใช่มีบทบาทเพียงให้ข้อคิดเห็นหรือให้คำปรึกษาหรือแก่หน่วยงานภาครัฐ โดยทุกฝ่ายต้องมีการพบปะเจรจาหารือกันอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยน รับฟัง ได้แย้งเสนอแนะและตัดสินใจร่วมกันทั้งสองฝ่าย ตัวแสดงที่ไม่ใช่ภาครัฐต้องมีส่วนในการตัดสินใจในกิจการของภาครัฐหรือนโยบายสาธารณะของรัฐได้ในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ แม้การตัดสินใจสุดท้ายจะอยู่ที่หน่วยงานภาครัฐก็ตาม การเชิญตัวแทนภาคเอกชนและภาคประชาสังคมมาร่วมประชุมปรึกษาหารือ ไม่ถือเป็นวิธีการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ เนื่องจากไม่ใช่กระบวนการที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและไตร่ตรองร่วมกันก่อนตัดสินใจและไม่ใช่การสื่อสารแบบสองทาง นอกจากนี้ การประสานงานหรือประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการใช้อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ก็ไม่จัดเป็นรูปแบบการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำเพราะแม้กลุ่มผลประโยชน์จะเข้ามาเจรจาหารือ เสนอแนะ หรือมีส่วนร่วมตัดสินใจกับภาครัฐ แต่การทำงาน

ภายใต้กลไกการบริหารราชการแบบปกติ ภาครัฐก็ยังคงมีบทบาทผูกขาดอำนาจการตัดสินใจฝ่ายเดียว

4) การจัดโครงสร้างการทำงาน การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำต้องมีการจัดโครงสร้างความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการที่ทำให้ทุกฝ่ายเข้ามาแสดงบทบาทร่วมกัน กลไกการทำงานร่วมกันภายใต้โครงสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นทางการควรเกิดจากการตกลงวางกรอบกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ร่วมกันทุกฝ่าย การทำงานแบบร่วมมือกันระหว่างภาครัฐกับภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมภายใต้กระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ จึงเป็นการทำงานร่วมกัน โดยมีกระบวนการบริหารจัดการรูปแบบเฉพาะที่ทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดขึ้น โดยผ่านการวางกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ที่เป็นทางการ เพื่อรองรับการขับเคลื่อนการจัดบริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐ

5) การตัดสินใจ การทำงานร่วมกันต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดให้ทุกฝ่ายเข้ามาตัดสินใจร่วมกันบนฐานของการแสวงหาทางออกที่สะท้อนฉันทานุมัติของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นทางเลือกที่เอื้อให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน กระบวนการตัดสินใจในการทำงานร่วมกันต้องไม่ใช่การต่อสู้ต่อรอง ประนีประนอมหรือแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ แม้หน่วยงานภาครัฐจะถือครองอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจในการดำเนินภารกิจ แต่เป้าหมายในการดำเนินภารกิจนั้นต้องตั้งอยู่บนฐานของฉันทามติที่ทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดขึ้น การตัดสินใจในบางกรณีแม้จะไม่สามารถสร้างความเห็นพ้องตรงกันได้ทั้งหมด แต่อย่างน้อยก็ต้องเป็นการตัดสินใจที่มีข้อตกลงที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้

6) เป้าหมายของการทำงานร่วมกัน การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ต้องเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหรือนโยบายสาธารณะเท่านั้น เป้าหมายของกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ต้องเป็นการร่วมมือกันทำงานที่มุ่งขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะหรือการบริหารภารกิจของภาครัฐเป็นสำคัญ มิใช่การอาศัยกลไกการบริหารงานของภาครัฐเพื่อสร้างพื้นที่เจรจาต่อรองผลประโยชน์ของกลุ่มผลประโยชน์ภาคเอกชนเฉพาะกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐ การตัดสินใจร่วมกันแบบไตรภาคีหรือพหุภาคี โดยภาครัฐเป็นตัวกลางในการหาข้อยุติระหว่างฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ไม่จัดเป็นรูปแบบการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ เพราะมีเป้าหมายเพื่อจัดการผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกันของตัวแสดงภาคเอกชนเป็นสำคัญ

จากการศึกษารวบรวมตัวอย่างการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการบริหารกิจการสาธารณะในด้านต่าง ๆ ให้บรรลุผล ของวสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ (2557, น. 57-67) พบว่ารูปแบบการทำงานร่วมกันภายใต้ตัวแบบการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำในแต่ละกรณีจะมีลักษณะรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป แต่หากนำกรอบทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ (Collaborative Governance) มาเป็นฐานในการวิเคราะห์ สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามาร่วมกันจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำจะประกอบด้วย (Ansell & Gash, 2008, p. 550-557)

#### 1) เงื่อนไขก่อเกิดความร่วมมือ (Starting Conditions)

การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ เกิดขึ้นจากเงื่อนไขก่อเกิดความร่วมมือในลักษณะแตกต่างกันออกไป โดยปัจจัยดังกล่าวจะมีผลทั้งในแง่การส่งเสริมการสร้างความร่วมมือและอาจส่งผลขัดขวางบั่นทอน การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนี้ โดยปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขก่อเกิดความร่วมมือสามารถสรุปได้ 3 ประการ ได้แก่

1.1) การมีอำนาจและทรัพยากรที่แตกต่างกันระหว่างภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ปัจจัยสำคัญ ประการหนึ่งที่ผลักดันให้ตัวแสดงภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมหันหน้าเข้ามาร่วมกันสร้างความร่วมมือ ก็คือ การที่แต่ละฝ่ายต่างตระหนักและยอมรับในศักยภาพและขีดความสามารถในการแสดงบทบาทของกันและกัน โดยเฉพาะการยอมรับว่าทุกฝ่ายต่างมีข้อเด่นและข้อด้อยข้อจำกัดและสมรรถนะที่แตกต่างกัน หากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามาทำงานร่วมกันก็จะช่วยส่งเสริมเกื้อกูลและยกระดับประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้นได้ สภาพความแตกต่าง ในอำนาจบทบาทหน้าที่ ทรัพยากรและศักยภาพในการทำงานที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารภารกิจของรัฐหรือนโยบายสาธารณะริเริ่มสร้างความร่วมมือขึ้น ทั้งนี้ โดย วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ ซึ่งได้เสนอว่า ก่อนจะเริ่มขับเคลื่อนการทำงานร่วมกัน ภาคีทุกฝ่ายที่เข้ามาร่วมกันทำงานจำเป็นต้องสร้างความยินยอมพร้อมใจกันในการวางกลยุทธ์เพื่อเสริมสร้างอำนาจและศักยภาพในการทำงานแก่ภาคีฝ่ายที่อ่อนแอกว่าหรืออยู่ในสถานะที่เสียเปรียบฝ่ายอื่น ๆ เพื่อให้สามารถแสดงบทบาทร่วมกันได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม อันจะส่งผลให้กระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำบรรลุประสิทธิภาพสูงสุด

1.2) สิ่งจูงใจที่ทำให้ภาคีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาสร้างความร่วมมือระหว่างกัน เนื่องจาก การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ เป็นการสร้างความร่วมมือ ที่เกิดจากความสมัครใจของภาคีทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น สิ่งจูงใจที่ผลักดันให้ภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ ตัดสินใจเข้ามาร่วมมือกันทำงาน รวมถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจดังกล่าว จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการสร้างความร่วมมือในกระบวนการจัดการปกครอง ทั้งนี้ โดยมีผลการศึกษากันจำนวนมากแสดงให้เห็นว่า เงื่อนไขสำคัญของการก่อเกิดกระบวนการจัดการปกครอง ก็คือ แรงจูงใจของหน่วยงานภาครัฐในการแสดงบทบาทกระตุ้นและส่งเสริมให้ตัวแสดงภาคส่วนต่าง ๆ เข้าร่วมกันทำงานภายใต้รูปแบบการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ แม้ว่าการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำเพื่อขับเคลื่อนนโยบายหรือโครงการสาธารณะในเรื่องหนึ่ง ๆ จะเกิดขึ้นจากการริเริ่มผลักดันภายใต้อำนาจหน้าที่ของภาครัฐแต่โดยพื้นฐานแล้ว ภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ ที่เข้าร่วมร่วมมือกันนั้น ก็ต้องเข้าร่วมกันด้วยความสมัครใจเป็นสำคัญ

1.3) ภูมิหลังของการมีความร่วมมือหรือความขัดแย้งระหว่างกัน โดยทั้ง 2 กรณีเป็นปัจจัยที่อาจเป็นไปได้ทั้งอุปสรรคและเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยให้กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำประสบความสำเร็จ กล่าวคือ หากภาคีที่มีส่วนได้ส่วนเสียเคยมีบทบาทที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ในเชิงพึ่งพิงซึ่งกันและกันค่อนข้างสูง ระดับแรงจูงใจที่จะผลักดันให้แต่ละฝ่ายหันหน้าเข้ามามีบทบาทในกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำก็จะทรงพลังมากขึ้นเท่านั้น ในทางกลับกันหากภาคีแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีภูมิหลังความสัมพันธ์ในฐานะคู่แข่งกันมาก่อน ถือเป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้กระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำเสี่ยงต่อการเกิดวงจรความล้มเหลว กล่าวคือ จะมีความหวาดระแวงกลางแคลงใจนำไปสู่ความไม่ไว้วางใจ ต่อกัน มองภาพภาคีที่เข้ามาทำงานร่วมกันเป็นฝ่ายตรงข้าม มุ่งช่วงชิงโอกาสในการผลักดันผลประโยชน์ของตนเอง ขณะที่ฝ่ายที่มีภูมิหลังความสัมพันธ์ในฐานะภาคีความร่วมมือที่เคยประสบความสำเร็จร่วมกันมาก่อน ย่อมเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดทุนทางสังคมขึ้นในกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำอันนำไปสู่การมีความไว้วางใจกันในระดับสูง ส่งผลให้กระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำเป็นวงจรที่ดำเนินไปอย่างถูกต้องและยั่งยืน

## 2) บทบาทผู้นำการสร้างความร่วมมือ (Facilitative Leadership)

การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำจะประสบความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านบทบาทของผู้นำในการเอื้ออำนวยกระบวนการสร้างความร่วมมือเป็นสำคัญ โดยการ

ทำหน้าที่เอื้ออำนวยการสร้างความร่วมมือ ก็คือ การเป็นผู้ชักนำให้ภาคีมีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกฝ่ายเข้ามาร่วมกันแสวงหาแนวทางการทำงานร่วมกันที่จะนำไปสู่การผลักดันเป้าหมายของทุกฝ่ายให้บรรลุผลสำเร็จไปพร้อมกัน โดยเฉพาะการชักนำให้ทุกฝ่ายเล็งเห็นตรงกันว่า การเข้ามาร่วมมือกันทำงานนั้นเป็นวิธทางที่ดีที่สุดซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถผลักดันเป้าหมายของตนเองให้บรรลุผลได้ นั่นคือการทำงานร่วมกัน ทำให้เป้าหมายร่วมของสังคมบรรลุ ในขณะที่เดียวกัน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ได้รับประโยชน์หรือผลดีจากการทำงานร่วมกันในระดับที่ดีกว่าการที่แต่ละฝ่ายต่างคนต่างทำงานของตนลำพัง

นอกจากนี้ การทำหน้าที่เอื้ออำนวยการสร้างความร่วมมือ ยังหมายรวมถึงการลดทอนอุปสรรคในการทำงานร่วมกัน อันเกิดจากสถานะอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกันของภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้ามาร่วมกันทำงาน การชักนำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของกระบวนการร่วมกันสร้างจันทามติในการทำงาน รวมทั้งยังทำหน้าที่เป็นตัวกลาง ในกระบวนการเจรจาหาคู่ตกลงในการทำงานร่วมกัน โดยทำหน้าที่เป็นฝ่ายที่สาม (Third Party) ในการเข้าไปแทรกกลางระหว่างภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ ในกรณีที่กระบวนการเจรจาต่อรองระหว่างฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่สามารถหาฉันทามติที่ช่วยให้แต่ละฝ่ายสามารถได้รับประโยชน์ร่วมกันได้ โดยการทำหน้าที่ดังกล่าวจะสามารถช่วยเสนอทางออกที่เป็นข้อยุติสำหรับทุกฝ่ายได้ แม้จะเป็นการตัดสินใจที่ไม่ได้มีผลผูกมัดในตัวเอง แต่ก็ยังเป็นข้อเสนอทางเลือกแก่ฝ่ายต่าง ๆ

ยิ่งกว่านั้นผู้นำการสร้างความร่วมมือยังมีความสำคัญต่อการดึงบทบาทภาคีฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะการส่งเสริมสนับสนุนบทบาทของตัวแสดงที่มีสถานะอำนาจหน้าที่ต่ำกว่าหรือทรัพยากรและศักยภาพด้อยกว่าตัวแสดงอื่น ๆ ให้สามารถแสดงบทบาทในจุดที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน รวมถึงการระดมพลังความร่วมมือระหว่างทุกฝ่ายในการขับเคลื่อนเป้าหมายของภารกิจภายใต้กระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้นำการสร้างความร่วมมือในกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ก็คือ ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และปกป้องกระบวนการทำงานร่วมกันให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ทั้งนี้ โดยผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว จำเป็นต้องมีทักษะด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคีทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมมือกันทำงานอย่างแข็งขัน ทักษะในการแสดงอิทธิพลเหนือตัวแสดงทุกฝ่ายอย่างกว้างขวางและควบคุมทิศทางกระบวนการทำงานร่วมกัน ทักษะในการเอื้ออำนวยให้กระบวนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเกิดพลวัตนำไปสู่การสร้างสรรคผู้นำกลุ่ม ทักษะการขยายขอบเขตของกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ซึ่งในกระบวนการจัดการปกครอง

แบบร่วมคิดร่วมทำไม่จำเป็นต้องมีผู้นำเพียงคนเดียว กล่าวคือ การร่วมมือกันทำงานให้ประสบความสำเร็จอาจต้องมี “ผู้นำหลายคน” (Multiple Leaders) แสดงบทบาทร่วมกัน ทั้งผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยผู้นำการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำที่สามารถแสดงบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องเป็นผู้ที่มีเวลาทุ่มเทให้การขับเคลื่อนการสร้างความร่วมมือ มีทรัพยากรในการบริหารงานของตนเองเพียงพอ และมีทักษะการบริหารจัดการอย่างรอบด้าน

### 3) การออกแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน (Institutional Design)

การออกแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละฝ่าย หมายถึง การวางกฎเกณฑ์ กติกา บรรทัดฐานการปฏิบัติสำหรับให้ทุกฝ่ายยึดถือร่วมกันในการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ด้วยการมีกฎเกณฑ์ กติกาและแบบแผนการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเหมาะสม นับเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำที่เกิดขึ้นตั้งอยู่บนฐานความชอบธรรมและถูกต้องตามระเบียบขั้นตอน การบริหารกิจการสาธารณะของรัฐ และถือเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งของการสร้างกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ทั้งนี้ โดยการจัดรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำเป็นผลจากการตอบคำถามที่ว่าในกระบวนการจัดการภารกิจหรือประเด็นนโยบายสาธารณะหนึ่ง ๆ นั้น ควรจะมีตัวแสดงฝ่ายใดเข้ามามีส่วนร่วมทำงานไปด้วยกันบ้าง ซึ่งโดยหลักการแล้ว จะต้องเปิดกว้างให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามามีบทบาทร่วมกันได้ เนื่องจากโดยพื้นฐานแล้วกลุ่มมีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละฝ่ายย่อมตระหนักว่าตนเองมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปร่วมในกระบวนการตัดสินใจบริหารกิจการสาธารณะที่ตนได้รับผล ไม่ว่าจะทางบวกหรือลบ ซึ่งนั่นย่อมหมายถึงการมีความประสงค์จะเข้ามามีส่วนกำหนดรูปแบบกระบวนการบริหารกิจการสาธารณะดังกล่าวด้วยนั่นเอง

#### 2.2.4 กระบวนการสร้างภาคีเครือข่ายในการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ

การแบ่งขั้นตอนของกระบวนการจัดการปกครองร่วมคิดร่วมทำ สามารถกระทำได้หลายลักษณะ โดยจะขึ้นอยู่กับมิติที่ให้ความสำคัญ เช่น หากพิจารณาจากมิติการเจรจาข้อตกลงร่วมกัน อาจแบ่งได้เป็นขั้นตอนก่อนการเจรจา ขั้นตอนการเจรจาต่อรองหาข้อตกลงร่วมและขั้นตอนการนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติ แต่หากให้ความสำคัญกับมิติการจัดการปัญหาาร่วมกันอาจแบ่งขั้นตอนการทำงานร่วมกันได้เป็นขั้นตอนการระบุประเด็นปัญหาาร่วมกัน ขั้นตอนการกำหนดทิศทางการจัดการ

ปัญหาและขั้นตอนการนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติร่วมกัน หรือหากพิจารณาจากมิติการบริหารนโยบาย อาจแบ่งขั้นตอนกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นขั้นตอนการเตรียมการ วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหา ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย และขั้นตอนการตัดสินใจดำเนินนโยบายร่วมกัน (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2557, น. 67) แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ตั้งอยู่บนการให้ความสำคัญกับมิติการตัดสินใจร่วมกันเป็นสำคัญ จึงใช้กระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำที่ Ansell and Gash (2008) เสนอไว้ อันประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการเจรจาหารือกันพร้อมหน้าทุกฝ่าย (Face-to-Face Dialogue) 2) ขั้นตอนการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกัน (Trust Building) 3) ขั้นตอนการสร้างควมยินยอมพร้อมใจในการทำงานร่วมกัน (Commitment to the Process) 4) ขั้นตอนการสร้างควมเข้าใจที่ตรงกัน (Shared Understanding) 5) ขั้นตอนการสร้างผลลัพธ์ของความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน (Intermediate Outcomes) ทั้งนี้ โดยการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ (Ansell & Gash, 2008, p. 557-561)

#### 1) การเจรจาหารือพร้อมหน้ากันทุกฝ่าย (Face-to-Face Dialogue)

กระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำมักจะเริ่มต้นจากการสนทนาหารือกัน อย่างพร้อมหน้าระหว่างภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง การแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็น ดังกล่าวจะนำมาสู่การสร้างฉันทานุมัติระหว่างทุกฝ่ายในการทำงานร่วมกัน ในการสร้างควมร่วมมือนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาคีทุกฝ่ายจะต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แก่กันและกัน โดยตรงเพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถร่วมกันแสวงหาหนทางที่ทำให้ได้รับประโยชน์อย่าง ถ้วนหน้ากัน ดังนั้น การพบปะพูดคุยหารืออย่างพร้อมหน้ากันทุกฝ่าย ถือเป็นหัวใจสำคัญของการ สร้างควมเชื่อถือไว้วางใจ ความเคารพยอมรับซึ่งกันและกัน ความเข้าใจที่ตรงกันและการยินยอม พร้อมใจกันในการทำงานร่วมกัน แม้ว่าการเจรจาหารือกันระหว่างภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะเป็น ขั้นตอนที่มีความจำเป็นสำหรับการสร้างควมร่วมมือในการทำงาน แต่ลำพังการดึงทุกฝ่ายให้เข้ามา พุดคุยหารือกันอย่างพร้อมหน้ากันก็ยังไม่เพียงพอต่อการสร้างควมร่วมมือใน กระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ทั้งนี้ เนื่องจากกระบวนการจัดการปกครองแบบ ร่วมคิดร่วมทำจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย หากปราศจากการแสวงหามติข้อตกลงในการเข้ามาทำงานร่วมกัน ระหว่างภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ

#### 2) การสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกัน (Trust Building)

การสร้างความร่วมมือกันมีอาจเกิดขึ้นจากกระบวนการเจรจาต่อรองเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันเท่านั้น หากแต่ยังต้องอาศัยการสร้างควมไว้วางใจกันให้เกิดขึ้นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ เคยมีภูมิหลังในฐานะคู่แข่งหรือมีจุดยืนความต้องการและผลประโยชน์ตรงข้ามกันมาก่อน ทั้งนี้โดยการสร้างควมไว้วางใจกันถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่ต้องดำเนินการให้สำเร็จในขั้นแรก แม้การสร้างควมไว้วางใจกันระหว่างคู่แข่งจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ค่อนข้างยากก็ตาม การสร้างควมไว้วางใจกันเป็นขั้นตอนที่ต้องเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการพูดคุยหรือและเจรจาต่อรองระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในขั้นตอนนี้จำเป็นต้องอาศัยบทบาทของผู้นำเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกเหนือจากการทำหน้าที่คนกลางในการเปิดพื้นที่การเจรจาแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะร่วมกันอย่างเปิดกว้างแล้ว ผู้นำในการเอื้ออำนวยการสร้างควมร่วมมือยังควรมีบทบาทในการสร้างควมเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกันให้เกิดขึ้นอีกด้วย โดยเฉพาะการทำให้ภาคีฝ่ายต่าง ๆ ที่มีจุดยืนตรงกันเกิดควมไว้วางใจกัน แม้ว่าการทำให้ภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเกิดควมยินยอมพร้อมใจกันร่วมทำงานเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำให้บรรลุผลจะเป็นขั้นตอนที่ต้องอาศัยระยะเวลาค่อนข้างมากก็ตาม

### 3) การสร้างควมยินยอมพร้อมใจในการทำงานร่วมกัน (Commitment to the Process)

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อควมสำเร็จหรือล้มเหลวของกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำอีกฝ่ายหนึ่ง ก็คือ ระดับควมยินยอมพร้อมใจในการสร้างกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การหามติข้อตกลงระหว่างภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารนโยบายสาธารณะหรือการดำเนินการกิจของรัฐก่อนจะลงมือทำงานร่วมกันจึงนับเป็นขั้นตอนสำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ทั้งนี้โดย หากสมาชิกภาคีควมร่วมมือมีความยินยอมพร้อมใจในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างสูง ก็จะเอื้ออำนวยให้กระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น ดังนั้นในกระบวนการสร้างควมร่วมมือที่ริเริ่มโดยภาคีที่เป็นหน่วยงานภาครัฐในส่วนกลาง หรือหน่วยราชการผู้ถือครองอำนาจหน้าที่ในการบริหารภารกิจภายใต้้นโยบายสาธารณะ โดยหน่วยงานภาครัฐดังกล่าวจำเป็นต้องเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นภาคีที่มีความยินยอมพร้อมใจในการทำงานร่วมกับภาคีภาคส่วนอื่น ๆ ในระดับสูง และต้องมามีบทบาทในการกระตุ้นให้ทุกฝ่ายเกิดควมยินยอมพร้อมใจในการทำงานร่วมกันเพราะหากภาคีที่เป็นหน่วยงานภาครัฐขาดควมยินยอมพร้อมใจในการดึงตัวแสดงอื่น ๆ ให้เข้ามามามีบทบาทร่วมขับเคลื่อนภารกิจสาธารณะเสียแล้ว ก็ย่อมส่งผลให้กระบวนการ

จัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำต้องประสบปัญหาซึ่งอาจนำไปสู่ความล้มเหลวได้ ในทางกลับกัน การที่ตัวแสดงภาครัฐแสดงความยินยอมพร้อมใจในการทำงานร่วมกับภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายอื่น ๆ ก็จะก่อให้เกิดแรงจูงใจเข้าร่วมการสร้างกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำในที่สุด

#### 4) การสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน (Shared Understanding)

การมีความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างภาคีทุกฝ่าย นับเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการสร้างความร่วมมือให้ประสบผลสำเร็จ เพราะกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำจะดำเนินไปได้อย่างราบรื่นนั้น ภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายจำเป็นต้องมีความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับภารกิจที่แต่ละฝ่ายสามารถร่วมกันดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้ ทั้งนี้ การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันจะต้องครอบคลุมความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ 1) การมีพันธกิจร่วม (Common Mission) 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) 3) การยึดถืออุดมการณ์ในการทำงานร่วมกัน (Shared ideology) 4) การเล็งเห็นเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน (Clear and Strategic Direction) 5) การมีทิศทางการดำเนินยุทธศาสตร์ร่วมที่ชัดเจน (Clear and Strategic Direction) 6) การยึดถือค่านิยมหลักร่วมกัน (Alignment of Cores Values) 7) การมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจร่วมกัน (Common Ground) 8) การวางเป้าประสงค์ของภารกิจร่วมกัน (Common Purpose) 9) การมีจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกัน (Common Aims) 10) การกำหนดวัตถุประสงค์ของงานในชั้นต่าง ๆ ร่วมกัน (Common Objectives) รวมถึง การมีความเห็นพ้องต้องกันเกี่ยวกับการระบุนิยามสภาพปัญหา ซึ่งต้องอาศัยการมีฐานความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้น ๆ ด้วย

#### 5) การสร้างผลลัพธ์ของความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน (Intermediate Outcomes)

เมื่อภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายมีความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับภารกิจที่ต้องการขับเคลื่อนให้บรรลุผลตามเป้าหมายร่วมที่วางไว้แล้ว ขั้นตอนต่อมาก็คือ การลงมือปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งทุกฝ่ายจำเป็นต้องร่วมกันสร้างผลลัพธ์ของความร่วมมือให้ปรากฏ ในแต่ละกิจกรรม การมีผลลัพธ์ที่ชัดเจนเกิดขึ้นระหว่างการทำงานร่วมกันแต่ละขั้นตอนนี้ ถือเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการผลักดันกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำให้ดำเนินไปอย่างลุล่วง เนื่องจากการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำจะสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยตลอดนั้นในระหว่างการทำงานร่วมกันควรมีผลลัพธ์ที่แสดงถึงการบรรลุเป้าประสงค์หรือผลประโยชน์ของ

แต่ละฝ่ายปรากฏให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพราะผลลัพธ์ของการทำงานที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการจัดการปกครองดำเนินไปนั้น เป็นสิ่งที่ทำให้ภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการทำงานร่วมกัน และสามารถเล็งเห็นถึงประโยชน์ที่แต่ละฝ่าย จะได้รับร่วมกัน ในท้ายที่สุด อีกทั้งยังช่วยสร้างแรงจูงใจผลักดันให้ทุกฝ่ายขับเคลื่อนภารกิจร่วมให้บรรลุผลในที่สุด นอกจากนี้ ผลลัพธ์ของการทำงานที่เริ่มปรากฏในระหว่างกระบวนการสร้างความร่วมมือแต่ละกิจกรรม ยังทำหน้าที่เป็นผลสะท้อนกลับเข้าสู่วงจรกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายเห็นถึงจุดอ่อน ข้อบกพร่องและอุปสรรคในการทำงานร่วมกัน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้การทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

### 2.2.5. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ

จากการศึกษาผลงาน ของ Sullivan and Skelcher (2002) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำได้แก่ ขีดความสามารถในการประสานความร่วมมือ (Collaborative Capacity) อันประกอบด้วย 1) ขีดความสามารถของบุคคลที่มีบทบาทในกระบวนการสร้างความร่วมมือ และ 2) ขีดความสามารถขององค์กรภาคีที่เข้ามาดำเนินภารกิจร่วมกัน (Sullivan & Skelcher, 2002 p. 100-110) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

#### 1) ขีดความสามารถในการประสานความร่วมมือระดับตัวบุคคล

ขีดความสามารถในการประสานความร่วมมือในระดับตัวบุคคลปรากฏใน 2 ลักษณะ คือ ความสามารถในการเป็นผู้ประสานเชื่อมโยงภาคี (Boundary-Spanners) และความสามารถในการเป็นผู้สร้างเครือข่าย (Reticulists) โดย ขีดความสามารถดังกล่าวมักจะพบในบุคคลที่มีทักษะเฉพาะตัว ในด้านการเจรจาสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรู้จักใช้ถ้อยคำและท่าทีการพูดจาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีทักษะเป็นเลิศในด้านการประสานเชื่อมโยงฝ่ายต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายในการดำเนินภารกิจในทิศทางเดียวกัน ให้เข้ามาเป็นเครือข่ายทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ ผู้ประสานเชื่อมโยงภาคี และสร้างเครือข่าย ยังต้องมีความสามารถในการรับรู้และเล็งเห็นถึงความต้องการจากจุดยืนที่แตกต่างกันของแต่ละฝ่าย ในขณะที่เดียวกันก็สามารถมองเห็นผลลัพธ์ในภาพกว้างของการประสานความร่วมมือ ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าถึงการเชื่อมโยงบทบาทที่แตกต่างกันของภาคีแต่ละฝ่ายในกระบวนการขับเคลื่อนเป้าหมายร่วมให้บรรลุผล รวมทั้งเข้าใจถึงสภาพจำกัดและโอกาสขององค์กรภาคีแต่ละฝ่ายซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรในแต่ละองค์กรคุณลักษณะ

ดังกล่าวทำให้ผู้ประสานเชื่อมโยงและสร้างเครือข่าย มักจะเป็นผู้ที่ใจเปิดกว้าง พร้อมยอมรับและเข้าใจผู้อื่น มีมุมมองสร้างสรรค์ในการดึงศักยภาพที่มีอยู่ของแต่ละฝ่ายเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและแบ่งปันความเสี่ยงต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย อันเป็นคุณลักษณะที่สะท้อนให้เห็นถึงทักษะความสามารถในด้านการบริหารจัดการองค์กรและการมีภาวะผู้นำนั่นเอง

ผู้ประสานเชื่อมโยงภาคีและสร้างเครือข่ายจะเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในทุกช่วงของกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ นับตั้งแต่บทบาทในการริเริ่มก่อตั้งความร่วมมือ การเฝ้าระวังให้กระบวนการสร้างความร่วมมือดำเนินไปอย่างราบรื่น การเชื่อมประสานการทำงานร่วมกันตลอดกระบวนการร่วมมือกันดำเนินภารกิจ ทั้งนี้ บุคคลผู้มีบทบาทในฐานะผู้ประสานเชื่อมโยงภาคีและสร้างเครือข่าย อาจเป็นได้ทั้งบุคคลในองค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน หรือองค์กรภาคประชาชนสังคมและชุมชน ซึ่งในกระบวนการสร้างความร่วมมือ เพื่อดำเนินภารกิจหนึ่ง ๆ อาจมีเพียงตัวแทนขององค์กรใดองค์กรหนึ่งมีบทบาทโดดเด่นในฐานะผู้ประสานเชื่อมโยงภาคีและสร้างเครือข่ายเพียงคนเดียว หรืออาจมีผู้มีบทบาทในการประสานเชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายปรากฏให้เห็นหลายคนพร้อมกัน ซึ่งมักจะเป็นตัวแทนขององค์กรภาคีที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการสร้างความร่วมมือตั้งแต่แรกเริ่ม ทั้งนี้ การแสดงบทบาทผู้ประสานเชื่อมโยงภาคีและสร้างเครือข่ายจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ การได้รับความไว้วางใจ (Trust) และการได้รับการยอมรับในฐานะผู้นำ (Leadership) จากองค์กรภาคี ทุกฝ่าย โดยความไว้วางใจกันนั้น จะต้องเริ่มขึ้นจากความไว้วางใจระดับตัวบุคคล (Inter-Personal Trust) ก่อน ซึ่งมักมาจากองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ทักษะความสามารถของบุคคลนั้น ๆ การมีใจอุทิศตนเพื่อส่วนรวม และความซื่อตรงยึดมั่นในข้อตกลง

## 2) จิตความสามารถในการประสานความร่วมมือขององค์กร

จิตความสามารถในการประสานความร่วมมือขององค์กรเพื่อดำเนินภารกิจร่วมกับองค์กรอื่น ประกอบด้วย 1) การมีวัฒนธรรมการทำงานร่วมกับองค์กรอื่น (Collaborative Culture) 2) การมีกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาแนวทางการทำงานร่วมกับองค์กรอื่น (Learning in Collaboration) 3) การมีผู้นำองค์กรที่พร้อมสนับสนุนการทำงานร่วมกับองค์กรอื่น (Organizational Leadership) และ 4) การได้รับความไว้วางใจจากองค์กรอื่นและการยึดมั่นในหลักเกณฑ์การทำงานร่วมกัน (Inter-Organizational Trust and Principled Conduct) ทั้งนี้ โดยคุณลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำไม่น้อยไปกว่าคุณลักษณะของ

ผู้มีบทบาทประสานเชื่อมโยงภาคีและสร้างเครือข่ายดังกล่าวไปข้างต้น เนื่องจากการประสานความร่วมมือ เพื่อสร้างกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรภาคี จะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยเกื้อหนุนในระดับองค์กรควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างวัฒนธรรมในความสำเร็จของการร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ รวมถึงการสร้างการยอมรับและผูกพันตนเองต่อการขับเคลื่อนภารกิจร่วมให้เกิดขึ้นในหมู่บุคลากรทุกกลุ่มภายในองค์กร ทั้งนี้ โดยองค์กรภาคีความร่วมมือแต่ละแห่ง จะสามารถสร้างแรงกระตุ้นให้บุคลากรภายในองค์กรตนเองตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานร่วมกับองค์กรภายนอกได้มากขึ้นเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การมีวัฒนธรรมการทำงานที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานภายในองค์กร (Transformative Culture) อันหมายถึง วัฒนธรรมการทำงานก่อให้เกิดการพัฒนา รูปแบบการดำเนินโครงการหรือ กิจกรรมการทำงานรูปแบบใหม่ ๆ ตลอดจนการแสดงบทบาทในลักษณะใหม่ ๆ รวมถึงการสร้าง ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับองค์กรในภาคส่วนต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อแสวงหาแนวทางการ ขับเคลื่อนภารกิจขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด

คุณลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งที่แสดงออกถึงการมีขีดความสามารถในการประสานความร่วมมือขององค์กรก็คือ การมีกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาแนวทางการทำงานร่วมกันกับ องค์กรอื่น กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวเกิดขึ้นจากการสร้างระบบการติดตามประเมินผลเพื่อชี้วัด ระดับประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันของภาคีหุ้นส่วน รวมถึงการสำรวจสภาพปัญหาและ อุปสรรคในการทำงานร่วมกับองค์กรอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ในการพัฒนาแนวทางการทำงานร่วมกับองค์กรอื่น ยังอาจดำเนินการได้โดยอาศัยการแต่งตั้งคณะ ที่ปรึกษาจากบุคคลภายนอกขึ้น เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการปกครองแบบร่วมคิด ร่วมทำ ตลอดจนให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางการจัดการปัญหาต่าง ๆ แก่คณะกรรมการบริหารของ องค์กรความช่วยเหลือ

อีกประการหนึ่งก็คือ การมีผู้นำองค์กรที่พร้อมสนับสนุนการทำงานร่วมกับองค์กรอื่น องค์กรประกอบที่มีความสำคัญต่อความยั่งยืนในการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ เนื่องจากการ เสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรภาคีแต่ละฝ่ายให้สามารถประสานการทำงานร่วมกับองค์กร ภาคีอื่น ๆ ได้อย่างดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยบทบาทของผู้นำในแต่ละองค์กรที่เข้ามาร่วมกันสร้างความ เป็นภาคีหุ้นส่วนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ผู้นำในแต่ละองค์กรต้องสามารถสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของใน ภารกิจร่วมให้เกิดขึ้นในหมู่บุคลากรภายในองค์กรของตนเอง และกระตุ้นให้บุคลากรในทุกฝ่ายของ องค์กรร่วมแรงร่วมใจกันทำหน้าที่ของตนเองเพื่อผลักดันความสำเร็จในการดำเนินภารกิจร่วมกับ

องค์กรภาคีหุ้นส่วน ซึ่งการแสดงบทบาทของผู้นำองค์กรในลักษณะดังกล่าว จะส่งผลให้องค์กรภาคีแต่ละแห่งเกิดการพัฒนาขีดความสามารถในการริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมการทำงานใหม่ ๆ ขึ้นภายในองค์กรของตนเอง

องค์ประกอบที่มีผลต่อความยั่งยืนของการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำประการสุดท้าย ได้แก่ การมีความไว้วางใจกันระหว่างองค์กรภาคีหุ้นส่วน นอกเหนือจากความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการดำเนินภารกิจร่วมของภาคีหุ้นส่วนมักเกี่ยวข้องกับภาระคัมภีร์พยากรณ์และงบประมาณจากภาคีหุ้นส่วน เพื่อเป็นทรัพยากรหรืองบประมาณกองกลางสำหรับดำเนินกิจกรรมภายใต้เป้าหมายของภารกิจนั้น ดังนั้น การขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างองค์กรภาคีสมาชิกจึงอาจนำไปสู่ความล้มเหลวในการทำงานร่วมกันได้ ทั้งนี้ ปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างองค์กร ประกอบด้วย การยึดมั่นในหลักเกณฑ์และข้อตกลงร่วมในการปฏิบัติงาน การปฏิสัมพันธ์ในฐานะภาคีหุ้นส่วนที่มีสถานะเท่าเทียมกัน การทำให้ทุกฝ่ายรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงาน การมีกลไกแสดงความรับผิดชอบต่อภาคีหุ้นส่วน ตลอดจนการมีกระบวนการปฏิบัติงานร่วมที่เป็นธรรมสำหรับทุกฝ่าย

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การบริหารงานภาครัฐจะประสบผลสำเร็จต้องอาศัยกลไกการประสานความร่วมมือในการดำเนินภารกิจร่วมกันระหว่างตัวแสดงหลากหลายภาคส่วนที่มีบทบาทเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน เป็นรูปแบบการร่วมมือกันดำเนินภารกิจที่มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์สาธารณะ มีการขับเคลื่อนภารกิจโดยอาศัยกลไกความสัมพันธ์ในแนวราบและมีรูปแบบปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในลักษณะภาคีหุ้นส่วน (Partnership) หรือเครือข่าย (Network) เป็นรูปแบบการร่วมมือกันระหว่างตัวแสดงภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคมในลักษณะที่กว้างให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าร่วมแสดงบทบาทอย่างเสมอภาคกันในการตัดสินใจของภาครัฐได้โดยตรง เป็นการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมที่เปิดกว้างถึงระดับปัจเจกบุคคลซึ่งถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะและตัดสินใจร่วมกันบนฐานฉันทามติระหว่างฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน มีการบริหารจัดการรูปแบบเฉพาะที่ทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดขึ้น ที่แต่ละฝ่ายต่างตระหนักและยอมรับในศักยภาพและขีดความสามารถของกันและกัน ซึ่งผู้นำจะต้องแสดงบทบาทในการเอื้ออำนวยการสร้างร่วมมือการชี้้นำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของกระบวนการร่วมกันสร้างฉันทามติในการทำงาน สร้างความเชื่อถือไว้วางใจ ให้ความเคารพยอมรับพร้อมใจในการทำงานที่มีความเข้าใจที่ตรงกันสามารถร่วมกันดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้ มีการแสดงผลลัพธ์ที่แสดงถึงการบรรลุเป้าประสงค์หรือผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายปรากฏให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม และเป็น

ผลสะท้อนกลับเข้าสู่วงจรกระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ ซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายเห็นถึงจุดอ่อน ข้อบกพร่องและอุปสรรคในการทำงานร่วมกัน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้การทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

### 2.3 คุณลักษณะและพฤติกรรมการทำงานของผู้นำในปัจจุบันและอนาคต

โดยที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ปัจจัยสำคัญยิ่งที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์กรอยู่ที่ผู้บริหาร หรือผู้นำองค์กร จึงได้ศึกษาและรวบรวมนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะและพฤติกรรมการทำงานของผู้นำในปัจจุบันและอนาคตไว้ดังต่อไปนี้

ชัยเสถฐ์ พรหมศรี (2549, น.25-29) ได้เสนอไว้ในหนังสือ ภาวะผู้นำองค์กรยุคใหม่ว่า คนเราไม่สามารถเกิดมาเป็นผู้นำที่ดีได้ แต่สามารถที่จะพัฒนาตนเองให้กลายเป็นผู้นำที่ดีได้ หากเขาเหล่านั้นมีความมุ่งมั่นตั้งใจและมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า โดยผู้นำที่ดีมีประสิทธิผล จำเป็นต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอไม่ว่าจะจากการอ่าน การเข้ารับการศึกษา การเข้าศึกษาในชั้นเรียน รวมทั้งจากประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานในแต่ละวัน ยิ่งกว่านั้น เขายังเห็นว่าการเป็นผู้นำคือกระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งชักจูงบุคคลอื่นให้ทำตามเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสามารถนำองค์กรไปสู่ทิศทางที่ทำให้เกิดความสมัคสมานสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการประยุกต์คุณสมบัติต่าง ๆ ของการเป็นผู้นำ เช่น ความเชื่อ (Beliefs) ค่านิยม (Values) จริยธรรม (Ethics) คุณลักษณะ (Character) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skills) เป็นต้น รวมทั้ง ยังได้สรุปว่าสิ่งสำคัญที่สุดของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การมีความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีประเด็นที่จะเป็นกุญแจไปสู่ความน่าเชื่อถือและเชื่อมั่น กล่าวคือ เป็นสิ่งที่จะช่วยให้พนักงานและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจกลยุทธ์การดำเนินงานทั้งหมดขององค์กร ช่วยให้พนักงานและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจได้ว่าพวกเขาจะมีส่วนร่วมต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างไร ตลอดจนช่วยแบ่งปันข้อมูลกับพนักงานใหม่ และผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์กร เพื่อให้ทราบว่า องค์กร พนักงาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

กฤษณ์ รุยาพร (2558, น. 151-154) นำเสนอไว้ในหนังสือผู้นำสร้างได้ ว่า ผู้นำที่ประสบผลสำเร็จจะมีพลังอย่างสันเหลือในการสร้างสรรค์หนทางที่จะเดินไปสู่ความสำเร็จ เพื่อสร้างฝันให้เป็นจริง ได้แก่ พลังของต่อมสุขใจ (Power of Happiness Sweet Spot) พลังของแรงดึงดูด (Power of

Attraction) และพลังของการเฝ้ามองอย่างสร้างสรรค์ (Power of Creative Consciousness) โดยต่อม  
 สุขใจเป็นบ่อเกิดของสารแห่งความสุขที่เป็น DNA หรือเมล็ดพันธุ์ของอุปนิสัยพื้นฐานที่เสมือนแรง  
 ขับเคลื่อนพลังชีวิตที่อยู่ภายใน ซึ่งถ้าเราสามารถค้นหา ชื่นชมและปลดปล่อยพลังของต่อมสุขใจ  
 รวมทั้งสามารถตั้งศูนย์ชีวิตบนต่อมสุขใจนี้ โดยทุกก้าวที่เราเดินไปหาความฝัน ต่อมสุขใจจะขับ  
 ความสุขความสนุกและรอยยิ้มตลอดเส้นทางที่เดินไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จนั้น ขณะที่พลัง  
 ของแรงดึงดูด ที่ชัดเจนและทำทายเป็นแม่เหล็กดึงดูดให้เกิดการขับเคลื่อนของพลังที่เสมือนเป็น  
 ลมใต้ปีก นำไปสู่ความสำเร็จได้โดยง่าย ทั้งนี้ โดยการสร้างความคมชัดจะต้องก่อให้เกิดความรู้สึก  
 ปิติแห่งความสำเร็จในอนาคตที่สามารถรับรู้ได้จริงในปัจจุบัน ส่วนพลังของการเฝ้ามองอย่าง  
 สร้างสรรค์ เป็นการนำเอาความคิดสร้างสรรค์ของทุกคนมารวมกันเพื่อสร้างทางเดินใหม่ไปสู่  
 ความสำเร็จอย่างมีนวัตกรรม ซึ่งจำเป็นที่จะต้องกำจัดกับดักของกรอบความคิดเดิม ๆ ที่อาจจะเคย  
 เป็นความสำเร็จที่เกิดขึ้นในอดีต มาสร้างอนาคตใหม่ โดยหากผู้นำสามารถเจียระไนเป้าหมายและ  
 ประสานพลังของต่อมสุขใจ พลังของแรงดึงดูด และพลังของการเฝ้ามองอย่างสร้างสรรค์ได้อย่าง  
 เหมาะสม ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อองค์กรอย่างแน่นอน ยิ่งกว่านี้ กฤษณ์ รัชยาพร (2558,  
 น.155-158) ยังเสนอไว้ด้วยว่า การสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของความคิด คำพูด และการกระทำของผู้นำ  
 ถือเป็นกระบวนการประสานพลังในการสื่อสารที่สำคัญยิ่ง เพราะหากผู้นำคิด พูด และกระทำไปคนละทาง  
 ย่อมจะก่อให้เกิดความยากลำบาก และสับสนอย่างยิ่ง แก่ผู้ที่จะเดินตาม ดังนั้น ผู้นำจึงจำเป็นต้อง  
 สร้างพลังแห่งการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ ที่เรียกย่อ ๆ ว่า P-O-W-E-R ประกอบด้วย P-Purpose การกำหนด  
 เป้าหมายที่ต้องการอย่างชัดเจน O-Organize Thinking การคิดอย่างเป็นระบบ W-Win-Win-  
 Audience การก่อให้เกิดทั้งประโยชน์เขาและประโยชน์เรา E-Engage Head and Heart การโยงรูปแบบ  
 การสื่อสารอย่างรู้ใจ และ R-Recap with action การสรุปประเด็นด้วยการทำให้ผู้เป็นตัวอย่าง

ไพโรจน์ บาลัน (2551, น.22-30) นำเสนอไว้ในหนังสือทักษะการเป็นผู้นำ ซึ่งแปลมาจาก  
 หนังสือชื่อ Leading People ของ Lloyd Baird ว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ไม่ได้เกิดมาพร้อมกับพรสวรรค์  
 หากแต่พวกเขาได้รับประสบการณ์ ซึมซับความรู้และเรียนรู้จากโลกรอบ ๆ ตัว ทั้งภายในและภายนอก  
 องค์กร โดยผู้นำที่มีประสิทธิภาพมีหลากหลายรูปแบบ ทั้งผู้นำที่มีบารมี (Charismatic Leader) ผู้นำ  
 เชิงปฏิบัติการ (Transformational Leader) และผู้นำเชิงปฏิบัติ (Pracmatic Leader) โดยผู้นำที่มีบารมี  
 จะเกิดมาพร้อมกับพรสวรรค์ในการสร้างแรงบันดาลใจ (โดยเฉพาะในยามวิกฤติ) ผู้คนจะหันไปพึ่ง  
 เสียขที่มีพลังนี้เพื่อให้ได้วิสัยทัศน์ที่สวยหรูและความหวังที่จะมีทางแก้ปัญหา สามารถที่จะทำให้  
 สถานการณ์มีความชัดเจนและปลุกฝังความมั่นใจที่คนเหล่านั้นต้องการ ผู้คนจะรู้สึกปลอดภัย  
 เมื่อปัญหาถูกส่งไปอยู่ในมือของผู้นำประเภทนี้ ทั้งนี้ โดยผู้นำเหล่านั้นจะแตกต่างจากคนทั่วไป

ตรงที่พวกเขามีความมั่นใจในตนเอง มีพลัง มีความกระตือรือร้นที่สูงกว่าคนอื่น นอกจากนี้พวกเขายังมีพฤติกรรมที่ไม่ธรรมดา โดยผู้นำที่มีบารมีทั่วไปมักจะมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนทันสมัย และสร้างสรรค์ ทุ่มเทอย่างเต็มที่กับวิสัยทัศน์ของพวกเขา เสียสละอย่างมากเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของตน ยอมรับความเสี่ยงส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นการเงิน การงานและทางสังคม ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในกลุ่มที่เป็นผู้ตามของพวกเขา ได้รับความไว้วางใจอย่างเต็มที่จากกลุ่มคนที่เป็นผู้ตามของพวกเขา (นอกจากนี้ยังทำให้คนเหล่านั้นเกรงกลัวด้วย) ใช้การจูงใจแทนที่จะใช้การบังคับอย่างรุนแรง หรือไม่ก็ใช้การลงมือ เพื่อทำให้เกิดความเห็นชอบร่วมกัน ในการที่จะโน้มน้าวใจกลุ่มคนที่เป็นผู้ตามของพวกเขา

ผู้นำเชิงปฏิรูป จะหลอมรวมองค์กรด้วยการทำให้ผู้คนเกิดการเห็นคล้อยตามกัน ทำให้ได้มาซึ่งความไว้วางใจและความเคารพนับถือ จะก่อให้เกิดผลลัพธ์โดยการให้ความสนใจอย่างใกล้ชิดกับทีมงาน ซึ่งแจ้งวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจนนำคล้อยตาม ซึ่งแจ้งจนถึงความสำคัญของผลลัพธ์จากวิสัยทัศน์ กำหนดเส้นทางที่จะนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์นั้น ใช้สัญลักษณ์เพื่อให้ตระหนักถึงวิสัยทัศน์ดังกล่าว ดำเนินการด้วยความเชื่อมั่น มีความคิดในเชิงบวก และมีความมุ่งมั่นภายในตนเอง ส่งเสริมให้ผู้คนทำงานเป็นทีม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร เอื้ออำนวยให้กับผู้คน เพื่อให้พวกเขาทำการตัดสินใจที่ดีเพื่อให้เกิดประโยชน์ ส่วนคุณลักษณะที่เด่นชัดที่สุดของ ผู้นำเชิงปฏิบัติ คือการมุ่งมั่นไปยังองค์กรแทนตัวบุคคล โดยจะเผชิญหน้ากับความไม่จริงของสถานะทางเศรษฐกิจ ยอมรับฟังและเข้าใจความจริง ไม่ว่าจะดีหรือไม่ดี มีความหวังหรือนำหุดหู่ใจ ความมีประสิทธิผลของผู้นำประเภทนี้อยู่ที่การมีวิสัยทัศน์ที่ผู้อื่นรับรู้ได้ว่ามีความแตกต่างจากสถานะในปัจจุบัน รับฟังความเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ อย่างตั้งใจ ทำการตัดสินใจบนพื้นฐานของความเป็นจริง บริหารโดยใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเลขประกอบในการตัดสินใจ จัดคนให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม เพื่อให้ทำงานได้สำเร็จ มอบหมายความรับผิดชอบให้คนที่ไว้วางใจ

กอตส์คัลด์ ไชยรัศมีศักดิ์ (2554, น.43-45) ได้นำเสนอไว้ในหนังสือวิถีผู้นำสู่ความสำเร็จว่า คำว่า “ภาวะผู้นำ” (Leadership) เป็นศัพท์ที่ริเริ่ม โดยชาวตะวันตก แต่ความจริงแล้วในทางตะวันออกก็มีภาวะผู้นำในภาคปฏิบัติสั่งสอนสืบต่อกันมา เช่นกัน โดยเขาได้นำมาสรุปเรียงให้จดจำได้ง่าย ๆ 7 ประการ คือ “สำนึกต่อหน้าที่ มีสัจจะ กตัญญู รู้จักอ่อนน้อม ยอมให้อภัย ไม่ช่วงชิงเป็นที่หนึ่ง คำนึงถึงความกลมกลืน โดยการสำนึกต่อหน้าที่ หมายถึง การตระหนักถึงพันธะหรือหน้าที่ที่เรามีต่อผู้คนและสิ่งต่างๆ เช่น หน้าที่ต่อพ่อแม่พี่น้องเพื่อนฝูง หน้าที่ต่อองค์กรที่เราสังกัดอยู่ รวมทั้งหน้าที่ต่อสังคมและโลกโดยส่วนรวม การมีสัจจะคือคนที่เชื่อถือได้พูดคำไหนคำนั้น ไม่ทรยศหักหลัง

ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามผลประโยชน์เฉพาะหน้า ไม่เป็นไม้หลักปักจี๊แลน จึงสามารถเป็นที่ยึดเหนี่ยวของผู้ได้บังคับบัญชาทั้งหลาย ความกตัญญู ซึ่งไม่ได้หมายความว่าเพียงการกตัญญูต่อบุพการีหรือครูอาจารย์เท่านั้น หากแต่ยังหมายถึงความกตัญญูรู้คุณต่อทุกคน แม้แต่ต่อผู้ได้บังคับบัญชา การรู้จักอ่อนน้อม เนื่องจากสังคมตะวันออกไม่ชอบคนวางก้าม อดโอ๋ โยโสโอหัง คนเก่งจริงจะไม่กลัวว่าผู้อื่นจะไม่รู้จักความเก่งของตน เพราะเมื่อมันเป็น “ของจริง” จะช้าหรือเร็วย่อมมีคนรู้อยู่ดี ดังนั้น ผู้รู้จริงทั้งหลายจึงมักจะมีความอ่อนน้อมถ่อมตนเสมอ การยอมให้อภัย เป็นการแสดงให้เห็นถึงจิตใจที่สูงส่ง ไม่ผูกพยาบาทอาฆาตมาดร้าย ซึ่งเจ้าตัวจะเป็นคนแรกที่มีความสุข จิตใจจะโปร่งใสเบาสบาย ไม่ต้องเสียเวลาไปคิดในเรื่องที่ไม่สร้างสรรค์ การไม่ช่วงชิงเป็นหนึ่ง เพราะความเป็นผู้นำไม่ใช่ได้มาด้วยการช่วงชิง ถ้าเรามีคุณสมบัติที่เหมาะสม เมื่อถึงเวลาที่เหมาะสมทุกอย่างจะลงตัวโดยอัตโนมัติ การพยายามช่วงชิงเป็นหนึ่งก็เสมือนจิตใจสำนึกของตนเองตระหนักอยู่เสมอว่า ตัวเองไม่ได้มีคุณสมบัติที่คู่ควร และการคำนึงถึงความกลมกลืน ไม่ฝืนเอาตามใจของตนเอง หากแต่พิจารณาตามความเหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เช่น ศาสนา วัฒนธรรม ค่านิยมหรือภาวะทางเศรษฐกิจ รวมทั้งพยายามลดความขัดแย้งในหน่วยงาน เมื่อสอดคล้องกลมกลืนทุกอย่างก็จะดำเนินไปอย่างราบรื่น ไม่สะดุดคิดขัด ไม่เหนียวแรง

ยิ่งกว่านี้ โครงการผู้นำแห่งอนาคต คณะวิทยาการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยังได้นำเสนอไว้ในหนังสือผู้นำแห่งอนาคต ฉบับพกพาว่ากระบวนการนำ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบวีรบุรุษ (Heroic Leadership Paradigm) ภาวะผู้นำแบบหลังวีรบุรุษ (Post-Heroic Leadership Paradigm) และภาวะผู้นำกระบวนการที่สนิ่ใหม่ (New Paradigm Leadership) โดยแนวคิดภาวะผู้นำแบบวีรบุรุษมีความเชื่อว่า ภาวะผู้นำ เกิดจากคุณสมบัติพิเศษบางอย่าง เช่น คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ พฤติกรรม ทักษะ สถานการณ์ หรือแม้กระทั่งความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งเป็นคุณสมบัติเฉพาะของแต่ละคนอันทำให้บุคคลเหล่านั้นสามารถก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำได้ โดยเชื่อว่าความเปลี่ยนแปลงหรือความสำเร็จต่าง ๆ ล้วนต้องมีปัจเจกบุคคลเหล่านี้เป็นตัวแปรสำคัญ ขณะที่ผู้ตามเป็นเพียงคนที่ควรทำตามแนวทางที่ผู้นำทางไว้เท่านั้น ทั้งนี้โดยภาวะผู้นำตามกระบวนการนี้ เป็นกระบวนการที่สนิ่เกี่ยวกับการนำที่มีมาอย่างยาวนาน และมีอิทธิพลมากที่สุด สังคมทั่วไป แต่ในระยะต่อมาภาวะผู้นำแบบนี้ก็ถูกวิจารณ์และท้าทายมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในประเด็นของประสิทธิภาพว่าคุณสมบัติของวีรบุรุษแบบหนึ่งจะนำไปปรับใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน ได้หรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากการนำแบบเบ็ดเสร็จ โดยคนคนเดียว ตลอดจนการเชื่อมั่นในคุณสมบัติของผู้นำมากเกินไป อาจสร้างความทุกข์ยากแก่ประชาชนและองค์กรอย่างกว้างขวางได้ จึงมีความ

พยายามนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง (โครงการผู้นำแห่งอนาคต, 2560, น. 9-10)

ภาวะผู้นำแบบหลังวีรบุรุษ (Post-Heroic Leadership Paradigm) ครอบคลุมแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำหลากหลายแนวคิด โดยแต่ละแนวคิดอาจมีความแตกต่างกัน ชัดแย้งกัน และอาจท้าทายกันเองด้วย หากแต่จะมีจุดร่วมกันอย่างหนึ่งคือล้วนเป็นแนวคิดที่ท้าทายแนวคิดการนำแบบวีรบุรุษ โดยกลุ่มแนวคิดภาวะผู้นำแบบหลังวีรบุรุษจะเชื่อว่า ภาวะการณำเป็นศักยภาพที่ทุกคนมีอยู่แล้ว โดยแต่ละคนล้วนมีความเป็นเจ้าของของสังคมร่วมกัน และสามารถแสดงความเป็นผู้นำของตนเองออกมาและมีส่วนร่วมในการนำสังคม จึงเห็นได้ว่าการนำแบบนี้จะไม่เน้นและให้ความสำคัญกับการนำโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หากแต่ให้ความสำคัญกับกระบวนการที่ทำให้คนมีส่วนร่วมและสร้างการนำแบบกลุ่ม แต่ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าแนวคิดเรื่องภาวะผู้นำภายใต้กระบวนการที่ศึ้นหลังวีรบุรุษมีความแตกต่างกันหลากหลายแต่สิ่งทีโครงการผู้นำแห่งอนาคตให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษคือแนวคิดภาวะผู้นำกระบวนการที่ศึ้นใหม่ (New Paradigm Leadership) โดยแนวคิดนี้ไม่เพียงแต่ท้าทายการนำแบบวีรบุรุษในเชิงแนวทางและวิธีการนำ ความเชื่อถือผลกระทบด้านลบ หรือประสิทธิภาพของการนำแบบเก่าเหมือนความคิดการนำแบบหลังวีรบุรุษทั่วไปเท่านั้น หากแต่ยังมองว่า แม้ภาวะผู้นำแบบหลังวีรบุรุษหลายแนวคิดจะเสนอแนวทางที่ลดการใช้อำนาจการนำลงกระจายอำนาจการนำ และให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ในองค์กรมากขึ้นแต่ยังมีเป้าหมายสูงสุดที่การสร้างประสิทธิภาพและนำองค์กรไปให้ถึงเป้าหมาย โดยเห็นมนุษย์เป็นเพียงทรัพยากรอย่างหนึ่ง ซึ่งต่อจากสิ่งทีภาวะการณำกระบวนการที่ศึ้นใหม่ให้ความสำคัญอันได้แก่ การพัฒนาคุณภาพภายในด้านบวกของมนุษย์ เช่น ความเมตตากรุณา ความแท้จริงของตัวตน และการตระหนักตัวเอง ทั้งนี้ โดยเชื่อว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตเหล่านี้จะช่วยให้อับุคคล องค์กร สังคมเติบโตเปลี่ยนแปลง และมีความสงบสุขอย่างยั่งยืน (โครงการผู้นำแห่งอนาคต, 2560, น. 11-13)

แนวคิดภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจ มองว่าการมีส่วนร่วมในการนำองค์กรหรือสังคมนั้นยังมีคนมาร่วมมากเท่าไรยังเป็นเรื่องดี การนำเดี่ยว การตัดสินใจ หรือการถือครองอำนาจโดยคนจำนวนน้อยตามแก่นความคิดของการนำแบบวีรบุรุษเป็นแนวคิดความเชื่อทีมีปัญหาและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในปัจจุบันทีผลสำเร็จของงานต่าง ๆ ไม่ได้เกิดจากผู้นำเพียงคนเดียว หากแต่เกิดจากบทบาทของคนอื่น ๆ ในองค์กร หรือสังคมด้วย ทั้งนี้โดยลักษณะการนำแบบกระจายอำนาจจะแสดงออกเป็นผลรวมการทำงานของแต่ละคน เช่นผลงานของโรงเรียนแห่งหนึ่งยอมเกิดจากความสามารถในการบริหารของผู้อำนวยการ โรงเรียน ความสามารถในการสอนของครู การจัด

สถานที่และรักษาความสะอาดของนักรการโรง หรือเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันของคนหลายคนที่มีเป้าหมายร่วมกัน และหลอมรวมเอาความเป็นผู้นำของคนในองค์กรมาเป็นแรงขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย ซึ่งอาจเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ หรือจากการออกแบบระบบก็ได้ แต่กระนั้นก็ไม่ได้หมายความว่ากรนำแบบกระจายอำนาจจะไม่มีกรนำ หรือเป็นการนำที่ทุกคนมีอำนาจเท่ากันหมด หากแต่ยังคงมีหัวหน้าหรือผู้นำที่มีบทบาทชัดเจน เพียงแต่ผู้นำเหล่านั้นมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของคนที่หลากหลายมากกว่าการเชื่อมั่นในการนำที่มาจากคนที่ดีพร้อมเพียงคนเดียว (โครงการผู้นำแห่งอนาคต, 2560, น. 27-28)

ขณะที่แนวคิดภาวะผู้นำที่แท้ในมุมมองของโครงการนี้ จะได้แก่ผู้นำที่รู้จักเข้าใจและเห็นตัวเองอย่างถ่องแท้ โดยจะกระทำกรหรือเดินตามแนวทางที่เกิดจากแรงผลักดันและคุณค่าภายในของตัวเองเป็นสำคัญ แม้ว่าองค์ความรู้เรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำจำนวนมากจะระบุถึงคุณสมบัติที่ผู้นำทุกคนมีจนเปรียบเสมือนต้นแบบของการนำที่ควรจะเป็น แต่แนวคิดภาวะผู้นำที่แท้เชื่อว่าความเป็นผู้นำของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ซึ่งการจะรู้ว่าตนเองเป็นผู้นำรูปแบบไหนจะต้องรู้จักและเห็นตนเองอย่างชัดเจนเสียก่อน โดยความแท้จริงดังกล่าว จะต้องมาจากภาวะภายในของผู้นำเอง ไม่ได้มาจากการหล่อหลอมของสังคม และเมื่อผู้นำมีความถ่องแท้ในตัวเองแล้ว ไม่ว่าสภาวะภายนอกจะเป็นเช่นไร ตลอดจนแม้จะมีเหตุปัจจัยต่าง ๆ เข้ามารุมเร้าเพียงใด ก็จะไม่หวั่นไหวโดยจะยังคงมุ่งเดินไปตามเส้นทางของตนเองอย่างมั่นคง ทั้งนี้ผู้นำที่แท้จะมีคุณสมบัติร่วมที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์และการเจริญเติบโต 5 ประการ ได้แก่ การเข้าใจเป้าหมายและทิศทางของตนเองอย่างชัดเจน การปฏิบัติตามคุณค่าที่ตนเชื่อถืออย่างมั่นคง ใ้หัวใจในการนำอย่างเปิดใจ และพร้อมจะแบ่งปันสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับผู้อื่น มีระเบียบวินัย สามารถควบคุมตนเองได้ (โครงการผู้นำแห่งอนาคต, 2560, น. 29-30)

ผู้นำที่ส่งเสริมความร่วมมือ (Collaborative Leadership) ถือเป็นภาวะผู้นำอีกประเภทหนึ่งที่ได้รับการพูดถึงอย่างแพร่หลายในบทความที่เกี่ยวข้องกับการสร้างทีม และภาวะผู้นำกับความสามารถในการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จ โดยบทความเรื่อง Are you a Collaborative Leader? โดย Ibarra and Hansen (2011) ได้ให้ความหมายของผู้นำที่ส่งเสริมความร่วมมือว่าเป็นภาวะผู้นำที่สามารถผลักดันให้เกิดกรมีส่วนร่วมโดยปราศจากการใช้อำนาจในการควบคุม เป็นภาวะผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นทำงานเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน ถึงแม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะมีความเชื่อ คุณค่าทางวัฒนธรรม หรือลักษณะการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ในบทความดังกล่าวยังเปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำ 3 แบบ คือ ผู้นำที่ส่งเสริมความร่วมมือ (Collaborative

Leadership) ผู้นำที่เน้นการสั่งการและควบคุม (Command and Control) และผู้นำแบบฉันทามติ (Consensus Leadership) โดยภาวะผู้นำที่เน้นการสั่งการและควบคุมเหมาะกับองค์กรขนาดใหญ่ที่มีสายบังคับบัญชาชัดเจน ผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้กำหนดนโยบาย และเป็นผู้ตัดสินใจ ไม่เหมาะกับองค์กรที่ให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ภาวะผู้นำแบบฉันทามติเหมาะกับองค์กรหรือกลุ่มคณะทำงานขนาดเล็กที่ทุกส่วน หรือทุกคนมีอำนาจในการตัดสินใจเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตามถึงแม้จะเป็นกลุ่มขนาดเล็กแต่การบริหารงานเป็นไปตามระบบเสียงเอกฉันท์จะใช้เวลามากกว่าการหาทางออกที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกันในขณะที่ภาวะผู้นำที่ส่งเสริมความร่วมมือจะเหมาะกับองค์กรที่มีการบริหารแบบกระจายอำนาจการควบคุม หรือมีการทำงานข้ามสายงานกันมีการร่วมมือกันทำงานตลอดเวลาเพื่อสร้างนวัตกรรม โดยมักจะมีการให้อำนาจการตัดสินใจไปที่เจ้าของโครงการนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ปัจจัยสำคัญซึ่งมีผลต่อความสำเร็จขององค์กรอยู่ที่ผู้บริหารหรือผู้นำองค์กร ซึ่งจะต้องมีคุณลักษณะและพฤติกรรมการทำงานของผู้ผู้นำในปัจจุบันและอนาคต โดยต้องเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การมีความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คำพูด การกระทำของผู้นำ ถือเป็นกระบวนการประสานพลังในการสื่อสารที่สำคัญยิ่ง เพราะหากผู้นำคิด พูด และกระทำไปคนละทาง ย่อมจะก่อให้เกิดความยากลำบาก และสับสนอย่างยิ่งแก่ผู้ที่จะต้องติดตาม ดังนั้น ผู้นำจึงจำเป็นต้องสร้างพลังแห่งการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ เป็นผู้นำที่มีบารมี (Charismatic Leader) มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนทันสมัย และสร้างสรรค์ ทุ่มเทอย่างเต็มที่กับวิสัยทัศน์ของพวกเขา เสียสละอย่างมากเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของตน ยอมรับความเสี่ยงส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเงิน ภาระงานและทางสังคม ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในกลุ่มที่เป็นผู้ติดตามของพวกเขา ได้รับความไว้วางใจอย่างเต็มที่จากกลุ่มคนที่เป็นผู้ติดตามของพวกเขามีการตัดสินใจบนพื้นฐานของความเป็นจริง บริหารโดยใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเลขประกอบในการตัดสินใจ จัดคนให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมเพื่อให้ทำงานได้สำเร็จ มอบหมายความรับผิดชอบให้คนที่ไว้วางใจ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนเสมอ การยอมให้อภัย การคำนึงถึงความกลมกลืน ไม่ฝืนเอาตามใจของตนเอง หากแต่พิจารณาตามความเหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เช่น ศาสนา วัฒนธรรม ค่านิยมหรือภาวะทางเศรษฐกิจ รวมทั้งพยายามลดความขัดแย้งในหน่วยงาน เป็นผู้นำที่ส่งเสริมความร่วมมือ (Collaborative Leadership) ที่สามารถผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมโดยปราศจากการใช้อำนาจในการควบคุม เป็นภาวะผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นทำงานเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน

## 2.4 การพัฒนาคุณภาพชีวิตในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

### 2.4.1 ความเป็นมาของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย

งานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของอำเภอบางกรวยมีจุดเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ซึ่งในขณะนั้น โรงพยาบาลบางกรวยและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางกรวยขับเคลื่อนการทำงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและระบบสุขภาพอำเภอบางกรวย (District Health Board: DHB) ที่จังหวัดนนทบุรีแต่งตั้งขึ้นตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ๆ ประกอบด้วย การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบสุขภาพอำเภอที่เหมาะสมกับพื้นที่ รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศ องค์ความรู้ และงบประมาณ ซึ่งในองค์ประกอบของคณะกรรมการชุดนี้มีเฉพาะส่วนราชการในระดับอำเภอ โรงพยาบาลและสาธารณสุขอำเภอเป็นคณะกรรมการเท่านั้น ยังขาดในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน แต่อย่างไรก็ดีก็ถือได้ว่าผลการดำเนินงานของคณะกรรมการในชุดนี้เป็นรากฐานสำคัญที่ส่งผลต่อกลไกความร่วมมือในอนาคตเนื่องจากการได้มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของการเชื่อมโยงข้อมูลประชาชนในภาวะยากลำบาก ผู้ประธาบงทางสังคม และบริการปฐมภูมิกับชุมชนและท้องถิ่นเข้าไว้ด้วยกัน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2561 รัฐบาลได้วาง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับพื้นที่ เป็นไปในทิศทางยุทธศาสตร์ และเป้าหมาย อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการร่วมกันระหว่าง หน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างเป็นองค์รวม รวมทั้งมุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างความเป็นผู้นำและเจ้าของร่วมกัน ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ตลอดจนเสริมสร้างให้บุคคล ครอบครัว และชุมชนมีสุขภาพทางกาย จิต และสังคมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและเกิดความยั่งยืนสืบไป โดยกำหนดให้มี “คณะกรรมการนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่” มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นที่ปรึกษา มีโครงสร้างคณะกรรมการประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นรองประธานกรรมการ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น อธิบดีกรมอนามัย ปลัดกรุงเทพมหานคร เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพ เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง โดยมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาสังคม และด้านการแพทย์จำนวนสามคน และมีรองปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่รับผิดชอบกลุ่มภารกิจด้านการพัฒนาการสาธารณสุข เป็นกรรมการและเลขานุการ มีผู้ช่วยเลขานุการจำนวนสองคนที่มาจากข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุขอย่างละหนึ่งคน ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 ยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ ดังนี้

1) กำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ โดยมีมุ่งหมายให้มีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ในด้านทรัพยากรและภารกิจภายใต้อำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน

2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือและประสานกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตลอดจนชุมชนในพื้นที่ เพื่อให้มีเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่ โดยให้ยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

3) ส่งเสริม สนับสนุน และแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเขต เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและแนวทางที่คณะกรรมการกำหนด และเป้าหมายและแนวทางของในแต่ละพื้นที่

4) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเขต หรือหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและแนวทางกำหนด

5) เสนอแนะแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่

6) กำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินการของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเขต ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแนวทางที่คณะกรรมการ กำหนด และเป้าหมายและแนวทางของแต่ละพื้นที่

#### 7) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

สำหรับในระดับอำเภอในทุกจังหวัดแต่ไม่รวมถึงกรุงเทพมหานคร ระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้อำเภอในทุก จังหวัดมีคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ หรือที่มีชื่อย่อว่า “พชอ.” โดยมีผู้ว่าราชการ จังหวัดและพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นที่ปรึกษา มีโครงสร้าง คณะกรรมการ ประกอบด้วย นายอำเภอ เป็นประธานกรรมการ สาธารณสุขอำเภอ เป็นกรรมการ และเลขานุการ โดยกำหนดให้นายอำเภอแต่งตั้งกรรมการซึ่งมาจากกลุ่มผู้แทนหน่วยงานรัฐใน อำเภอ ผู้แทนภาคเอกชนในอำเภอ ผู้แทนภาคประชาชนในอำเภอ เป็นเลขานุการร่วมอีกจำนวน ไม่เกินสองคน สำหรับกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ ในอำเภอ มีที่มาและจำนวนดังนี้ (1) ผู้แทนหน่วยงานรัฐในอำเภอจำนวนไม่เกินหกคน ซึ่งอย่างน้อยต้องแต่งตั้งจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวนหนึ่งคน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนหนึ่งคน (2) ผู้แทนภาคเอกชน ในอำเภอ จำนวนไม่เกินหกคน โดยคัดเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์และสาธารณสุข ผู้ประกอบกิจการด้านสุขภาพหรือสาธารณสุข สถานศึกษาเอกชน ผู้ประกอบวิชาชีพหรือประกอบ กิจการอื่น (3) ผู้แทนภาคประชาชนในอำเภอ จำนวนไม่เกินเจ็ดคน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ หรือประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาสังคมหรือชุมชนท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่ม เครือข่าย หรือองค์กรภาคเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร หรือเครือข่ายอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานในอำเภอ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือ คณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย และยังสามารถแต่งตั้งบุคคลผู้มีความรู้หรือ ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเป็นที่ปรึกษาพิเศษได้อีกด้วย โดยกำหนดให้ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ เป็นหน่วยงานกลางในการขับเคลื่อนตามเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านข้อมูลและการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตอำเภอ ประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ รวมทั้งประสานงานกับ หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ พัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ

## 2.4.2 ความเป็นมาและข้อมูลพื้นฐานของอำเภอบางกรวย

### 1) ความเป็นมาของอำเภอบางกรวย

อำเภอบางกรวย มีพื้นที่อยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา จัดตั้งเป็นอำเภอเมื่อปี 2447 เดิมเรียกว่า“อำเภอบางใหญ่” โดยอาคารที่ว่าการอำเภอเดิมตั้งอยู่ในเขตที่ดินของวัดชลอ ริมคลองบางกอกน้อย ตำบลวัดกระโจม ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น ตำบลวัดชลอ

ต่อมา เมื่อปี พ.ศ. 2460 ทางราชการได้พิจารณาเห็นว่า อำเภอบางใหญ่ มีเขตการปกครองกว้างขวาง เจ้าหน้าที่ของทางราชการไม่สามารถดูแลทั่วถึง จึงได้แบ่งพื้นที่เขตการปกครองทางด้านเหนือ แล้วจัดตั้งเป็น “กิ่งอำเภอบางแม่นาง” ขึ้นกับอำเภอบางใหญ่ จนถึงปี พ.ศ. 2464 จึงได้ยกฐานะกิ่งอำเภอบางแม่นางขึ้นเป็นอำเภอ แยกการปกครองไปจากอำเภอบางใหญ่ โดยใช้ชื่อว่า “อำเภอบางแม่นาง” และเนื่องจากอาณาเขตของอำเภอบางใหญ่สมัยก่อนนั้นเป็นรูปแหลมคล้ายกรวย ยื่นออกไปทางแม่น้ำเจ้าพระยา คนส่วนมากเรียกเล่น ๆ ว่า หัวแหลมบ้าง กรวยบ้าง ประกอบกับมีต้นกรวยขึ้นอยู่เป็นจำนวนมากต่อมา จึงเปลี่ยนชื่อจาก อำเภอบางใหญ่ มาเป็นอำเภอบางกรวย เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2473 แล้วหลังจากนั้น ก็ได้มีการเปลี่ยนชื่อ อำเภอบางแม่นางมาเป็นอำเภอบางใหญ่แทน ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากตัวอาคารที่ว่าการอำเภอหลังเก่าเป็นอาคารไม้ สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2447 และได้ใช้งานมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มีความชำรุดทรุดโทรม ประกอบกับมีบริเวณคับแคบ ไม่สะดวกในการปฏิบัติงานและติดต่อราชการของประชาชน ในปี พ.ศ. 2531 นายสาโรช คัชมาตย์ นายอำเภอบางกรวย ในขณะนั้น จึงได้ริเริ่มการจัดหาที่ดิน เพื่อก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอบางกรวยหลังใหม่ โดยได้ที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์บริเวณคลองบางกอกน้อย ฝั่งตรงข้ามที่ว่าการอำเภอหลังเก่า และตั้งอยู่ถนนสายบางกรวย - จงถนนอม หมู่ที่ 8 ตำบลวัดชลอ เป็นบริเวณที่ก่อสร้าง และดำเนินการก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอบางกรวยหลังใหม่จนแล้วเสร็จ สามารถเปิดทำการให้บริการประชาชนได้ เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2532 และกระทำพิธีเปิดอาคารอย่างเป็นทางการ โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จมาเป็นองค์ประธาน เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2533 และได้ใช้ต่อเนื่องมาจนถึงทุกวันนี้

### 2) ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอบางกรวย

ที่ตั้ง มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางใหญ่ และอำเภอเมืองนนทบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตตลิ่งชันและเขตบางพลัด กรุงเทพมหานครมี คลองมหาสวัสดิ์ คลองบางกอกน้อย และทางรถไฟสายใต้เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเมืองนนทบุรี และเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานครมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอพุทธมณฑลจังหวัดนครปฐม มีคลองนราภิรมย์เป็นแนวแบ่งเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอบางกรวยเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาด้านทิศตะวันตกและเนื่องจากในพื้นที่ที่อำเภอบางกรวยมีลำคลองเป็นจำนวนมากคลองที่สำคัญได้แก่คลองบางกอกน้อยคลองมหาสวัสดิ์ คลองบางกรวย และคลองอื่น ๆ ประชาชนส่วนใหญ่จึงใช้ประโยชน์ในการคมนาคมขนส่งและเพื่อการเกษตร

สภาพภูมิศาสตร์ อำเภอบางกรวย มีพื้นที่ 56.631 ตารางกิโลเมตร ประมาณ 35,880 ไร่

ลักษณะภูมิอากาศ อำเภอบางกรวยเป็นอำเภอที่อยู่ในบริเวณเขตชุ่มชื้นมีฝนตกชุก โดยเฉพาะในฤดูฝนในบางพื้นที่จึงเกิดน้ำท่วมอยู่เสมอส่วนใหญ่ฤดูแล้งนั้นสภาพพื้นดินยังคงชุ่มชื้นไม่แห้งแล้งมากนักเพราะพื้นดินอุดมสมบูรณ์ไปด้วยไม้ยืนต้นซึ่งเก็บความชุ่มชื้นไว้ได้เกือบตลอดทั้งปีอุณหภูมิในเขตพื้นที่อำเภอบางกรวยจะอยู่ระหว่าง 20 - 35 องศาเซลเซียส

การปกครอง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น 9 ตำบล 41 หมู่บ้าน ดังนี้

- 1) ตำบลบางสีทอง 5 หมู่บ้าน
- 2) ตำบลบางขุน 5 หมู่บ้าน
- 3) ตำบลบางขุนทอง 6 หมู่บ้าน
- 4) ตำบลมหาสวัสดิ์ 7 หมู่บ้าน
- 5) ตำบลบางคูเวียง 7 หมู่บ้าน
- 6) ตำบลปลายบาง 5 หมู่บ้าน
- 7) ตำบลศาลากลาง 6 หมู่บ้าน
- 8) ตำบลบางกรวย ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย

### 9) ตำบลวัดชลอ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย

ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลเมือง 3 แห่ง เทศบาลตำบล 1 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 3 แห่ง ดังนี้

1) เทศบาลเมืองบางกรวย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2545 โดยยกฐานะจากเทศบาลตำบลบางกรวย ซึ่งเดิมเป็นการรวมสุขาภิบาล 2 แห่งคือสุขาภิบาลวัดชลอ และสุขาภิบาลบางกรวยเข้าด้วยกัน มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งตำบลวัดชลอ และตำบลบางกรวย รวม 37 ชุมชน พื้นที่ประมาณ 8.4 ตารางกิโลเมตร สำนักงานเทศบาล ตั้งอยู่ถนนบางกรวย-จตุรนต์ หมู่ที่ 3 ตำบลวัดชลอ อำเภอบางกรวย

2) เทศบาลเมืองปลายบาง ได้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลเมืองปลายบาง โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2568 โดยยกฐานะจากเทศบาลตำบล ซึ่งเดิมคือ สุขาภิบาลปลายบางได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 มีพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ ตำบลบางคูเวียง ตำบลปลายบาง ตำบลมหาสวัสดิ์ หมู่ที่ 1, 2, 6, 7 และหมู่ที่ 5 บางส่วน

3) เทศบาลเมืองศาลากลาง ได้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลเมืองศาลากลาง โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม 2568 ซึ่งเดิมเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลศาลากลาง ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลศาลากลาง เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2551 มีพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ ตำบลศาลากลาง

4) เทศบาลตำบลบางสีทอง จัดตั้งเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2556 สำนักงานเทศบาลตั้งอยู่ที่ 91 หมู่ที่ 6 ตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย มีพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ ตำบลบางสีทอง

5) องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนทอง

6) องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน

7) องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์

หน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่

1) หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ ได้แก่

- 1.1) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย 1 แห่ง
- 1.2) ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขบางกรวย 1 แห่ง
- 1.3) การประปานครหลวง (โรงกรองน้ำมหาสวัสดิ์) 1 แห่ง
- 1.4) บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) 1 แห่ง
- 1.5) สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดนนทบุรี 1 แห่ง
- 1.6) กองออกแบบและก่อสร้างพลับพลาพิธี กรมโยธาธิการและผังเมือง 1 แห่ง
- 1.7) ชุมชุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย 1 แห่ง

2) ธนาคารหรือสถาบันการเงิน

- 2.1) ธนาคารออมสิน 3 แห่ง
- 2.2) ธนาคารกรุงไทย 4 แห่ง
- 2.3) ธนาคารไทยพาณิชย์ 4 แห่ง
- 2.4) ธนาคารธนาชาติ 2 แห่ง
- 2.5) ธนาคารกสิกรไทย 4 แห่ง
- 2.6) ธนาคารกรุงเทพ 4 แห่ง

3) กลุ่มพลังมวลชนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาพื้นที่

กลุ่มพลังมวลชนและกลุ่มอาชีพ

- 3.1) ลส.ชบ. จำนวน 4 รุ่น 250 คน
- 3.2) อป.พร. จำนวน 9 รุ่น 916 คน
- 3.3) ผู้ประสานพลังแผ่นดิน จำนวน 3,050 คน

กลุ่มอาชีพพัฒนาชุมชน ได้แก่

- 3.4) กลุ่มอาชีพ OTOP 20 กลุ่ม
- 3.5) คณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอ (กพสอ.) 1 กลุ่ม
- 3.6) คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) 9 กลุ่ม
- 3.7) คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) 25 กลุ่ม
- 3.8) กองทุนหมู่บ้าน 58 กองทุน แยกเป็น กองทุนหมู่บ้าน 41 กองทุนและ

- 3.9) กองทุนชุมชน 17 กองทุน
- 3.10) คณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี 7 คน
- 3.11) อสม. 650 คน (สาธารณสุข)
- 3.12) กลุ่มสร้างเสริมสุขภาพ 60 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน (สาธารณสุข)

#### ประชากร

อำเภอบางกรวย มีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ 146,317 คน เป็นชาย 67,342 คน เป็นหญิง 78,975 คน รวมประชากรแฝงซึ่งมีประมาณ 2 – 3 หมื่นคน และอัตราความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 1,822 คน ต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร (ข้อมูล ณ วันที่ 28 พฤษภาคม 2568)

#### การศึกษา

- 1) โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 26 โรงเรียน
- 2) โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน
- 3) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จำนวน 2 โรงเรียน
- 4) สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 แห่ง
- 5) สำนักงานการศึกษาเรียนรู้อำเภอบางกรวย

#### สาธารณสุข

- 1) โรงพยาบาล (ราชการ) จำนวน 2 แห่ง
- 2) โรงพยาบาล (เอกชน) จำนวน 1 แห่ง
- 3) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน 12 แห่ง
- 4) คลินิกแพทย์ จำนวน 22 แห่ง
- 5) คลินิกทันตแพทย์ จำนวน 4 แห่ง
- 6) ร้านขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน 21 แห่ง
- 7) ร้านขายยาแผนโบราณ จำนวน 2 แห่ง

#### ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอบางกรวยนับถือศาสนาพุทธ มีศาสนาอื่นบ้างเพียงเล็กน้อย โดยมีวัด จำนวน 49 วัด วัดร้าง จำนวน 13 วัด และโบราณสถาน จำนวน 6 แห่ง

### การคมนาคม

1) ทางบก มีถนนสายสำคัญที่เป็นถนนสายหลักในการคมนาคม คือ

ถนนสายราชพฤกษ์ ในส่วนที่ผ่านอำเภอบางกรวย ระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร ผ่านตำบลมหาสวัสดิ์ ตำบลบางขุน และตำบลบางขุนทอง เป็นเส้นทางคมนาคมสายสำคัญในการระบายการจราจรจากกรุงเทพมหานคร ที่มุ่งสู่จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี สุพรรณบุรี ฯลฯ

ถนนนครอินทร์ ในส่วนที่ผ่านอำเภอบางกรวย ระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร ผ่านตำบลบางสีทอง บางขุน บางขุนทอง บางคูเวียง และปลายบาง เป็นเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมถนนติวานนท์ - สะพานพระราม 5 - ถนนกาญจนาภิเษก

ถนนบางกรวย - ไทรน้อย ในส่วนที่ผ่านอำเภอบางกรวย มีความยาวประมาณ 15 กิโลเมตร ผ่านตำบลบางกรวย ตำบลวัดชลอ และตำบลบางสีทอง เป็นเส้นทางหลักในการคมนาคมระหว่างอำเภอบางกรวยสู่กรุงเทพมหานคร อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอไทรน้อยตลอดจนจังหวัดใกล้เคียง เช่น สุพรรณบุรี เป็นต้น

ถนนกรุงนนท์ (บางกรวย) - จงถนนม ยาวประมาณ 23 กิโลเมตร ผ่านตำบลวัดชลอ ตำบลบางขุน ตำบลบางขุนทอง ตำบลมหาสวัสดิ์ ตำบลปลายบาง และตำบลศาลากลาง เป็นเส้นทางหลักใช้ในการคมนาคมระหว่างตำบล หมู่บ้านในอำเภอบางกรวย และอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ถนนสายบางขุน - มหาสวัสดิ์ ยาวประมาณ 6 กิโลเมตร แยกจากถนนกรุงนนท์ - จงถนนม เป็นเส้นทางหลัก ในการคมนาคมระหว่าง 3 ตำบล คือ ตำบลบางขุน ตำบลบางขุนทอง ตำบลมหาสวัสดิ์

ถนน ร.พ.ช. สาย ร.ร.เทพศิรินทร์ - วัดตะเคียน ยาวประมาณ 10 กิโลเมตร ผ่านตำบลบางคูเวียง ตำบลบางขุน เป็นเส้นทางคมนาคม ระหว่างตำบลบางคูเวียง ตำบลบางขุนทอง และตำบลอื่น ๆ ตลอดจน เชื่อมต่อกับถนนสายตลิ่งชัน - สุพรรณบุรี (ถนนกาญจนาภิเษก) เพื่อมุ่งสู่จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดนครปฐมและจังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้

2) ทางน้ำ นอกจากจะติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาแล้ว ยังมีลำคลองสายหลักที่สำคัญ ได้แก่

คลองบางกอกน้อย กว้างประมาณ 40 เมตร ความยาวในส่วนที่ผ่านอำเภอบางกรวย 8 กิโลเมตรต้นน้ำอยู่แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลผ่านตำบลวัดชลอ ตำบลบางสีทอง ตำบลบางขุน ตำบลบางขุนทอง และตำบลบางคูเวียง

คลองมหาสวัสดิ์ กว้าง 40 เมตร ยาว 15 กิโลเมตร ต้นอยู่ที่คลองบางกอกน้อยไหลผ่านตำบลวัดชลอ ตำบลมหาสวัสดิ์ ตำบลปลายบางและตำบลศาลากลางจดคลองนราภิรมย์

คลองบางกรวย กว้าง 20 เมตร ยาว 305 กิโลเมตร ต้นอยู่ที่คลองบางกอกน้อย ไหลผ่านตำบลวัดชลอ และตำบลบางกรวย ออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

คลองบางนา กว้าง 12 เมตร ยาว 6 กิโลเมตร ไหลผ่านตำบลบางคูเวียง ตำบลปลายบางและตำบลศาลากลาง

คลองบางคูเวียง กว้าง 15 เมตร ยาว 3.5 เมตร ต้นน้ำอยู่ที่คลองบางกอกน้อย ไหลผ่านตำบลบางคูเวียง

ด้านเศรษฐกิจ พื้นที่ในเขตอำเภอบางกรวยเป็นที่ราบลุ่ม มีลำคลองเป็นจำนวนมาก ประชากรส่วนใหญ่จึงมีอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำสวนเป็นต้น ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญในปัจจุบัน คือ ฝรั่ง และกระท้อน ไม้ดอกไม้ประดับ กิ่งพันธุ์ส้มเขียวหวาน ผัก นอกจากนี้ในเขตพื้นที่อำเภอบางกรวยยังมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กตั้งอยู่พอสมควร

1) ด้านการเกษตร มีพื้นที่ทางการเกษตร 15,751.30 ไร่ แบ่งเป็น

พื้นที่ทำนา 490.00 ไร่

พื้นที่ทำสวนผลไม้ 8,149.70 ไร่

พื้นที่ปลูกผัก 4,681.50 ไร่

พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 2,430.10 ไร่

2) ด้านการพาณิชย์ มีห้างสรรพสินค้า จำนวน 6 แห่ง ได้แก่

เทสโก้โลตัส จำนวน 2 แห่ง

เดอะวอล์ค ราชพฤกษ์ 1 แห่ง

เดอะคริสตัล 1 แห่ง

เซ็นทรัล เวสต์วิลล์ 1 แห่ง

โฮมโปร 1 แห่ง

ไทวัสดุ 1 แห่ง

3) ด้านอุตสาหกรรม อำเภอบางกรวยมีโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ จำนวน 171 แห่ง ได้แก่ โรงงานขนาดเล็กไม่ถึง 20 แรงม้า จำนวน 1 โรง โรงงานขนาด 20 แรงม้าขึ้นไปแต่ไม่เกิน 50 แรงม้า จำนวน 18 โรง โรงงานขนาด 50 แรงม้าขึ้นไป จำนวน 152 โรง (ข้อมูลจากอุตสาหกรรมจังหวัด)

4) ด้านการท่องเที่ยว

ถนนสายไม้ดอกไม้ประดับ บริเวณถนนบางกรวย - จงถนนอม เป็นแหล่งผลิตไม้ดอกไม้ประดับ

ล่องเรือชมชีวิตชาวสวนในคลองบางกรวย คลองบางคูเวียง คลองช่อขวาง และคลองอื่น ๆ  
 ภาพภูมิกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดโพธิ์บางโอ  
 ศาลเจ้าพ่อไกรทอง วัดบางไกรใน ตำบลบางขุนทอง  
 รอยพระพุทธรบาทจำลอง วัดบางอ้อยช้าง ตำบลบางสีทอง  
 เจดีย์วัดศรีประวัติ ตำบลปลายบาง  
 หลวงพ่อนอน วัดลุ่มคงคาราม  
 วัดโบสถ์บัน ตำบลบางคูเวียง สถานที่ที่หลวงพ่อบรรจุธรรมวิปารเมกายะ  
 ประเพณีหล่อเทียนและแห่เทียนพรรษาทางน้ำในคลองบางกอกน้อยจากคลองวัดโดนด ถึง  
 วัดโบสถ์บัน และจะมีการแห่เทียนพรรษาทางน้ำเป็นประจำทุกปี ในช่วงก่อนวันเข้าพรรษา 1 วัน  
 ประเพณีตักบาตรพระ 108 จัดเป็นประจำทุกปี บริเวณคลองบางกอกน้อยตำบลบางขุนทอง  
 โบสถ์เรือหงส์ วัดชลอ ตำบลวัดชลอ  
 ตลาดน้ำวัดตะเคียน ตำบลบางคูเวียง

ด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1) สถานบริการ มีจำนวน - แห่ง

2) โรงแรม มีจำนวน 12 แห่ง

3) โรงแรมรับจ่านำ มีจำนวน 7 แห่ง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อำเภอบางกรวยมีจำนวนขยะต่อวันเป็นจำนวนมาก เกิดปัญหาขยะตกค้าง แม่น้ำลำคลองบางแห่งเน่าเสีย และปัญหาสารเคมีตกค้างในแหล่งน้ำ โดยมีแนวทางแก้ไขประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำจัดแหล่งผักตบชวาในแหล่งน้ำต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอบางกรวย

ด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย

หน่วยงานรักษาความสงบและกองกำลังในพื้นที่พร้อมอัตรากำลัง ได้แก่

- 1) สถานีตำรวจรบบางกรวย รับผิดชอบในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย (ตำบล วัดชลอและตำบลบางกรวย) ตำบลบางสีทอง ตำบลบางขุน ตำบลบางขุนทอง และตำบลมหาสวัสดิ์
- 2) สถานีตำรวจรบบลาบบาง รับผิดชอบในเขตเทศบาลตำบลบลาบบาง ตำบลบางคูเวียง และตำบลศาลากลาง

ปัญหาความมั่นคง

- 1) สถานการณ์ยาเสพติดอำเภอบางกรวยไม่ปรากฏว่าเป็นพื้นที่ผลิต พัก และลำเลียงยาเสพติด ป.ป.ส.ภาค 1 กำหนดพื้นที่เป้าหมายการแพร่ระบาด รวม 9 แห่ง คือ
  - ตำบลบางสีทอง หมู่ที่ 1 บ้านวัดไทร , หมู่ที่ 4 บ้านวัดรวก
  - ตำบลบางกรวย ชุมชนโรงหล่อพัฒนา , ริมทางรถไฟ, ลุ่มเจ้าพระยา
  - ตำบลวัดชลอ ชุมชนวัดโพธิ์บางโอ, ชุมชนวัดเกด
  - ตำบลมหาสวัสดิ์ หมู่ที่ 1 บ้านถนนหลวง , หมู่ที่ 5 บ้านสะพานผัก
  - ตำบลบลาบบาง หมู่ที่ 1 บ้านศรีประวิติ , หมู่ที่ 3 บ้านวัดอุบลวนาราม
  - ตำบลบางคูเวียง หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 5 บ้านวัดบางค้อ , หมู่ที่ 6 บ้านวัดบางค้อ

การปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ เป็นกลไกระดับชาติ ได้กำหนดให้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2568 มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดปริมาณผู้เข้าสู่การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด นำคนออกจากวงจรการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้เห็นผลอย่างชัดเจน จนไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมประชาชน มีกรอบทิศทางดำเนินการ 8 ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไข

ปัญหาสุขภาพจิต ประกอบกับได้มีคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาคาการแพร่ระบาดของยาเสพติดแบบบูรณาการระดับพื้นที่

1) การติดตามดูแลผู้เสพ / ผู้ติด ที่ผ่านขบวนการบำบัด (Matrix Program) ปีพ.ศ. 2568 จำนวน 120 คน ติดตามหลังผ่านการบำบัด

2) ด้านการปราบปราม สภ.บางกรวยและ สภ.ปลายบาง มีการปิดล้อมตรวจค้นจับกุม เป้าหมายยาเสพติด

3) จัดชุดเฝ้าระวังในพื้นที่เป้าหมายอย่างต่อเนื่องการจัดระเบียบสังคมอำเภอบางกรวย ได้ตรวจการจัดระเบียบสังคม เดือนละ 4 ครั้ง เป้าหมาย ดังนี้

4) สถานบริการ ประเภท 3 (4) จำนวน 0 แห่ง

5) สถานบริการที่ไม่ขออนุญาต (ปิดบริการ 24.00 น.) ประมาณ 10 แห่ง

6) โรงแรม จำนวน 12 แห่ง

7) หอพัก / คอนโด / บ้านเช่า

8) แหล่งมั่วสุม (สวนสาธารณะ)

9) ตรวจสอบสื่อลามก

10) ตรวจแก๊งมอเตอร์ไซค์

11) ตรวจร้านค้าแอบแฝงการจำหน่ายยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย

12) ตรวจจับกุมแรงงานต่างด้าว

13) ตรวจผู้ขาย

ด้านการประมง มีการเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ ปลาช่อน ปลานิล ปลายี่สก ฯลฯ ในบ่อ และตามร่องสวน มีเนื้อที่ประมาณ 872.5 ไร่

#### 2.4.3 ข้อมูลโดยสังเขปเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย

อำเภอบางกรวยได้รับการคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 200 อำเภอนำร่องในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่จาก 878 อำเภอทั่วประเทศ โดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมด้วยการบูรณาการทุกภาคส่วนในอำเภอบางกรวย และแบ่งการดำเนินการออกเป็น 4 กรอบ คือ

กรอบที่ 1 การดูแลผู้ประบางทางสังคม ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส

กรอบที่ 2 การดูแลเรื่องโรคติดต่อไม่เรื้อรังและโรคติดต่อ

กรอบที่ 3 การป้องกันอุบัติเหตุทางถนน

กรอบที่ 4 การจัดการขยะ

ซึ่งทั้ง 4 กรอบมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจนมาถึงปัจจุบันโดยใช้หลักการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ภายใต้แนวคิด “คนบางกรวย ไม่ทอดทิ้งกัน” ด้วยการสร้างเครือข่ายการทำงานที่เกิดจากการประสานความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้าเป็นทีมเดียวกันโดยทุกคนร่วมเป็นเจ้าของร่วมกัน เน้นการทำงานแบบเชิงรุก รับรู้ไว้เข้าถึงง่าย สามารถถ่ายทอดนโยบายลงสู่ระดับพื้นที่ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตตำบล เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมโดยเน้นให้ประชาชนร่วมออกแบบระบบการให้และรับบริการที่เหมาะสมกันในแต่ละพื้นที่ทำให้ประชาชนเข้าถึงการบริการง่าย นอกจากนี้ยังมีการแบ่งปันทรัพยากรทั้งด้านบุคลากร เงินทุน องค์ความรู้ และเทคโนโลยี ผ่านการจัดตั้งกองทุนทั้งระดับอำเภอ และระดับตำบล

จุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของอำเภอบางกรวย ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 เริ่มต้นจากการที่นายวัชรเดช เกียรติชานนท์ นายอำเภอบางกรวยในขณะนั้น ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย มีโครงสร้างจากภาครัฐประกอบด้วย นายอำเภอบางกรวย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางกรวย ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางกรวย นายกเทศมนตรีตำบลบางสีทอง พัฒนาการอำเภอบางกรวย กำนัน ผู้แทนภาคเอกชน จำนวน 5 ราย ผู้แทนภาคประชาชน จำนวน 5 ราย และสาธารณสุขอำเภอบางกรวยเป็นเลขานุการ รวมทั้งยังมีการแต่งตั้งที่ปรึกษาพิเศษของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย เพื่อให้คำแนะนำในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ซึ่งที่ปรึกษาพิเศษนี้ประกอบด้วยผู้นำที่มีบทบาทในพื้นที่อำเภอบางกรวยเป็นอย่างมาก เช่น พระครูโอภาสนนทกิตต์ รศ.ดร. เจ้าคณะอำเภอบางกรวย พระครูนนทวิวัฒน์ วัดโคกอนมหาสวัสดิ์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี นายวันชัย วันชาญเวช นายกเทศมนตรีตำบลบางสีทอง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ทุกเขตของอำเภอบางกรวย ซึ่งการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ของนายสมชาย ศาตมานนท์ นายอำเภอบางกรวย ได้สร้างรากฐานให้มั่นคงขึ้นโดยมีการดำเนินงานที่มีความชัดเจน และมีกติการ่วมกันด้วยการวางระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งและบริหาร

กองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย พ.ศ. 2561 ซึ่งในระเบียบดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจในการจัดตั้งกองทุน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยการรับบริจาคทั้งเงินทุนและสิ่งของซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานในห้วงเวลาต่อมา อีกทั้งระเบียบฯ ยังได้กำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง นอกจากนี้ยังได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยในระดับตำบล หรือ พชต. มีองค์ประกอบด้วยกัน 9 คณะอนุกรรมการครอบคลุมทั้ง 9 ตำบล ซึ่งถือได้ว่า พชต. มีบทบาทสำคัญที่คอยประสานข้อมูล รวมทั้งการดูแลกลุ่มเป้าหมายได้อย่างใกล้ชิด เนื่องจากมีกลุ่มผู้นำทั้งในภาคส่วนราชการ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมไปถึงเครือข่ายต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุในระดับพื้นที่ตำบล เป็นกลไกในการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ต่อมาในช่วงปลายปี พ.ศ. 2564 นางสาวธนาพร สงวนพงศ์ ได้มารับตำแหน่งนายอำเภอ บางกรวย ได้มีการปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวย พ.ศ. 2562 ให้มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์มากขึ้น โดยการเพิ่มบทบาทของคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยระดับตำบล หรือ พชต. โดยในกรณีเร่งด่วนที่ผู้ที่อยู่ในแผนการช่วยเหลือหรือกลุ่มเป้าหมายเสียชีวิต พชต. สามารถพิจารณาให้การช่วยเหลือในเรื่องการจัดการศพรายละไม่เกิน 2,000 บาท และค่าพวงหรีดรายละไม่เกิน 1,000 บาท ซึ่งส่งผลให้ภาพรวมผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2561 - 2567 ของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวยเกิดเป็นรูปธรรมมีความชัดเจนมากขึ้น ภายใต้การขับเคลื่อนทั้ง 4 กรอบหลักที่กล่าวมาข้างต้น ดังนี้

กรอบที่ 1 การดูแลผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

ได้มีการดำเนินการ โดยนำผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการ เข้าถึงระบบบริการสุขภาพ 100 เปอร์เซ็นต์ ภายใต้กิจกรรม “คนบางกรวย ไม่ทอดทิ้งกัน” ซึ่งเป็นการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนลงสู่ชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาในทุกมิติ และมีผลการดำเนินการ ดังนี้

1) ลงพื้นที่เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการ จำนวน 120 ราย และได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาของทุกรายในทันที

2) ดำเนินการจัดการจัดหาเครื่องกายอุปกรณ์ ผ้าอ้อมและแผ่นรองขับ เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการ

3) ดำเนินการช่วยเหลือด้วยมอเบครื่องอุปโภค - บริโภค ให้กับผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการ

4) ช่วยเหลือสนับสนุนโดยการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการสร้างบ้านและซ่อมบ้านเพื่อผู้ด้อยโอกาสจากสำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดนนทบุรี และกิ่งกาชาดอำเภอบางกรวย และดำเนินการปรับสภาพแวดล้อมที่พักอาศัย โดย พชต. และเครือข่ายในตำบล จัดทำอุปกรณ์กายภาพบำบัดที่บ้านเพื่อฟื้นฟูสภาพตัวผู้ป่วยและส่งเจ้าหน้าที่ดูแลเป็นประจำและทั่วถึงในทุกตำบล

5) ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนนทบุรี สำหรับผู้มีปัญหาด้านเศรษฐกิจรายละ 2,000 บาท จำนวน 225 ราย

6) จัดทีมหมอบกรอบครัว Care Manager, Care Giver, Header Leader ลงพื้นที่ดูแลรักษา ระหว่างการดำเนินการในอีก 4 ตำบล

7) ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ได้รับการรักษาฟื้นฟูจนขยับกลุ่มดีขึ้น เป็นกลุ่มติดเตียง ติดบ้าน จำนวน 5 ราย และกลุ่มติดบ้าน เป็นติดสังคม จำนวน 48 ราย

กรอบที่ 2 การดูแลเรื่องโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง/โรคติดต่อ (ไข้เลือดออก)

1) ประชาชนเข้าถึงการตรวจคัดกรองสุขภาพเพิ่มขึ้น จากการลงพื้นที่เชิงรุก ภายใต้โครงการตรวจสุขภาพ ทั้ง 9 ตำบล ทั้งในชุมชนและในสถานประกอบการ อีกทั้งผู้ป่วยยังสามารถคุมระดับน้ำตาลและความดันโลหิตสูงได้ดีมากขึ้น จากกิจกรรมนำผู้ป่วยเข้ารับการอบรมเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่จะเกิดขึ้น รวมถึงอำเภอบางกรวยได้จัดตั้งคลินิก NCD คุณภาพโดยทีมสหวิชาชีพ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในทุกหน่วยบริการทั้ง 12 แห่ง เพื่อลดความแออัด ลดระยะเวลาพัฒนาความรู้ เพิ่มเวลาพบแพทย์

2) สามารถควบคุมโรคไข้เลือดออกได้ไม่ให้เกิด Generation 2 ได้ 100 เปอร์เซ็นต์

3) คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยระดับตำบลทุกตำบลมีแผนการณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออกเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งกิจกรรมเดินรณรงค์ที่ทีมเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอบางกรวย และอาสาสมัครสาธารณสุขจัดขึ้น เพื่อประชาสัมพันธ์กระตุ้นให้ประชาชนระวังและดูแลตนเองให้ห่างไกลจากโรคไข้เลือดออก และซึ่คุณกุนยา โดยช่วงเวลาที่ทำการรณรงค์นั้นวิเคราะห์จากอัตราความชุกของการเกิดโรคไข้เลือดออก

### กรอบที่ 3 การป้องกันอุบัติเหตุทางถนน

- 1) จุดเสี่ยงทุกจุดได้รับการแก้ไข จากความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน
- 2) อัตราการเสียชีวิตจากการบาดเจ็บทางถนนลดลง ด้วยมาตรการแก้ไขจุดเสี่ยง เน้นการประชาสัมพันธ์แบบเข้าถึงชุมชน หมู่บ้านแบบเชิงรุกและช่วงเทศกาลใช้มาตรการตั้งด่านชุมชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

### กรอบที่ 4 การจัดการขยะมูลฝอย

- 1) จัดกิจกรรม “เปลี่ยนขยะป็นน้ำใจส่งต่อความห่วงใยชาวบางกรวย” เพื่อผู้ด้อยโอกาส
- 2) จัดทำโครงการสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่นของเครือข่ายคุณธรรมวัด โคนอนมหาสวัสดิ์ “ขยะประกันชีวิต” โดยใช้ขยะเป็นเครื่องมือให้เกิดกองทุนเป็นสวัสดิการเมื่อสมาชิกเข้าร่วมโครงการ มีคณะกรรมการกองทุน เปิดบัญชีออมเงิน คุณแลสมาชิก ถ้าสมาชิกที่มีการออมเงินทุกเดือน ถึงแก่กรรม (เสียชีวิต) เจ้าของสมาชิกผู้นั้นก็จะได้รับเงินช่วยเหลือจากกองทุนที่สมาชิกทุกคนได้ออมไว้
- 3) การจัดโครงการธนาคารขยะ ให้ครบทุกตำบลอยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้กลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบลร่วมกับเครือข่าย ทสม. เครือข่าย ออถล. ฯลฯ
- 4) การขับเคลื่อนการจัดการปัญหาขยะในพื้นที่อำเภอบางกรวยโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรณรงค์จัดทำถังขยะเปียกในแต่ละครัวเรือนในพื้นที่

การขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยมีการดำเนินงานและกลไกการขับเคลื่อนที่ส่งผลให้เกิดความร่วมมือมีนัยยะสำคัญตั้งแต่ระยะเริ่มต้น ประกอบด้วยกลไกการดำเนินงาน 3 ส่วน ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับอำเภอ และคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับตำบล ซึ่งทั้ง 3 ส่วนสามารถดำเนินงานโดยการประสานความร่วมมือ กำหนดเป้าหมายมีกติการ่วมกัน มีการแบ่งปันทรัพยากรร่วมกัน ทั้งในด้านเงินทุน องค์ความรู้ และองค์บุคคล ตลอดจนยังเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการออกแบบการดำเนินการ ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่นำกลไกความร่วมมือดังกล่าวนี้ได้แก่ ผู้นำ และสมาชิกในภาคีเครือข่าย โดยมีกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ เช่น การประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตบางกรวยสัญจร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเสริมพลัง ให้กำลังใจพร้อมรับฟังปัญหาและอุปสรรค

การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยระดับตำบล หรือ พชต. ในแต่ละพื้นที่ และมีการดำเนินการครบทั้ง 9 ตำบล ของอำเภอบางกรวย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความร่วมมือในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

## 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้เกิดแนวทางในการทำการวิจัยนี้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่ายการจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน ดังต่อไปนี้

ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการจัดการภัยพิบัติ : กรณีศึกษาจังหวัดที่ประสบอุทกภัย” เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษารูปแบบและกระบวนการบริหารจัดการภัยพิบัติแบบร่วมมือกันในบริบทของสังคมไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัยรุนแรง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบและกลไกการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการจัดการภัยพิบัติระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและข้อจำกัดของการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการจัดการภัยพิบัติ และ 3) เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการจัดการภัยพิบัติ การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย 1) การศึกษากรณีพื้นที่ที่ประสบอุทกภัยรุนแรงจำนวน 5 จังหวัด 2) การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำภาคเอกชน และแกนนำชุมชน รวม 80 คน 3) การสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการภัยพิบัติจากทุกภาคส่วน 4) การสำรวจความคิดเห็นประชาชนในพื้นที่กรณีศึกษา จำนวน 1,200 คน และ 5) การวิเคราะห์เอกสารแผนและรายงานการจัดการภัยพิบัติ

ผลการศึกษา พบว่า การบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1) รูปแบบความร่วมมือ ความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติมีหลายรูปแบบ ตั้งแต่ความร่วมมืออย่างเป็นทางการผ่านคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับต่าง ๆ ไปจนถึงความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการระหว่างชุมชน อาสาสมัคร และเครือข่ายภาคประชาสังคม

2) บทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการประสานงานและจัดสรรทรัพยากร ภาคเอกชนมีบทบาทในการสนับสนุนทรัพยากรและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านภาค

ประชาสังคมและชุมชนมีบทบาทในการระดมอาสาสมัคร การให้ข้อมูล และการดูแลช่วยเหลือกันในระดับพื้นที่

3) กลไกการประสานงาน กลไกการประสานงานมีทั้งแบบรวมศูนย์ผ่านศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ และแบบกระจายผ่านเครือข่ายการทำงานในระดับพื้นที่ โดยมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล

4) กระบวนการมีส่วนร่วม กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ มีความแตกต่างกันในแต่ละขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติ โดยในช่วงการเตรียมความพร้อมและการฟื้นฟูมีการมีส่วนร่วมที่หลากหลายและเข้มข้นกว่าในช่วงการรับมือเหตุฉุกเฉิน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการจัดการภัยพิบัติประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและเปิดกว้างของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้นำท้องถิ่น 2) ความเข้มแข็งของเครือข่ายภาคประชาสังคมและชุมชนก่อนเกิดภัยพิบัติ 3) การมีระบบข้อมูลและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ 4) ความคุ้นเคยและความไว้วางใจระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากภาคส่วนต่าง ๆ และ 5) การมีทรัพยากรและความเชี่ยวชาญที่หลากหลายจากภาคส่วนต่าง ๆ

เอกวิทย์ มณีธร (2557) ได้วิจัยเรื่อง “การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาเครือข่ายการพัฒนาในภาคตะวันออก” เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษารูปแบบ กระบวนการ และปัจจัยความสำเร็จของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบและกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออก 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความยั่งยืนของเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน และ 3) เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ กรณีเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออก จำนวน 10 เครือข่าย การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำเครือข่าย ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน รวม 60 คน การสนทนากลุ่มกับสมาชิกเครือข่ายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเครือข่าย และวิเคราะห์เอกสารแผนงาน รายงานและบันทึกการประชุมของเครือข่าย

ผลการศึกษาพบว่า เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออกมีลักษณะและองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1) รูปแบบและประเภทของเครือข่าย เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออกมีหลายรูปแบบ ได้แก่ เครือข่ายตามประเด็นปัญหา (เช่น เครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากร

ชายฝั่ง เครื่องข่ายเกษตรอินทรีย์) เครื่องข่ายตามพื้นที่ (เช่น เครื่องข่ายองค์กรชุมชนตำบล สภาองค์กรชุมชนจังหวัด) และเครื่องข่ายตามภารกิจ (เช่น เครื่องข่ายวิสาหกิจชุมชน เครื่องข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน)

2) องค์ประกอบของเครื่องข่าย เครื่องข่ายที่ประสบความสำเร็จมักมีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ สมาชิกที่หลากหลายและมีเป้าหมายร่วมกัน ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และความมุ่งมั่น โครงสร้างและกลไกการทำงานที่ยืดหยุ่น กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิกและชุมชน และทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน

3) กระบวนการสร้างเครื่องข่าย : กระบวนการสร้างเครื่องข่ายที่ประสบความสำเร็จมักประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การสร้างความตระหนักและการรวมกลุ่มเบื้องต้น การพัฒนาวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน การวางแผนและการกำหนดบทบาทหน้าที่ การดำเนินกิจกรรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการติดตามประเมินผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4) บทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ เครื่องข่ายที่เข้มแข็งมักมีการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยภาคประชาสังคมและชุมชนมีบทบาทในการริเริ่มและขับเคลื่อนเครื่องข่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทในการสนับสนุนทรัพยากรและการประสานงาน สถาบันการศึกษามีบทบาทในการสนับสนุนวิชาการและการวิจัย และภาคเอกชนมีบทบาทในการสนับสนุนทรัพยากรและการเชื่อมโยงกับตลาด

วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ (2557) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาและรวบรวมตัวอย่างการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) ระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาชนและชุมชน โดยเป็นการสำรวจตัวอย่างการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันและศึกษาปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ทำให้การดำเนินงานของรัฐในลักษณะการประสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันเกิดความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ และแนวทางการแก้ไขหรือแนวทางเตรียมความพร้อมของภาครัฐในการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันในก้าวต่อไป หลังจากเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จัดสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึก ปรากฏว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือของไทยมีอยู่สามรูปแบบคือหนึ่งการประสานงานระหว่างหน่วยงาน (Co-Ordination) ถือเป็นระดับความร่วมมือขั้นต่ำที่สุด ซึ่งเป็นการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง การประสานงานระหว่างกันเป็นเพียงแต่การร่วมปรึกษาหารือหรือแลกเปลี่ยนในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยไม่มีการกำหนดเป้าหมายและแลกเปลี่ยนทรัพยากร ซึ่งหลังจากนั้นแต่ละหน่วยงานก็จะดำเนินการหรือปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่อย่างเป็นเอกเทศ สอง

การร่วมมือในการปฏิบัติงาน (Co-Operation) เป็นระดับความร่วมมือที่สูงกว่าการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ภาคีเครือข่ายความร่วมมือต่างเข้ามามีบทบาทในกระบวนการเดียวกันหรืออาจจะปฏิบัติกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน ซึ่งได้มีการกำหนดเป้าหมาย ขอบเขตความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ระหว่างกัน เพื่อบริหารการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การร่วมมือในการปฏิบัติงานภาคีที่เข้าร่วมต่างได้รับประโยชน์ร่วมกัน จึงมีการสร้างข้อผูกมัดบางอย่างร่วมกัน เช่น บัน ทึก ข้อตกลง แต่อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่ภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินการเป็นความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามปกติ โดยมีได้เกิดขึ้นมาจากการริเริ่มกำหนดขึ้นมาใหม่ระหว่างภาคีเครือข่าย และสามารถร่วมกันดำเนินภารกิจ (Collaboration) เป็นระดับความร่วมมือขั้นสูงสุด โดยภาคีความร่วมมือในเครือข่ายจะมีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติร่วมกันขึ้นมาใหม่ อีกทั้งยังมีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนทรัพยากร งบประมาณ บุคลากร รวมทั้งมีการจัดระบบและขั้นตอนในการดำเนินการร่วมกัน ความร่วมมือลักษณะนี้ตั้งอยู่บนผลประโยชน์ของเครือข่าย เพื่อแก้ไขปัญหาที่ไม่สามารถบรรลุได้ด้วยระบบราชการ จากทั้ง 3 รูปแบบดังกล่าวทางคณะผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาคัดเลือกหน่วยงาน/โครงการในรูปแบบความร่วมมือ (Collaboration) ดำเนินภารกิจที่มีความยั่งยืน จำนวน 10 ตัวอย่าง เช่น สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ การบริหารชลประทานที่ กระจาย จังหวัดสุพรรณบุรี โครงการอุตสาหกรรมเพื่อการสร้างงานที่ยั่งยืนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น ขณะนี้ปัจจัยความสำเร็จของกระบวนการบริหารบ้านเมืองแบบร่วมมือกันขึ้นอยู่กับขีดความสามารถในการประสานความร่วมมือกัน (Collaborative Capacity) และขีดความสามารถขององค์กรภาคีที่เข้าดำเนินการร่วมกัน

ศศิธร ทองจันทร์ (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันกับการขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐไทย กรณีศึกษาโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนจังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานร่วมกัน ในการแก้ไขปัญหาความยากจน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยผลการศึกษาที่ได้อาจเป็นประโยชน์และเป็นข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนการบริหารราชการในพื้นที่ระดับจังหวัดหรือการบริหารราชการส่วนภูมิภาคให้แก่จังหวัดอื่น ๆ ต่อไป การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งคณะทำงานโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวนรวมทั้งสิ้น 13 คน

ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการดำเนินงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหาความยากจนภายใต้การดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งดำเนินการ

ระหว่างปี พ.ศ. 2550 - 2553 เป็นการทำงานร่วมกันในรูปแบบเครือข่าย “เครือข่ายการแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ที่ก่อรูปขึ้นจากประสานบทบาทระหว่างภาคีภาครัฐ ภาคประชาชนและชุมชน รวมถึงภาควิชาการ ในการร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน (Collaboration) นับตั้งแต่การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาในชุมชนไปจนถึงการบูรณาการแผนชุมชนสู่ยุทธศาสตร์จังหวัด ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีลักษณะหนุนเสริมพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรที่แต่ละฝ่ายมีอยู่เพื่อขับเคลื่อนภารกิจภายใต้เป้าหมายที่ทุกฝ่ายกำหนดและยึดถือร่วมกัน

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความยากจนสามารถแยกออกตามแต่ละปัจจัย ดังต่อไปนี้

ประการแรก การมีผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย เป็นบุคคลที่เอื้ออำนวยให้กระบวนการสร้างความร่วมมือดำเนินไปอย่างราบรื่น สร้างแรงจูงใจและจุดประกายให้บุคคลอื่น ๆ หันมาร่วมมือกันทำงาน ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ แกนนำคณะทำงาน โครงการ และแกนนำเครือข่ายภาคประชาชน

ประการที่สอง การมีสายสัมพันธ์ระหว่างภาคีภาคส่วนต่าง ๆ อย่างแนบแน่น เป็นผลจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันหลายระดับอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่น การประชุมขับเคลื่อนกิจกรรมของคณะทำงาน การจัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูล การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ในพื้นที่โดยภาควิชาการ เวทีนำเสนอผลการดำเนินงานร่วมกัน เป็นต้น

ประการที่สาม การมีกรอบกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เป็นทางการ ดังเห็นได้จากการจัดตั้งคณะทำงาน ที่มีการกำหนดองค์ประกอบ ขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ และการจัดสรรทรัพยากรระหว่างกันอย่างชัดเจน

ประการที่สี่ ผู้จัดการเครือข่าย เป็นบุคคลในพื้นที่ที่มีความเข้าใจในการบริหารจัดการกิจกรรมสาธารณะและกระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายในภาพรวม ซึ่งส่งผลต่อการประสานการทำงานระหว่างภาคีสมาชิกเครือข่ายให้บรรลุเป้าหมาย

ประการที่ห้า บทบาทของภาควิชาการ การสนับสนุนเทคนิควิธีการต่าง ๆ และการผลิตชุดความรู้จากภาควิชาการ สามารถค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของพื้นที่ อันนำไปสู่การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ควรพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันการศึกษาในพื้นที่เป็นองค์กรหลักทางการบริหารจัดการอย่างแท้จริง สำหรับการสร้างและการบริหารจัดการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาและแก้ไขพัฒนาในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ ควรปรับบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดและสำนักงานจังหวัดให้อยู่ในฐานะผู้จัดการ โครงการ ซึ่งเป็นข้อต่อ

สำคัญในการปรับประยุกต์ประสบการณ์และรูปแบบจากการศึกษาวิจัยนี้มาปรับใช้กับกระบวนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่

วสันต์ ศรีสมพงษ์ (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการแบบร่วมมือในโครงการคลองหมอนนา ตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลไกการบริหารจัดการแบบร่วมมือ ผลการดำเนินโครงการระยะแรก รวมถึง ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการแบบร่วมมือ ด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธีการในรูปแบบ ลำดับชั้นเชิงสำรวจ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ร่วมโครงการ จำนวน 54 คน ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์แก่นสาระ ร่วมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ทางสถิติ ได้แก่ การคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ จากนั้น จึงทำการสรุปความในขั้นตอนสุดท้าย

ผลการวิจัย พบว่า กลไกการบริหารจัดการแบบร่วมมือในโครงการคลองหมอนนา ระยะแรก ดำเนินการด้วยการตกลงร่วมกัน โดยใช้วิธีการมาพบปะกันเพื่อดำเนินกระบวนการตกลงร่วมกัน และอาศัยแรงจูงใจในการร่วมโครงการ ซึ่งเกิดจากความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความตระหนักต่อการร่วมมือ และความผูกพันต่อการร่วมมือในบางกิจกรรม อีกทั้ง ยังได้ใช้ความสามารถในการดำเนินโครงการร่วมกัน ซึ่งเกิดจากการใช้ภาวะผู้นำแบบอำนวยความสะดวกของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลรำแดงในฐานะผู้นำเครือข่ายความร่วมมือ รวมถึง การออกแบบเครือข่ายความร่วมมือ และการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินโครงการบางประเภท สำหรับผลการดำเนินโครงการระยะแรกที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้ร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการ แต่ไม่ได้ทำให้ผู้ร่วมโครงการมีความเชื่อมั่นต่อเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ ยังพบปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการแบบร่วมมือ 2 ประการ ได้แก่ ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการตกลงร่วมกัน ซึ่งเกิดจากข้อโต้แย้งเรื่องความกว้างของคลองหมอนนา และความเกรงใจในการแสดงความคิดเห็น ส่วนปัญหาประการต่อมา คือ ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างแรงจูงใจในการร่วมโครงการ โดยมีสาเหตุมาจากความกังวลต่อผลการดำเนินโครงการ

สุรินทร ชาญสมร (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความร่วมมือในแบบเครือข่ายกับโครงสร้างชุมชนแห่งการอยู่ร่วมกันและเข้าถึงได้ในอาเซียน กรณีศึกษา ชุมชนต้นแบบเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ทำให้สามารถนำไปสู่ความร่วมมือแบบเครือข่ายในการดำเนินโครงการและเพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินกิจกรรมที่

ประสบผลสำเร็จภายใต้โครงการความร่วมมือจากหลายภาคส่วนให้กับชุมชนอื่น ๆ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายกรณี (In Depth Interview)

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ทำให้สามารถนำไปสู่ความร่วมมือแบบเครือข่ายในการดำเนินโครงการสร้างชุมชนแห่งการอยู่ร่วมกันและเข้าถึงได้ในอาเซียน กรณีศึกษา ชุมชนต้นแบบเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยการมีสายสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่าย การจัดโครงสร้างเครือข่ายที่มีรูปแบบสายสัมพันธ์ที่ชัดเจน ศักยภาพของผู้ทำหน้าที่เชื่อมโยงภาคีและสร้างเครือข่าย การมีผู้จัดการเครือข่ายที่ดี และความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่ายภาคีและได้เสนอแนะแนวทางในการดำเนินกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จภายใต้โครงการความร่วมมือจากหลายภาคส่วนว่ารัฐควรมีการสนับสนุนนโยบายในการแสดงบทบาทความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภาคธุรกิจ ภาคเอกชน ต่อการทำกิจกรรม/โครงการด้านคนพิการ ผู้สูงอายุ และคนทุกกลุ่มวัยในสังคม ผลักดันให้มีการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจูงใจ ส่งเสริม ชักชวน เชิญชวน รวมถึงควรสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติมอย่างจริงจัง การนำกรณีตัวอย่างทั้งที่เป็นตัวอย่างที่ดี และไม่ดีมาสะท้อนให้สังคมเห็น ตลอดจนมีการแก้ไขระเบียบกฎหมายให้สามารถบูรณาการด้านงบประมาณระหว่างหน่วยงานให้สามารถดำเนินการปรับสภาพแวดล้อมจัดตั้งอำนวยความสะดวกร่วมกันได้

ฤทธิ เพ็ชรนิล (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระบบสุขภาพอำเภอ ในจังหวัดชุมพร วัตถุประสงค์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระบบสุขภาพอำเภอ จังหวัดชุมพร โดยส่งแบบสอบถามไปยังคณะกรรมการทั้งหมด 195 คน ได้รับการตอบกลับและนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 150 ชุด โดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าค่าสุดค่าสูงสุด และการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 52.7 ของคณะกรรมการรู้ประเด็นปัญหาสุขภาพอำเภอ จากการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเองของคณะกรรมการพบว่า ร้อยละ 32.0 มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 51.3 มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางและร้อยละ 16.7 มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ และด้านการจัดบริการสุขภาพ มีการปฏิบัติงานในระดับสูงสุดร้อยละ 42.7 รองลงมา คือ ด้านกำลังคนด้านสุขภาพมีการปฏิบัติในระดับสูงสุดร้อยละ 41.3 ส่วนด้านการอภิบาลระบบสุขภาพมีการปฏิบัติงานระดับสูงน้อยที่สุด ร้อยละ 33.3 และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการได้แก่ปัจจัยด้านระดับการศึกษาและด้านการรู้ปัญหาสุขภาพอำเภอ มีผลทำให้ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระบบสุขภาพอำเภอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานจากมุมมองของคณะกรรมการคือ ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ และรูปแบบแนวทางการทำงานที่ชัดเจน ขาดการมีส่วนร่วม และการค้นหาปัญหาระดับอำเภอ ร่วมกัน

คอรี การ์จิ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการปกครองแบบร่วมมือ (Collaborative Governance) ในโครงการอุตสาหกรรมเพื่อการสร้างงานที่ยั่งยืนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เป็นการศึกษาถึง ปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการจัดการปกครองแบบร่วมมือ กระบวนการจัดการปกครองแบบ ร่วมมือในโครงการอุตสาหกรรม รวมถึงผลผลิตและผลลัพธ์ที่ได้โครงการอุตสาหกรรมเพื่อความ ยั่งยืน โดยเลือกพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ศึกษาเนื่องจากเป็นพื้นที่ชายขอบและม ีความขัดแย้งในลักษณะที่ละเอียดอ่อน เปราะบางและมีความซับซ้อนการดำเนินนโยบายของ หน่วยงานราชการมักจะมีปัญหาเรื่องการเชื่อมประสานระหว่างหน่วยงานกับประชาชนผู้รับบริการ ดังนั้น ปัญหาสาธารณะ โดยเฉพาะประเด็นด้านเศรษฐกิจจะมีลักษณะที่เรียกว่า “Wicked Problems”

จากการศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) ประกอบด้วย หนึ่ง มิติบริบทของระบบ ที่มีปัจจัยของกรอบแนวคิด ของกฎหมายและนโยบาย ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และประเด็นความมั่นคงใน พื้นที่ สอง มิติตัวขับเคลื่อนความร่วมมือ มีปัจจัยของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน สิ่งจูงใจที่ตามมาและ ผู้นำที่ริเริ่มความร่วมมือ 2) กระบวนการของการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันมีสามมิติคือ หนึ่ง หลักการทำงานร่วมกันมีองค์ประกอบของการปรึกษาหารือและการกำหนดแนวทางปฏิบัติ ร่วมกัน สอง ความเชื่อมั่นซึ่งกันและกันมีองค์ประกอบของการสร้างความเชื่อมั่นระหว่างกันและ การสร้างข้อผูกมัดร่วมกัน และสาม ความสามารถในการดำเนินการร่วมกัน มีองค์ประกอบของการ จัดการกระบวนการและสถาบัน และภาวะผู้นำ และ 3) ผลผลิตและผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ อุตสาหกรรมฯ ประกอบด้วย มิติของผลผลิต เช่น บริบทของอาคารและสถานที่ ภาคเอกชนเข้ามา บริหารโรงงาน และการพัฒนาทักษะแรงงาน และ สอง มิติของผลลัพธ์ที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ เพราะ มีการจ้างงานต่ำกว่าที่กำหนดไว้ ดังนั้นจึงมีข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้ 1) การกำหนดนโยบาย และโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ จำเป็นต้องมีการสร้างการยอมรับและแสวงหาความร่วมมือ ประชาชน 2) การบรรลุข้อตกลงสันติภาพระหว่างกลุ่มก่อความไม่สงบและรัฐบาลไทยควรเกิดขึ้น อย่างเร็วที่สุด จึงจะสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ตามปกติ และ 3) การจัดลำดับ ความสำคัญในวาระทางนโยบายของรัฐบาล เพื่อแก้ไขในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ควรจะให้ความสำคัญ ทั้งในประเด็นความมั่นคงและการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน

สุดา มงคลสิทธิ์ (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนจังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา 2) สร้างและประเมินผลกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในโรงเรียนเอกชน และ 3) สร้างรูปแบบและองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในโรงเรียนเอกชน

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษามี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของเครือข่าย 2) ภาระหน้าที่ในการพัฒนาการจัดการศึกษา 3) แนวทางการปฏิบัติงานเครือข่าย 4) กระบวนการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน 5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ 6) เทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายครู ส่วนกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ๆ ได้แก่ 1) การตระหนักถึงความจำเป็นของเครือข่าย 2) การประสานแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่าย 3) การสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) การบริหารจัดการเครือข่าย 5) การติดตามผลพัฒนาการปฏิบัติงานของเครือข่าย และ 6) การธำรงรักษาสร้างความต่อเนื่องของเครือข่าย โดยผลการประเมินความเหมาะสมในการนำกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือไปใช้อยู่ในระดับภาค ขณะที่รูปแบบตลอดจนองค์ความรู้ใหม่ที่ได้ คือการสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบร่วมกันและการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่ายโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งการสร้างเครือข่ายในการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการของสังคมยุคใหม่ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ทุกมิติ เช่น ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การบริหารเครือข่ายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้น ประกอบด้วย การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ การออกแบบเครือข่ายให้สอดคล้องกับเป้าหมาย การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะของบุคลากร และการวัดผลและประเมินผล

อุทัย ปริญาสุทธินันท์ (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง นโยบายสาธารณะกับชุมชนบางเหริยง : ความสำเร็จและยั่งยืนของการขับเคลื่อนนโยบาย ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อทบทวนความรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะโดยประมวลความรู้ที่มีขอบเขตในด้านสำนักคิด อันเป็นต้นแบบของการศึกษาด้านนโยบาย ประเภทและตัวแบบนโยบายสาธารณะ และกระบวนการกำหนดนโยบายแต่ละขั้นตอน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา รวมถึงการเชื่อมโยงเหล่านี้เข้ากับกรณีศึกษาด้านนโยบายสาธารณะระดับชุมชนและการจัดการชุมชน อีกทั้งยังสะท้อนนานาทัศนะจากนักวิชาการที่หลากหลายในประเด็นว่าด้วยปัจจัยที่ทำให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายเหล่านั้นประสบความสำเร็จและยั่งยืน นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นว่านโยบายสาธารณะในระดับชุมชนท้องถิ่นสามารถเกิดขึ้น

ได้ทั้งจากบนลงล่างและจากล่างขึ้นบน โดยต้องสอดคล้องกับบริบทและเงื่อนไขของชุมชนนั้น ๆ ด้วย

จากการศึกษา พบว่า การขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องอาศัยตัวแสดงที่ช่วยในการขับเคลื่อนนโยบาย อันได้แก่

ชาวบ้าน ต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งนโยบายนั้นต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของชาวบ้านและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย อีกทั้งต้องสอดคล้องกับทรัพยากรและพลวัตของชุมชนที่มีบริบทแตกต่างกัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะการเสนอปัญหาและความต้องการ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหรือยุตินโยบาย อีกทั้งต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นมาตรการที่ต่อเนื่อง โดยไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อให้การดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกิดความยั่งยืน

ผู้นำ ต้องมีภาวะผู้นำที่รู้เท่าทันสถานการณ์และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังต้องมีความสามารถในการไกล่เกลี่ยคลี่คลายความขัดแย้งให้เป็นที่ยอมรับได้ของทุกฝ่าย

นักวิชาการ ต้องหนุนเสริมด้วยข้อมูลทางวิชาการที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ ผู้กำหนดนโยบาย ต้องมีความรู้ความเข้าใจในนโยบาย โดยเฉพาะการสื่อสารถ่ายทอดสาระสำคัญไปยังผู้ที่ทำหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ผู้ทำหน้าที่ในการประเมินผลนโยบาย ต้องสร้างระบบการติดตามและประเมินผลตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมินใหม่ขึ้นมาท่ากับการปฏิบัติงาน และผู้ที่ทำหน้าที่ในการนำนโยบายอย่างแท้จริงเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ตัวแสดงหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกระบวนการนโยบายทั้งการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายสู่ความสำเร็จและยั่งยืน

เดชา พวงงาม (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การสร้างเครือข่ายการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการปฏิบัติภารกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ปัจจัยมูลเหตุให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาเป็นภาคีความร่วมมือในการปฏิบัติภารกิจ 2) ศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการปฏิบัติภารกิจ 3) วิเคราะห์ปัจจัยสำคัญอันมีผลทำให้การบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการปฏิบัติภารกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดประสบผลสำเร็จ และ 4) เสนอแนะแนวทางในการสร้างเครือข่ายการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการ

ปฏิบัติการกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นสำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยมูลเหตุให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาเป็นภาคีความร่วมมือในการปฏิบัติการกิจร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย 1) อำนาจ ทรัพยากร และศักยภาพ 2) ภูมิหลังที่ เคยช่วยเหลือ 3) สิ่งจูงใจ 4) บุคลิกเฉพาะ ความสามารถ และความมุ่งมั่นของผู้ประสานงาน 5) บรรยากาศ และ โครงสร้างที่เอื้อต่อความร่วมมือ โดยมีกระบวนการสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติการกิจ ได้แก่ 1) การตระหนักถึงปัญหาและความจำเป็นที่ต้องแก้ปัญหาร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 2) การแสวงหาและเจรจากับภาคส่วนต่าง ๆ 3) การกำหนดและมอบหมายภารกิจให้ภาคีความร่วมมืออย่างเหมาะสม 4) การสร้างความยินยอมและไว้วางใจระหว่างกัน 5) การแก้ปัญหาและสร้างความเข้าใจ 6) การแสดงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การบริหารปกครองแบบร่วมมือ ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ศักยภาพของบุคคลที่มีบทบาทในการประสานร่วมมือและศักยภาพของภาคีความร่วมมือหลักและภาคีเครือข่ายสนับสนุน

ทั้งนี้การสร้างเครือข่ายการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการปฏิบัติการกิจของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีประสิทธิภาพได้นั้น จะต้องตระหนักเข้าใจถึงความสำคัญและส่งเสริม สิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ ยินดีเข้ามาเป็นภาคีความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการดำเนินการ อย่างเหมาะสม

ณัฐพงษ์ คันทรส อัมฤตา สารธิงค์ อัญชิชา รุ่งแสง และธัญปณี ชุมพลวงศ์ (2564) ศึกษาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม : จากแนวคิดสู่การพัฒนาระบบราชการในยุคประเทศไทย 4.4 มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่นำมาใช้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ประเทศไทยในยุค 4.0 โดยการปรับเปลี่ยนระบบราชการที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางภายใต้แนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม การปรับระบบราชการและการนำตัวแบบต่าง ๆ มาใช้ในการปรับตัวของระบบราชการ การใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลเป็นเครื่องมือ โดยใช้กรอบการวิเคราะห์จากแนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่ภาครัฐพยายามผลักดันเพื่อใช้เป็นกลไกในการทำงานในยุคประเทศไทย 4.0 จากการวิเคราะห์พบว่า การนำแนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่ให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม เพื่อนำมาปรับใช้กับการบริหารราชการของไทยจากการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจด้วยรูปแบบประเทศไทย 4.0 ของรัฐบาลนำมาซึ่งการปรับบทบาทของภาครัฐที่จำเป็นต้องกำหนดทิศทางและปรับบทบาทในการทำงานอย่างมาก โดยการนำ นวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากขึ้นทำให้เกิดการปรับกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐในการนำหลักคิดการ

บริหารราชการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ให้เกิดการตัดสินใจในระบบราชการมากยิ่งขึ้น ทั้งในกิจกรรมของภาครัฐไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการปรับระบบราชการให้เป็นไปตามรูปแบบประเทศไทยในยุค 4.0 ส่งผลให้เกิดการปรับบทบาทในภาครัฐ การมีส่วนร่วมในการบริหารราชการของประชาชน เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

นันทกร ประสมทอง (2566) ศึกษาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมกับการนำนโยบายแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดีไปปฏิบัติ กรณีศึกษา กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การดำเนินการนโยบายแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดีไปปฏิบัติตามแนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมจากกรณีศึกษากรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน รวมถึงศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะการนำนโยบาย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินนโยบายนั้นริเริ่มจากปัญหาด้านแรงงานที่จะต้องมีการป้องกันและการสร้างมาตรฐานการบังคับใช้กฎหมายไม่ใช่ทางออก แต่การสร้างเครือข่ายที่ร่วมทำงานมีบทบาทตั้งแต่การร่วมคิดแนวปฏิบัติ ส่งเสริมและขยายผลไปในกลุ่มอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีการสร้างความร่วมมือเครือข่าย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ทั้งเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อหาทางออกในการแก้ไขปัญหา ซึ่งได้รับการยอมรับผ่านการแลกเปลี่ยนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้วยภูมิหลังของความร่วมมือและสามารถนำมาสู่แรงจูงใจให้เกิดความร่วมมืออันเกิดจากความซับซ้อนของปัญหา จึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงาน นำมาสู่แรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือ ซึ่งผลลัพธ์ของกลไกการบริหารแบบมีส่วนร่วมในแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีทั้งในระดับองค์กรและประเทศ

ในส่วนของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยปัจจัยการเตรียมความพร้อมและการวางแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า การสนับสนุนของหน่วยงานส่วนกลางในการดำเนินนโยบายนั้น ในด้านงบประมาณ ทรัพยากร หรือการจัดสรรกลุ่มเป้าหมายให้ทุกหน่วยปฏิบัติดำเนินการนั้น มีความเหมือนและเท่าเทียมกัน ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จนั้นมาจากทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในระดับผู้นำและผู้ปฏิบัติ ซึ่งเป็นเรื่องของความรู้ ทักษะ และการสร้างความตระหนักทั้งภายในและนอกองค์กร

ปัจจัยการสร้างการมีส่วนร่วมและความร่วมมือ ด้วยนโยบายแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี มีการสร้างการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ โดยเริ่มต้นจากการระบุปัญหาาร่วมกัน เสนอความคิดเห็นผ่านคณะทำงานที่ทุกฝ่ายต่างมีบทบาทและสถานะที่เท่าเทียมกัน พร้อมหาทางเลือกนำไปสู่

การกำหนดแนวทางแก้ไขร่วมกัน รวมทั้งการจัดตั้งคณะทำงานที่มีส่วนในการดำเนินงานนั้น ถือเป็น ส่วนที่ทำให้เกิดกลไกการทำงานที่มีส่วนร่วมอย่างเป็นแบบแผน ซึ่งมีการมีส่วนร่วมในทุกระดับ โดยปัจจัยทรัพยากรบุคคลทั้งในระดับผู้นำและเจ้าหน้าที่ผู้สนับสนุน ไปปฏิบัติที่มีความสัมพันธ์ เนื่องจากส่งผลต่อการจูงใจให้เครือข่ายเห็นความสำคัญและเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ

ปัจจัยภายนอกองค์กรที่ส่งผลต่อการสร้างการมีส่วนร่วมและความร่วมมือนั้น เป็นปัจจัย บทบาทผู้นำที่สนับสนุนและส่งเสริมให้กระบวนการมีส่วนร่วมประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้อง กับบทบาทผู้นำของภาครัฐและบทบาทของเครือข่ายในการสร้างความร่วมมือ ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะเชิง นโยบาย ได้แก่ การพัฒนาและปรับปรุงนโยบายแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี การพัฒนาการสื่อสาร นโยบายทั้งภายในและภายนอก การพัฒนาการถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากร และการพัฒนาระบบการ ทำงานขององค์กร

#### งานวิจัยต่างประเทศ

Scott (2015) ได้ศึกษาความมีประสิทธิภาพของการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันใน วิทยานิพนธ์ เรื่อง “Do all of these meetings matter? Three essays concerning the impacts of collaborative watershed governance” ของการวางแผนและการจัดการลุ่มน้ำในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความเรียงแบ่งออกเป็นสามส่วน ส่วนแรกคือ “Does Collaboration Make Any Difference? Linking Collaborative Governance to Environmental Outcomes” เป็นการหาคำตอบ ว่าการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันช่วยเพิ่มผลลัพธ์การบริหารจัดการลุ่มน้ำที่มีประสิทธิภาพ มากขึ้นหรือไม่ และการสนับสนุนจากสาธารณชนต่อกระบวนการดังกล่าวเป็นอย่างไร หากกลุ่มความ ร่วมมือต่าง ๆ มีระดับความรับผิดชอบ ความเป็นทางการ และความเป็นตัวแทนที่แตกต่างกัน โดยใช้ ชุดข้อมูลจากตัวแทนของพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีคุณภาพเป็นจำนวน 357 ลุ่มแม่น้ำทุกมลรัฐของรัฐ ซึ่งผล ปรากฏว่ากลุ่มของลุ่มน้ำที่มีความร่วมมือกันในการจัดการสามารถปรับปรุงลุ่มน้ำให้มีคุณภาพน้ำ ที่ดีขึ้น ขณะที่การทดสอบความรับผิดชอบ ความเป็นทางการและความเป็นตัวแทนพบว่า กลุ่มที่เข้า มามีส่วนร่วม เช่น มีการกำหนดแผน หรือประสานความร่วมมือ สามารถบรรลุผลลัพธ์การจัดการ ลุ่มน้ำดีกว่า แต่กลุ่มที่มีข้อจำกัดในเรื่องของความแตกต่างทั้งความรับผิดชอบ ความเป็นทางการและ ความเป็นตัวแทนจะมีปัญหาเกี่ยวกับการประสานงาน การเพิ่มความชัดเจนในเป้าหมายและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องที่หลากหลายขึ้น

บทความลำดับต่อมาชื่อ “Analyzing Policy Networks Using Valued Exponential Random Graph Models: Do Government-Sponsored Collaborative Groups Enhance Organizational Networks?” ซึ่งเป็นการทดสอบการจัดการกลุ่มความร่วมมือจากมุมมองของผู้กำหนดนโยบายในการเพิ่มความร่วมมือภายใต้เครือข่ายนโยบาย ขณะที่รัฐบาลสนับสนุนกลุ่มความร่วมมือเพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขความล้มเหลวเชิงเครือข่ายต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา เช่น การขาดการประสานงานที่ดี ผลลัพธ์หรือผลกระทบจากความร่วมมือที่ยังไม่ชัดเจน เป็นต้น โดยใช้เครื่องมือ Exponential Random Graph Models (ERGMs) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวน 57 กลุ่มความร่วมมือ ข้อค้นพบที่ได้คือการมีส่วนร่วมในกลุ่มความร่วมมือทำให้เกิดแรงจูงใจในการประสานงานและเชื่อมความร่วมมือระหว่างปัจเจกบุคคลและองค์กรในเครือข่าย ซึ่งผลที่ได้จะส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งแก่ 1) องค์กรที่ไม่ได้เตรียมพร้อมให้สมาชิกของกลุ่มอื่นเข้าร่วม และ 2) องค์กรที่ไม่ได้เข้ามามีความสัมพันธ์ในช่วงเริ่มต้นในระยะแยก ผลลัพธ์ที่ได้ทำให้ทราบว่าต้นทุนของการดำเนินงานความร่วมมือมีจำนวนเท่าไร เพื่อให้ทราบว่ารัฐบาลควรให้การสนับสนุนกลุ่มความร่วมมืออย่างไร ที่จะสามารถมีอิทธิพลต่อเครือข่ายความร่วมมือและยังได้ทราบอีกว่าการที่มีสถาบันความร่วมมือที่หลากหลายเข้ามาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันภายใต้เครือข่ายนโยบาย จะมีแนวทางการดำเนินร่วมกันอย่างไร

บทความสุดท้ายชื่อ “Is Collaboration a Good Investment? Modeling the Link Between Funds Given to Collaborative Watershed Councils and Water Quality” กลยุทธ์การจัดการปกครองด้านสิ่งแวดล้อมเป็นการพัฒนาการจัดการร่วมกัน เพื่อสร้างผลลัพธ์ให้มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาพร้อมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่มีชีวิต ซึ่งเป็นการขยายขอบเขตระหว่างความรับผิดชอบระหว่างภาคส่วนและพื้นที่ในสังคม แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่เกิดขึ้นคือความไม่ชัดเจนของผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการความร่วมมือ ซึ่งหากในอนาคตภาครัฐจะต้องให้งบประมาณในการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างกลุ่มขึ้นจะส่งผลให้เกิดการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ จึงทำให้งานชิ้นนี้ต้องมาทำการสำรวจวิเคราะห์โดยใช้ตัวอย่างจากการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันของสภาการจัดการลุ่มน้ำ (Collaborative Watershed Councils- WCs) เพื่อตรวจสอบว่าความร่วมมือดังกล่าวที่ส่งผลให้มีการปรับปรุงคุณภาพลุ่มน้ำให้ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร ซึ่งการประเมินประสิทธิผลและผลลัพธ์ในครั้งนี้เป็นการใช้กรณีศึกษาความร่วมมือในการจัดการลุ่มน้ำของมลรัฐออริกอน (Oregon) ที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 1984 และครอบคลุมเขตพื้นที่จำนวน 161 พื้นที่ที่อยู่ภายใต้การดูแลของท้องถิ่น เพื่อพิจารณาผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติการของความร่วมมือของท้องถิ่นในการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันของลุ่มน้ำ ซึ่งมีการประเมินผลกระทบเป็นไปตามเป้าหมายของการดำเนินงานโครงการ

เหล่านั้น ผลการศึกษาโดยสรุปคือการดำเนินการของ WCs ทำให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพน้ำในพื้นที่ดังกล่าว อีกทั้งขอบเขตและขนาดของการปรับปรุงพื้นที่ลุ่มน้ำจำเป็นต้องพึงพิงการทำงานของ WCs ซึ่งมีโครงการและทุนสนับสนุนร่วมกันอีกด้วย

Doberstein (2016) ได้ศึกษาเงื่อนไขหรือปัจจัยที่ทำให้การจัดการปกครองแบบร่วมมือกันมีความได้เปรียบหรือประสบความสำเร็จในงานวิจัยเรื่อง “Designing Collaborative Governance Decision-Making in Search of a ‘Collaborative Advantage’ ” เพื่อค้นหาแนวทางการสร้างความได้เปรียบจากความร่วมมือ (Collaborative Advantage) ซึ่งใช้กรณีศึกษาจากแผนและโครงการของนโยบายคนไร้บ้านในเมืองแวนคูเวอร์ มลรัฐบริติชโคลัมเบีย ประเทศแคนาดา โดยใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งผลที่ได้ปรากฏว่าการศึกษาแผนงานและโครงการเกี่ยวกับคนไร้บ้านพบว่ากว่าร้อยละ 50 ของการตัดสินใจในกระบวนการความร่วมมืออยู่ภายใต้การควบคุมของระบบราชการ ซึ่งทำให้ความร่วมมือเกิดความยั่งยืนและต่อเนื่อง จึงอาจจะสรุปได้ว่าความได้เปรียบของความร่วมมือกันเกิดมาจากการออกแบบสถาบันการจัดการปกครองในรูปแบบแนวราบ (Horizontal) ที่ให้ความสำคัญกับการปรึกษาหารือที่ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่หลากหลาย แต่มีระบบราชการคอยออกกฎระเบียบในการควบคุมและกำกับดูแลในลักษณะของอภีเครือข่ายการจัดการปกครอง (Meta-Governance) ในการจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน การสร้างความได้เปรียบในกระบวนการร่วมมือกันจะขึ้นอยู่กับการออกแบบความเป็นสถาบันและผู้นำที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับปัจจัยของเวลา ภารกิจ และเป้าหมายของความร่วมมือว่าจะออกมาในรูปแบบใด

Yang (2017) ได้ศึกษาการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันในประเทศเผด็จการอย่างจีน ในรายงานวิจัยเรื่อง “Types and Institutional Design Principles of Collaborative Governance in a Strong-Government Society: The Case Study of Desertification Control In Northern China” แม้ว่าจะมีตัวแสดงที่หลากหลายในการเข้าไปจัดการปกครองสังคมและสิ่งแวดล้อมในยุคปัจจุบัน แต่ประเภทและกลไกของการมีส่วนร่วมและความร่วมมือกันยังได้รับความสนใจจากนักวิชาการทั่วไปเป็นจำนวนน้อย โดยเฉพาะในสังคมที่ได้รับอิทธิพลจากนโยบายที่สร้างข้อจำกัดของรัฐบาลดังเช่นประเทศจีน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ใช้กรณีศึกษาทั้งหมด 12 กรณีทางพื้นที่ตอนเหนือของจีน และเพิ่มกรณีศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรมที่ศึกษาอย่างเป็นระบบอีก 16 กรณี โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้แบ่งประเภทของความร่วมมือออกเป็น 4 รูปแบบ คือ ประเภทที่ 1 หน่วยงานภาครัฐเข้มแข็งกับภาคประชาสังคมเข้มแข็งเป็นรูปแบบที่ส่งผลให้ความร่วมมือมีประสิทธิภาพที่สุด ประเภทที่ 2

หน่วยงานรัฐเข้มแข็งกับภาคประชาสังคมอ่อนแอ ประเภทที่ 3 หน่วยงานภาครัฐอ่อนแอกับภาคประชาสังคมเข้มแข็งเป็นรูปแบบให้ความร่วมมืออยู่ในระดับกลาง ๆ และประเภทที่ 4 หน่วยงานรัฐอ่อนแอกับภาคประชาสังคมอ่อนแอ ซึ่งจะเป็นผลให้ความร่วมมือเกิดความล้มเหลว นอกจากนี้ การศึกษาครั้งนี้ยังได้เสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลของความร่วมมือคือ 1) สร้างการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของตัวแสดงที่หลากหลายและสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอ 2) เปิดพื้นที่และสร้างความ เป็นประชาธิปไตยให้ตัวแสดงที่หลากหลายในกระบวนการความร่วมมือ 3) กำหนดเป้าหมาย การจัดการองค์กร ความเป็นระบบและความถาวรของกิจกรรมความร่วมมือ 4) สร้างกลไกที่มี ประสิทธิภาพในการปรึกษาหารือ การสื่อสารและการเรียนรู้ร่วมกัน 5) สร้างกลไกที่มีผลต่อความ เชื่อมั่นให้มีประสิทธิผล 6) สร้างกลไกที่เพิ่มความเข้าใจระหว่างกันให้มีประสิทธิผลและเพิ่ม โอกาส ของความเป็นไปได้ในการได้รับผลประโยชน์และความเป็นธรรมจากความร่วมมือ 7) มีกลไกการ จัดการความขัดแย้งที่มีประสิทธิผล 8) ขยายพื้นที่เพื่อทดลองรูปแบบการจัดการปกครองร่วมกัน

โดยสรุปจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการ พัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยเริ่มจากแนวคิด เกี่ยวกับการบริหารการปกครองโดยเครือข่าย (Network Governance) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงของ คนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจมาแลกเปลี่ยนข่าวสาร หรือทำกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดระเบียบ โครงสร้างของคนหรือองค์กรในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระ มีความเท่าเทียมกัน ภายใต้พื้นฐาน ของความเคารพสิทธิ เชื้อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน โดยกิจกรรมนั้นอาจเป็นกิจกรรมเฉพาะกิจ ตามความจำเป็นหรืออาจเป็นเครือข่ายที่ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องระยะยาวก็ได้ ซึ่งการรวมตัว เพื่อให้เกิดเครือข่ายที่แท้จริงอันเกิดจากการที่สมาชิกที่มีผลประโยชน์หรือความต้องการร่วมกัน การรวมตัวกันดังกล่าวมวลสมาชิกในเครือข่ายจะต้องรับรู้มุมมองในการทำงานร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานร่วมกัน มีการติดต่อประสานงาน ร่วมมือกันเพื่อรักษาความเป็น เครือข่าย สำหรับการจรรูปแบบหรือประเภทของเครือข่ายนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละองค์กรจะนำ ประเภทและรูปแบบเครือข่ายที่เหมาะสมมาปรับใช้กับองค์กรของตนเพื่อให้การทำงานของ องค์กรประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นได้อย่างไร โดยเครือข่ายการบริหารการปกครองแบบร่วมมือกัน ในการวิจัยครั้งนี้ จัดเป็นทั้งเครือข่ายเชิงพื้นที่ เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม และเครือข่ายตาม โครงสร้างหลัก กล่าวคือ เป็นการศึกษาเครือข่ายในพื้นที่อำเภอที่มาร่วมกันดำเนินงาน ซึ่งถือเป็น หน้าที่หนึ่งของแต่ละภาคีเครือข่ายด้วย มีการแสดงบทบาทและหน้าที่ของกลุ่มและเครือข่ายที่มี ระดับการมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการทำงานที่แตกต่างกัน เครือข่ายย่อยในพื้นที่หรือเครือข่าย เชิงประเด็นเล็ก ๆ อาจพึ่งพาอาศัยเครือข่ายในระดับจังหวัดที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานและ

อาจให้การสนับสนุนทุนตลอดจนข้อคิดเห็นตามกิจกรรมและประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งทำหน้าที่ประสานงานกับองค์กร/สถาบันที่ให้การสนับสนุนซึ่งเป็นเครือข่ายในระดับประเทศและทุก ๆ เครือข่ายในทุกระดับกิจกรรมและระดับการมีส่วนร่วม รวมทั้งอาจจะมีการประสานเชื่อมโยงความร่วมมือในมิติอื่นอีกก็ได้ ทั้งนี้ โดยการกำหนดบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจนจะช่วยให้กระบวนการทำงานของเครือข่ายบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

สำหรับแนวคิดว่าด้วยการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วน สรุปได้ว่าการบริหารงานภาครัฐจะประสบผลสำเร็จต้องอาศัยกลไกการประสานความร่วมมือในการดำเนินการกิจกรรมกันระหว่างตัวแสดงหลากหลายภาคส่วนที่มีบทบาทเกี่ยวข้องเชื่อมโยงมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์สาธารณะ มีการขับเคลื่อนภารกิจโดยอาศัยกลไกความสัมพันธ์ในแนวราบและมีรูปแบบปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในลักษณะภาคีหุ้นส่วน (Partnership) หรือเครือข่าย (Network) มีลักษณะที่เปิดกว้างให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามาร่วมแสดงบทบาทอย่างเสมอภาคกันในการตัดสินใจของภาครัฐได้โดยตรง มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะและตัดสินใจร่วมกันบนฐานฉันทมติระหว่างฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน มีการบริหารจัดการรูปแบบเฉพาะที่ทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดขึ้นและยอมรับในศักยภาพและขีดความสามารถของกันและกัน โดยผู้นำจะต้องแสดงบทบาทในการเอื้ออำนวยการสร้างร่วมมือการชี้้นำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของกระบวนการร่วมกันสร้างฉันทมติในการทำงาน สร้างความเชื่อถือไว้วางใจ ให้ความเคารพยอมรับพร้อมใจในการทำงานที่มีความเข้าใจที่ตรงกันสามารถร่วมกันดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้ รวมทั้งมีการแสดงผลลัพธ์ที่แสดงถึงการบรรลุเป้าประสงค์หรือผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายปรากฏให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม

อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะและพฤติกรรมการทำงานของผู้นำในปัจจุบันและอนาคต กล่าวถึง ปัจจัยสำคัญซึ่งมีผลต่อความสำเร็จขององค์กรอยู่ที่ผู้บริหาร หรือผู้นำองค์กร โดยต้องเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การมีความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คำพูด การกระทำของผู้นำ ถือเป็นกระบวนการประสานพลังในการสื่อสารที่สำคัญยิ่ง เพราะหากผู้นำคิด พูด และกระทำไปคนละทาง ย่อมจะก่อให้เกิดความยากลำบาก และสับสนอย่างยิ่ง แก่ผู้ที่จะต้องเดินตาม ดังนั้น ผู้นำจึงจำเป็นต้องสร้างพลังแห่งการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพเป็นผู้นำที่มีบารมี (Charismatic Leader) มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนทันสมัย และสร้างสรรค์ ทุ่มทออย่างเต็มที่กับวิสัยทัศน์ของพวกเขา เสียสละอย่างมากเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของตน ยอมรับความเสี่ยงส่วนตัวไม่ว่าจะเป็นในด้านการเงิน การงานและทางสังคม ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในกลุ่มที่เป็นผู้ติดตาม

ของพวกเขา ได้รับความไว้วางใจอย่างเต็มที่จากกลุ่มคนที่เป็นผู้ตามของพวกเขา มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของความเป็นจริง บริหารโดยใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเลขประกอบในการตัดสินใจ จัดคนให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมเพื่อให้ทำงานได้สำเร็จ มอบหมายความรับผิดชอบให้คนที่ไว้วางใจ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนเสมอ การยอมให้อภัย การคำนึงถึงความกลมกลืน ไม่ฝืนเอาตามใจของตนเอง หากแต่พิจารณาตามความเหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เช่น ศาสนา วัฒนธรรม ค่านิยมหรือภาวะทางเศรษฐกิจ รวมทั้งพยายามลดความขัดแย้งในหน่วยงาน เป็นผู้นำที่ส่งเสริมความร่วมมือ (Collaborative Leadership) ที่สามารถผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมโดยปราศจากการใช้อำนาจในการควบคุม เป็นภาวะผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นทำงาน เพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยงานวิจัยเรื่องแรกอธิบายถึงการบริหารการปกครองแบบร่วมมือกันในการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัยพบว่ารูปแบบความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติมีหลายรูปแบบ โดยบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ อาศัยกลไกการประสานงานมีทั้งแบบรวมศูนย์ และแบบกระจายผ่านเครือข่ายการทำงาน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จเกิดจากภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและเปิดกว้าง ความเข้มแข็งของเครือข่าย การมีระบบข้อมูลและการสื่อสาร ความคุ้นเคยและความไว้วางใจระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการมีทรัพยากรและความเชี่ยวชาญที่หลากหลายจากภาคส่วนต่าง ๆ (ไพโรจน์ ภัทรนรากุล, 2556) งานวิจัยเรื่องที่สองอธิบายถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ารูปแบบและประเภทของเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีหลายรูปแบบ องค์ประกอบของเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จประกอบด้วย สมาชิกที่หลากหลายและมีเป้าหมายร่วมกัน ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และความมุ่งมั่น โครงสร้างและกลไกการทำงานที่ยืดหยุ่น กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิกและชุมชน และทรัพยากรที่เพียงพอ กระบวนการสร้างเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จประกอบด้วย การสร้างความตระหนักและการรวมกลุ่มเบื้องต้น การพัฒนาวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน การวางแผนและการกำหนดบทบาทหน้าที่ การดำเนินกิจกรรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการติดตามประเมินผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยภาคประชาสังคมและชุมชนมีบทบาทในการริเริ่มและขับเคลื่อนเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทในการสนับสนุนทรัพยากรและการประสานงาน สถาบันการศึกษามีบทบาทในการสนับสนุนวิชาการและการวิจัย และภาคเอกชนมีบทบาทในการสนับสนุนทรัพยากรและการเชื่อมโยงกับตลาด (เอกวิทย์ มณีธร, 2557)

งานวิจัยเรื่องที่สามารถขยายถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันดำเนินภารกิจ (Collaboration) โดยภาคีความร่วมมือในเครือข่ายจะมีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติร่วมกัน ขึ้นมาใหม่ อีกทั้งยังมีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนทรัพยากร งบประมาณ บุคลากร รวมทั้งมีการจัดระบบ และขั้นตอนในการดำเนินการร่วมกัน ความร่วมมือลักษณะนี้ตั้งอยู่บนผลประโยชน์ของเครือข่าย เพื่อแก้ไขปัญหาที่ไม่สามารถบรรลุได้ด้วยระบบราชการ ขณะที่ปัจจัยความสำเร็จของกระบวนการบริหารบ้านเมืองแบบร่วมมือกันขึ้นอยู่กับขีดความสามารถในการประสานความร่วมมือกัน (Collaborative Capacity) และขีดความสามารถขององค์กรภาคีที่เข้าดำเนินการร่วมกัน (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2557) งานวิจัยเรื่องที่สามารถขยายถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความยากจน ประการแรก การมีผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย ประการที่สอง การมีสายสัมพันธ์ระหว่างภาคีภาคส่วนต่าง ๆ อย่างแนบแน่น ประการที่สาม การมีกรอบ กำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เป็นทางการประการที่สี่ผู้จัดการเครือข่าย เป็นบุคคลในพื้นที่ที่มีความเข้าใจในการบริหารจัดการกิจกรรมสาธารณะและกระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายในภาพรวม และประการที่ห้า บทบาทของภาควิชาการ การสนับสนุนเทคนิควิธีการต่าง ๆ และการผลิตชุดความรู้ จากภาควิชาการ (ศศิธร ทองจันทร์, 2559) งานวิจัยเรื่องที่สามารถขยายถึง กลไกการบริหารจัดการแบบร่วมมือในโครงการคลองหมอนนาดำเนินการด้วยการตกลงร่วมกัน โดยใช้วิธีการมาพบปะกันเพื่อ ดำเนินกระบวนการตกลงร่วมกัน และอาศัยแรงจูงใจในการร่วมโครงการ ซึ่งเกิดจากความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน ความตระหนักต่อการร่วมมือ และความผูกพัน ต่อการร่วมมือในบางกิจกรรม อีกทั้ง ยังได้ใช้ความสามารถในการดำเนินโครงการร่วมกัน ซึ่งเกิดจากการใช้ภาวะผู้นำแบบอำนวยความสะดวกของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลราแดงในฐานะผู้นำเครือข่ายความร่วมมือ รวมถึง การออกแบบเครือข่ายความร่วมมือ และการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินโครงการบางประเภท (วสันต์ ศรีสมพงษ์, 2559) งานวิจัยเรื่องที่สามารถขยายถึง ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ทำให้สามารถนำไปสู่ ความร่วมมือแบบเครือข่ายในการดำเนินโครงการสร้างชุมชนแห่งการอยู่ร่วมกันและเข้าถึงได้ใน อาเซียน ประกอบด้วยการมีสายสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่าย การจัดโครงสร้างเครือข่ายที่มีรูปแบบ สายสัมพันธ์ที่ชัดเจน ศักยภาพของผู้นำที่เชื่อมโยงภาคีและสร้างเครือข่าย การมีผู้จัดการ เครือข่ายที่ดี และความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่ายภาคีและได้เสนอแนะ แนวทางในการดำเนินกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จภายใต้โครงการความร่วมมือจากหลายภาคส่วน (สุรินทร ชาญสมร, 2559) งานวิจัยเรื่องที่สามารถขยายถึง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการ ได้แก่ปัจจัยด้านระดับการศึกษาและด้านความรู้ปัญหาสุขภาพอำเภอ มีผลทำให้ระดับ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการระบบสุขภาพอำเภอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานจากมุมมองของคณะกรรมการคือ ไม่ทราบบทบาทหน้าที่และรูปแบบ

แนวทางการทำงานที่ชัดเจน ขาดการมีส่วนร่วม และการค้นหาปัญหาในระดับอำเภอร่วมกัน (ฤทธิเพ็ชรนิล, 2560) งานวิจัยเรื่องที่เปิดอธิบายถึง ปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) ประกอบด้วย หนึ่ง มิติบริบทของระบบ ที่มีปัจจัยของกรอบแนวคิดของกฎหมายและนโยบาย ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และประเด็นความมั่นคงในพื้นที่ สอง มิติตัวขับเคลื่อนความร่วมมือ มีปัจจัยของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน สิ่งจูงใจที่ตามมาและผู้นำที่ริเริ่มความร่วมมือ 2) กระบวนการของการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันมีสามมิติคือ หนึ่ง หลักการทำงานร่วมกันมีองค์ประกอบของการปรึกษาหารือและการกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกัน สอง ความเชื่อมั่นซึ่งกันและกันมีองค์ประกอบของการสร้างความเชื่อมั่นระหว่างกันและการสร้างข้อผูกมัดร่วมกัน และสาม ความสามารถในการดำเนินการร่วมกัน มีองค์ประกอบของการจัดการกระบวนการและสถาบัน และภาวะผู้นำ (คอรี่ การ์จิ, 2561) งานวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องอธิบายถึงองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของเครือข่าย 2) ภาระหน้าที่ในการพัฒนาการจัดการศึกษา 3) แนวทางการปฏิบัติงานเครือข่าย 4) กระบวนการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน 5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ 6) เทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายครู (สุดา มงคลสิทธิ์, 2562) งานวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องอธิบายถึง การขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องอาศัยตัวแสดงที่ช่วยในการขับเคลื่อนนโยบาย อัน ได้แก่ ชาวบ้าน ต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะการเสนอปัญหาและความต้องการ ผู้นำ ต้องมีภาวะผู้นำที่รู้เท่าทันสถานการณ์และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม นักวิชาการ ต้องหนุนเสริมด้วยข้อมูลทางวิชาการที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ และผู้ทำหน้าที่ในการประเมินผลนโยบาย ต้องสร้างระบบการติดตามและประเมินผลตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการประเมินใหม่ขึ้นมากำกับกับการปฏิบัติงาน (อุทัย ปริญาสุทธีพันธ์, 2562) งานวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องอธิบายถึง ปัจจัยมูลเหตุให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาเป็นภาคีความร่วมมือในการปฏิบัติภารกิจร่วมกับองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย 1) อำนาจ ทรัพยากร และศักยภาพ 2) ภูมิหลังที่เคยช่วยเหลือ 3) สิ่งจูงใจ 4) บุคลิกเฉพาะ ความสามารถ และความมุ่งมั่นของผู้ประสานงาน 5) บรรยากาศ และโครงสร้างที่เอื้อต่อความร่วมมือ โดยมีกระบวนการสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติภารกิจ ได้แก่ 1) การตระหนักถึงปัญหาและความจำเป็นที่ต้องแก้ปัญหาร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 2) การแสวงหาและเจรจากับภาคส่วนต่าง ๆ 3) การกำหนดและมอบหมายภารกิจให้ภาคีความร่วมมืออย่างเหมาะสม 4) การสร้างความยินยอมและไว้วางใจระหว่างกัน 5) การแก้ปัญหาและสร้างความเข้าใจ 6) การแสดงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การบริหารปกครองแบบร่วมมือประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ศักยภาพของบุคคลที่มีบทบาทในการประสานร่วมมือและศักยภาพของภาคีความ

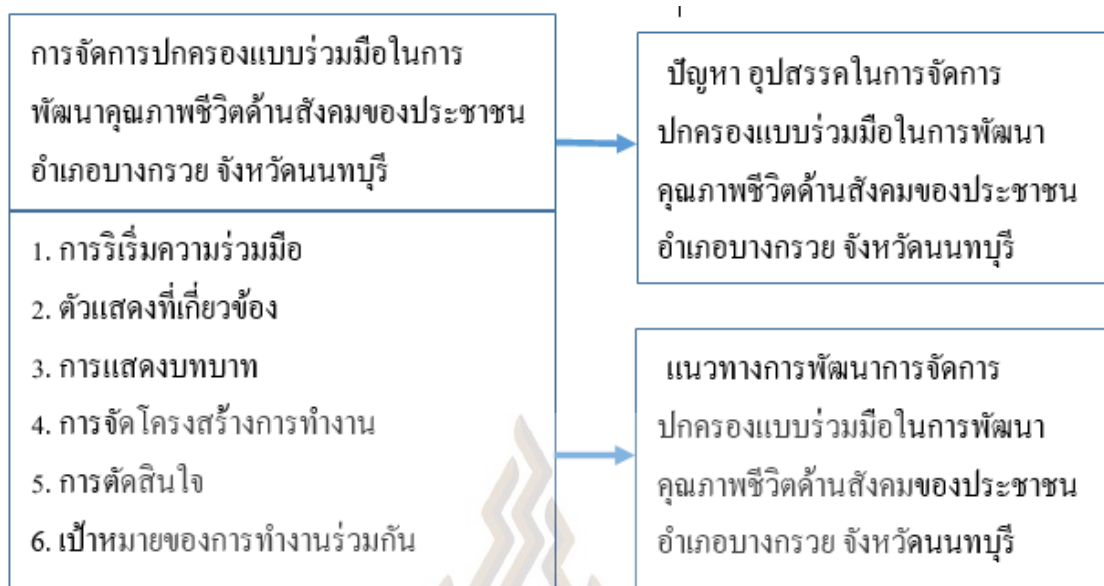
ร่วมมือหลักและภาคีเครือข่ายสนับสนุน (เดชา พวงงาม, 2563) งานวิจัยเรื่องที่สืบสองอธิบายถึง การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมจากแนวคิดสู่การพัฒนาภาครัฐในยุคประเทศไทย 4.4 มี ที่มีการนำ แนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม เพื่อนำมาปรับ ใช้กับการบริหารราชการของไทยจากการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจด้วยรูปแบบประเทศไทย 4.0 ของรัฐบาลนำมาซึ่งการกำหนดทิศทางและปรับบทบาทในการทำงานโดยการนำนวัตกรรมที่ตอบสนอง ต่อความต้องการของประชาชนทำให้เกิดการปรับกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐในการ นำหลักคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ให้เกิดการตัดสินใจในระบบราชการมากยิ่งขึ้น ในกิจกรรมของภาครัฐ รวมทั้งการปรับระบบราชการให้เป็นที่ไปตามรูปแบบประเทศไทยในยุค 4.0 ส่งผลให้เกิดการปรับบทบาทในภาครัฐ การมีส่วนร่วมในการบริหารราชการของประชาชน เน้น ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น (ฉัฐพงษ์ คันทรส และคณะ, 2564) และ งานวิจัยเรื่องที่สืบสามอธิบายถึงการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมกับการนำนโยบายแนว ปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดีไปปฏิบัติของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ที่ริเริ่มจากปัญหาด้านแรงงานที่จะต้องมีการป้องกันและการสร้างมาตรฐาน การบังคับใช้กฎหมายไม่ใช่ ทางออก แต่การสร้างเครือข่ายที่ร่วมทำงานมีบทบาทตั้งแต่การร่วมคิดแนวปฏิบัติ ส่งเสริมและขยาย ผลไปในกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จนั้นมาจากทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในระดับ ผู้นำและผู้ปฏิบัติ ซึ่งเป็นเรื่องของความรู้ ทักษะ และการสร้างความตระหนักทั้งภายในและนอก องค์กร โดยปัจจัยทรัพยากรบุคคลทั้งในระดับผู้นำและเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญ ไปปฏิบัติที่มีความสัมพันธ์ เนื่องจากส่งผลต่อการจูงใจให้เครือข่ายเห็นความสำคัญและเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ และบทบาทผู้นำที่สนับสนุนและส่งเสริมให้กระบวนการมีส่วนร่วมประสบความสำเร็จ มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ การพัฒนาและปรับปรุงนโยบายแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี การพัฒนาการสื่อสาร นโยบายทั้งภายในและภายนอก การพัฒนาการถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากร และการพัฒนาระบบการทำงาน ขององค์กร (นนทกร ประสมทอง, 2566)

ส่วนงานวิจัยต่างประเทศชิ้นแรกเป็นการยืนยันว่าจากการสำรวจทดสอบการจัดการ ปกครองแบบร่วมมือกันด้านการจัดการลุ่มน้ำตั้งแต่ระดับมหภาค (ประเทศ) จนถึงระดับจุลภาค (มลรัฐ) เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าความร่วมมือที่เกิดขึ้นทำให้เกิดประสิทธิผลและมีผลลัพธ์ตาม ที่ต้องการคือสามารถพัฒนาคุณภาพน้ำให้ดีขึ้นกว่าการจัดการปกครองรูปแบบอื่น งานวิจัยชิ้นต่อมา เป็นการแสวงหากลุ่มความร่วมมือที่มีความได้เปรียบหรือประสบความสำเร็จในการจัดการปกครอง แบบร่วมมือกัน ซึ่งผลการศึกษาทำให้ทราบว่าสร้างการมีส่วนร่วมในแนวราบ เช่น มีการ ปรึกษาหารือ และกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เป็นต้น พร้อมกับการกำกับดูแลของ

หน่วยงานภาครัฐในรูปแบบของอภิมหาเครือข่ายการจัดการปกครองจะทำให้กลุ่มความร่วมมือมีความต่อเนื่องและยั่งยืน และงานวิจัยชิ้นสุดท้ายเป็นการจำแนกประเภทและรูปแบบการจัดการความร่วมมือกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการมีรัฐบาลรวมถึงหน่วยงานราชการที่มีความสามารถสูงกับภาคประชาสังคมที่มีความเข้มแข็งสามารถทำให้ความร่วมมือดังกล่าวประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาและสามารถพัฒนาเป็นสถาบันที่ต่อเนื่องยั่งยืนได้ จากงานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวไปข้างต้นพอจะสามารถเป็นคำตอบในเบื้องต้นแล้วว่าการจัดการปกครองแบบร่วมมือต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใดบ้างและจะอย่างไรให้มีความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง

## 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีความร่วมมือหลายภาคส่วนของ Ansell and Gash (2008) มาเป็นรูปแบบ (Model) และใช้องค์ประกอบอันเป็นมูลเหตุให้เกิดการจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ 6 ประการ ได้แก่ 1) การริเริ่มความร่วมมือ 2) ตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง 3) การแสดงบทบาท 4) การจัดโครงสร้างการทำงาน 5) การตัดสินใจ และ 6) เป้าหมายของการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะเริ่มจากปัญหาความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนที่จำเป็นต้องอาศัยหลากหลายหน่วยงานจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างครอบคลุมทุกมิติ ซึ่งการดำเนินการจะสำเร็จตามเป้าประสงค์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 นั้น จะต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือของเหล่าตัวแสดงในคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวย โดยมีโจทย์การวิจัยคือ การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างไรบ้าง และแนวทางในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน ตามกรอบแนวคิดที่ได้ ออกแบบไว้ด้านล่างนี้ รวมทั้งความคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่ระบุในทฤษฎีของ Ansell and Gash นำมาสังเคราะห์ เพื่อนำไปตอบในวัตถุประสงค์หลัก จนได้ผลการศึกษการจัดการปกครองแบบร่วมมือรวมทั้งปัญหา อุปสรรค การจัดการปกครองแบบร่วมมือกันของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ไปพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาชีวิตด้านสังคมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้



รูปที่ 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : ผู้วิจัย, 2567



### บทที่ 3

#### ระเบียบวิธีการวิจัย

ในบทที่ผ่านมาเป็นการนำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย และการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ในบทนี้จะเป็นการศึกษาข้อเท็จจริงจากรายงานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องที่ขอแนะนำตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 3.1 ด้านแหล่งข้อมูล
- 3.2 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

#### 3.1 ด้านแหล่งข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยด้วยวิธีเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการศึกษา 2 รูปแบบหลัก คือ

- 1) การวิจัยเอกสาร โดยการศึกษาค้นคว้า และสืบค้นข้อมูลจากการดำเนินการของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึงปี พ.ศ. 2567 ประกอบด้วย คำสั่ง ประกาศ หนังสือสั่งการ รายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยรวมทั้งบทความ รายงานผลการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นองค์ความรู้ในการศึกษา

- 2) การวิจัยภาคสนาม เป็นวิธีการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตามประเด็น ที่เกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน ประกอบด้วย และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชนในอำเภอบางกรวย จำนวน 40 ราย

กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มผู้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ โดยตำแหน่งที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการนำร่องคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึงปี พ.ศ. 2567 จำนวน 5 ราย ประกอบด้วย นายอำเภอบางกรวย สาธารณสุขอำเภอบางกรวย ประธานชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอบางกรวย นายกเทศมนตรีตำบลบางสีทอง และปลัดอำเภอ หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง

กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอซึ่งมาจากผู้แทนหน่วยงานรัฐในอำเภอที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการนำร่องคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึงปี พ.ศ. 2567 จำนวน 5 ราย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางกรวย ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบลอำเภอบางกรวย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางกรวย ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน และประธานสมัชชาสุขภาพบางกรวย

กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอซึ่งมาจากผู้แทนภาคประชาชนในอำเภอที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการนำร่องคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึงปี พ.ศ. 2567 จำนวน 5 ราย ประกอบด้วย เจ้าคณะอำเภอบางกรวย นายกสโมสรโรตารีบางกรวย ผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนสัมพันธ์โครงการ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ผู้จัดการโชนมิตรไมตรีการแพทย์ และประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองปลายบาง และสัมพันธ์กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชนในอำเภอบางกรวย จำนวน 40 ราย

### 3.2 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อให้ได้เอกสารหลักฐาน และการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะจงเฉพาะ (Key Informants) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย โดยตำแหน่ง และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยซึ่งมาจากผู้แทนหน่วยงานรัฐในอำเภอบางกรวย และภาคประชาชนในอำเภอบางกรวย ที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการนำร่องคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึงปี พ.ศ. 2567 เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับกลไกการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งปัญหา อุปสรรค วิธีการแก้ไข ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่น ๆ อันจะ

เป็นแนวทางในการในการสร้างเครือข่ายการจัดการปกครองแบบความร่วมมือ (Collaborative Governance) ของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง และมีผู้ช่วยวิจัย จำนวน 4 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนตุลาคม 2567 และใช้วิธีการสังเกตควบคู่ไปกับการซักถามพร้อมทั้งศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ใช้ในการวิจัย รวมทั้งได้มีการประสานขอเอกสารและสัมภาษณ์เพิ่มเติมทางโทรศัพท์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ในเวลาต่อมาด้วย

### 3.3 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีกระบวนการที่สำคัญ ดังนี้

#### 1) การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล

เพื่อให้ข้อมูลมีความแม่นยำ น่าเชื่อถือ และป้องกันความผิดพลาด ได้มีการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล โดยใช้ “การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า” ได้แก่ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulate) จากข้อมูลของหน่วยงานสำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางกรวย และที่ทำการปกครองอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulate) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเพื่อรวบรวมข้อมูลเดียวกัน

#### 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

หลังจากได้ข้อมูลทั้งจากเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาตรวจสอบ คัดแยก วิเคราะห์ ประมวลผลตีความ ตามที่ได้วางแผนและออกแบบการดำเนินงานไว้ล่วงหน้าแล้ว โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการด้วยวิธีการแบบอุปนัย (Inductive Analysis) รวมทั้งใช้การวิเคราะห์โดยการตีความ (Interpretive Textual Analysis) เพื่อใช้ตีความเนื้อหา (Text) และบริบท (Context) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่ได้บันทึกเทปไว้ โดยได้ทำการตรวจสอบความครบถ้วน และสอบทานความถูกต้องของข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนอื่น ๆ รวมทั้งสอบทานกับข้อมูลจากเอกสาร เพื่อให้สามารถนำมาวิเคราะห์ความรู้ความจริงตามความหมายที่แฝงอยู่ในเนื้อหา

ในระดับลึก โดยได้ทำการกำจัดข้อมูลที่ไม่ต้องการออกไป แล้วทำการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive) ด้วยการเขียนเป็นประโยคหรือข้อความตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ส่วนข้อมูลที่ได้จากเอกสารใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยคำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ประกอบด้วย ทั้งนี้ โดยในขณะดำเนินการเก็บข้อมูล ทั้งจากเอกสาร หลักฐาน และการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้ดำเนินการเรียบเรียง จัดหมวดหมู่ แยกแยะประเด็น และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้คู่ขนานไปด้วย ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผล ความจำเป็นและความเป็นมาของกลไกการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย และข้อมูลปัญหา อุปสรรคในการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

### 3.3.1 สรุปท้ายบท

ในบทนี้ มุ่งนำเสนอระเบียบวิธีวิจัยซึ่งมีขั้นตอนกระบวนการประกอบด้วยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แห่งข้อมูลมาจาก 2 ส่วน ได้แก่ แหล่งข้อมูลจากเอกสาร โดยการศึกษาค้นคว้า และสืบค้นข้อมูลจากกลไกการทำงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึงปี พ.ศ. 2567 และการวิจัยภาคสนาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตามประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะจงเฉพาะ (key Informants) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง จำนวน 55 คน สำคัญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- Structured Interview) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้มีการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลแบบสามเส้า ทั้งด้านแหล่งข้อมูล ด้านผู้วิจัย ด้านทฤษฎี และด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล และในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูล วิจัยดำเนินการด้วยวิธีการแบบอุปนัย (Inductive Analysis) รวมทั้งใช้การวิเคราะห์โดยการตีความ (Interpretive Textual Analysis) แล้วทำการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive) ด้วยการเขียนเป็นประโยคหรือข้อความตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขั้นตอนสุดท้ายในการเขียนรายงานเชิงคุณภาพได้เขียนบรรยายเชิงวิเคราะห์โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ความรัดกุม ความชัดเจน ความกลมกลืนและความต่อเนื่อง การเน้นความสำคัญ รวมถึงภาษาที่ใช้ในรายงาน เพื่อให้ได้งานวิจัยที่สมบูรณ์และครบถ้วน

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้กำหนดไว้เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

จากผลการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มผู้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ โดยตำแหน่งที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการนำร่องคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึงปี พ.ศ. 2567 จำนวน 5 ราย ประกอบด้วย นายอำเภอบางกรวย สาธารณสุขอำเภอบางกรวย ประธานชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอบางกรวย นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางสีทอง และปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง

กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอซึ่งมาจากผู้แทนหน่วยงานรัฐในอำเภอที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการนำร่องคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึงปี พ.ศ. 2567 จำนวน 5 ราย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางกรวย ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบลอำเภอบางกรวย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางกรวย ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน และประธานสภာสุขภาพบางกรวย และ

กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอซึ่งมาจากผู้แทนภาคประชาชนในอำเภอที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการนำร่องคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึงปี พ.ศ. 2567 จำนวน 5 ราย ประกอบด้วย นายกสโมสรโรตารีบางกรวย ผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนสัมพันธ์โครงการ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ผู้จัดการ โชนมิตรไมตรีการแพทย์ และประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองปลายบาง และสัมภาษณ์กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชนในอำเภอบางกรวย จำนวน 40 ราย

ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
- 2) ปัญหา อุปสรรค การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
- 3) แนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัย ดังนี้

#### 4.1 การวิเคราะห์การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกรวย และจากการศึกษาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีความเห็นดังนี้

##### 4.1.1 การริเริ่มความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ภายใต้การดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย มีกลไกการดำเนินงานตั้งแต่กลไกระดับรัฐบาล กลไกระดับจังหวัด และกลไกระดับอำเภอ ดังต่อไปนี้

- 1) กลไกระดับรัฐบาล

การพัฒนาคุณภาพชีวิตถูกให้ความสำคัญตั้งแต่ในระดับรัฐบาลภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกการบริหารราชการแผ่นดิน ในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การเข้าถึงรัฐสวัสดิการเป็นเรื่องที่ยากสำหรับประชากรบางกลุ่มบางพื้นที่ (ราชกิจจานุเบกษา, 2561 น. 5 - 6) จากเหตุผลดังกล่าวรัฐบาลจึงได้วางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 ซึ่งนับว่าเป็นกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยยะสำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่อาศัยกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในแต่ละพื้นที่ ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้กำหนดเป้าหมายโดยคณะกรรมการนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นที่ปรึกษามีโครงสร้างคณะกรรมการประกอบด้วย

ปลัดกระทรวงมหาดไทย	เป็นประธานกรรมการ
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	เป็นรองประธานกรรมการ
อธิบดีกรมการปกครอง	กรรมการ
อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน	กรรมการ
อธิบดีกรมควบคุมโรค	กรรมการ
อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	กรรมการ
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
อธิบดีกรมอนามัย	กรรมการ
ปลัดกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	กรรมการ
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพ	กรรมการ
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	กรรมการ
ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ	กรรมการ

และมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาสังคมและด้านการแพทย์จำนวนสามคน และมีรองปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่รับผิดชอบกลุ่มภารกิจด้านการพัฒนาการสาธารณสุขเป็นกรรมการและเลขานุการ มีผู้ช่วยเลขานุการจำนวนสองคนที่มาจากข้าราชการในกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงสาธารณสุขอย่างละหนึ่งคน ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ในด้านทรัพยากร และภารกิจภายใต้อำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือและประสานกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตลอดจนชุมชนในพื้นที่ เพื่อให้มีเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่ โดยให้ยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ แก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเขต เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำหนด และเป้าหมายและแนวทางของในแต่ละพื้นที่ ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอและคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเขต หรือหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและแนวทางกำหนด ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับปรุงกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่ กำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินการของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเขต ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแนวทางที่คณะกรรมการกำหนด จะเห็นได้ว่าระเบียบดังกล่าว ไม่ได้กำหนดทิศทางที่ตายตัว แต่เป็นการเปิดกว้างให้แต่ละพื้นที่สามารถกำหนดทิศทางการทำงานได้เอง โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ เปิดรับฟังปัญหาจากผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของแต่ละในพื้นที่ และกระบวนการขับเคลื่อน ก็เริ่มต้นจากการแสดงบทบาทของปลัดกระทรวงมหาดไทยที่สั่งการอธิบดีกรมการปกครองเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2561 ให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอหรือ พชอ.ให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน หลังจากทีระียบสำนักงานกฤษฎีกาว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 มีผลบังคับใช้ อีกทั้งยังได้สั่งการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดได้นำแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ไปบูรณาการกับแผนพัฒนาจังหวัด ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยมีกระทรวงสาธารณสุขเป็นพี่เลี้ยง โดยการจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจัดส่งให้ทุกอำเภอทั่วประเทศ

## 2) กลไกระดับจังหวัด

กลไกการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของจังหวัดนนทบุรีเริ่มต้นในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2561 จากการแสดงบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดนนทบุรี เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ รวมทั้งสั่งการให้นายอำเภอทุกอำเภอให้ความสำคัญกับการดำเนินการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่ และจังหวัดนนทบุรี ได้นำแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่มาเป็นแนวทางในการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติการราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 นอกจากนี้จังหวัดนนทบุรีได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตจังหวัดนนทบุรีขึ้น เพื่อใช้เป็นกลไกการขับเคลื่อนในระดับจังหวัด ติดตามการดำเนินงานของอำเภออย่างต่อเนื่องโดยการสั่งการให้นายประเดินในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกประเด็นเข้าสู่วาระการประชุมหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ และวาระการประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทุกเดือน โดยให้อำเภอรายงานผลการดำเนินการให้จังหวัดทราบภายในทุกวันที่ 25 ของทุกเดือน และนอกจากนี้ทางกระทรวงสาธารณสุขยังสนับสนุนการดำเนินงานโดยการจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการศึกษาดูงานแนวการดำเนินการของแต่ละอำเภอเพื่อให้แต่ละอำเภอได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงกระบวนการทำงานที่ประสบความสำเร็จ สร้างแรงกระตุ้นให้ทุกอำเภอพัฒนาและต่อยอดการดำเนินงานต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนางสาวกรองแก้ว วงษ์สมุทร ผู้จัดการ โชนมิตร ไมตรีการแพทย์ และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1) ดังนี้

“...ในเรื่องกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของสาธารณสุขเริ่มตั้งแต่อยู่ในระดับกระทรวงสาธารณสุข ก็ได้มีการกำกับติดตามลงมาในระดับเขตสุขภาพที่ 4 ลงมาที่ระดับอำเภอซึ่งอำเภอบางกรวยอยู่ในเขตสุขภาพที่ 4 และยังมี การจัดให้มีการศึกษาดูงานในจังหวัดอื่น ๆ หลายแห่ง ดิจันกับท่านนายอำเภอก็ได้เป็นวิทยากรในการศึกษาดูงานด้านนี้ เช่น จากจังหวัดอ่างทอง สิงห์บุรี ก็มาดูงานที่อำเภอบางกรวย ส่วนทางเราก็ได้ไปศึกษาดูงานที่อื่นเช่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลพบุรี ซึ่งทางกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพอื่น ๆ ก็ใช้กลไกเหล่านี้ เป็นเวทีที่เปิดกว้างในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เนื่องจากตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีไม่กำหนดวิธีการทำงานที่ตายตัวไว้ เป็นการออกแบบการทำงานของนายอำเภอกับสาธารณสุขร่วมกันให้แต่ละพื้นที่

ค้นหาวิธีการทำงานที่เหมาะสมตามบริบทของแต่ละพื้นที่เพื่อนำมาปรับใช้ และมาเล่า  
 ผู้กันฟัง...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 พฤษภาคม 2565)

### 3) กลไกระดับอำเภอ

การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของอำเภอบางกรวยเริ่มต้นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม  
 ในช่วงเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2561 โดยนายอำเภอบางกรวยมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการ  
 ดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย และมีสาธารณสุขอำเภอบางกรวยเป็นผู้มีบทบาทใน  
 ฐานะฝ่ายเลขานุการ โดยการเสนอแผนการดำเนินการ กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนภายใต้  
 การดำเนินงาน 4 กรอบ ประกอบด้วย

กรอบที่ 1 การดูแลผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และผู้พิการ

กรอบที่ 2 การดูแลเรื่อง โรคติดต่อเรื้อรัง/โรคติดต่อ (ไข้เลือดออก)

กรอบที่ 3 การป้องกันอุบัติเหตุทางถนน

กรอบที่ 4 การจัดการขยะ

โดยให้นายอำเภอพิจารณาวางแผนการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาค  
 ส่วนใน 9 ตำบล เช่น การจัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยเคลื่อนที่  
 เสริมพลังของอำเภอบางกรวย ระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นกิจกรรม นำบริการ  
 ภาครัฐ ภาคเอกชนลงไปสู่พื้นที่ นอกจากนี้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เชิญชวนผู้นำจากทุกภาค  
 ส่วน อาทิ เช่น เจ้าอาวาสวัดต่าง ๆ นักการเมืองท้องถิ่นในอำเภอบางกรวย เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม  
 ในพื้นที่ มาเป็นที่ปรึกษาพิเศษของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ซึ่งที่ปรึกษา  
 พิเศษเหล่านี้มีส่วนร่วมสำคัญในการระดมทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร สิ่งของ  
 จำเป็น และที่สำคัญอย่างยิ่งคือทุนทรัพย์ โดยสามารถระดมทุนจากภาคส่วน เพื่อสนับสนุนการ  
 ดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้แต่งตั้งคณะกรรมการ  
 พัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบล หรือ พชต. โดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย  
 ได้เปิดโอกาสให้แต่ละตำบลได้คัดเลือกบุคคลในพื้นที่มาทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งนับว่ามีบทบาทอย่าง  
 มากต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย เนื่องจาก

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบลจะประกอบไปด้วยผู้นำในระดับพื้นที่ตำบลที่ทุกฝ่ายให้การยอมรับและมีความพร้อมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น นายกองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านหรือประชาชนผู้มีจิตสาธารณะ โดยมีผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล เป็นเลขานุการ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนายเผชิญ น้อยคล้าย ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2) ดังนี้

“...ท่านนายอำเภอวัชรเดช เกียรติชานนท์ ได้นำกลไกการทำงานจากที่อำเภออื่นท่านมีความคิดที่จะตั้งเป็นคณะทำงานแยกในด้านต่าง ๆ โดยให้มีหัวหน้าคณะทำงานแยกกันไปตามแต่ทางผมมองว่าตัวท่านนายอำเภอจะต้องกำกับดูแลให้ทุกคณะกรรมการ การทำงานจึงจะสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเกิดแนวความคิดการตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบลที่เป็นเครือข่ายลูกของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภออีกที ซึ่งก็จะมีคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอโดยท่านนายอำเภอเป็นประธานที่คอยควบคุมกำกับดูแลอีกทีในคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบล หรือ พชต. โดยเปิดให้ โอกาสให้แต่ละตำบลกำหนดรูปแบบการตั้งคณะกรรมการเอง เพียงแต่กำหนดไปว่าในแต่ละตำบลจะต้องมีคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบลจำนวนคนว่าไม่เกินกี่คน แต่ไม่ระบุว่าจะต้องเป็นใครให้แต่ละพื้นที่ไปคัดเลือกสรรกันเอง แต่จะต้องมีผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล หรือ รพ.สต. ที่เป็นฝ่ายเลขานุการ ซึ่งในคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบลนี้ จะมีผมที่เป็นประธานอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอเข้าร่วมด้วย นับว่าเป็นเครือข่ายการดำเนินงานที่มีความสำคัญมาก ๆ เนื่องจากเขาจะมีเครือข่ายที่เข้มแข็งอยู่แล้วและเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดปัญหาเพราะอาสาสมัครสาธารณสุข หรือ อสม. จะมีบ้านที่ต้องดูแลรับผิดชอบ และที่สำคัญไปกว่านั้น ในอาสาสมัครสาธารณสุขหนึ่งคน มีหน้าที่หลายบทบาท ทั้ง อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือ อพม. และองค์กรพัฒนาเอกชน หรือ อพช. ซึ่งเขาก็จะประสานช่วยเหลือกันเองได้เลยโดยไม่ต้องสั่งการ ซึ่งถือเป็นเครือข่ายที่ดีมาก ๆ มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่สามารถแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ในเบื้องต้นได้ก่อน หากปัญหานั้น มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นก็นำปัญหานั้นขึ้นมาสู่คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวย เพื่อแก้ไขปัญหาต่อไป เป็นการลดความเหลื่อมล้ำในการแก้ไขปัญหาด้าน

คุณภาพชีวิตที่เกิดจากความแตกต่างของศักยภาพในแต่ละพื้นที่ตำบลได้...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 พฤษภาคม 2565)

และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของ นายสมนึก เมฆนิม ประธานชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอบางกรวย และกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3) ดังนี้

“...คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยจะรับทราบข้อมูลปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้จากคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอรดับตำบลซึ่งเป็นเครือข่ายที่สำคัญ เนื่องจากในคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอรดับตำบลมีผู้นำของแต่ละพื้นที่ เช่น นายกองค้ำกรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และที่สำคัญจะมีอาสาสมัครสาธารณสุข เป็นคณะกรรมการอยู่ด้วย ซึ่งอาสาสมัครสาธารณสุขเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับกลุ่มผู้ป่วยติดเตียงผู้เจ็บป่วย ผู้ยากไร้ในพื้นที่ จะรับทราบปัญหาและความต้องการจากพื้นที่และหากมีปัญหาและความต้องการที่ไม่สามารถแก้ไข ได้ก็จะนำเรื่องนั้นเข้าสู่คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ จะสามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำ พุงดงาย ๆ ก็คือ ใน 9 ตำบล ของอำเภอบางกรวย จะมีศักยภาพในการดูแลได้แตกต่างกัน เช่นเขตเทศบาลเมือง จะมีศักยภาพมากกว่าในเขตเทศบาลตำบล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอก็จะเข้าไปเสริมในพื้นที่ที่ยังมีศักยภาพไม่เพียงพอ ทำให้คนที่ได้รับความเดือดร้อน ได้รับการดูแลที่เท่าเทียมและทั่วถึง จะเป็นพี่เลี้ยงให้กับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอรดับตำบลในทุกตำบลที่มีนายกองค้ำกรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประธาน มีกำนันเป็นรองประธาน ซึ่งเปรียบเสมือนลูกข่ายของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอและในทุกตำบลจะต้องมีการขับเคลื่อน โดยการประชุมวางแผนการดำเนินงาน กำหนดวิธีการเข้าไปช่วยเหลือประชาชนในตำบลของตนเอง ผมในฐานะประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอบางกรวย ก็จะร่วมกับทางท่านนายกองค้ำกรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยราชการ ผู้ใหญ่บ้านทุกตำบล และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในพื้นที่ ลงเยี่ยมในบางครั้งผมเองก็นำเงินส่วนตัวไปซื้อสิ่งของมาช่วยเยี่ยมด้วย ซึ่งในระดับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอรดับตำบลก็จะมีการลงเยี่ยมที่บ่อยครั้งปีหนึ่ง 30 - 40 ราย...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 พฤษภาคม 2565)

จากการศึกษาทั่วโลกการทำงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นว่า กลไกการดำเนินงานระดับรัฐบาลและกลไกระดับจังหวัด มีส่วนสำคัญในการเกื้อหนุน ส่งเสริม รวมทั้งกระตุ้น กลไกระดับอำเภอ โดยมีภาครัฐทั้งในระดับรัฐบาล กระทรวง รวมไปถึงจังหวัด เป็นแกนหลักการดำเนินงาน ในส่วนกลไกระดับอำเภอนั้น ก็ได้รับความร่วมมือด้วยการแลกเปลี่ยนทรัพยากรในด้านต่าง ๆ จากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งในระดับอำเภอและระดับตำบลเป็นแกนหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยมีนายอำเภอเป็นผู้ประสานความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในรูปแบบคณะกรรมการ ที่เน้นการรับฟังปัญหาจากพื้นที่ โดยใช้กระบวนการตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐเป็นเพียงแต่ผู้กำหนดกรอบทิศทาง กำกับ และติดตามการดำเนินงานเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนายสมชาย ศาตมานนท์ นายอำเภอ บางกรวย และประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4) ดังนี้

“...กระบวนการทำงานจะเน้นการทำงานที่รับฟังปัญหาและความต้องการแบบ Bottom up คือการให้สะท้อนปัญหาและความต้องการจากพื้นที่จริง ๆ โดยผ่านมาทาง คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยระดับตำบล หรือ พชต. ซึ่งใน คณะอนุกรรมการดังกล่าวจะมีอาสาสมัครสาธารณสุข กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกองค้ำกร ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแกนหลักในการทำงาน เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้มีความใกล้ชิดกับประชาชนจะรู้ปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรง จุดตรงความต้องการ ในการทำงานลงพื้นที่จะคอยสอบถามตลอดว่าต้องการอะไร บ้านนี้ ครอบครัวนี้อะไร มีสาเหตุและที่มาของปัญหาจากอะไรและมีความต้องการให้เรา ช่วยเหลืออย่างไรซึ่งบางบ้าน บางพื้นที่มีปัญหาที่คล้ายคลึงกัน แต่ก็มีความต้องการ ที่แตกต่างกัน ถ้าเราสามารถแก้ไขปัญหาให้เขาได้ สร้างรอยยิ้มให้พวกเขาได้ พวกเขาจะรู้สึก ว่าเขามีกำลังใจมากขึ้น มีคนรักมีคนสนใจเขา ซึ่งถือเป็นเรื่องที่เราประสบผลสำเร็จ สำหรับ กระบวนการตัดสินใจผมในฐานะประธานจะไม่ชี้นำเลยว่าการตัดสินใจจะไปในทิศทาง ไหนอย่างไร ผมให้กรรมการทุกท่านได้เสนอความคิดเห็น และตัดสินใจร่วมกัน โดยการ ลงมติตามรูปแบบและวิธีการตามแนวทางประชาธิปไตยคือใช้เสียงข้างมาก ซึ่งทุกฝ่ายจะ สามารถยอมรับการตัดสินใจตรงนี้ได้...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มิถุนายน 2565)

และยังสอดคล้องกับความเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกรวย อีกหลายท่าน ที่ได้กล่าวถึงการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของอำเภอบางกรวย สรุปความได้ว่า

“...นายอำเภอสมชาย ศาตมานนท์ เป็นประธานคณะกรรมการและเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนพร้อมทั้งแต่งตั้งคณะทำงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดเวทีประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ และวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งตามบริบทของพื้นที่ อำเภอบางกรวยและจัดลำดับความสำคัญพร้อมจัดทำแผนพัฒนา โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วยกัน โดยการขับเคลื่อนกลไกมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบาย ศึกษาแนวทาง บุคคลและติดตามผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นระยะผ่านการประชุมติดตามงาน และการพิจารณาเรื่องของศักยภาพและทรัพยากร เน้นความสำคัญในการเลือกพื้นที่นำร่องในการดำเนินงาน โดยพิจารณา ร่วมกับภูมิหลังของบุคคลหรือกลุ่มที่ให้ความร่วมมือกันมาก่อนจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ให้ดีขึ้นพร้อมทั้งติดตามประเมินผลเป็นระยะ มีการประชุมแต่ละตำบล ดำเนินการตามบริบทของพื้นที่ มีการเริ่มแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบล (พชต.) มีการจัดประชุมระดับตำบลทุก 6 เดือน เพื่อทบทวน แก้ไขให้สอดคล้องกับการพัฒนาเพื่อประโยชน์สูงสุด...”

#### 4.1.2 ตัวแสดงที่เกี่ยวข้องที่ก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

##### 1) ส่วนราชการระดับอำเภอและส่วนราชการอื่น

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยมีส่วนราชการระดับอำเภอและส่วนราชการอื่นที่มีที่ตั้งอยู่ในอำเภอบางกรวย เข้ามามีส่วนร่วมในภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ดังนี้

อำเภอบางกรวย เป็นหน่วยงานในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีนายอำเภอบางกรวยเป็นผู้นำในการบริหารในส่วนภูมิภาคระดับอำเภอ และเป็นประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย นอกจากนี้ยังมีปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มบริหารงานปกครองร่วมเป็นกรรมการอีกด้วย มีบทบาทในการอำนวยความสะดวกและเป็นศูนย์รวมความร่วมมือจากสมาชิกใน

ภาคีเครือข่ายทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตลอดจนประสานความร่วมมือจากนอกภาคีเครือข่าย

โรงพยาบาลบางกรวย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีผู้อำนวยการ โรงพยาบาลบางกรวยเป็นหัวหน้าส่วนราชการ มีบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมทั้งในด้านทรัพยากรบุคคลากร และองค์ความรู้ด้านสาธารณสุข นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางของอุปกรณ์ ของผู้ป่วยติดเตียงและผู้พิการในพื้นที่

สถานีตำรวจภูธรบางกรวย สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางกรวยเป็นหัวหน้าหน่วยงาน มีบทบาทในการให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมทั้งในด้านบุคคลากร ด้านการอำนวยความสะดวกจราจร และในด้านกฎหมาย ตามอำนาจหน้าที่

สถานีตำรวจภูธรปลายบาง สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรปลายบางเป็นหัวหน้าหน่วยงาน มีบทบาทในการให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมทั้งในด้านบุคคลากร ด้านการอำนวยความสะดวกจราจร และในด้านกฎหมาย ตามอำนาจหน้าที่

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางกรวย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีสาธารณสุขอำเภอบางกรวยเป็นหัวหน้าหน่วยงาน มีบทบาทให้การสนับสนุนการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมทั้งในด้านทรัพยากรบุคคล และในด้านองค์ความรู้ นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการวางแผนการดำเนินงาน การจัดการประชุม การจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการประสานงานภาคีเครือข่ายในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางกรวย สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มีพัฒนาการอำเภอเป็นหัวหน้าหน่วยงาน มีบทบาทในการให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมทั้งในด้านข้อมูลในระดับครัวเรือนที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นหรือ จปฐ. นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการส่งเสริมอาชีพ พัฒนาตลาด ต่อผลิตภัณฑ์ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานเกษตรอำเภอบางกรวย สังกัดกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีเกษตรอำเภอเป็นหัวหน้าสำนักงาน มีบทบาทให้บริการสนับสนุนด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมในด้านองค์ความรู้ด้านการเกษตร ด้านการประมง และด้านการปศุสัตว์ ตลอดจนสนับสนุนวัสดุทางเกษตร พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อพัฒนาพื้นที่ว่างในบริเวณที่พักอาศัยของประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้เป็นพื้นที่ที่มีประโยชน์ และต่อยอดนำสู่การสร้างรายได้ในอนาคต

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอบางกรวย สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นหัวหน้าหน่วยงานมีบทบาทในการให้การสนับสนุนงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมในการให้การศึกษานอกระบบเพื่อการพัฒนาตนเองและการพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เช่น การฝึกอาชีพตัดผม การฝึกอาชีพนวดแผนไทย เป็นต้น

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล เป็นหัวหน้าหน่วยงานได้แสดงบทบาทในการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมโดยการทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบล หรือ พชต. ซึ่งเป็นบทบาทที่มีความสำคัญต่อการเกิดขึ้นของเครือข่ายความร่วมมือในระดับพื้นที่ เนื่องจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลมีหน้าที่ในการวางแผนในการขับเคลื่อน การดำเนินงานประสานงานเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ภาคเอกชน และภาคประชาชน ส่งผลให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลเป็นศูนย์ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 โดยหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) มีนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหัวหน้าหน่วยงาน หน้าที่หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนในพื้นที่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดในเขตอำเภอบางกรวย มีทั้งหมด 7 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลเมือง 3 แห่ง เทศบาลตำบล 1 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 3 แห่ง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในอำเภอบางกรวยได้แสดงบทบาทในการ

ดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม โดยการเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงานด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่ ในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตบรรจุลงในแผนปฏิบัติการประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นแกนหลักในการจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับตำบล และจากการศึกษาการดำเนินงาน พบว่าตัวผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แสดงบทบาทในการเป็นผู้ให้การสนับสนุนงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมในด้านเงินทุนงบประมาณ รวมทั้งยังได้แสดงบทบาทในการเป็นผู้ประสานขอรับความช่วยเหลือจากภาคเอกชนในพื้นที่อีกด้วย

### 3) เครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือ อสม. หมายถึง บุคคลที่ได้รับเลือกจากชาวบ้านไม่น้อยกว่า 10 หลังคาเรือนในแต่ละคุ้มหรือละแวกบ้าน และได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยมีบทบาท ทำหน้าที่สำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย (Change Agents) การทำหน้าที่เป็นผู้สื่อสารสาธารณสุข (ผสส.) การแนะแนวเผยแพร่ความรู้ การวางแผน และประสานกิจกรรมพัฒนาสาธารณสุข ตลอดจนให้บริการสาธารณสุขด้านต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังและป้องกันโรค การช่วยเหลือและรักษาพยาบาลขั้นต้น โดยใช้ยาและเวชภัณฑ์ตามขอบเขตที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด การส่งต่อผู้ป่วยไปรับบริการ การฟื้นฟูสุขภาพและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ รับผิดชอบดูแลครัวเรือนในหมู่บ้าน ชุมชน กำหนดจำนวน อสม. ในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยเฉลี่ย 1 คน รับผิดชอบ 10 - 15 หลังคาเรือน จึงเป็นเครือข่ายรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน ผ่านกระบวนการอบรมให้ความรู้จากกระทรวงสาธารณสุข โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2520 เป็นต้นมา มีสมาชิกครอบคลุมในทุกหมู่บ้านและทุกชุมชนทั่วประเทศ สำหรับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านของอำเภอบางกรวยในบทบาทของคณะอนุกรรมการนั้น ก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือที่ส่งผลอย่างมีนัยยะสำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน เนื่องจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะมีความใกล้ชิดกับประชาชน ทำให้ได้รับทราบปัญหาของ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ และกลุ่มเปราะบางทางสังคม ในพื้นที่ได้อย่างแท้จริงในมิติทางสุขภาพ สุขภาวะ และมิติในทางสังคม ส่งผลให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด นอกจากนี้จากการศึกษาการดำเนินงานของคณะกรรมการ และจากการสัมภาษณ์ยังพบว่า เครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านยังมีศักยภาพในการประสานความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายภายนอกได้เองอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย เนื่องจากตัวอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในบางรายมีบทบาทในภาคีเครือข่ายอื่น ๆ อีก เช่น บทบาทในการเป็น ผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาท้องถิ่น อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือ อาสาพัฒนาชุมชน เป็นต้น ซึ่งศักยภาพที่ปรากฏขึ้นนี้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาคุณภาพได้ครอบคลุมในทุกมิติ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนายสุรพล มั่งขลิบ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมหาสวัสดิ์ และกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5) มีดังนี้

“...ทุกตำบลเราจะมีเครือข่าย อสม.ประจำหมู่บ้าน ซึ่งผมเองในฐานะผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลมหาสวัสดิ์ จะคอยติดตามดูแลสอบถามเครือข่าย อสม.แต่ละหมู่บ้านในแต่ละเดือน เพื่อรับทราบปัญหาว่ามีอะไรบ้าง แล้วรีบดำเนินการแก้ไขเบื้องต้นด้วยตนเองก่อน เพราะบางท่านก็เป็นทั้ง อสม. อพม. อพช. ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. หรือ ตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งเขาก็จะสามารถประสานหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือได้เลย ส่วนอะไรเกินขีดความสามารถในพื้นที่ ผมจะคอยประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องหรือนำปัญหาเข้าสู่วาระของ พชอ. เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือ หรือประสานหน่วยงานที่สามารถแก้ไขปัญหาได้และนอกจากนี้ อสม. ยังมีชมรม อสม. ที่ประชุมกันเดือนละครั้งเพื่อเป็นการประสานความร่วมมือ ต่าง ๆ อสม. ทุกคนเรารู้จักกันหมดเราช่วยเหลือกันหมด เป็นเครือข่ายที่พึ่งพาอาศัยกันได้ นอกจากนี้เรื่องที่เราทำไม่ได้จริง ๆ เราก็จะแจ้งท่านนายอำเภอให้ช่วยเหลือต่อไป...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2565)

การแสดงบทบาทหน้าที่ระหว่างภาคีเครือข่ายความร่วมมือข้างต้น แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ที่มีลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เนื่องจากตัวแสดงเหล่านี้ต่างมีทรัพยากรบางประการที่ตัวแสดงอื่นในภาคีเครือข่ายไม่มี เช่น โรงพยาบาลบางกรวยและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางกรวยมีองค์ความรู้และศักยภาพในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกายและใจแต่มีข้อจำกัดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม เช่น ปัญหาบ้านชำรุดทรุดโทรม ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ปัญหาความยากจน เป็นต้น จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ครอบคลุมทุกมิติ ดังนั้น การแสดงบทบาทในการเสริมแรงซึ่งกันและกันของทุกภาคส่วน จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย

การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ปรากฏข้อเท็จจริงที่สะท้อนให้เห็นว่า แม้ว่าจุดเริ่มต้นของคณะกรรมการจะมีที่มาจากนโยบายของรัฐบาลส่วนกลางในการสั่งการ การขับเคลื่อน กำกับและติดตามผลการดำเนินงานในลักษณะบนลงล่างก็ตาม แต่หากจะแก้ไขปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน ในเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลากหลายภาคส่วน จึงจะสามารถบรรลุถึงเป้าหมายของการดำเนินงานที่ตั้งเอาไว้ได้ ด้วยกลไกการจัดความสัมพันธ์ภายในระนาบเดียวกัน ในภาคีเครือข่ายความร่วมมือ โดยมีฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยที่ได้แสดงบทบาทในการเป็นผู้จัดการเครือข่าย โดยได้ทำการศึกษาถึงอำนาจหน้าที่และข้อจำกัดรวมทั้งคอยประสานความร่วมมือระหว่างภาคีซึ่งเป็นการแสดงบทบาทที่สำคัญ การกำหนดแผนดำเนินงานที่บูรณาการทรัพยากรในการพัฒนาพัฒนาคุณภาพชีวิตกับทุกภาคส่วน มีการประชุมแบบมีส่วนร่วมเพื่อวิเคราะห์ปัญหา และคัดเลือกประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการพัฒนาแก้ไขปัญหาสำคัญตามบริบทของพื้นที่อำเภอบางกรวยในที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการเป็นประจำทุกเดือน ส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ได้ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ นายสันติ โพธิ์ทอง สาธารณสุขอำเภอบางกรวย และเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6) มีดังนี้

“...ผมในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้ทำการศึกษาอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานว่าแต่ละหน่วยงานมีอำนาจหน้าที่อย่างไร ในงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการสอบถามไปตรง ๆ เลยว่าหน่วยงานของท่านทำอะไรได้หรือทำอะไรไม่ได้บ้างในงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต จนทำให้ได้เห็นจุดเด่นจุดด้อยของแต่ละหน่วยงาน ผมก็นำมาปรับให้ทุกอย่างลงตัวแล้วก็คอยประสานระหว่างหน่วยงานนั้น ๆ ในการทำงานด้านนี้ เช่น ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยที่มีทั้งงบประมาณผมก็จะประสานไปที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเขาจะมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้อยู่ ผมก็จะประสานตรงไปเลยว่า กรณีที่เกิดปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ท่านจะสามารถทำอะไรได้บ้างและอะไรที่ทำได้บ้าง และก็จะนำข้อมูลส่วนที่ได้ประสานกับกรมการท่านอื่นที่มีศักยภาพหรือแข่งกับท่านนายอำเภอเพื่อประสานหรือแก้ไขปัญหาเพื่ออุดช่องโหว่ตรงนั้น เช่น ในกรณีเกิดปัญหาที่กลุ่มเป้าหมายขาดอาชีพ ไม่มีรายได้เราก็จะประสานพัฒนาชุมชนหรือสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ให้มาช่วยในการส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้แบบนี้ เป็นต้น...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2565)

และยังสอดคล้องกับความเห็นของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกรวย ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของตัวแสดงในภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตของอำเภอบางกรวย ดังนี้

“...คณะกรรมการในระดับตำบล (พชต.) ให้ดำเนินการร่วมกับประชาชนในพื้นที่บางคน เป็นเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในพื้นที่ มีความสนิทสนมในประชาชนและชุมชน มีการลงพื้นที่ ต่อเนื่อง เป็นระยะ จึงเป็นบรรทัดฐานในการทำงานที่ดี ส่งผลต่อความร่วมมือ ให้พื้นที่ ดำเนินการร่วมด้วย เพื่อความยั่งยืน และสมาชิกภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมยังทำหน้าที่ ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ประสานงาน และเชื่อมโยงภาคี เช่น สำนักงาน สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ของงบประมาณ โครงการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เพื่อสุขภาพจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2564 - 2565 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ เสริมสร้างสุขภาพ สำนักงานหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงาน เขตสุขภาพเพื่อประชาชน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณและจัดเวทีอบรมให้ความรู้ ด้านวิชาการ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากพื้นที่ต้นแบบเพื่อการพัฒนาและขับเคลื่อนงานให้ เกิดเป็นรูปธรรมความสำเร็จแก่เครือข่ายองค์กรชุมชน...”

#### 4.1.3 การแสดงบทบาทในการเอื้ออำนวยให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) นายสมชาย ศาตมานนท์ นายอำเภอบางกรวย มีบทบาทสำคัญในการสร้างความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ให้เกิดขึ้นโดยใช้ภาวะผู้นำในการดำเนินงานจนภาคส่วนต่าง ๆ เกิดความเชื่อมั่นและมีความศรัทธาจนนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมในงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนายธนวัฒน์ วัฒนวงษ์สิงห์ ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง รองประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต อำเภอบางกรวยและคณะอนุกรรมการการดูแลผู้สูงอายุ (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7) ดังนี้

“...ท่านนายอำเภอสมชาย ศาตมานนท์ จากการทำผมได้ร่วมลงพื้นที่ร่วมกับท่านทำให้เห็นว่าท่านเป็นผู้นำที่ทำงานจริงจังคอยประสานความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้กับพี่น้องประชาชนรวมถึงการบูรณาการกับภารกิจของกระทรวง

กรม โดยเฉพาะการนำนโยบายจากแผนในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล ตลอดจนแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ หรือการพัฒนาในพื้นที่ ร่วมกับการทำงานกับภาคีเครือข่ายได้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของพี่น้องประชาชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ท่านจะให้ความสำคัญกับผู้เปราะบางเป็นพิเศษ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส เวลาท่านลงพื้นที่ที่ท่านจะมองภาพเป็นองค์รวม ไม่ใช่แค่ช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาที่จบเลย แต่ท่านจะมองถึงผู้ที่ดูแลผู้เปราะบางเป็นพิเศษว่ามีอาชีพอะไร มีรายได้เป็นอย่างไร และท่านจะเชื่อมโยงกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาชุมชน เพื่อหาแนวทางอาชีพ เพื่อหารายได้เพิ่มเติม เพื่อให้การดูแลได้รับครอบคลุมเป็นองค์รวมสร้างความเชื่อมโยงในศรัทธาให้กับนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และทุกภาคส่วน เมื่อท่านลงไปพื้นที่แล้วพบว่าปัญหาส่วนหนึ่งได้รับการแก้ไขแล้ว ในส่วนที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ท่านก็จะเสริมด้วยการประสานความร่วมมือจากผู้ที่ช่วยแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งเป็นรูปแบบที่สามารถทำได้ชัดเจน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็จะนำปัญหานั้นเข้าแผนการช่วยเหลือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ได้...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 กรกฎาคม 2565)

และยังสอดคล้องกับความเห็นของ พ.จ.อ.อดิสร กิ่งสะอาด ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8) ดังนี้

“...การใช้ภาวะผู้นำของนายสมชาย ศาตมานนท์ ในการดึงผู้นำที่มีจิตศรัทธาและมีใจเป็นกุศลและมีศักยภาพในพื้นที่ มาเป็นที่ปรึกษาพิเศษของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย นอกจากนี้ นายสมชาย ศาตมานนท์ ยังเป็นผู้ที่มีความสามารถในการนำเสนอผลการดำเนินงานของคณะกรรมการให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้ถึงผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม จนสามารถระดมทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้สำเร็จ โดยนายอำเภอสมชาย ศาตมานนท์ ท่านเป็นผู้ที่ทำงานจริงจังชอบลงพื้นที่ส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนในพื้นที่ ท่านได้เชิญผู้นำ องค์กรภาคเอกชน ที่มีศักยภาพเข้ามาเป็นคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ เช่น ท่านเจ้าคณะอำเภอ เจ้าอาวาสวัดต่าง ๆ เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีทุนทรัพย์และสิ่งของที่เป็นเครื่องอุปโภคบริโภค เช่น วัดที่มีสิ่งของที่ญาติโยมนำมาทำบุญเป็นจำนวนมาก เราก็ได้รับสิ่งของเหล่านี้จากท่านเพื่อนำไปมอบให้กับกลุ่มเป้าหมายของเรา หรือในบางวัดท่านเจ้าอาวาสก็จะบริจาคเป็นเงินมาให้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ เช่น พระครู

นนทิวรวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดโคนอนมหาสุวดี ท่านได้จัดตั้งกองทุนพระสงฆ์เพื่อดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ มีการระดมเงิน รัับบริจาคเงินทุน และสิ่งของ เพื่อนำไปเยี่ยมผู้สูงอายุที่เจ็บป่วย มอบถุงยังชีพและยารักษาโรค รวมทั้งการช่วยเหลือในการฉาปนกิจสงเคราะห์ผู้เสียชีวิตด้วย นอกจากนี้ท่านนายอำเภอก็ยังดึงความสนใจจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมให้มิ่งบประมาณสมทบกองทุนพระสงฆ์เพื่อดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง และกองทุนนี้ถือเป็นรากฐานสำคัญของการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอในช่วงเวลาต่อมา...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กรกฎาคม 2565)

2) นายสมชาย ศาตมานนท์ ได้เข้ารับตำแหน่งนายอำเภอบางกรวยต่อจากนางสาวธพร สงวนพงศ์ ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2566 และได้สานต่อเจตนารมณ์ที่นายอำเภอคนเดิมได้สร้างไว้ ด้วยการแสดงบทบาทผู้นำที่ทำงานในพื้นที่อย่างจริงจัง โดยให้ความสำคัญกับงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะการบริหารจัดการโรคโควิด 19 ในพื้นที่อำเภอบางกรวย คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย มีการดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วนมีการบูรณาการทรัพยากรภายใต้บริบทของพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับบริบทบริการปฐมภูมิ ชุมชนและท้องที่ และสามารถจัดให้มีการดูแลสุขภาพร่วมกัน โดยมีนายอำเภอบางกรวยเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนทำงานกับท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายให้สามารถแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วและทันเหตุการณ์ ซึ่งเป็นบทบาทที่สามารถสร้างแรงจูงใจจากทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยในสมัยนายสมชาย ศาตมานนท์ ยังได้เพิ่มเรื่องการดำเนินงานจากเดิม 3 กรอบ ประกอบด้วย กรอบที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและพิการ การดูแลผู้เปราะบางทางสังคม (ผู้ป่วยติดเตียง/ผู้ด้อยโอกาส) กรอบที่ 2 การดูแลเรื่องโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและโรคติดต่อ และกรอบที่ 3 การป้องกันอุบัติเหตุการจราจรทางถนน เป็นเรื่องการดำเนินงาน 4 กรอบ โดยการเพิ่มกรอบที่ 4 การจัดการขยะ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนายแพทย์กวิตม์ ชื่อมั่น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางกรวย และรองประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9) ดังนี้

“...มาถึงสมัยของท่านนายอำเภอสมชาย ศาตมานนท์ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอเพิ่มกรอบการดำเนินงานขึ้นจากเดิม 3 กรอบเป็น 4 กรอบ โดยเพิ่มในเรื่องของการจัดการขยะเข้ามาเป็นอีกหนึ่งกรอบการดำเนินงาน แต่การทำงานของเรารจริง ๆ นั้น เกินกว่ากรอบที่วางไว้ พุดง่าย ๆ ก็คือ เราดูแลตั้งแต่เกิดจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ท่านนายอำเภอ

นายสมชาย ศาตมานนท์ ท่านสานงานต่อจากท่านนายอำเภอกรมทรวงสงวนพงศ์ ไม่แพ้กัน ท่านเชื่อมประสานข้อมูล และบูรณาการการทำงาน สามารถนำทรัพยากรด้านคน เงิน สิ่งของสนับสนุนในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่ได้ ให้ความสำคัญกับข้อเสนอในที่ประชุมคือต้องได้รับการแก้ไขทันที เช่นในเรื่องของอุบัติเหตุจราจรทางถนนในพื้นที่อำเภอ บางกรวยซึ่งเป็นพื้นที่ติดกับกรุงเทพฯ และมีถนนสายหลักในการใช้สัญจรของประชาชนไปยังจังหวัดภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะถนนที่จุดกลับรถที่เป็นอันตรายหรือมีอุบัติเหตุบ่อยครั้ง เราก็สามารถผลักดันเรื่องหรือปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นเข้าสู่วาระการประชุมของคณะกรรมการความปลอดภัยทางถนนในระดับจังหวัด โดยท่านนายอำเภอสมชาย ศาตมานนท์ได้นำปัญหาจากพื้นที่ไปชี้แจงให้ที่ประชุมได้รับทราบจนเกิดการแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมออกมา...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 22 กรกฎาคม 2565)

และยังสอดคล้องกับความเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกรวยและอีกหลายท่าน ที่ได้กล่าวถึง การใช้ภาวะผู้นำของนายสมชาย ศาตมานนท์ นายอำเภอบางกรวย ดังนี้

“...โดยอดีตท่านนายอำเภอวัชรเดช เกียรติชานนท์ ท่านนายอำเภอกรมทรวงสงวนพงศ์ จนถึงนายสมชาย ศาตมานนท์ นายอำเภอปัจจุบัน ท่านมีความมุ่งมั่นในการดำเนินการแบบบูรณาการ ร่วมกลไกคณะกรรมการทุกภาคส่วนอย่างมุ่งมั่นในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน มีการประชุมให้พื้นที่นำเสนอปัญหาที่พื้นที่มีปัญหาและต้องการแก้ไขและพิจารณาประเด็นปัญหาของพื้นที่ และแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนในแต่ละประเด็นร่วม “วางแผน ทบทวนแผนยุทธศาสตร์อย่างมีส่วนร่วม” และการประชุมผู้บริหาร ผู้นำชุมชน เพื่อหาแนวทางการดำเนินการตามแผนฯ เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน มีการจัดหาทุน เพื่อออกเยี่ยมเยียนดูแลประชาชน กลุ่มคนเปราะบาง อีกทั้งยังเชิญชวนท้องถิ่น ท้องถิ่นการไฟฟ้าผลิตแห่งประเทศไทย และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และเครือข่าย รวมถึงกิ่งกาชาดอำเภอบางกรวย ซึ่งท่านนายอำเภอเป็นนายกกิ่งกาชาดอำเภอบางกรวย ได้ขอรับเงินบริจาค สิ่งของเพื่อใช้เป็นทุนในการสมทบให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัย เจ็บป่วยและจัดตั้งยี่งชีพในการบริจาคช่วยเหลือ โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ นำความสุข และเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนตลอดทั้งจัดทำโครงการในการแก้ไขปัญหาสังคม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น เรื่องสังคมผู้สูงอายุ เรื่องการจัดการขยะ สิ่งแวดล้อม

และความปลอดภัยในด้านการจราจร การป้องกันดูแล โรคอุบัติใหม่ โรคไวรัสโคโรนา 19 อย่างต่อเนื่อง ...”

จากการแสดงบทบาทผู้นำของนายอำเภอในการทำงานที่ให้ความสำคัญการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งผลให้สมาชิกในภาคีเครือข่ายเกิดความเชื่อมั่นและมีความศรัทธาต่อตัวผู้นำจนก่อเกิดความร่วมมือในงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม โดยมีผู้นำที่เปรียบเสมือนศูนย์กลางความร่วมมือจากสมาชิกในภาคีเครือข่ายภายใต้ข้อจำกัดที่แต่ละภาคีเครือข่ายมี แล้วนำมาผสมผสานกันจนสามารถแก้ไขปัญหาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ครอบคลุมทั้งมิติด้านสุขภาวะและมิติด้านสังคม นอกจากนี้ตัวผู้นำเองก็ยังได้แสดงบทบาทในการถ่ายทอดผลงานที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือดังกล่าวออกไปภายนอกภาคีเครือข่าย จนนำไปสู่การประสานขอความร่วมมือจากนอกภาคีเครือข่ายได้อย่างเป็นรูปธรรม

#### 4.1.4 การจัดโครงสร้างการทำงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชน อำเภอ บางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) กิจกรรมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบลเคลื่อนที่เสริมพลัง ในช่วงกลางปี 2561 ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวย มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม ในขณะนั้นยังไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐอย่างเป็นองค์รวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด อีกทั้งยังมีหน้าที่หลักในการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนในพื้นที่ แต่หน่วยงานภาครัฐจะเน้นเฉพาะการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเน้นในการจัดบริการสาธารณะในด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก เนื่องจากเป็นนโยบายที่ประชาชนสามารถจับต้องได้ ดังนั้น การที่จะดึงความร่วมมือจากผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่งให้หันมาสนใจงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมนั้นจึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ ฝ่ายเลขา คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวย จึงได้เสนอให้มีกิจกรรมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบลเคลื่อนที่ เสริมพลัง ขึ้น โดยเป็นการจัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวยระดับตำบลในทุกตำบล ซึ่งในการประชุมแต่ละครั้งได้เปิดโอกาสให้แต่ละพื้นที่ได้เสนอปัญหาเข้าสู่ที่ประชุม มีการลงเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสใน

พื้นที่ ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อตัวนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้มองเห็นว่าผู้นำอย่างนายอำเภอได้ให้ความสำคัญกับผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่ของตนเอง จึงเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดหาสิ่งของต่าง ๆ และลงไปเยี่ยมพร้อมกัน เป็นการดึงผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ให้ได้มารับรู้ปัญหาและได้รับรู้ถึงความสำคัญของงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีจากนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกตำบล เนื่องจากเป็นการดูแลประชาชนในพื้นที่และยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในทางการเมืองให้กับตัวนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนางจินภาณี อรชร ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองปลายบาง และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10) ดังนี้

“...แต่เดิมงานในด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมจะไม่ได้ได้รับความสนใจจากท้องถิ่น เพราะส่วนใหญ่มักจะคิดว่าเป็นงานที่ทางสาธารณสุขเอามาฝากไว้กับท้องถิ่นแต่เราจึงคิดว่าจะทำอย่างไรให้ทางท้องถิ่นหันกลับมาให้ความสำคัญเราจึงเสนอท่านนายอำเภอให้จัดการประชุม คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบลเคลื่อนที่ เสริมพลัง ไปในแต่ละตำบล จนท้องถิ่นเกิดการตื่นตัว เข้ามามีส่วนร่วมเพราะบางบ้านนั้น ปัญหาอาจจะไม่ใช่แค่เรื่องสุขภาพหรือการเจ็บป่วยแต่อาจจะมีเรื่องความยากจนเข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อท้องถิ่นลงมามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือประชาชนก็จะเห็นภาพจนเกิดเป็นฐานเสียงได้ ทีมเลขานุการคณะกรรมการฯ ใช้เทคนิคในการดึงเอาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมโดยการเป็นผู้ปิดทองหลังพระ สนับสนุนให้ท้องถิ่นเป็นตัวชูโรง เช่น การขอบคุณท่านนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขอบคุณท่านสมาชิกสภาท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้ทางท้องถิ่นเองก็รู้สึกว่าได้ประโยชน์เช่นกัน...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 กรกฎาคม 2565)

และสอดคล้องกับความเห็นของ นางสาวสงกรานต์ พูลขวัญ ผู้อำนวยการกองสัมพันธ์และกิจกรรมชุมชน แทนผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนสัมพันธ์โครงการ ไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11) ที่ได้กล่าวถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินงานด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของคณะกรรมการ และวิธีการทำให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหันมาให้ความสำคัญกับงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพิ่มขึ้น มีดังนี้

“...ในเรื่องของตัวผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดิฉันมองว่าประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยากเป็นฐานเสียงของกลุ่มการเมืองระดับท้องถิ่น จึงใช้กลยุทธ์ตรงนี้เพื่อสร้างแรงจูงใจ เช่น การแนะนำให้ประชาชนผู้ตกทุกข์ได้ยากได้นำความลำบากไปแจ้งกับนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และใช้เครือข่ายคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย เป็นกลไกประสานข้อมูลความเดือดร้อนของประชาชนกับตัวผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชักชวนกันมาลงพื้นที่เยี่ยมชมด้วยกัน ก็จะเกิดภาพลักษณ์ที่ดีกับตัวผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองด้วยพูดง่าย ๆ ก็คือทางทีมฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยรับบทบาทเป็นผู้ปิดทองหลังพระ จัดเวที จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อดึงกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่มีกำลังทรัพย์มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายให้หันมาสนใจ เขาก็ได้รับผลตอบแทน เราก็ได้ผลตอบแทน คือการทำงานได้สำเร็จ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 สิงหาคม 2565)

ช่วงเวลาระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้จัดการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยระดับตำบลเคลื่อนที่ เสริมพลังไปในทุกตำบลทั้ง 9 ตำบลของอำเภอบางกรวย สร้างแรงกระตุ้นได้อย่างรุนแรง ส่งผลให้สมาชิกในภาคีเครือข่ายหันมาสนใจในงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเป็นองค์รวม

2) กิจกรรมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมอำเภอบางกรวยเคลื่อนที่การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยในช่วงปี พ.ศ. 2562 - 2563 เป็นช่วงที่ผ่านพ้นจุดเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2561 มาแล้ว ซึ่งการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยในช่วงปี พ.ศ. 2561 ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่ายจนเกิดผล การดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม เพราะฉะนั้นการดำเนินงานในปัจจุบันจึงต้องรักษาไว้ซึ่งความร่วมมือที่เกิดขึ้น ดังนั้นกิจกรรมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยด้านสังคมเคลื่อนที่ จึงเป็นกิจกรรมที่ต่อยอดการดำเนินกิจกรรมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมอำเภอบางกรวยระดับตำบลเคลื่อนที่ เสริมพลัง โดยมีการดึงความร่วมมือซึ่งแต่เดิมมีอยู่แล้วให้เพิ่มขึ้น โดยการนำบริการภาครัฐลงไปให้ประชาชนในพื้นที่ เช่น การบริการด้านการเกษตร ด้านการปศุสัตว์ ด้านการประมง ด้านการสาธารณสุข และการบริการจากภาคเอกชนต่าง ๆ ในพื้นที่ นอกจากนี้ในกิจกรรมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยเคลื่อนที่ ยังเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้นำสินค้าที่เป็นผลผลิตจากครัวเรือนในพื้นที่มาจำหน่ายในงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้

และประชาสัมพันธ์ สินค้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งเป็นการนำปัญหาที่เกิดขึ้นจากการลงพื้นที่ในปี พ.ศ. 2561 ในเรื่องการขาดอาชีพ ขาดรายได้ของผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงไปส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ จนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์และสามารถนำมาจำหน่ายสร้างรายได้อีกหนึ่งด้วย

3) กิจกรรมกึ่งกาชาดอำเภอบางกรวยบรรเทาทุกข์ “คนบางกรวย ไม่ทอดทิ้งกัน” ซึ่งกึ่งกาชาดอำเภอบางกรวย จัดตั้งตามข้อบังคับสภากาชาดไทย เป็นองค์กรการกุศลเพื่อมนุษยธรรมเป็นตัวแทนของสภากาชาดไทยในท้องถิ่น ในการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบสาธารณภัยในขั้นต้น บรรเทาทุกข์ราษฎรที่เดือดร้อน นอกจากนั้น ยังดำเนินกิจกรรมด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต งานพระราชดำริ โดยจะต้องดำเนินกิจกรรมในเชิงรุกให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และทุกกลุ่มเป้าหมายที่ประสบความเดือดร้อน กลุ่มผู้ปวดคิดเตียงและผู้พิการที่มีความยากลำบากในการเดินทางไปโรงพยาบาลด้วยตนเอง เป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่งที่กึ่งกาชาดอำเภอต้องให้ความช่วยเหลือ เนื่องด้วยสภาวะร่างกายของผู้ป่วยที่ทำให้ช่วยเหลือตนเองได้น้อยลง การคิดเตียงเป็นเวลานาน ในบางราย อาจเกิดความเครียดสะสม หรือรู้สึกคุณค่าในตนเองลดลง รู้สึกตนเองเป็นภาระของผู้อื่น ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวต้องอาศัยกำลังกายและกำลังทรัพย์ของสมาชิกที่ร่วมกันบริจาคหรือได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านมากึ่งกาชาดอำเภอบางกรวยได้ให้การสนับสนุนกิจกรรมของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม ช่วยเหลือผู้ป่วยและผู้พิการคิดเตียงมีขวัญกำลังใจ ลดภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวให้แก่ผู้ป่วยและผู้พิการ คิดเตียง เกิดขวัญและกำลังใจและเห็นคุณค่าของตนเองสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนางสุนตรา ภาคเจริญ ประธานสมัชชาสุขภาพบางกรวย กรรมการกึ่งกาชาดอำเภอบางกรวย และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12) ดังนี้

“...กึ่งกาชาดอำเภอบางกรวยได้จัดทำกิจกรรมช่วยเหลือประชาชนผู้เจ็บป่วย ผู้พิการ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม นอกจากนี้ยังให้การช่วยเหลือบ้านเรือนประชาชนที่ถูกน้ำท่วมขังเป็นประจำทุกปี ร่วมกันลงพื้นที่แจกถุงยังชีพ มอบเงิน สิ่งของ ยาเวชภัณฑ์ต่าง ๆ เป็นขวัญกำลังใจ ช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน อาจจะมีไม่มากแต่ก็พอที่จะช่วยเหลือได้บ้าง เพราะเขาเดือดร้อนกันมากซึ่งในการจัดกิจกรรมดังกล่าวได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง

ประเทศไทยให้การสนับสนุนถุงยังชีพ น้ำดื่ม สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดนนทบุรีและกิ่งกาชาดอำเภอบางกรวยจัดทำโครงการซ่อมแซมบ้านผู้ยากไร้ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสให้มีสภาพที่มั่นคงแข็งแรง มีชีวิตที่มั่นคงปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมให้กำลังใจมอบถุงยังชีพ ให้เงินสงเคราะห์ และอุปกรณ์ในการดำรงชีวิตและให้พัฒนาชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลจัดเจ้าหน้าที่สาธารณสุขดูแลสุขภาพและชีวิตความเป็นอยู่ตลอดเวลา มีการฝึกอาชีพอย่างง่าย ๆ เช่น การจัดทำพรมเช็ดเท้า การปลูกผักสวนครัว เป็นการเพื่อเพิ่มรายได้ให้อีกทางหนึ่งด้วย...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 สิงหาคม 2565)

และยังสอดคล้อง กับความเห็นของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกรวยและอีกหลายท่าน ที่ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตของอำเภอบางกรวย มีดังนี้

“...ในการแก้ไขปัญหาของพื้นที่และมีทีมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยลงพื้นที่เป็นที่ปรึกษาและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาพร้อมลงมือปฏิบัติไปพร้อม ๆ กับพื้นที่ที่มีการร่วมดำเนินการ หรือทำงานรวมถึงวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการร่วมกันและร่วมแก้ไขปัญหาตามบริบทของพื้นที่และแนวทางการพัฒนาร่วมกันกับผู้ปฏิบัติและผู้รับผิดชอบ โดยมีทีมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยลงพื้นที่เป็นที่ปรึกษาและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาพร้อมลงมือปฏิบัติไปพร้อม ๆ กับพื้นที่ สำหรับกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดความร่วมมือคือกิจกรรม โครงการที่พื้นที่และเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินการอยู่ จึงเป็นกิจกรรมที่ไปต่อยอดและเข้าไปมีส่วนร่วมเอื้ออำนวยโดยกลไกการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ เช่น

- 1) กิจกรรมเรียกการประชุมทำความเข้าใจ, วางแผนงานร่วมกันมีผลต่อความร่วมมือในการขับเคลื่อน, การเสริมพลังในชุมชนและหน่วยงาน, การนำเสนอความสำเร็จของงานเป็นระยะ เพื่อกระตุ้นแรงใจและพลังขับเคลื่อนการดำเนินงาน
- 2) โครงการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบางสีทอง (วัดรวก) ที่มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลเข้าไปสนับสนุนดูแลในเรื่องการเจ็บป่วย และการสาธารณสุข อีกทั้ง

ท้องถิ่นเทศบาลยังเชื่อมโยงกองทุนจากประเทศญี่ปุ่นเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ำให้ทุนเครื่องมือในการดูแลผู้สูงอายุทั้ง 3 ประเภท โดยนายแพทย์ นักวิชาการสาธารณสุข และเครือข่าย อสม. เข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนา

3) โครงการสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่นของเครือข่ายคุณธรรมวัดโคกอนมหาสวัสดิ์ “ขยะประกันชีวิต” โดยเครือข่ายชุมชนเพื่อชุมชนโดยใช้ขยะเป็นเครื่องมือให้เกิดกองทุนเป็นสวัสดิการเมื่อสมาชิกเข้าร่วมโครงการนำขยะจากครัวเรือนมาขายขยะ เช่น กระดาษ ขวด กระป๋องนม พลาสติก ฯลฯ ขยะที่แปรรูปได้ แบ่งเงินส่วนหนึ่งเก็บออมไว้ในบัญชี โดยมีคณะกรรมการกองทุน เปิดบัญชีออมเงิน ดูแลสมาชิก ถ้าสมาชิกที่มีการออมเงินทุกเดือน ถึงแก่กรรม (เสียชีวิต) เจ้าของสมาชิกผู้นั้นก็จะได้รับเงินช่วยเหลือจากกองทุนที่สมาชิกทุกคนได้ออมเข้าไว้ เช่น มีสมาชิก 100 คน เงินในบัญชีเงินออมของแต่ละคนจะถูกหักออกท่านละ 30 บาท  $100 \times 300 = 3,000$  บาท เพื่อมอบให้กับทายาทของสมาชิกที่จากไป เป็นต้น ดังนั้น ถ้าโครงการมีสมาชิกมากจำนวนกองทุนก็โต แข็งแรง สมาชิกที่จากไปก่อนก็รับเงินสวัสดิการช่วยเหลือก่อนโตขึ้น เป็นเรื่องของการให้ชำระค่าสมาชิกทุกคนเสมอกัน ทุกคนสมัครเป็นสมาชิกได้ สิ่งที่ได้จากโครงการคือปริมาณขยะชุมชนลดลงสมาชิกในครัวเรือนเห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ปลูกฝังเยาวชนคัดแยกขยะก่อนทิ้ง และเห็นคุณค่าของขยะ เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกและจัดการสุขภาวะสิ่งแวดล้อมชุมชนได้ดีขึ้น และยังมีกิจกรรมอื่นในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ท้องถิ่นอำเภอเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการปัญหาขยะ และสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสียในคูคลอง และโครงการธนาคารขยะ และลอกคูคลองน้ำเน่าเสีย โดยใช้กลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบลร่วมกับเครือข่าย ทสม. เครือข่าย ออถ. ฯลฯ...”

#### 4.1.5 การตัดสินใจให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ประเทศไทยมีการขยายตัวของความเป็นเมือง (Urbanization) นับแต่ทศวรรษที่ 1960 มีการพัฒนาในภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ ด้านการศึกษา ด้านสังคม และเทคโนโลยีต่าง ๆ มากมาย ประชากรส่วนใหญ่พลันแปรเข้าสู่สังคมเมืองที่มีความเจริญตามกระแสทุนนิยม แปรเปลี่ยนสภาพครอบครัวขยายไปเป็นครอบครัวเดี่ยว อายุขัยเฉลี่ยของประชากรยืนยาวขึ้นเนื่องจากวิวัฒนาการทาง

การแพทย์ ไร่ก็ดี ภายใต้อาณัติจากความเป็นเมืองนั้น ไม่สามารถปฏิเสธไม่ได้เลยว่ามีปัญหาคุณภาพชีวิตด้านสังคมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางสังคมหลบซ่อนอยู่ เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาผู้ไประบงทางสังคม ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง ฯลฯ ซึ่งภาครัฐได้มีหน่วยงานที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ หลายหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงองค์การกุศล มูลนิธิต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก แต่ปัญหาดังกล่าวก็ได้รับการแก้ไขได้แต่เพียงปลายเหตุ

แห่งปัญหาเท่านั้น จนกระทั่งเกิดยุทธศาสตร์ศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ที่กำหนดกรอบไว้ทั้งหมด 6 ด้าน คือ 1) ด้านความมั่นคง 2) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4) ด้านการสร้างโอกาส และเท่าเทียมกันทางสังคม 5) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ภายใต้วิสัยทัศน์ประเทศไทยที่ว่า “ประเทศไทยมีความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือคติพจน์ประจำชาติที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ซึ่งในประเด็นของความ “ยั่งยืน” นั้น ยุทธศาสตร์ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความยั่งยืนหมายถึงการพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วน ในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน โดยได้มีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือการเสริมสร้างพลังทางสังคม เช่น 1) สร้างสังคมเข้มแข็งที่แบ่งปัน ไม่ทอดทิ้งกัน และมีคุณธรรม โดยสนับสนุนการรวมตัว และดึงพลังของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะการเชื่อมพลังของคนสามวัย คือ เยาวชนคนรุ่นใหม่ คนวัยทำงาน และผู้สูงอายุ ให้มาเป็นกำลังของการพัฒนาเพื่อส่วนรวม โดยการสร้างเวทีกลางเป็นพื้นที่สาธารณะ เพื่อปรึกษาหารือปัญหาสาธารณะของพื้นที่ ตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่น อำเภอจนถึงระดับจังหวัด การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสร้างกลไกการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ การสนับสนุนกิจกรรมของเด็กและเยาวชนในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อฝึกทักษะให้เป็นผู้รุ่นใหม่ในอนาคต ตลอดจนสนับสนุนระบบวิสาหกิจเพื่อสังคม การดำเนินงานของภาคประชาสังคม การสร้างเครือข่ายในพื้นที่ รวมถึงการสร้างชุมชนเสมือนบนเครือข่ายสื่อ ให้เป็นเครือข่ายเรียนรู้ร่วมกันทางสังคมที่

ร่วมทำสิ่งที่สร้างสรรค์ และยกย่องให้คุณค่ากับการทำประโยชน์ร่วมกันเพื่อส่วนรวม 2) การยอมรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ โดยการเตรียมความพร้อมในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะการออมและการลงทุนระยะยาวของคนตั้งแต่ก่อนเกษียณอายุ พัฒนาระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการปรับตัวของประชากรให้สามารถปรับเปลี่ยนอาชีพให้เหมาะสมตามแต่ละช่วงอายุเพื่อยืดช่วงเวลาและโอกาสในการทำงานในยามสูงอายุและสร้างหลักประกันทางรายได้ให้แก่ตนเองได้นานขึ้น สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนหรือสถานประกอบการในการเตรียมความพร้อมของแรงงานก่อนวัยเกษียณ การจ้างงานผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับวัยวุฒิ ประสบการณ์และสมรรถนะ ตลอดจนส่งเสริมการสร้างสรรค์เทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับการส่งเสริมและฟื้นฟูศักยภาพผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทำต่อเนื่องทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ รวมทั้งคงไว้ซึ่งบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมโดยส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนมีการจ้างงานผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับวัยวุฒิ ประสบการณ์ และสมรรถนะ ส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาและประสบการณ์ และร่วมสร้างสังคมที่ไม่ทอดทิ้งกัน เพื่อเพิ่มคุณค่าของผู้สูงอายุ

3) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน เพื่อสนับสนุนการทำงานของภาคส่วนต่าง ๆ สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรชุมชนในรูปแบบนิติบุคคลเพื่อดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์สาธารณะต่าง ๆ รวมทั้งการปรับปรุงระเบียบการใช้งบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อเอื้อให้สามารถสนับสนุนความริเริ่มที่สร้างสรรค์ของภาคส่วนต่าง ๆ

จากประเด็นยุทธศาสตร์ตามยุทธศาสตร์ข้างต้น นำสู่การให้ความสำคัญของรัฐต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนในปี พ.ศ. 2561 โดยการวางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 ภายใต้กรอบของยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับพื้นที่ ให้เป็นไปตามเป้าหมายในทิศทางยุทธศาสตร์ชาติกำหนด อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างเป็นองค์รวม รวมทั้งมุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างความเป็นผู้นำและเจ้าของร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ตลอดจนเสริมสร้างให้บุคคล ครอบครัว และชุมชนมีสุขภาพทางกาย จิต และสังคมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและเกิดความยั่งยืนสืบไป

งานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของอำเภอบางกรวยในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2561 เป็นการทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำ กล่าวคือ แต่ละหน่วยงานให้ความสำคัญกับเรื่องการดูแลเรื่องคุณภาพชีวิต

ของประชาชนเฉพาะตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของแต่ละหน่วยงาน เช่น สำนักงานสาธารณสุขอำเภอจะดูแลได้เฉพาะเรื่องของสุขภาพ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจะดูแลได้เฉพาะการสงเคราะห์ตามระเบียบกฎหมาย สำนักงานพัฒนาชุมชน ก็จะดูแลได้เฉพาะการส่งเสริมอาชีพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจะเป็นหน่วยงานที่มีงบประมาณแต่ก็มีข้อจำกัดในเรื่องกฎหมาย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ขาดการประสานงานและบริหารงานในแบบองค์รวม ทำให้การแก้ไขปัญหาในด้านคุณภาพชีวิตไม่เป็นที่ไปตามยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่รัฐบาลต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนายสันติ โภธิทอง สาธารณสุขอำเภอบางกรวยและเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ดังนี้

“...แต่เดิมการดำเนินงานในเรื่องของการแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพชีวิต จะมีหลายหน่วยงานที่ดูแลในด้านต่าง ๆ ตามแต่ละอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ เช่น ในด้านสุขภาพเป็นงานในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข แต่สำนักงานสาธารณสุขเราจะดูแลได้แค่ด้านสุขภาพเท่านั้น แต่ในมิติปัญหาในด้านสังคม ปัจจัย 4 เช่น เรื่องอาหารที่พอก ที่อยู่อาศัย สาธารณสุขไม่อาจดูแลได้ ซึ่งเวลาเราไปทำงานในพื้นที่เราจะรับทราบปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ดี ซึ่งก็จะยากในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ มันเป็นปัญหาที่มีมานานตั้งแต่ผมเริ่มต้นรับราชการก็เจอปัญหานี้แล้ว ต่อมาทางกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงมหาดไทยได้มีการหารือกันเพื่อหาหนทางในการดูแลในเรื่องของคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สามารถดูแลได้ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคม โดยทางกระทรวงมหาดไทยจะดูแลในเรื่องมิติทางสังคมการช่วยเหลือในเรื่องที่อยู่อาศัย พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ในส่วนของสาธารณสุข จะดูแลในเรื่อง สุขภาพ เรื่องการเจ็บป่วยติดเตียงเรื้อรัง ยารักษาโรค ทำให้ปัญหาในมิติทั้งสองด้านที่เคยมีปัญหาในอดีตได้รับการแก้ไขปัญหาก่อเกิดเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ภายหลังจากการมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 รูปแบบการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตก็มีการเปลี่ยนไป โดยลักษณะการดำเนินงานในช่วงเริ่มต้นของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของอำเภอบางกรวยนั้น มีกลไกการขับเคลื่อนที่สำคัญคือคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ซึ่งมีตัวแสดงหลักที่มีบทบาทในการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้เกิดขึ้นคือนายวัชรเดช เกียรติชานนท์ นายอำเภอบางกรวย ประธานคณะกรรมการในขณะนั้น ได้ใช้บทบาทความเป็นผู้นำในการสร้างความเชื่อมั่น และศรัทธาจนเกิดความไว้วางใจให้กับกรรมการทุกคนในคณะกรรมการ ใช้ความสัมพันธ์ทั้งอย่างเป็นทางการและ ไม่เป็นทางการในการประสาน

ขอความร่วมมือจากผู้ที่มิชอบและมีทรัพยากรในพื้นที่ มาร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาพิเศษ สร้างสำนึกความรับผิดชอบร่วมในการที่จะดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตนเอง...”

และยังสอดคล้องกับความเห็นของพระครูโสภาสนนทกิตต์ รัช. ดร. เจ้าอาวาสวัดจันทร์ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13) ดังนี้

“...นอกจากนี้การที่อาตมาเข้ามาเป็นคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยนั้น เกิดจากความชอบช่วยเหลือสังคมโดยส่วนตัวของอาตมาเองอยู่แล้ว แต่การที่อาตมาจะลงไปบริจาคช่วยเหลือเพียงลำพังคนเดียวก็สามารถทำได้แต่ก็จะไม่เกิดความสามัคคี แต่หากเราทำในรูปแบบทีมของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ ที่มีทั้งนายอำเภอ ผู้นำจากภาคส่วนต่าง ๆ ลงไปด้วยพร้อมกัน ก็จะดูเป็นภาพที่สามัคคี ชาวบ้านก็จะเกิดกำลังใจ ในการที่ต่อสู้กับปัญหาจะมีความรู้สึกว่าได้รับการสนใจจากผู้นำทุกฝ่ายในพื้นที่ เป็นการสร้างกำลังใจที่ดี ก็จะมีชีวิตที่ดีขึ้นจากที่มีความเป็นอยู่ที่ลำบากก็ได้รับการดูแล ชาวบ้านก็จะก้าวเข้าสู่ชีวิตที่ดีขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น คนที่เขาลำบากเป็นผู้ป่วยติดเตียง แม่เลี้ยงที่นำไปเยี่ยมจะไม่ได้มีมูลค่าหรือจำนวนที่มากแต่เราไปให้กำลังใจ การที่ภาครัฐ ภาคเอกชน พระภิกษุสงฆ์ได้ลงไปเยี่ยมประชาชนญาติโยมมันเป็นการให้กำลังใจได้สร้างกำลังใจให้เขาได้มีกำลังใจในการต่อสู้ชีวิตจิตใจก็จะพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น เรียกได้ว่าได้พัฒนาทั้งกาย วาจาและใจ อาตมามองว่าเมื่อผู้นำในระดับอำเภอมีความตั้งใจที่จะทำงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคส่วนต่าง ๆ ก็จะเกิดความเชื่อมั่น สามารถระดมทุน ทรัพยากรต่าง ๆ ได้ ถ้าเป็นวัดหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งทำเพียงฝ่ายเดียวก็จะไม่เกิดความเชื่อมั่น อาตมาเชื่อมั่นว่านายอำเภอสมชาย ศาตมานนท์ มีความปรารถนาดีที่จะช่วยเหลือประชาชนอยู่แล้วในฐานะที่ท่านเป็นนายอำเภอ เป็นผู้นำองค์กรระดับอำเภอ สามารถรวบรวมความร่วมมือไว้ได้...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 สิงหาคม 2565)

นอกจากนี้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยยังได้มีการกำหนดเป้าหมาย และกติการ่วมกัน รวมทั้งมีการระดมทุนจัดหาเงินตั้งกองทุนพระสงฆ์ เพื่อผู้สูงอายุ ในการช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ผู้ตกทุกข์ได้ยาก และได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวยระดับตำบลขึ้นทั้ง 9 ตำบล ซึ่งนับเป็นรากฐานที่สำคัญที่ก่อให้เกิดกลไกเครือข่ายความ

ร่วมมือในระดับตำบล ที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตจนถึงปัจจุบัน และต่อมาเมื่อ นายสมชาย ศาตมานนท์ ได้มารับตำแหน่งนายอำเภอบางกรวย และประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยก็ได้สานงานต่อและพัฒนาให้การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

#### 4.1.6 เป้าหมายของการทำงานร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้ปรากฏผลอย่างชัดเจน กล่าวคือ ประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกรวยที่ประสบปัญหาด้านคุณภาพชีวิต เช่น ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ประมาททางสังคม ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งปัญหาโรคติดต่อเรื้อรัง โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 โรคไข้เลือดออก ความปลอดภัยทางถนน ตลอดจนปัญหาการจัดการขยะได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเน้นการดึงคนในพื้นที่ให้ได้รับรู้ปัญหา ร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่สอดคล้องกับบริบทความต้องการของในแต่ละพื้นที่

รูปธรรมที่โดดเด่นในการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย และสามารถตอบ โจทย์และแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและทันที่วงที่คือ การจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย เนื่องจากสิ่งสำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหา ก็คือเงินทุน งบประมาณ ทั้งนี้ ในการดำเนินงานตามสายงานในระบบราชการนั้นอาจเกิดความล่าช้า เพราะว่าหากต้องใช้งบประมาณของแผ่นดินต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องจึงมีระยะเวลาในการดำเนินการที่เนิ่นนาน ในบางครั้งการแก้ไขปัญหา ไม่สามารถทำได้ทันต่อสถานการณ์ แต่เมื่อมีการจัดตั้งกองทุนซึ่งเป็นเงินทุนที่ได้รับการบริหารจากทุกภาคส่วนและประชาชนผู้มีจิตศรัทธาการดำเนินการในส่วนนี้จึงมีความรวดเร็วในการเบิกจ่ายเงินสามารถนำไปแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้ทันที่วงที่ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ นายยอดศักดิ์ สุขโรจน์ รองนายกเทศมนตรีตำบลบางสีทอง แทนนายกเทศมนตรีตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14) มีดังนี้

“...ในเรื่องนี้ เรามองกันว่าเหตุใดจึงจำเป็นต้องมีกองทุนสำหรับงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ก็เนื่องมาจากการที่เราได้รับทราบปัญหาตอนที่เราลงไปเยี่ยมประชาชนกลุ่มเป้าหมายของเราในพื้นที่และเราก็พบว่าบางบ้านไม่มีเงินที่จะเดินทางไปหาหมอ บางคนไม่มีเงินที่จะไปซื้ออาหารมาเลี้ยงชีวิต บ้านบางหลังก็ชำรุดทรุดโทรมไม่เหมาะแก่ การอยู่อาศัย ยังดีที่

ทางเหล่ากาชาดจังหวัดนนทบุรีและกิ่งกาชาดอำเภอบางกรวยได้มีโครงการซ่อมแซมบ้านผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส ปีละ 5-6 หลัง แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทางคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอจึงได้หารือกันว่าควรจะมีกองทุนขึ้นมาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาในกรณีเร่งด่วนจริง ๆ เช่นการซ่อมแซมบ้านที่ชำรุดเสียหายมาก ๆ หากของงบประมาณตามสายงานในระบบราชการก็อาจทำให้ล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14, การสื่อสารส่วนบุคคล, 29 สิงหาคม 2565)

และยังสอดคล้องกับความเห็นของ นายเนิน อินทสระ นายกส โมสร โรตารีบางกรวย และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 15) ที่ได้กล่าวถึงเหตุผลความจำเป็นและความสำคัญในการจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ดังนี้

“...ผมได้พูดคุยปรึกษากับท่านประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอบางกรวยมา ตลอดโดยมีแนวทางว่าเวลาชมรมจัดงานอะไร เช่น งานกาชาดอำเภอ งานวันกำนันผู้ใหญ่บ้าน ก็จะจัดให้มีการระดมทุน โดยการรับบริจาคเพื่อนำเงินเข้ากองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ เพื่อให้ทาง พชอ. ได้นำเงินไปช่วยเหลือ ผู้ยากไร้ ผู้ป่วยติดเตียง เนื่องจากเราเองเห็นว่าการทำงานใด ๆ ก็ตาม จะต้องต้องมีเงินซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ พชอ.สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วเนื่องจากเรามีกองทุนไม่ต้องรอตามขั้นตอนของทางราชการ ซึ่งในบางครั้งการแก้ไขปัญหาอาจจะไม่ทันกับสถานการณ์...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 15, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 กันยายน 2565)

และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกรวยและอีกหลายท่าน ที่ได้กล่าวถึง ความร่วมมือในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตของอำเภอบางกรวย มีดังนี้

“...คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานสภานโยบายแห่งชาติดมาพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม ในการร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพะจังหวัดนนทบุรีแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และภาควิชาการสาธารณสุขร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะในเรื่องสุขภาพ เรื่องการรับประทานอาหาร เพื่อร่วมกันป้องกันการเกิดโรคเรื้อรัง และการออกกำลังกายด้วยการเดิน วิ่ง และขี่จักรยานเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการบันทึกความร่วมมือระหว่าง

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (นายวัชรเดช เกียรติชานนท์) กับ กขป. (คณะทำงานเขตสุขภาพเพื่อประชาชนเขตพื้นที่ 4 จังหวัดสระบุรี) พ.ศ. 2564 ส่งผลให้ประชาชนหรือชุมชนเห็นความสำคัญแล้วให้ความร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาพื้นที่ ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ มีผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยที่ต่อเนื่อง และไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของงานนำผลงานที่เป็นต้นแบบไปยังอำเภออื่น ๆ ได้...”

ผลลัพธ์ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการทำงานร่วมกัน คือ ตัวแสดงในแต่ละฝ่ายได้รับรู้ปัญหาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมกัน โดยทุกฝ่ายต้องจะร่วมมือกันจึงจะเกิดความสำเร็จและทุกฝ่ายก็ได้รับรู้ซึ่งกันและกันว่าแต่ละฝ่ายมีศักยภาพที่มากน้อยแตกต่างกันออกไป เช่น ในภาคของหน่วยราชการจะมีศักยภาพในเรื่องขององค์ความรู้และบุคลากร แต่จะมีศักยภาพ ในเรื่องของเงินงบประมาณน้อยกว่าในส่วนของภาคเอกชนหรือประชาชน และเมื่อทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันแล้วก็จะเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จนนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นองค์รวม

## 4.2 ปัญหาอุปสรรค การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกรวย ประมวลสรุปได้ว่าปัญหาอุปสรรคการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีดังนี้

### 4.2.1 ปัญหาอุปสรรคการริเริ่มความร่วมมือ การบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) คณะกรรมการบางรายยังไม่เข้าใจหลักคิดสำคัญของกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ซึ่งคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2560 ให้แต่ละอำเภอของทุกจังหวัด มีคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ทำหน้าที่กำหนดแผนงานและ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับอำเภอ และดำเนินการให้เกิดการขับเคลื่อน โดยบูรณาการ และระดมทรัพยากรที่มีอยู่จากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยมีนายอำเภอเป็นประธาน และสาธารณสุขอำเภอเป็นกรรมการและเลขานุการ มีผู้แทนภาครัฐ ผู้แทนภาคเอกชน ผู้แทนภาคประชาชน เป็นกลไกคณะทำงานในการบูรณาการประสานความร่วมมือในระดับอำเภอ ที่จะนำไปสู่ การเสริมสร้างให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน มีสุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางปัญญา ทางสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและเกิดความยั่งยืนสืบไป

2) มีการเปลี่ยนแปลงของประธาน เลขานุการ และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวย (พชอ.) ส่งผลต่อความต่อเนื่องของการดำเนินงาน เนื่องจากคณะกรรมการชุดใหม่ ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ และเป็นการหยุดชะงัก การดำเนินงานตามนโยบายสืบเนื่องจากเดิมซึ่งส่งผล ให้เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ของ พชอ. ในพื้นที่ที่วางไว้

3) การเกิดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอบางกรวย จากข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุจากการจราจรทางถนนในหลายปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์ โดยในปี พ.ศ. 2568 อำเภอบางกรวยมีจำนวนอุบัติเหตุที่เกิด จำนวน 5 ครั้ง มีจำนวนผู้บาดเจ็บ 3 คน และเสียชีวิต 2 คน ซึ่งเกิดจากการขับซิ่งเร็วกว่ากำหนด ดื่มแล้วขับ ไม่สวมหมวกนิรภัย ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เป็นวัยรุ่น อายุ 11-20 ปี และผู้สูงอายุมีแนวโน้มการเกิดอุบัติเหตุทางจราจรเพิ่มมากขึ้น ผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นผู้ขับขี่เอง และถนนที่พบการเกิดอุบัติเหตุมากที่สุด ได้แก่ ถนนทางหลวงชนบท ถนนในเขตเทศบาล/เมือง และยานพาหนะที่พบได้บ่อยคือ รถจักรยานยนต์

**4.2.1 ปัญหา อุปสรรคของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องที่เข้ามาร่วมในกระบวนการบริหารการปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี**

1) ในการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (พชอ.) ยังขาดการรวมคิดรวมวิเคราะห์ของทุกฝ่าย ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาด้านสาธารณสุขในพื้นที่ยังเป็นมุมมองที่ออกมาเฉพาะส่วนที่เป็นหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่เก็บข้อมูลมาวิเคราะห์การดำเนินงานที่ผ่านมา มีจุดอ่อนที่สำคัญคือขาดความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบของบริการทั้งทุติยภูมิ ปฐมภูมิรวมทั้งสุขภาพองค์รวมในบางเครือข่ายสุขภาพ ปัญหาคือเครือข่ายไม่ค่อยกล้าออกความเห็น

จึงขาดในเรื่องของมุมมองการแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคส่วนอื่นในพื้นที่ทำให้ได้ปัญหาสุขภาพไม่จริง และประชาชนอาจไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาที่ถูกจุด คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยมีการทำงานเพราะเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ปัญหาสุขภาพจึงไม่ใช่ปัญหาของชุมชนแท้จริงอาจมีสาเหตุมาจากคณะกรรมการบางท่านยังไม่ค่อยมีความเข้าใจแนวทางในการดำเนินงานระบบสุขภาพอำเภอ ขาดเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาสุขภาพไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของชาวบ้าน นอกจากนี้ยังพบว่าทีมผู้บริหารในอำเภอมีการโยกย้ายสับเปลี่ยนบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่อง ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าไม่มีนายอำเภอเป็นประธานภาคส่วนอื่นก็จะไม่ค่อยให้ความสำคัญขาดการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่แต่งตั้งขึ้น และภาคส่วนอื่นมักจะส่งตัวแทนมาร่วมประชุมซึ่งจะไม่สามารถตัดสินใจได้ เครือข่ายไม่สามารถที่จะดำเนินการต่อไปได้

2) การขาดภาวะการณำร่วม กล่าวคือ การขาดศักยภาพในการบริหารงานโดยใช้ภาวะการณำร่วมและการมีส่วนร่วมของภาคส่วน พบว่า ผู้นำของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (พชอ.) ทั้งในระดับประธาน เลขานุการ และทีมเลขานุการ หากมีภาวะผู้นำในลักษณะการสั่งการ และทำงานตามระบบราชการแบบเดิม ๆ คือ การใช้การประชุมแบบเป็นทางการเป็นหลัก และการกำหนดเป้าหมายแบบสั่งการ นำเป้าหมายที่ได้รับคำสั่งจากระดับบนมาปฏิบัติเพียงอย่างเดียว โดยไม่ได้สนใจความต้องการของพื้นที่ ก็มักจะไม่สามารถทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนและชุมชนได้

**4.2.3 ปัญหา อุปสรรคการแสดงบทบาท ภาคิที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี**

1) ปัญหาการบูรณาการว่าเป็นแค่การใช้ทรัพยากรรวมกันในเฉพาะหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขยังไม่ถึงขั้นที่จะบูรณาการทรัพยากรจากต่างหน่วยงานต่างกระทรวงการบูรณาการส่วนใหญ่จะทำเพียงเรื่องเดียวซ้ำ ๆ เช่น การแก้ไขปัญหาไข้เลือดออกด้วยการจัดซื้อทรายกำจัดลูกน้ำ และเวชภัณฑ์ให้แก่ รพ.สต. ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนในพื้นที่ขาดการบูรณาการทรัพยากรจากต่างหน่วยงานต่างกระทรวงในการรวมช่วยกันดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพต่างคนต่างทำงาน เช่น การสาธารณสุขกับการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนในพื้นที่ ในด้านการบริหารใช้ทรัพยากรรวมกันระหว่างหน่วยงาน

แนวทางการบูรณาการการใช้ทรัพยากรร่วมกันเป็นแค่เพียงจินตนาการแต่ในการทำงานจริงไม่สามารถทำได้ เช่น การส่งการเมื่อเกิดอุบัติเหตุ เกิดน้ำท่วม คณะกรรมการไม่ได้ทำหน้าที่ในการประสานระหว่างหน่วยงานกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ

2) การขาดความเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของการมีโครงสร้างของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ (พชอ.) ทำให้ต่างฝ่ายต่างทำงานตามภารกิจหลักแบบเดิม ๆ ของตนเอง เข้าใจว่างานของ พชอ. คืองานของทีมจากกระทรวงสาธารณสุขเท่านั้น หรือ เข้าใจว่างานของ พชอ. คืองานเสริมซึ่งต้องมีงบประมาณมาให้เพิ่มเติม ทั้งที่ความเป็นจริง คือ โครงสร้าง พชอ. เป็นชุดเครื่องมือในการทำงานของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อย่างบูรณาการเพื่อเป้าประสงค์เดียวกันคือการชี้เป้าหมายร่วมกัน การวางแผนและสนธิกำลังทรัพยากรร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเป็นการทำภารกิจเดิมของแต่ละฝ่าย เพียงแต่นำเป้าหมายและงบประมาณของแต่ละฝ่ายมาเปิดเผยและร้อยเรียงประสานกันให้สามารถทำงานร่วมกันและไม่เกิดการซ้ำซ้อน

3) จากการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย เพื่อค้นข้อมูลประเด็นปัญหาในพื้นที่และรับฟังปัญหาจากคณะกรรมการฯ ที่เป็นผู้แทนของหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ มีการอภิปรายในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ทั้งในส่วนของผลลัพธ์การดำเนินงาน กระบวนการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร ทั้ง คน เงิน ของ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาการดูแลกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและเปราะบางสังคม จากการสำรวจความต้องการช่วยเหลือในพื้นที่ที่มีผู้ด้อยโอกาสที่ต้องการความช่วยเหลือ ผู้ป่วยติดเตียงที่ต้องการความช่วยเหลือด้านผ้าอ้อมสำเร็จรูป และครัวที่ต้องการความช่วยเหลือปรับปรุงที่พักอาศัย

#### 4.2.4 ปัญหา อุปสรรคการจัดโครงสร้างการทำงาน การบริหารปกครองแบบร่วมมือกัน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) ในการจัด โครงสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนระบบหรือการทำงานเป็นทีม ในการทำงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน จะล้มเหลวหรือประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย จากการสัมภาษณ์ของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคว่า ชาวบ้านคิดว่าเรื่องการดูแลสุขภาพเป็นเรื่องของหน่วยงานด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพียงอย่างเดียว การมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะ

แก้ปัญหาสุขภาพยังมีความแตกต่างและหลากหลาย เนื่องจากบริบทของความแตกต่างของพื้นที่และวิถีชีวิต ซึ่งประชาชนมีวิถีชีวิตในการทำมาหากินตลอดทั้งปี ความสนใจในการมีส่วนร่วมน้อยหรืออาจไม่ค่อยให้ความสนใจเลย เพราะต้องทำมาหากิน ช่วงเวลาในการประกอบอาชีพไม่เอื้อต่อการเข้าร่วมในการขับเคลื่อนระบบสุขภาพ ตลอดจนประเพณี และวัฒนธรรม การระดมความคิดและการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน จะนำไปสู่การจัดทำแผนแก้ปัญหาสุขภาพของชุมชน

2) ข้อจำกัดของการใช้งบประมาณข้ามหน่วยงาน เนื่องจากแต่ละภาคส่วนมีการจัดสรรงบประมาณลงตามการดำเนินงานภารกิจหลักของตนเอง ไม่สามารถนำมาประยุกต์หรือปรับเปลี่ยนใช้ในการดำเนินงานกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เป็นไปตามแผนงานกำหนดไว้ โดยในบางแห่งมีงบประมาณแต่เนื่องจากไม่เข้าใจและไม่มั่นใจในระเบียบการใช้งบประมาณว่าสามารถใช้ได้หรือไม่ นอกจากนี้การแสวงหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานจากภาคีเครือข่ายภายนอกอื่น ๆ มักจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการติดต่อประสานงานหรือทักษะของแต่ละบุคคล

3) การตีความในระเบียบการใช้งบประมาณที่แตกต่างกัน โดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (พชอ.) มีความยากลำบากในการใช้งบประมาณ แม้จะมีงบประมาณอยู่แต่หน่วยงานในระดับจังหวัดมีการตีความว่าไม่สามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่ได้ ซึ่งพื้นที่คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ มีความเข้าใจว่าสามารถใช้งบประมาณในการพัฒนาเรื่องเกี่ยวกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ.0ในพื้นที่ได้ ทำให้ไม่สามารถนำงบประมาณที่มีอยู่มาดำเนินงานได้

#### 4.2.5 ปัญหา อุปสรรคการตัดสินใจ การทำงานร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) สภาพแวดล้อมอำเภอบางกรวยเป็นอำเภอติดกับกรุงเทพมหานคร มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของผู้คน ทั้งวัยทำงานและผู้สูงอายุ มีปริมาณขยะ อำเภอบางกรวยในปี พ.ศ. 2567 เป็นจำนวนมาก เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาโลกร้อน ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ ขยะที่เกิดจากการบริโภค การส่งเสริมการท่องเที่ยว การเติบโตของธุรกิจไรต์เดออร์หรือบริการส่งอาหาร/สินค้า บริการ ขยะส่วนนี้ก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมาก ทั้งเรื่องเกิดการเกิดแหล่งเชื้อโรคสะสม และในปีที่ผ่านมา คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้ขับเคลื่อนการจัดการปัญหาขยะในอำเภอบางกรวยโดยให้องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นจัดทำถังขยะเปียกในแต่ละครัวเรือนในพื้นที่ ช่วยย่อยเศษอาหารให้สลายไปตามธรรมชาติ แต่ยังสามารถน้อย เนื่องจากคนส่วนหนึ่งไม่เห็นประโยชน์ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต ไม่ได้เห็นผลอย่างชัดเจนว่าการแยกขยะและทำความสะอาดก่อนทิ้งนั้นสำคัญอย่างไร จึงทำให้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตต้องขับเคลื่อนในประเด็นนี้ต่อไปเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอบางกรวยต่อไป

2) จำนวนบุคลากรยังขาดแคลน ยังเน้นเฉพาะด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น ขาดศักยภาพที่จะทำงานด้านอื่น ๆ ที่ผู้ป่วยในชุมชนหรือประชาชนสุขภาพดีและกลุ่มเสี่ยงสามารถดูแลตนเองสามารถป้องกันตัวเองจากการเจ็บป่วย ขาดการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากร มุมมองการเจ็บป่วยยังใช้รักษาตามอาการขาดการดูแลแบบองค์รวม เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคมการแก้ไขปัญหาก็ไม่ยั่งยืน ปัญหาสุขภาพเป็นปัญหาเชิงลึกขึ้นปัญหาโรคต่าง ๆ รุนแรงขึ้น และเมื่อเกิดปัญหาสุขภาพกับตนเองสามารถแก้ไขปัญหabeื้องต้นได้ การเลือกประเด็นปัญหาสุขภาพมีทั้งโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อขึ้นอยู่กับความพร้อมและความสนใจของผู้ปฏิบัติงานหรือตามนโยบายผู้บริหารเป็นหลัก ประชาชนบางส่วนสามารถเข้าถึงบริการด้วยตนเอง เช่น ฝากครรภ์กลุ่มอนามัยแม่และเด็ก การป้องกันโรค การให้วัคซีนทำให้มองว่าไม่ใช่ประเด็นปัญหาสุขภาพของคนส่วนใหญ่

#### 4.2.6 ปัญหา อุปสรรคการสร้างเป้าหมายของการทำงานร่วมกัน การบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) พื้นที่อำเภอบางกรวยมีเขตติดกับกรุงเทพมหานคร มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วจากการขยายเมือง มีประชากรเข้ามาพักอาศัยและรับจ้างในสถานบริการ และโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาขยะเสพติดและมีกลุ่มเปราะบางทางสังคมที่ต้องการความช่วยเหลือ เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและการพัฒนาประเทศทั้งในพื้นที่หมู่บ้าน ชุมชนที่ยังส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านสังคม เศรษฐกิจ สาธารณสุข และความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน และมีแนวโน้มว่าจำนวนผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดจะเพิ่มขึ้น ซึ่งปัญหาอาชญากรรมหลายประเภทที่เกิดขึ้น เช่น คดีข่มขืน ฆ่า ลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย เป็นต้น ผู้ก่อเหตุในหลายคดีเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นในฐานะผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพ หรือผู้ที่สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นภารกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาดังแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง และดำเนินการอย่างเป็นระบบ

2) การทำงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (พชอ.) ยังไม่ได้สร้างคุณค่าให้บริการหรือผู้รับบริการ เพราะบริบทของชุมชน สังคมวัฒนธรรมไม่มองเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ของทุกคน ขาดการดำเนินงานเชิงรุกในพื้นที่ ทำให้ขาดความเข้าใจในบริบทของชุมชน สังคม วัฒนธรรมที่จะมองเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่อยู่ข้างในของทุกคน ขาดการแสดงความชื่นชมยินดีเมื่อผลงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายตัวชี้วัด ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายในการจัดทำกิจกรรมสุขภาพ ภาคส่วนอื่นหรือหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้ไม่เกิดคุณค่า

#### 4.3 แนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกรวย ประมวลสรุปได้ว่าแนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีดังนี้

##### 4.3.1 แนวทางในการพัฒนาการริเริ่มความร่วมมือ การบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) อำเภอควรมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอบางกรวย มีทิศทางที่ชัดเจน มีแนวทาง มีแผนงาน/โครงการของแต่ละตำบลที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องคุณภาพชีวิตซึ่งเกิดจากการวิเคราะห์พื้นที่ของประชาชน โดยทีม พชต. (คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล) การขยายงานจะเป็นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตในทุก ๆ ด้านไม่เฉพาะด้านสุขภาพอย่างเดียว ซึ่งปัจจัยความสำเร็จเกิดขึ้นจากปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหาได้มาจากชุมชนโดยแท้จริง ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ผู้นำทั้ง คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) และผู้นำชุมชนเข้มแข็ง มีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้ความช่วยเหลือแบบเป็นอิสระ และมียุทธศาสตร์อำเภอในการพัฒนาพัฒนาคุณภาพชีวิตตลอดจนบูรณาการในงานต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

2) ควรจัดทำโครงการขับเคลื่อนความปลอดภัยทางถนนจากระดับจังหวัด สู่อำเภอและพื้นที่ เพื่อลดการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน โดยการขับเคลื่อนภายใต้คำสั่งคณะทำงานพัฒนาการจัดการความปลอดภัยทางถนนในระดับจังหวัดสู่อำเภอและตำบลในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีคำสั่งคณะทำงานพัฒนากลไกการจัดการความปลอดภัยทางถนนในระดับอำเภอและตำบลในพื้นที่อำเภอบางกรวย คำสั่งคณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอบางกรวย (สปถ.อำเภอ) คำสั่งคณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนท้องถิ่น (สปถ.อปท.) และคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) อำเภอบางกรวย โดยการประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามโครงการให้แก่คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอบางกรวย (พชอ.บางกรวย) และคณะทำงานต่าง ๆ เพื่อมอบหมายภารกิจตามบทบาทหน้าที่กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายปกครอง สาธารณสุข ตำรวจ ท้องถิ่น โรงเรียน รวมถึงส่วนราชการและหน่วยงานอื่น เช่น วัด องค์กรภาคเอกชน สมาคมฯ มีการนำเสนอข้อมูลและสถิติต่างๆ ขับเคลื่อนกลไกการทำงาน โดยศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนท้องถิ่น (สปถ.อปท.) และถ่ายทอดแนวทางปฏิบัติสู่ สปถ.อปท. ทั้ง 7 แห่ง ให้ สปถ.อ.ทำบันทึกข้อตกลงกับส่วนราชการท้องถิ่น ท้องที่ และสถานศึกษาในพื้นที่ ในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุทางถนน ใน 3 มาตรการหลัก คือ 1. การสวมหมวกนิรภัย และคาดเข็มขัดนิรภัย 2. การขับรถเร็วเกินกว่ากฎหมายกำหนด 3. การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เช่น จุดตรวจ/จุดบริการประชาชนช่วง 7 วันอันตราย ตรวจเตือนการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วงเทศกาล การขี่เป่าและแก้ไขจุดเสี่ยง มีการแก้ไขจุดเสี่ยงปรับปรุงพื้นผิวการจราจรและไฟฟ้าสว่าง อสม.ได้รับการอบรมฟื้นฟูการปฐมพยาบาล ณ จุดเกิดเหตุและการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน และครู นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพ “ทักษะคิดเอาชีวิตรอดบนท้องถนน”

3) เลขานุการของ พชอ. คือ สาธารณสุขอำเภอ หรือปลัดอาวุโส นำเสนอข้อมูลเป้าหมายกระบวนการทำงาน ผลลัพธ์ และความท้าทายที่เกิดขึ้น เพื่อให้กรรมการหรือประธาน พชอ. ท่านใหม่ได้รับทราบและพิจารณาเสนอต่อการดำเนินงานที่มีอยู่

#### 4.3.2 แนวทางในการพัฒนาตัวแสดงที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในกระบวนการปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) ควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่นและประชาชนเองมีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ ในการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภออย่างแท้จริง มีการ

กำหนดเป้าหมาย และวิธีการทำงานที่ชัดเจน โดยเฉพาะบทบาทของคณะกรรมการทุกภาคส่วนต้องเข้าใจว่าปัญหาสุขภาพเป็นปัญหาของทุกคน ไม่ใช่ของคนใดคนหนึ่ง หรือเป็นหน้าที่ของหน่วยงานสาธารณสุขเท่านั้น ปัญหาสุขภาพหรือประเด็นปัญหาสุขภาพอำเภอ ควรมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อที่จะได้มองให้รอบด้าน ไม่มุ่งไปทำเพียงแต่เรื่องใดเรื่องหนึ่งและต้องสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนรู้จักการพึ่งตนเอง ช่วยเหลือกันเองของชุมชน นอกจากนี้ควรมีการคืนข้อมูลด้านสถานะสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ทุกคน ทุกภาคส่วน ได้รับรู้และเข้าใจว่าปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นเป็นของทุกคน เป็นของชุมชนทุกคนและชุมชนต้องให้การสนับสนุน การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งในการจัดการตนเอง ด้านสุขภาพของภาคประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ ให้หลากหลาย เช่น ตำบลจัดการสุขภาพ จิตอาสาต่าง ๆ การเสริมศักยภาพของชุมชน และ อสม. ในการสร้างเสริมสุขภาพตามวิถีชีวิต เพื่อนำไปสู่การดูแลพึ่งพาตนเอง

2) นายอำเภอบางกรวยในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ควรประกาศนโยบายว่าด้วยการทำงานและได้มีการสร้างวัฒนธรรมในการทำงานที่ดี ให้มีจริยธรรมในการทำงาน ให้เกียรติผู้ร่วมงาน ได้แสดงความคิดเห็น เพื่อปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนและเครือข่าย ในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของอำเภอบางกรวย เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น การช่วยเหลือเยียวยากกลุ่มเปราะบาง กลุ่มผู้ด้อยโอกาส ซึ่งนายอำเภอบางกรวยเป็นผู้บริหารสูงสุด และในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาชนทุกกลุ่ม ให้มีความคล่องตัวในการทำงาน ลดขั้นตอน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น มีการกำหนดการประชุมอย่างต่อเนื่อง การให้ความไว้วางใจแก่ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการทุกส่วนในอำเภอบางกรวย สามารถดำเนินการจัดการวางแผนแก้ไขปัญหา ในกรณีที่เกิดการดำเนินกิจกรรมที่เกิดปัญหา อุปสรรค ขึ้น ส่งเสริม สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ได้บังคับบัญชาทุกระดับ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร บุคลากรที่มีผลการดำเนินงานและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในชุมชน จึงเกิดการสร้างบุคลากรต้นแบบในหน่วยงาน มีการกล่าวชื่นชมในการประชุมเครือข่ายทั้งในชุมชน ในที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ ส่งผลให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานตั้งใจที่ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผล จึงเกิดการสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการทำงานร่วมกันในรูปแบบภาคีเครือข่าย เพื่อการดูแลประชาชนให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น อย่างทั่วถึงและถ้วนหน้า

3) ควรมีการส่งเสริมภาวการณ์นำร่วมด้วยการยกย่องหรือส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ ในการเสริมหนุนภาคส่วนในอำเภอที่เป็นเจ้าภาพหลัก ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่

#### 4.3.3 แนวทางในการพัฒนาการแสดงบทบาท ภาครัฐที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) จะต้องอาศัยหรือช่วยในชุมชนในการให้ข้อมูลประเด็นปัญหาสุขภาพที่แท้จริง ควรมีการปลูกกระแสหรือกระตุ้นแก่ประชาชนหลาย ๆ ช่องทาง ทั้งจากผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นรวมถึงช่องทางการประชาสัมพันธ์ โครงการด้านสุขภาพต่อสาธารณชนผ่านสื่อมวลชนทุกแขนง การจัดศูนย์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และอาจมองถึงการจัดการระบบสุขภาพลงถึงระดับตำบลเป็นตำบลจัดการสุขภาพ

2) การดำเนินกิจกรรมตามประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม เกิดภาวการณ์นำร่วมกันของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในทุกกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่การร่วมวิเคราะห์ประเด็นปัญหาของพื้นที่ การกำหนดประเด็นที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนามีสร้างระบบการทำงานแบบเครือข่าย เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานและแบ่งปันทรัพยากรระหว่างภาคส่วน การจัดประชุมคณะทำงานในแต่ละประเด็น อย่างต่อเนื่องและเกาะติดสถานการณ์ จะทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติ นำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงาน ตลอดจนการลงมือปฏิบัติร่วมกัน เกิดผลลัพธ์ในเชิงพัฒนาที่ดีขึ้นในแต่ละประเด็น รวมทั้งการสื่อสารทางโซเชียลให้เห็นกิจกรรมการดำเนินงานของเครือข่ายในแต่ละหมู่บ้าน/ตำบล ส่งผลเป็นลูกโซ่ เกิดการกระตุ้นการทำงานของเครือข่ายในแต่ละพื้นที่

3) ควรมีการเยี่ยมบ้านเติมกำลังใจนำทีมนายอำเภอบางกรวย เหล่าสมาชิกกิ่งกาชาดอำเภอบางกรวย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เครือข่ายสุขภาพภาคประชาชนร่วมกันเยี่ยมบ้านผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส และปรับปรุงที่พักอาศัย วัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมพลังใจให้กับผู้ป่วย ให้ผู้ด้อยโอกาสให้มีกำลังใจในการดำเนินชีวิตต่อไป โดยผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจกรรมการดูแลและฟื้นฟูผู้ป่วยระยะยาว ให้มีการ

สนับสนุนผ้าอ้อมสำเร็จรูปให้กับกลุ่มเป้าหมายโดยใช้งบประมาณจากกองทุนสุขภาพระดับพื้นที่ (กองทุนตำบล) และเสนอแผนงานโครงการเพื่อขอสนับสนุนจากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพ จังหวัดนนทบุรี

#### 4.3.4 แนวทางการพัฒนาโครงสร้างการทำงาน การบริหารปกครองแบบร่วมมือกัน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) ควรให้ผู้รับผิดชอบหลักในการจัดการทรัพยากรที่ชัดเจน ที่ประชุมต้องกำหนดในส่วน ของทรัพยากร ที่หน่วยงานหรือภาคส่วนอื่นให้ใช้ดำเนินงานได้ ต้องมีการบูรณาการงานที่ทำอย่าง แท้จริง เกิดการทำงานร่วมกัน การแบ่งปันงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ก็จะมีตามมา ต้องมีการ ปรับเปลี่ยนระเบียบข้อบังคับด้านการใช้การรับหรือให้งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และคณะกรรมการ ต้องการทำหน้าที่ในการประสานระหว่างหน่วยงานของตนของชุมชนหรือของประชาชนกับทีม คณะกรรมการเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันหรือเพื่อความชัดเจนและการบริหารจัดการด้านการ แบ่งปันทรัพยากรอาจดำเนินการในระดับที่เล็กลงเป็นตำบลจัดการสุขภาพเพราะงบประมาณ ส่วน หนึ่งได้รับการส่งผ่านทางกองทุนสุขภาพตำบล ซึ่งมีระเบียบข้อบังคับในการใช้จ่ายงบประมาณ โดยเฉพาะในการนำไปใช้ต่างหน่วยงาน ต่างพื้นที่

2) ควรประสานงบประมาณ และแหล่งทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ตามภารกิจ ของหน่วยงาน รวมทั้งจัดกิจกรรมระดมทุนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วิกการกุศล หรือการทอดผ้าป่า เพื่อระดมทุนที่สามารถนำมาใช้ข้ามภาคส่วนและหน่วยงาน ในระดับตำบลและอำเภอได้อย่าง คล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

#### 4.3.5 แนวทางการพัฒนาการตัดสินใจ การทำงานร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยควรดำเนินงานขับเคลื่อนการแก้ไข ปัญหาขยะและสิ่งแวดล้อมทุกตำบล โดยเป็นนโยบายของนายอำเภอบางกรวยในการบริหาร จัดการขยะในชุมชน มุ่งเน้นดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอย กิจกรรม รณรงค์ 3 ช “ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่” ด้านขยะทั่วไป ควรได้รับการจัดเก็บ และกำจัดอย่างถูกต้องตามหลัก วิชาการ ด้านขยะเปียกหรือขยะอินทรีย์ได้รับการส่งเสริมให้จัดทำถังขยะเปียก ช่วยย่อยเศษ

อาหารให้สลายไปตามธรรมชาติ ด้านขยะรีไซเคิล จัดตั้งกลุ่มกิจกรรมเพื่อนำขยะรีไซเคิลที่คัดแยกแล้ว เช่น ตลาคันดขยะ ธนาการขยะ ฯลฯ และด้านขยะอันตรายจัดตั้งจุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชนและได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และยังมีพื้นที่ต้นแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลขนุน ได้จัดตั้ง ธนาการขยะ ซึ่งนำคณะกรรมการ อสม. ออกมารับซื้อขยะรีไซเคิล ทุกวันอาทิตย์ โดยนำขยะที่ได้นำมาคัดแยกแล้วจำหน่ายให้ร้านที่ซื้อของเก่า ส่วนรายได้นำมาใช้ในด้านสาธารณสุขและเป็นสวัสดิการกองทุนภายในหมู่บ้าน เช่น ซื้อถุงยังชีพให้ผู้สูงอายุและคนไข้ติดเตียง ผู้พิการ และอีกมากมายที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน ได้รับรางวัลเครือข่าย ทสม. ดีเด่น ระดับจังหวัด ของการบริหารจัดการขยะในชุมชน

2) ต้องอาศัยเครือข่ายชุมชนในการให้ข้อมูลประเด็นปัญหาสุขภาพที่แท้จริงในบริบทที่จำเป็นซึ่งไม่มีใครจะตอบได้และรู้ดีเท่ากับคนในอำเภอนั้น อาจจะใช้กรอบการวิเคราะห์ตามกลุ่มอายุและกลุ่มที่ต้องพึ่งพาคนอื่น ผู้ด้อยโอกาส กลุ่มนี้จะขาดการจัดบริการด้านสุขภาพที่จำเป็น มีการนำ อสม. และผู้ดูแลสุขภาพ Care Giver ในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากร มีการประสานในการให้บริการร่วมกันกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การส่งต่อของการแพทย์ฉุกเฉิน โดยให้หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาท

3) การประชุมคณะกรรมการ และร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ค้นหาข้อมูลปัญหาที่พบในแต่ละพื้นที่และร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นปัญหา ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบรูปแบบ พชอ. คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอบางกรวยร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ ค้นหาข้อมูลสุขภาพของอำเภอบางกรวยและร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาในภาพระดับอำเภอบรรจุแผนยุทธศาสตร์อำเภอลงไปในแผนยุทธศาสตร์ของตำบลโดยที่เลี้ยง ประชุมติดตามงานของตำบล ในหัวข้อประเด็นปัญหาในพื้นที่ ตำบล สาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา การประชุมติดตามงานของตำบล และปัญหาและอุปสรรคในการทำงานในพื้นที่

4) การดำเนินงานที่จะให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน การติดตามและประเมินผล เป็นปัจจัยสำคัญ ถ้าขาดการติดตาม/การประสานงาน/กิจกรรมจะไม่ถูกดำเนินการต่อได้ การวางแผนในปีต่อไป คือ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ควรดำเนินการจัดทุกปีเพื่อเป็นเวทีในการแสดงศักยภาพของทีมีระดับตำบล ความท้าทายคือเรื่อง งบประมาณสนับสนุน/แหล่งงบประมาณ/เจ้าภาพในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนระดับอำเภอ

#### 4.3.6 แนวทางการพัฒนาการสร้างเป้าหมายของการทำงานร่วมกัน การบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1) การแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดและการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคม อำเภอบางกรวย โดยการอำนวยการของท่านนายอำเภอบางกรวย ควรกำหนดประเด็นหลักและเป้าหมายร่วมกันในการแก้ไขปัญหาของพี่น้องประชาชน เพื่อนำนโยบายที่สำคัญของผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีที่มุ่งเน้นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติด ดำเนินการจัดตั้งศูนย์คัดกรองยาเสพติดระดับตำบล ทั้ง 9 ตำบล โดยมีนายกเทศมนตรีและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประธานศูนย์คัดกรองฯ มีคณะทำงาน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้นำท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ตำรวจ อสม. และผู้แทนภาคประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการค้นหาผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟู มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย คัดกรองและประเมินความรุนแรงทั้งกายและจิต พิจารณาส่งตัวรับการบำบัดในชุมชน หรือในสถานพยาบาล และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการคัดกรองและข้อมูลอื่น ๆ ของผู้รับการคัดกรอง ผลการประชามตแต่ละหมู่บ้าน เพื่อค้นหาผู้เสพติดเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู การรณรงค์และแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติด TO BE NUMBER ONE มีการใช้สื่อทุกช่องทางในการปลูกจิตสำนึกสร้างกระแสนิยม ร่วมกิจกรรมรวมพลสมาชิก TO BE NUMBER ONE ในงานประเพณีระดับอำเภอ และระดับจังหวัด มีการขยายการจัดตั้งชม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา สนับสนุนให้สมาชิกชมรม เข้าประกวด TO BE NUMBER ONE สนับสนุนให้สมาชิกชมรมเข้าแข่งขันกีฬา TO BE NUMBER ONE มีการสื่อสารให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน เพื่อสร้างการรับรู้และสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในระดับอำเภอผ่านการประชุมคณะกรรมการบริหารอำเภอ การประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย การประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนในระดับตำบล มีการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชต.) การประชุมของหน่วยงานในระดับตำบล การประชุมในระดับหมู่บ้าน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าเป้าหมายที่กำหนดขึ้นเป็นเป้าหมายที่มีการมุ่งมั่น หรือมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ในการแก้หาปัญหาสุขภาพเสพติดและการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคม รวมทั้งการสื่อสารถ่ายทอดได้ให้ตรงกลุ่มเป้าหมายการดำเนินงานในพื้นที่ ด้วยการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ LINE Group ของกลุ่มต่าง ๆ ผ่านทาง Website ของหน่วยงานทั้งในและนอกพื้นที่

2) ควรจัดให้มีเวทีชื่นชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมอบรางวัลประกาศเกียรติคุณ การร่วมแสดงความชื่นชมยินดีเมื่อประสบความสำเร็จตามเป้าหมายตัวชี้วัด มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานต้อง

สร้างชุมชนให้เข้มแข็งรู้จักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือกันเองของชุมชน เพื่อเกิดความสำคัญ ความภาคภูมิใจ

3) ภายหลังจากการดำเนินงานตามแผนที่แต่ละพื้นที่ ชุมชน ได้เป็นคนคิดปัญหาหาสาเหตุหาวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง มีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อเป็นการให้ประชาชนรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นเจ้าของ เกิดความยั่งยืน ทางคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำของดีแต่ละตำบลมาแลกเปลี่ยน เกิดรายได้สู่ชุมชนถึงชุมชนโดยชุมชน ชื่นชมให้กำลังใจกัน

4) คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยควรให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายเครือข่ายและประชาชน เพราะที่มาของประเด็นปัญหาได้มาจากประชาชน/ภาคีเครือข่ายนำมาสู่การทำยุทธศาสตร์ของอำเภอบางกรวยซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่มาจากปัญหาที่แท้จริงและมาจากทุกภาคส่วนมองคุณภาพชีวิตด้านสังคมอำเภอบางกรวย การวางแผนแก้ไขปัญหา กิจกรรมได้มาจากประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นผู้รับผิดชอบในการวางแผน/ดำเนินการเอง

## บทที่ 5

### สรุปผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเนื้อหาและเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากเอกสารและการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาขอสรุปผลการศึกษาที่สำคัญ 3 หัวข้อ ได้แก่ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

#### 5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 1) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และ 3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่เน้นการศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยมีวิธีการศึกษา 2 รูปแบบหลัก คือ การสำรวจข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Interview) ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จำนวน 15 คน และสัมภาษณ์กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกรวย จำนวน 40 ราย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประมวลและวิเคราะห์เนื้อหา และพรรณนาถึงความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมที่เกิดขึ้นตามกรอบประเด็นการศึกษา ซึ่งสรุปการศึกษาวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์การศึกษารายละเอียด ดังนี้

5.1.1 สรุปการวิเคราะห์การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ซึ่งข้อค้นพบที่เป็นการวิเคราะห์การจัดการปกครองแบบร่วมมือ จากการวิจัยเอกสาร การสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้สามารถสรุปได้เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

1) การริเริ่มความร่วมมือการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้าน สังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

งานการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี นั้น ถูกริเริ่มโดย ที่ทำการปกครองอำเภอบางกรวย โดยการสั่งการจากผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีกรอบในการ ดำเนินงานภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 สร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นและดำเนินงานไปได้โดยนายอำเภอบางกรวยแสดงบทบาทโดยใช้ อำนาจตามกฎหมายและภาวะผู้นำเป็นกลจักรสำคัญในการประสานความร่วมมือและระดม ทรัพยากรจากสมาชิกทุกภาคส่วนในภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ภายใต้ การกำหนดทิศทางและเป้าหมายร่วมกันของคณะกรรมการ เนื่องจากนายอำเภอบางกรวยมีอำนาจ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่กำหนดให้นายอำเภอเป็นผู้นำในราชการ บริหารส่วนภูมิภาคในระดับอำเภอ ซึ่งภาวะผู้นำของนายอำเภอบางกรวยและอำนาจตามกฎหมายมี ส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

แม้ว่าความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาชน ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จะไม่ได้เกิดขึ้นจากความ เป็นธรรมชาติหรือมีวิวัฒนาการอย่างเป็นค่อยไปก็ตาม ประกอบกับการริเริ่ม การกำหนด ทิศทางและเป้าหมาย ตลอดจนการกำกับและติดตาม จะมีภาครัฐคอยควบคุมจากส่วนบนลงล่าง แต่ จากการศึกษาคำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย พบว่า ปัจจัย สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน เกิดจากความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในลักษณะ ความสัมพันธ์แบบแนวระนาบที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในภาคีเครือข่าย กล่าวคือ ตัวแสดงในคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต่างฝ่ายต่างมีทรัพยากรเป็นของตนเอง เช่น ในภาครัฐมีทรัพยากรในด้านองค์ วัตถุ องค์ความรู้ ในภาคเอกชนมีทรัพยากรในด้านเงินทุนงบประมาณ และในภาคประชาชน มีทรัพยากร ในด้านบุคลากร ที่เป็นเครือข่ายสำคัญในการดำเนินงาน เป็นต้น โดยมีผู้นำที่ทุกภาคส่วนในภาคี เครือข่ายให้การยอมรับเป็นผู้ประสานความร่วมมือนำทรัพยากรที่แต่ละภาคส่วนมีมาผสมผสานกัน

พร้อมกับกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันในการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประสบความสำเร็จตามทิศทางและเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากการศึกษาการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยพบว่า แต่เดิมนั้นงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่ได้ถูกหน่วยงานในพื้นที่ให้ความสำคัญแบบองค์รวม เนื่องจากทุกฝ่ายมองว่ามีหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องนี้อยู่แล้ว เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัด/กิ่งกาชาดอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมูลนิธิต่าง ๆ เป็นต้น แต่ในบริบทความเป็นจริงนั้น การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานแต่ละองค์กรยังเป็นการดำเนินงานในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการประสานงานทั้งในด้านข้อมูล องค์ความรู้ หรือเงินทุนงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเงินทุนงบประมาณ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีเงินทุนงบประมาณ และมีหน้าที่หลักในการจัดบริการสาธารณะ ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เนื่องจากตัวผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมองว่า นโยบายในด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นนโยบายที่ประชาชนสามารถจับต้องได้มากกว่างานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ประกอบกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ได้รับรู้ถึงปัญหาความสำคัญของงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้น กิจกรรมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยเคลื่อนที่และกิจกรรมคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบลเคลื่อนที่เสริมพลัง จึงเป็นกิจกรรมที่เปิดพื้นที่ให้ทุกภาคส่วนทั้งในภาคเครือข่ายและนอกภาคีเครือข่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้รับฟังปัญหาที่สะท้อนมาจากพื้นที่ เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและได้แก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยในลักษณะของกิจกรรมนั้นเป็นการจัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยเคลื่อนที่หมุนเวียนไปในทุกตำบลของอำเภอบางกรวย โดยฝ่ายเลขานุการได้จัดทำแผนการจัดการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยเคลื่อนที่ในห้วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2561 ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ภายในกิจกรรมดังกล่าวนอกจากจะมีการประชุมของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยแล้ว ในที่ประชุมยังมีการนำเสนอปัญหาที่ได้รับการสำรวจจากเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านหรือ อสม. ซึ่งเป็นเครือข่ายที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดและนำเสนอปัญหานั้นผ่านทางผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในพื้นที่ที่จัดการประชุม เข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย หลังจากการประชุมเสร็จสิ้น คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยซึ่งนำโดยนายอำเภอบางกรวยประธานคณะกรรมการและกรรมการซึ่งเป็นผู้บริหารหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ลงพื้นที่นำสิ่งของไปเยี่ยมประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เป็นปัญหาและถูกนำเสนอต่อที่ประชุม ซึ่งในการลงพื้นที่เยี่ยมประชาชนนั้นส่งผลให้ทุกฝ่ายได้มองเห็นภาพของปัญหาและได้รับรู้ปัญหาพร้อมกัน จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ครอบคลุมทุกมิติ

สำหรับกิจกรรมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบลเคลื่อนที่เสริมพลัง นั้น เป็นกิจกรรมที่จัดตั้งขึ้นในห้วงปี 2562 - 2563 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต่อยอดการดำเนินงานของกิจกรรมการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยแบบเคลื่อนที่ เมื่อปี 2561 โดยกิจกรรมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยแบบเคลื่อนที่นั้นมีลักษณะเดียวกับกิจกรรมการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย แต่มีส่วนที่เพิ่มเติมขึ้นมา คือ มีการนำการบริการจากภาครัฐ เช่น การบริการด้านการเกษตร ด้านการปศุสัตว์ ด้านการประมง ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านการศึกษา หรือการบริการจากภาคเอกชน เช่น บริการตัดผมฟรี บริการนวดแผนไทย เป็นต้น มาบริการให้กับประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ยังเปิดพื้นที่ให้การจำหน่ายสินค้าโดยเน้นผลิตภัณฑ์จากชุมชนในพื้นที่ หรือผู้ประกอบการที่ต้องการจำหน่ายสินค้าในราคาทุน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือนให้กับประชาชนในพื้นที่

ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษากิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดความร่วมมือ คือ กิจกรรมการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยเคลื่อนที่ และกิจกรรมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบลเคลื่อนที่เสริมพลัง เป็นกิจกรรมที่นายสันติ โพธิ์ทอง สาธารณสุขอำเภอบางกรวย เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยและทีมงานฝ่ายเลขานุการ ได้แสดงบทบาทผู้จัดการเครือข่าย เสนอให้มีการจัดกิจกรรมดังกล่าว เพื่อดึงให้ทุกภาคส่วนในภาคีเครือข่ายหันมาสนใจในงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้บทบาทภาวะผู้นำของนายวัชรเดช เกียรติชานนท์ ,นางสาวธมลพร สงวนพงศ์ และนายสมชาย ศาตมานนท์ นายอำเภอบางกรวย ในการสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่น จนทุกฝ่ายหันมาให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จากเดิมนั้น ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต แต่เมื่อได้เห็นบทบาทของนายอำเภอบางกรวยและได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมก็ได้พบว่าปัญหาด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่นั้นมีความสำคัญ และในที่สุดก็ถูกให้ความสำคัญจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนอกจากนี้ตัวผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็ยังได้รับรู้ว่าจะนอกจากนโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว นโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตก็สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในทางการเมืองได้เช่นกัน

2) ตัวแสดงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ตัวแสดงในภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ประกอบด้วยภาคีความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยจำแนกได้ 3 กลุ่มตัวแสดง ดังนี้ กลุ่มตัวแสดงภาครัฐ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี นายอำเภอบางกรวย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางกรวย ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางกรวย ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรปลาญบาง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางกรวย สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางกรวย สำนักงานเกษตรอำเภอบางกรวย ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอบางกรวย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแสดงภาคเอกชน ได้แก่ นายกสโมสรโรตารีบางกรวย ผู้จัดการโซนิมิตรไมตรีการแพทย์ ตัวแสดงภาคประชาชน ได้แก่ พระครูโอภาสนนทกิตติ์ รศ. ดร. เจ้าคณะอำเภอบางกรวย ผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ โครงการ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลปลาญบาง ชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ทั้งนี้ ในกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายนั้นทุกภาคส่วนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกันในการดำเนินงานตามลักษณะบริบทความต้องการของแต่ละพื้นที่ มิใช่มีบทบาทเพียงให้ข้อคิดเห็นหรือคำปรึกษาแก่หน่วยงานภาครัฐเท่านั้น โดยทุกฝ่ายในภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ได้มีการพบปะเจรจาหารือ แลกเปลี่ยนรับฟัง ได้แย้ง เสนอแนะและตัดสินใจร่วมกันอย่างต่อเนื่องภายใต้กิจกรรมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยเคลื่อนที่ และคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอระดับตำบลเคลื่อนที่เสริมพลัง โดยมีผู้นำเป็นผู้ที่คอยผลักดันให้เกิดการตัดสินใจนั้นเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้การแสดงผลพบปะทบทวนที่ระหว่างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ที่มีลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เนื่องจากตัวแสดงเหล่านี้ต่างมีทรัพยากรบางประการที่ตัวแสดงอื่นในภาคีเครือข่ายความร่วมมือไม่มี เช่น โรงพยาบาลบางกรวย และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางกรวยมีองค์ความรู้และศักยภาพในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพะ ภายและใจ แต่มีข้อจำกัดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม เช่น ปัญหาบ้านชำรุดเสื่อมโทรม ปัญหาความยากจน เป็นต้น จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ หรือทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีบทบาทการพัฒนา

คุณภาพชีวิตในด้านสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ครอบคลุมทุกมิติ ดังนั้น การแสดงบทบาทในการเสริมแรงซึ่งกันและกันของตัวแดงจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย

3) การแสดงบทบาทการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีโครงสร้างความสัมพันธ์ที่ชัดเจนและเป็นทางการภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 ซึ่งได้วางแนวทางการปฏิบัติที่มุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างความเป็นผู้นำและเจ้าของร่วมกัน ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ประกอบกับมีนโยบายจากส่วนกลางในการสั่งการและขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

สำหรับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยก็มีโครงสร้างที่ความสัมพันธ์ที่ชัดเจนและเป็นทางการเช่นกัน ส่งผลให้ทุกฝ่ายในภาคีเครือข่ายความร่วมมือมีโอกาสได้เข้ามาแสดงบทบาทภายใต้ข้อจำกัดของแต่ละภาคีโดยอาศัยกลไกการทำงานร่วมกันตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย หรือ พขอ. และคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยระดับตำบล หรือ พชต. ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติที่เกิดจากการตกลงวางกรอบกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์และการดำเนินงานร่วมกันของทุกฝ่ายในภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกัน โดยมีกระบวนการบริหารจัดการรูปแบบเฉพาะที่ทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดขึ้น ผ่านการวางกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ที่เป็นทางการ เพื่อรองรับการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของอำเภอบางกรวย โดยมีหน่วยงานภาครัฐ เป็นแกนหลักในการกำหนดกรอบทิศทางและความรับผิดชอบ

ผู้นำ คือ ผู้ที่เป็นศูนย์รวมในการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายโดยสะท้อนได้จากพฤติกรรมและการปฏิบัติตนที่แสดงออกมาจนทุกฝ่ายเกิดความไว้วางใจ เกิดแรงจูงใจและจุดประกายให้ทุกฝ่ายหันมาร่วมมือกันทำงานภายใต้การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน และสามารถประสานความร่วมมือทั้งภายในภาคีเครือข่ายและนอกภาคีเครือข่ายจนเกิดความสำเร็จในการ

ดำเนินงาน หากพิจารณาจากการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จะเห็นได้ว่า นายวัชรเดช เกียรติชานนท์ นายอำเภอบางกรวย เป็นผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายในภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จากการปฏิบัติตัวเป็นที่น่าเคารพนับถือจนทุกฝ่ายเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา ด้วยการทำงานที่มีความจริงจัง ตั้งใจ และให้ความสำคัญกับงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีการตั้งเป้าหมายและกำหนดกรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจนจนนำไปสู่ความสำเร็จที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้เมื่อนายสมชาย ศาตมานนท์ ได้มารับตำแหน่งนายอำเภอบางกรวย ต่อจากนางสาวรณพร สงวนพงศ์ ก็ยังให้ความสำคัญกับงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและมีการพัฒนาปรับปรุงแบบการดำเนินงาน อีกทั้งยังมีการระดมทุนเริ่มต้นสำหรับการจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยในอนาคตอันใกล้

ผลลัพธ์ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการทำงานร่วมกัน คือ ตัวแสดงในแต่ละฝ่ายได้รับรู้ปัญหาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมกัน โดยทุกฝ่ายต้องจะร่วมมือกันจึงจะเกิดความสำเร็จ และทุกฝ่ายก็ได้รับรู้ซึ่งกันและกันว่าแต่ละฝ่ายมีศักยภาพที่มากน้อยแตกต่างกันออกไป เช่น ในภาคของหน่วยราชการจะมีศักยภาพในเรื่องขององค์ความรู้และบุคลากร แต่จะมีศักยภาพในเรื่องของเงินทุนงบประมาณน้อยกว่าในส่วนของภาคเอกชนหรือประชาชน และเมื่อทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันแล้วก็จะเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

4) การจัดโครงสร้างการทำงานการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

กระบวนการตัดสินใจในการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในภาคีเครือข่าย โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีโอกาสได้สะท้อนปัญหาและเสนอความต้องการ จนนำไปสู่การตัดสินใจร่วมกันบนฐานของการแสวงหาทางออกที่สะท้อนฉันทานุมติของทุกฝ่าย โดยใช้วิธีการลงมติเสียงข้างมาก ซึ่งเป็นทางเลือกที่เอื้อให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐที่สามารถดำเนินงานได้ตามนโยบายที่ทางจังหวัดหรือส่วนกลางกำหนด ภาคเอกชนที่มีโอกาสได้ผูกมิตรกับชุมชนที่เป็นที่ตั้งของสถานประกอบการของตนเอง ภาคการเมืองท้องถิ่นที่ได้มีโอกาสสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในทางการเมือง และประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการช่วยเหลือเยียวยารอบคลุมทั้งในมิติด้านสุขภาพและมิติด้านสังคม

อย่างไรก็ดีแม้ว่ากระบวนการตัดสินใจของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวยจะอยู่ภายใต้หลักการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจก็ตาม แต่กระบวนการตัดสินใจนั้นก็ ต้องเป็นไปตามแนวทางที่ภาครัฐได้กำหนดหลักเกณฑ์และเป้าหมายของการดำเนินงานเอาไว้ กล่าวคือผู้ที่มิบทบาทนำในการตัดสินใจในภาคีเครือข่ายความร่วมมือนี้ก็คือหน่วยงานภาครัฐ โดยมีนายอำเภอบางกรวยเป็นผู้ที่ผลักดันให้ผลของการตัดสินใจนั้นสามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็น รูปธรรม

กลไกการขับเคลื่อนจนเกิดความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตใน ระดับพื้นที่นั้น หากพิจารณาจากการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวยจะเห็นได้ว่า กลไกการขับเคลื่อนที่สำคัญเริ่มตั้งแต่ในระดับรัฐบาลภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งรัฐบาลได้มีการวางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการ พัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 ซึ่งนับว่าเป็นกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตอย่างมีนัยยะสำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่อาศัยกลไกความร่วมมือจาก ทุกภาคส่วนแต่ละพื้นที่ โดยมีกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานในระดับ กระทรวงที่เป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อน

นอกจากนี้ยังพบว่า กลไกในระดับจังหวัดก็มีส่วนสำคัญที่ผลักดันให้เกิดความร่วมมือใน ระดับอำเภอ โดยมีผู้นำในระดับจังหวัดได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ให้ความสำคัญโดยการประสาน ความร่วมมือ สั่งการ กำกับและติดตามการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตกับหน่วยงาน ราชการทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งของจังหวัด รวมทั้ง สั่งการให้นายอำเภอทุกอำเภอให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในระดับพื้นที่ โดยมีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านองค์ความรู้ โดยการ จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการดำเนินงานของแต่ละอำเภอเพื่อให้แต่ละอำเภอ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงกระบวนการทำงานของแต่ละอำเภอเพื่อให้แต่ละอำเภอได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระบวนการทำงานที่ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งจังหวัดยังได้มีการกำกับและติดตามการดำเนินงาน ของอำเภออย่างต่อเนื่องในทุกเดือน

5) การตัดสินใจการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของ ประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการบูรณาการทุกภาคส่วนในอำเภอบางกรวย ด้วยการสร้างเครือข่ายการทำงานที่เกิดจากการประสานความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้าเป็นทีมเดียวกัน โดยทุกคนร่วมเป็นเจ้าของภาพร่วมกัน เน้นการทำงานแบบเชิงรุก รับรู้ไว้ เข้าถึงง่าย สามารถถ่ายทอดนโยบายลงสู่ระดับพื้นที่ ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยระดับตำบล เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการดำเนินงานโดยมีกรอบการดำเนินงานออกเป็น 4 กรอบ โดยมีปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน คือ ความสามารถในการประสานความร่วมมือระดับบุคคล กล่าวคือ บุคคลผู้มีส่วนในการสร้างความสำเร็จในการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในภาคีเครือข่ายความร่วมมือของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ด้วยการสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธา จนทำให้ทุกภาคีในเครือข่ายเกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน

นายอำเภอบางกรวยได้แสดงบทบาทในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย โดยเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประสานเชื่อมโยงภาคีและสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือได้สำเร็จ ด้วยการรับรู้และเล็งเห็นถึงความต้องการจากจุดยืนที่แตกต่างกันของแต่ละฝ่ายจากข้อมูลที่สาธารณสุขอำเภอบางกรวยนำเสนอ จนเข้าใจถึงสภาพข้อจำกัดและโอกาสของแต่ละองค์กรภาคี ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันก็สามารถมองเห็นผลลัพธ์ในภาพกว้างของการประสานความร่วมมือ สามารถเข้าใจถึงการเชื่อมโยงบทบาทที่แตกต่างกันของภาคีแต่ละฝ่ายในกระบวนการขับเคลื่อนเป้าหมายร่วมให้บรรลุผล นอกจากนี้ นายอำเภอยังเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีบทบาทริเริ่มความร่วมมือ อำนวยความสะดวกในการสร้างความร่วมมือดำเนินไปอย่างราบรื่น เป็นตัวเชื่อมระหว่างองค์กรภาคีฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยทักษะในการเจรจาสื่อสาร ทักษะในการประสานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภาคี ทักษะการบริหารจัดการองค์กร ทักษะการเป็นตัวกลางไกล่เกลี่ยหาทางออกที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกัน ทักษะการจัดการปัญหา ทักษะการจัดการความเสี่ยง เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์เล็งเห็นโอกาสของการพัฒนาความร่วมมือ

สาธารณสุขอำเภอบางกรวย ได้แสดงบทบาทในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย โดยได้ทำการศึกษาศักยภาพของแต่ละภาคีว่ามีข้อจำกัดในงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากน้อยเพียงใด จนสามารถรับรู้และเล็งเห็นถึงความต้องการจาก

จุดยืนที่แตกต่างกันของสมาชิกในภาคีเครือข่าย และนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนในการดำเนินงานเพื่อเสนอต่อประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย

ผู้จัดการเครือข่าย (Network Manager) เป็นบุคคลผู้ซึ่งมีความเข้าใจในการบริหารจัดการเครือข่ายและกระบวนการดำเนินงานในภาพรวม โดยไม่มีขีดติดกรอบการดำเนินงานภายใต้การสั่งการจากบนลงล่างตามระบบราชการ หากแต่สามารถมองเห็นภาพการประสานเชื่อมโยงบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ของตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะรูปแบบความสัมพันธ์แบบแนวระนาบ เล็งเห็นถึงจุดเด่น จุดด้อย และข้อจำกัดต่าง ๆ ของสมาชิกในภาคีเครือข่าย และนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

บุคคลที่นับได้ว่ามีบทบาทเป็นผู้จัดการเครือข่ายคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย คือ นายสันติ โพธิ์ทอง สาธารณสุขอำเภอบางกรวย ซึ่งได้แสดงบทบาทในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย โดยทำการศึกษาศักยภาพของสมาชิกในภาคีเครือข่ายว่ามีข้อจำกัดในงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากน้อยเพียงใด จนสามารถรับรู้ถึงจุดเด่น จุดด้อย รวมทั้งความต้องการจากจุดยืนที่แตกต่างกันของสมาชิกแต่ละฝ่ายในภาคีเครือข่าย จนสมาชิกทุกฝ่ายในภาคีเครือข่ายให้การยอมรับซึ่งกันและกัน จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนและประสานความร่วมมือจากสมาชิกในภาคีเครือข่าย จนสามารถทำให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

6) เป้าหมายของการทำงานร่วมกันการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยเพื่อแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกรวยมีการกำหนดเป้าหมายของการทำงานและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากโดยเน้นการดึงคนในพื้นที่ให้ได้รับรู้ปัญหาร่วมกันหาแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวที่สอดคล้องกับบริบทความต้องการของในแต่ละพื้นที่ สามารถตอบ โจทย์และแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและทันทั่วถึง คือ การจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้รับการบริจาคจากทุกภาคส่วนและประชาชนผู้มีจิตศรัทธา การดำเนินการในส่วนนี้จึงมีความรวดเร็วในการเบิกจ่ายเงินสามารถนำไปแก้ไขปัญหาความ

เดือนก่อนได้ทันทั่วทั้งที และการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติมาพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม ในการร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพะจังหวัดนนทบุรี แบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ส่งผลให้ประชาชนหรือชุมชนเห็นความสำคัญแล้วให้ความร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาพื้นที่ ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ มีผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวยที่ต่อเนื่อง และไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของงาน นำผลงานที่เป็นต้นแบบไปยังอำเภออื่น ๆ ได้

### 5.1.2 สรุปปัญหา อุปสรรค การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ซึ่งข้อค้นพบที่เป็นปัญหา อุปสรรคการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม จากการวิจัยเอกสาร การสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้สามารถสรุปได้เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยยังไม่เข้าใจหลักคิดสำคัญของกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิต ระดับอำเภอ ซึ่งคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2560 ให้แต่ละอำเภอของทุกจังหวัดมีคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ทำหน้าที่กำหนดแผนงานและยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับอำเภอ และดำเนินการให้เกิดการขับเคลื่อน โดยบูรณาการและระดมทรัพยากรที่มีอยู่จากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยมีนายอำเภอเป็นประธาน และสาธารณสุขอำเภอเป็นกรรมการและเลขานุการ มีผู้แทนภาครัฐ ผู้แทนภาคเอกชน ผู้แทนภาคประชาชน เป็นกลไกคณะทำงานในการบูรณาการประสานความร่วมมือในระดับอำเภอ ที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน มีสุขภาพะทางกาย ทางจิต ทางปัญญา ทางสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและเกิดความยั่งยืนสืบไป ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงของประธาน เลขานุการ และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (พชอ.) ส่งผลต่อความต่อเนื่องของการดำเนินงาน เนื่องจากคณะกรรมการชุดใหม่ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ และเป็นการหยุดชะงัก การดำเนินงานตามนโยบายสืบเนื่องจากเดิมซึ่งส่งผลให้เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ของ พชอ. ในพื้นที่ที่วางไว้

2) ปัญหา อุปสรรคของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมในกระบวนการบริหารการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (พชอ.) ยังขาดการรวมคิดรวมนิเคราะห์ของทุกฝ่าย ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาด้านสาธารณสุขในพื้นที่ยังเป็นมุมมองที่ออกมาเฉพาะส่วนที่เป็นหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่เก็บข้อมูลมาวิเคราะห์การดำเนินงาน ที่ผ่านมามีจุดอ่อนที่สำคัญคือขาดความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบของบริการทั้งทุติยภูมิ ปฐมภูมิรวมทั้งสุขภาพองค์รวมในบางเครือข่ายสุขภาพ ปัญหาคือเครือข่ายไม่ค่อยกล้าออกความเห็นขาดภาวะการฉันทาร่วมของภาคส่วนในการบริหารงานของผู้นำของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (พชอ.) ทั้งในระดับประธาน เลขานุการ และทีมเลขานุการ หากมีภาวะผู้นำในลักษณะการสั่งการและทำงานตามระบบราชการแบบเดิม ๆ โดยไม่ได้สนใจความต้องการของพื้นที่ ก็มักจะไม่สามารถทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนและชุมชนได้ ทำให้ขาดมุมมองการแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคส่วนอื่นในพื้นที่ทำให้ได้ปัญหาสุขภาพ ไม่จริง และประชาชนอาจไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาที่ถูกจุด คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยมีการทำงานเพราะเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ปัญหาสุขภาพจึงไม่ใช่ปัญหาของชุมชนแท้จริงอาจมีสาเหตุมาจากคณะกรรมการบางท่านยังไม่ค่อยมีความเข้าใจแนวทางในการดำเนินงานระบบสุขภาพอำเภอขาดเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาสุขภาพไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของชาวบ้าน นอกจากนี้ยังพบว่าทีมผู้บริหารในอำเภอมักโยกย้ายสับเปลี่ยนบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่อง ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าไม่มีนายอำเภอเป็นประธานภาคส่วนอื่นก็จะไม่ค่อยให้ความสำคัญขาดการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่แต่งตั้งขึ้นและภาคส่วนอื่นมักจะส่งตัวแทนมาร่วมประชุมซึ่งจะไม่สามารถตัดสินใจได้ เครือข่ายไม่สามารถที่จะดำเนินการต่อไปได้

3) ปัญหา อุปสรรคการแสดงบทบาท ภาคีที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

การบูรณาการเป็นแค่การใช้ทรัพยากรร่วมกันในเฉพาะหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขยังไม่ถึงขั้นที่จะบูรณาการทรัพยากรจากต่างหน่วยงานต่างกระทรวง การบูรณาการส่วนใหญ่จะทำเพียงเรื่องเดียวซ้ำ ๆ ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนในพื้นที่ ขาดการบูรณาการ

ทรัพยากรจากต่างหน่วยงานต่างกระทรวงในการรวมช่วยกันดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพต่างคนต่างทำงาน ในด้านการบริหารใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานแนวทางการบูรณาการการใช้ทรัพยากรร่วมกันเป็นแค่เพียงจินตนาการแต่ในการทำงานจริงไม่สามารถทำได้ เช่น การส่งการเมื่อเกิดอุบัติเหตุ เกิดน้ำท่วม คณะกรรมการไม่ได้ทำหน้าที่ในการประสานระหว่างหน่วยงานกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ และในการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวย เพื่อค้นข้อมูลประเด็นปัญหาในพื้นที่และรับฟังปัญหาจากคณะกรรมการฯ ที่เป็นผู้แทนของหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ มีการอภิปรายในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ทั้งในส่วนของผลลัพธ์การดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร ทั้ง คน เงิน ของ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาคณะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและเปราะบางสังคม จากการสำรวจความต้องการช่วยเหลือในพื้นที่ที่มีผู้ด้อยโอกาสที่ต้องการความช่วยเหลือ ผู้ป่วยติดเตียงที่ต้องการความช่วยเหลือด้านผ้าอ้อมสำเร็จรูป และครอบครัวที่ต้องการความช่วยเหลือปรับปรุงที่พักอาศัย

4) ปัญหา อุปสรรคการจัดโครงสร้างการทำงาน การบริหารปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

การจัดโครงสร้างความร่วมมือการทำงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนระบบหรือการทำงานเป็นทีม ในการทำงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน จะล้มเหลวหรือประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย ชาวบ้านคิดว่าเรื่องการดูแลสุขภาพเป็นเรื่องของหน่วยงานด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพียงอย่างเดียว การมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะแก้ปัญหาสุขภาพยังมีความแตกต่างและหลากหลาย เนื่องจากบริบทของความแตกต่างของพื้นที่และวิถีชีวิต ซึ่งประชาชนมีวิถีชีวิตในการทำมาหากินตลอดทั้งปี ความสนใจในการมีส่วนร่วมน้อยหรืออาจไม่ค่อยให้ความสนใจเลย เพราะต้องทำมาหากิน ช่วงเวลาในการประกอบอาชีพไม่เอื้อต่อการเข้าร่วมในการขับเคลื่อนระบบสุขภาพ ตลอดจนประเพณี และวัฒนธรรม การระดมความคิดและการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน จะนำไปสู่การจัดทำแผนแก้ปัญหาสุขภาพของชุมชน และมีข้อจำกัดของการใช้งบประมาณข้ามหน่วยงาน เนื่องจากแต่ละภาคส่วนมีการจัดสรรงบประมาณลงตามการดำเนินงานภารกิจหลักของตนเอง ไม่สามารถนำมาประยุกต์หรือแปรเปลี่ยนใช้ในการดำเนินงานกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เป็นไปตามแผนงานกำหนดไว้ โดยในบางแห่งมีงบประมาณ แต่เนื่องจากไม่เข้าใจและไม่มั่นใจในระเบียบการใช้งบประมาณว่าสามารถใช้ได้หรือไม่ มีการตีความในระเบียบการใช้งบประมาณที่แตกต่างกัน มีความยากลำบากในการใช้งบประมาณ แม้จะมีงบประมาณอยู่แต่

หน่วยงานในระดับจังหวัดมีการตีความว่าไม่สามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่ได้ ซึ่งพื้นที่คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ มีความเข้าใจว่าสามารถใช้งบประมาณในการพัฒนาเรื่องเกี่ยวกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอในพื้นที่ได้ ทำให้ไม่สามารถนำงบประมาณที่มีอยู่มาดำเนินงานได้ นอกจากนี้การแสวงหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานจากภาคีเครือข่ายภายนอกอื่น ๆ มักจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการติดต่อประสานงานหรือทักษะของแต่ละบุคคล

5) ปัญหา อุปสรรคการตัดสินใจ การทำงานร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

จากสภาพแวดล้อมอำเภอบางกรวยเป็นอำเภอติดกับกรุงเทพมหานคร มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของผู้คน ทั้งวัยทำงานและผู้สูงอายุ มีปริมาณขยะเป็นจำนวนมาก เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาโลกร้อน ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ ขยะที่เกิดจากการบริโภค การส่งเสริมการท่องเที่ยว การเติบโตของธุรกิจไรเดอร์หรือบริการส่งอาหาร/สินค้า บริการ ขยะส่วนนี้ก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมาก ทั้งเรื่องการเกิดแหล่งเชื้อโรคสะสม และในปีที่ผ่านมา คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้ขับเคลื่อนการจัดการปัญหาขยะในอำเภอบางกรวยโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำถังขยะเปียกในแต่ละครัวเรือนในพื้นที่ แต่ยังไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากคนส่วนหนึ่งไม่เห็นประโยชน์ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต ไม่ได้เห็นผลอย่างชัดเจนว่าการแยกขยะและทำความสะอาดก้นถังนั้นสำคัญอย่างไร นอกจากนี้จำนวนบุคลากรด้านสาธารณสุขยังขาดแคลน ยังเน้นเฉพาะด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น ขาดศักยภาพ ที่จะทำงาน ด้านอื่น ๆ ที่ผู้ป่วยในชุมชนหรือประชาชนสุขภาพดีและกลุ่มเสี่ยงสามารถดูแลตนเอง สามารถป้องกันตัวเองจากการเจ็บป่วย ขาดการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากร มุมมองการเจ็บป่วยยังใช้รักษาตามอาการ ขาดการดูแลแบบองค์รวม เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม การแก้ไขปัญหา จึงไม่ยั่งยืน การเลือกประเด็นปัญหาสุขภาพมีทั้งโรคติดต่อและโรค ไม่ติดต่อดำเนินการขึ้นอยู่กับความพร้อมและความสนใจของผู้ปฏิบัติงานหรือตามนโยบายผู้บริหารเป็นหลัก ประชาชนบางส่วนสามารถเข้าถึงบริการด้วยตนเอง

6) ปัญหา อุปสรรคการสร้างเป้าหมายของการทำงานร่วมกัน การบริหารปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วจากการขยายเมืองในพื้นที่อำเภอบางกรวย มีประชากรเข้ามาพักอาศัยและรับจ้างในสถานบริการ และโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาเสพติดและมีกลุ่มเปราะบางทางสังคมที่ต้องการความช่วยเหลือ เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและการพัฒนาประเทศทั้งในพื้นที่หมู่บ้าน ชุมชน ทั้งยังส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านสังคม เศรษฐกิจ สาธารณสุข และความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน และมีแนวโน้มว่าจำนวนผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดจะเพิ่มขึ้น ซึ่งปัญหาอาชญากรรมหลายประเภทที่เกิดขึ้น เช่น คดีข่มขืน ฆ่า ลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย เป็นต้น ผู้ก่อเหตุในหลายคดีเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่ว่าจะในฐานะผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพ หรือผู้ที่สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นภารกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาดังแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง และดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยควรกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและให้ความช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคมในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนี้ การทำงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย (พชอ.) ยังไม่ได้สร้างคุณค่าให้บริการหรือผู้รับบริการ เพราะบริบทของชุมชน สังคมวัฒนธรรม ขาดการดำเนินงานเชิงรุกในพื้นที่ ทำให้ไม่เข้าใจในบริบทของชุมชน สังคม วัฒนธรรมที่จะมองเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่อยู่ข้างในของทุกคน ขาดการแสดงความชื่นชมยินดีเมื่อผลงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายตัวชี้วัด ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายในการจัดทำกิจกรรมสุขภาพ ภาคส่วนอื่นหรือหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้ไม่เกิดคุณค่า

### 5.1.3 สรุปแนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ซึ่งข้อค้นพบที่เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม จากการวิจัยเอกสาร การสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้สามารถสรุปได้เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

1) แนวทางในการพัฒนาการริเริ่มความร่วมมือ การบริหารปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

อำเภอบางกรวยควรมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอบางกรวย มีทิศทางที่ชัดเจน มีแนวทาง มีแผนงาน/โครงการของแต่ละตำบลที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องคุณภาพชีวิตซึ่งเกิดจากการวิเคราะห์พื้นที่ของประชาชน โดยทีมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล หรือ พชต. การขยายงานงานจะเป็นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตในทุก ๆ ด้าน ไม่เฉพาะด้านสุขภาพอย่างเดียว ซึ่งปัจจัยความสำเร็จเกิดขึ้นจากปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหาได้มาจากชุมชน โดยแท้จริง ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ผู้นำทั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) และผู้นำชุมชนเข้มแข็ง มีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้ความช่วยเหลือแบบเป็นอันเอง และมียุทธศาสตร์อำเภอในการพัฒนาพัฒนาคุณภาพชีวิตตลอดจนบูรณาการในงานต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

2) แนวทางในการพัฒนาตัวแสดงที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมในกระบวนการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

2.1) นายอำเภอบางกรวยในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยควรประกาศนโยบายว่าด้วยการทำงานและได้มีการสร้างวัฒนธรรมในการทำงานที่ดีให้มีจริยธรรมในการทำงาน ให้เกียรติผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น เพื่อปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนและเครือข่าย ในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของอำเภอบางกรวย เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น การช่วยเหลือเยียวยากลุ่มเปราะบาง กลุ่มผู้ด้อยโอกาส ซึ่งนายอำเภอบางกรวยเป็นผู้บริหารสูงสุด และในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาชนทุกกลุ่มให้มีความคล่องตัวในการทำงาน ลดขั้นตอน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น มีการกำหนดการประชุมอย่างต่อเนื่อง การให้ความไว้วางใจแก่ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการทุกส่วนในอำเภอบางกรวย สามารถดำเนินการจัดการวางแผนแก้ไขปัญหา ในกรณีที่การดำเนินกิจกรรมที่เกิดปัญหา อุปสรรค ขึ้น ส่งเสริม สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสร้างวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร บุคลากรที่มีผลการดำเนินงานและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในชุมชน จึงเกิดการสร้างบุคลากรต้นแบบในหน่วยงาน มีการกล่าวชื่นชมในการประชุมเครือข่ายทั้งในชุมชน ในที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ ส่งผลให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานตั้งใจ

ที่ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผล จึงเกิดการสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการทำงานร่วมกันในรูปแบบภาคีเครือข่าย เพื่อการดูแลประชาชนให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น อย่างทั่วถึงและถ้วนหน้า 2) ควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่นและประชาชนเองมีความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภออย่างแท้จริง มีการกำหนดเป้าหมาย และวิธีการทำงานที่ชัดเจน โดยเฉพาะบทบาทของคณะกรรมการทุกภาคส่วนต้องเข้าใจว่าปัญหาสุขภาพเป็นปัญหาของทุกคน ไม่ใช่ของใครคนหนึ่ง หรือเป็นหน้าที่ของหน่วยงานสาธารณสุขเท่านั้น ปัญหาสุขภาพหรือประเด็นปัญหาสุขภาพอำเภอ ควรมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อที่จะได้มองให้รอบด้าน ไม่มุ่งไปทำเพียงแต่เรื่องใดเรื่องหนึ่งและต้องสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนรู้จักการพึ่งตนเอง ช่วยเหลือกันเองของชุมชน นอกจากนี้ควรมีการกินข้อมูลด้านสถานะสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ทุกคนทุกภาคส่วน ได้รับรู้และเข้าใจว่าปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นเป็นของทุกคน เป็นของชุมชนทุกคนและชุมชนต้องให้การสนับสนุน การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งในการจัดการตนเอง ด้านสุขภาพของภาคประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ ให้หลากหลาย เช่น ตำบลจัดการสุขภาพ จิตอาสาต่าง ๆ การเสริมศักยภาพของชุมชน และ อสม.ในการสร้างเสริมสุขภาพตามวิถีชีวิต เพื่อนำไปสู่การดูแลพึ่งพาตนเอง

3) แนวทางในการพัฒนาการแสดงบทบาท ภาคีที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

การดำเนินกิจกรรมตามประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม เกิดภาวะผู้นำร่วมกันของทุกภาคส่วน ในการแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในทุกกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่การร่วมวิเคราะห์ประเด็นปัญหาของพื้นที่ที่กำหนดประเด็นที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนา มีสร้างระบบการทำงานแบบเครือข่าย เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานและแบ่งปันทรัพยากรระหว่างภาคส่วน การจัดประชุมคณะทำงานในแต่ละประเด็น อย่างต่อเนื่องและเกาะติดสถานการณ์ จะทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติ นำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงาน ตลอดจนการลงมือปฏิบัติร่วมกัน เกิดผลลัพธ์ในเชิงพัฒนาที่ดีขึ้นในแต่ละประเด็น รวมทั้งการสื่อสารทางโซเชียลให้เห็นกิจกรรมการดำเนินงานของเครือข่ายในแต่ละหมู่บ้าน/ตำบล ส่งผลเป็นลูกโซ่ เกิดการกระตุ้นการทำงานของเครือข่ายในแต่ละพื้นที่ 2) ควรมีการเยี่ยมบ้านเดิมกำลังใจนำทีมโดยนายอำเภอบางกรวย สมาชิกกิ่งกาชาดอำเภอบางกรวย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เครือข่ายสุขภาพภาคประชาชนร่วมกันเยี่ยมบ้านผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ให้ความ

ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส และปรับปรุงที่พักอาศัย เพื่อเสริมพลังใจให้กับผู้ป่วย ให้ผู้ด้อยโอกาส ให้มีกำลังใจในการดำเนินชีวิตต่อไป และผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจกรรมการดูแลและฟื้นฟูผู้ป่วยระยะยาว โดยใช้งบประมาณจากกองทุนสุขภาพระดับพื้นที่ (กองทุนตำบล) และเสนอแผนงาน โครงการเพื่อขอสนับสนุนจากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดนนทบุรี

4) แนวทางการพัฒนาโครงสร้างการทำงาน การบริหารปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ควรมีผู้รับผิดชอบหลักในการจัดการทรัพยากรที่ชัดเจน ที่ประชุมต้องกำหนดในส่วนของทรัพยากร ที่หน่วยงานหรือภาคส่วนอื่นให้ใช้ดำเนินงานได้ ต้องมีการบูรณาการงานที่ทำอย่างแท้จริง เกิดการทำงานร่วมกัน การแบ่งปันงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ มีการปรับเปลี่ยนระเบียบข้อบังคับด้านการใช้การรับหรือให้งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และคณะกรรมการต้องการทำหน้าที่ในการประสานระหว่างหน่วยงานของตนของชุมชนหรือของประชาชนกับทีมคณะกรรมการเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันหรือเพื่อความชัดเจนและการบริหารจัดการด้านการแบ่งปันทรัพยากรอาจดำเนินการในระดับที่เล็กลงเป็นตำบลจัดการสุขภาพเพราะงบประมาณส่วนหนึ่งได้รับการส่งผ่านทางกองทุนสุขภาพตำบล ซึ่งมีระเบียบข้อบังคับในการใช้จ่ายงบประมาณ โดยเฉพาะในการนำไปใช้ต่างหน่วยงานต่างพื้นที่ 2) ควรประสานงบประมาณ และแหล่งทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ตามภารกิจของหน่วยงาน รวมทั้งจัดกิจกรรมระดมทุนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดงานกาชาด การจัดกิจกรรมวิ่งการกุศล หรือการทอดผ้าป่า เพื่อระดมทุนที่สามารถนำมาใช้ข้ามภาคส่วนและหน่วยงานในระดับตำบลและอำเภอได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5) แนวทางการพัฒนาการตัดสินใจ การทำงานร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยควรดำเนินงานขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาขยะและสิ่งแวดล้อมทุกตำบล โดยเป็นนโยบายของนายอำเภอบางกรวยในการบริหารจัดการขยะในชุมชน มุ่งเน้นดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอย กิจกรรม ธรรมนูญ 3 ข “ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่” จัดตั้งกลุ่มกิจกรรมเพื่อนาขยะรีไซเคิลที่คัดแยกแล้ว เช่น ตลาดนัดขยะ ธนาคารขยะ ฯลฯ กำหนดพื้นที่ต้นแบบ จัดตั้งกองทุน มี อสม.เป็นคณะกรรมการดำเนินการรับบริจาคขยะที่เป็นขยะรีไซเคิลภายในหมู่บ้าน โดยนำขยะที่ได้นำมาคัดแยกแล้วจำหน่ายให้ร้านที่ซื้อของเก่า

ส่วนรายได้นำมาใช้ในด้านสาธารณสุขและเป็นสวัสดิการกองทุนภายในหมู่บ้านที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน 2) การประชุมคณะกรรมการ และร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ค้นหาข้อมูลปัญหาที่พบในแต่ละพื้นที่และร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นปัญหา ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบกลไกการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอบางกรวย (พชอ.) ร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ อาศัยเครือข่ายชุมชนในการให้ข้อมูลสุขภาพที่แท้จริงในบริบทที่จำเป็นซึ่งไม่มีใครจะตอบได้และรู้ดีเท่ากับคนในอำเภอบางกรวยและร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาในภาพระดับอำเภอบรรจุแผนยุทธศาสตร์อำเภอลงไปแผนยุทธศาสตร์ของตำบลโดยที่เกี่ยว ประชุมติดตามงานของตำบล ในหัวข้อประเด็นปัญหาในพื้นที่ ตำบล สาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา การประชุมติดตามงานของตำบล และปัญหาและอุปสรรคในการทำงานในพื้นที่ และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน ควรมีการติดตามและประเมินผล เป็นปัจจัยสำคัญ ถ้าขาดการติดตาม/การประสานงาน/กิจกรรมจะไม่ถูกดำเนินการต่อไป การวางแผนในปีต่อ ๆ ไป คือ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ควรดำเนินการจัดทุกปีเพื่อเป็นเวทีในการแสดงศักยภาพของทีมระดับตำบล

6) แนวทางในการพัฒนาการสร้างเป้าหมายของการทำงานร่วมกัน การบริหารปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

การแก้ไขปัญหาสาธารณสุขและการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคม อำเภอบางกรวย โดยการอำนวยการของท่านนายอำเภอบางกรวย ควรกำหนดประเด็นหลักและเป้าหมายร่วมกันในการแก้ไขปัญหาของพี่น้องประชาชน เพื่อนำนโยบายที่สำคัญของผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีที่มุ่งเน้นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณสุข ดำเนินการจัดตั้งศูนย์คัดกรองยาเสพติดระดับตำบล ทั้ง 9 ตำบล นายกองตรีปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประธานศูนย์คัดกรอง มีคณะทำงาน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้นำท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ตำรวจ อสม.และผู้แทนภาคประชาชน เพื่อรองรับการค้นหาผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟู มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย คัดกรองและประเมินความรุนแรงทั้งกายและจิตใจ พิจารณาส่งตัวรับการบำบัดในชุมชน หรือในสถานพยาบาล และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการคัดกรองและข้อมูลอื่น ๆ ของผู้รับการคัดกรอง มีการประชุมแต่ละหมู่บ้าน เพื่อค้นหาผู้เสพติดเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู มีการสื่อสาร เพื่อสร้างการรับรู้และสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในระดับอำเภอผ่านการประชุมหัวหน้าส่วนราชการอำเภอ การประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย การประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนในระดับตำบลมีการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชต.) การประชุมของหน่วยงานในระดับตำบล การประชุมในระดับ

หมู่บ้าน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าเป้าหมายที่กำหนดขึ้นเป็นเป้าหมายที่มีการมุ่งมั่น หรือมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ในการแก้ปัญหายาเสพติดและการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคม รวมทั้งการสื่อสารถ่ายทอดได้ให้ตรงกลุ่มเป้าหมายการดำเนินงานในพื้นที่ ด้วยการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ LINE Group ของกลุ่มต่าง ๆ ผ่านทาง Website ของหน่วยงาน ทั้งในและนอกพื้นที่ 2) คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยควรให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายเครือข่ายและประชาชน เพราะที่มาของประเด็นปัญหาได้มาจากประชาชน/ภาคีเครือข่ายนำมาสู่การทำยุทธศาสตร์ของอำเภอบางกรวยซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่มาจากปัญหาที่แท้จริงและมาจากทุกภาคส่วนมองคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย การวางแผนแก้ไขปัญหา กิจกรรมได้มาจากประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นผู้มีบทบาทในการวางแผน/ดำเนินการเอง โดยภายหลังจากการดำเนินงานตามแผนที่แต่ละพื้นที่ ชุมชน ได้เป็นคนคิดปัญหา หาสาเหตุ หาวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง มีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อเป็นการให้ประชาชนรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นเจ้าของ เกิดความยั่งยืน มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำผลิตภัณฑ์ของแต่ละตำบลมาแลกเปลี่ยน เกิดรายได้สู่ชุมชนถึงชุมชน โดยชุมชน ชื่นชมให้กำลังใจกัน และควรจัดให้มีเวทีชื่นชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมอบรางวัลประกาศเกียรติคุณ การร่วมแสดงความชื่นชมยินดีเมื่อประสบความสำเร็จตามเป้าหมายตัวชี้วัด มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งาน ต้องสร้างชุมชนให้เข้มแข็งรู้จักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือกันเองของชุมชน เพื่อเกิดความสำเร็จความภาคภูมิใจ

## 5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ประการ ผู้วิจัยจึงได้นำผลการศึกษามาอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

### 5.2.1 การจัดการความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์กลไกการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) ภายใต้งื่อนไขพื้นฐานที่สำคัญของการบริการกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันเพื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับจากการดำเนินกลไกการจัดการปกครองแบบร่วมมือ (Collaborative

Governance) ของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

### 1) การริเริ่มความร่วมมือ

งานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีนั้น ถูกริเริ่มโดยที่ทำการปกครองอำเภอบางกรวย โดยการสั่งการจากผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีกรอบในการดำเนินงานภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 ที่มุ่งเน้นการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างเป็นทางการ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ โดยเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างความเป็นผู้นำและการเป็นเจ้าของร่วมกันในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ตลอดจนเสริมสร้างให้บุคคล ครอบครัว และชุมชนมีสุขภาวะทางกาย จิต และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและเกิดความยั่งยืนสืบไป

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยสามารถสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นและดำเนินไปได้โดยนายอำเภอบางกรวยแสดงบทบาทโดยใช้อำนาจตามกฎหมายและภาวะผู้นำเป็นกลจักรสำคัญในการประสานความร่วมมือและระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนในภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ภายใต้การกำหนดทิศทางและเป้าหมายร่วมกันของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ เนื่องจากนายอำเภอบางกรวยมีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่กำหนดให้นายอำเภอบางกรวยเป็นผู้นำในราชการบริหารส่วนภูมิภาคในระดับอำเภอ ซึ่งภาวะผู้นำของนายอำเภอบางกรวยและอำนาจทางกฎหมายมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

แม้ว่าความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยด้านสังคม จะไม่ได้เกิดขึ้นจากความเป็นธรรมชาติหรือมีวิวัฒนาการอย่างค่อยเป็นค่อยไปก็ตาม ประกอบกับการริเริ่มการกำหนดทิศทางและเป้าหมาย ตลอดจนการกำกับและติดตาม จะมีภาครัฐคอยควบคุมจากส่วนบนหรือมีลักษณะที่เรียกว่า Top-Down ดังกล่าวที่กล่าวมาแล้วข้างต้นก็ตาม แต่จากการศึกษาการทำงาน

ดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานเกิดจากความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ในลักษณะความสัมพันธ์แบบแนวระนาบที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างภาคีเครือข่าย กล่าวคือ ตัวแสดงในคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต่างฝ่ายต่างมีทรัพยากรเป็นของตนเอง เช่น ในภาครัฐมีทรัพยากรในด้านองค์ความรู้ องค์กรวิสาหกิจ ในภาคเอกชนมีทรัพยากรในด้านเงินทุน และในภาคประชาชนมีทรัพยากรในด้านบุคลากร ที่เป็นเครือข่ายสำคัญในการดำเนินงาน เป็นต้น โดยมีผู้นำที่ทุกภาคส่วนในภาคีเครือข่ายให้การยอมรับเป็นผู้ประสานความร่วมมือนำทรัพยากรของแต่ละภาคส่วนมีมาผสมผสานกัน พร้อมกับกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกัน ในการดำเนินงานด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประสบความสำเร็จตามทิศทางและเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ (2557) ที่ได้ศึกษาและรวบรวมตัวอย่างการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) ระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาชนและชุมชน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันดำเนินการกิจ (Collaboration) โดยภาคีความร่วมมือในเครือข่ายจะมีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติร่วมกันขึ้นมาใหม่ อีกทั้งยังมีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนทรัพยากร งบประมาณ บุคลากร รวมทั้งมีการจัดระบบและขั้นตอนในการดำเนินการร่วมกัน ความร่วมมือลักษณะนี้ตั้งอยู่บนผลประโยชน์ของเครือข่าย เพื่อแก้ไขปัญหาที่ไม่สามารถบรรลุได้ด้วยระบบราชการ ขณะที่ปัจจัยความสำเร็จของกระบวนการบริหารบ้านเมืองแบบร่วมมือกันขึ้นอยู่กับขีดความสามารถในการประสานความร่วมมือกัน (Collaborative Capacity) และขีดความสามารถขององค์กรภาคีที่เข้าดำเนินการร่วมกัน

## 2) ตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง

ตัวแสดงในภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยด้านสังคม ประกอบด้วยภาคีความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยจำแนกได้ 3 กลุ่มตัวแสดง ดังนี้

2.1) กลุ่มตัวแสดงภาครัฐ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี นายอำเภอบางกรวย ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลบางกรวย ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางกรวย ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรปลายบาง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางกรวย สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

อำเภอบางกรวย สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางกรวย สำนักงานเกษตรอำเภอบางกรวย ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอบางกรวย และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทุกแห่ง

2.2) ตัวแสดงภาคเอกชน ได้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สโมสรโรตารีบางกรวย มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ และผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่

2.3) ตัวแสดงภาคประชาชน ได้แก่ พระครูโอภาสันทกิตต์ รัต.ดร. เจ้าคณะอำเภอบางกรวย ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอบางกรวย กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอบางกรวย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีเขตอำเภอบางกรวย สมาชิกกิ่งกาชาดอำเภอบางกรวย คณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกรวย

จากผลการศึกษาในหัวข้อกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดความร่วมมือ พบว่า บทบาทของตัวแสดงระหว่างภาคีเครือข่ายความร่วมมือเป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในเรื่องของข้อมูลปัญหา และทรัพยากรในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าในกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายนั้นทุกภาคส่วนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกันในการดำเนินงานตามลักษณะบริบทความต้องการของแต่ละพื้นที่ มิใช่มีบทบาทเพียงให้ข้อคิดเห็นหรือคำปรึกษาแก่หน่วยงานภาครัฐเท่านั้น โดยทุกฝ่ายในภาคีเครือข่ายความร่วมมือได้มีการพบปะเจรจาหรือแลกเปลี่ยน รับฟัง โต้แย้ง เสนอแนะและตัดสินใจร่วมกันอย่างต่อเนื่องภายใต้กิจกรรมการจัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยแบบสัญจร และกิจกรรมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยเคลื่อนที่ โดยมีผู้นำเป็นผู้ที่คอยผลักดันให้การตัดสินใจนั้นเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คอริ การีจิ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาการจัดการปกครองแบบร่วมมือ (Collaborative Governance) ในโครงการอุตสาหกรรมเพื่อการสร้างงานที่ยั่งยืนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กระบวนการของการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันมีสามมิติคือ หนึ่ง หลักการทำงานร่วมกันมีองค์ประกอบของการปรึกษาหารือและการกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกัน สอง ความเชื่อมั่นซึ่งกันและกันมีองค์ประกอบของการสร้างความเชื่อมั่นระหว่างกันและการสร้างข้อผูกมัดร่วมกัน และสาม ความสามารถในการดำเนินการร่วมกัน มีองค์ประกอบของการจัดการกระบวนการและสถาบัน และภาวะผู้นำ

### 3) การแสดงบทบาท

ผู้นำ คือ ผู้ที่เป็นศูนย์รวมในการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายโดยสะท้อนได้จากพฤติกรรมและการปฏิบัติตนที่แสดงออกมาจนทุกฝ่ายเกิดความไว้วางใจ เกิดภาวะการผู้นำ

ร่วมกันของทุกภาคส่วน เกิดแรงจูงใจและจุดประกายให้ทุกฝ่ายหันมาร่วมมือกันทำงานภายใต้การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน และสามารถประสานความร่วมมือทั้งภายในภาคีเครือข่ายและนอกภาคีเครือข่ายจนเกิดความสำเร็จในการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในทุกกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่การร่วมวิเคราะห์ประเด็นปัญหาของพื้นที่ การกำหนดประเด็นที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนา มีสร้างระบบการทำงานแบบเครือข่ายเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานและแบ่งปันทรัพยากรระหว่างภาคส่วน การจัดประชุมคณะทำงานในแต่ละประเด็น อย่างต่อเนื่องและเกาะติดสถานการณ์ จะทำให้เกิดแนวทางปฏิบัตินำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงาน ตลอดจนการลงมือปฏิบัติร่วมกัน เกิดผลลัพธ์ในเชิงพัฒนาที่ดีขึ้นในแต่ละประเด็น หากพิจารณาจากการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย จะเห็นได้ว่า นายวัชรเดช เกียรติชานนท์ นายอำเภอบางกรวย เป็นผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายในภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จากการปฏิบัติตัวเป็นที่น่าเคารพนับถือจนทุกฝ่ายเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาด้วยการทำงานที่มีความจริงจัง ตั้งใจ และให้ความสำคัญกับงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีการตั้งเป้าหมายและกำหนดกรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจนจนนำไปสู่ความสำเร็จที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้เมื่อ นางสาวธมลพร สงวนพงศ์ และนายสมชาย ศาตมานนท์ ได้มารับตำแหน่งนายอำเภอบางกรวย ต่อจากนายวัชรเดช เกียรติชานนท์ ก็ยังให้ความสำคัญกับงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและมีการปรับรูปแบบการดำเนินงาน

ผู้จัดการเครือข่าย (Network Manager) เป็นบุคคลผู้ที่ซึ่งมีความเข้าใจในการบริหารจัดการเครือข่ายและกระบวนการดำเนินงานในภาพรวม โดยไม่ยึดติดกรอบการดำเนินงานภายใต้การสั่งการจากบนลงล่างตามระบบราชการ หากแต่สามารถมองเห็นภาพการประสานเชื่อมโยงบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ของตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะรูปแบบความสัมพันธ์แบบแนวระนาบ เล็งเห็นถึงจุดเด่น จุดด้อย และข้อจำกัดต่าง ๆ ของสมาชิกในภาคีเครือข่าย และนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากการศึกษาระบบการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย พบว่า บุคคลที่นับได้ว่ามีบทบาทเป็นผู้จัดการเครือข่ายคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย คือ นายนพรุจ ปิ่นทอง สาธารณสุขอำเภอบางกรวย ซึ่งได้แสดงบทบาทในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย โดยทำการศึกษาศักยภาพของสมาชิกในภาคีเครือข่ายว่ามีข้อจำกัดในงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากน้อยเพียงใด จนสามารถรับรู้ถึงจุดเด่น จุดด้อย รวมทั้งความต้องการจากจุดยืนที่แตกต่างกันของสมาชิกแต่ละฝ่ายในภาคีเครือข่าย จนสมาชิกทุกฝ่ายในภาคีเครือข่ายยอมรับซึ่งกันและกัน จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไป

วางแผนและประสานความร่วมมือจากสมาชิกในภาคีเครือข่าย จนสามารถทำให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของรินทร ชาญสมร (2559) พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ทำให้สามารถนำไปสู่ความร่วมมือแบบเครือข่ายในการดำเนินโครงการสร้างชุมชนแห่งการอยู่ร่วมกันและเข้าถึงได้ในอาเซียน กรณีศึกษา ชุมชนต้นแบบเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยการมีสายสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่ายการจัดโครงสร้างเครือข่ายที่มีรูปแบบสายสัมพันธ์ที่ชัดเจน ศักยภาพของผู้ทำหน้าที่เชื่อมโยงภาคีและสร้างเครือข่าย การมีผู้จัดการเครือข่ายที่ดี และความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่ายภาคี

#### 4) การจัดโครงสร้างการทำงาน

การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีโครงสร้างความสัมพันธ์ที่ชัดเจน และเป็นทางการภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 ซึ่งได้วางแนวทางการปฏิบัติที่มุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างความเป็นผู้นำและเจ้าของร่วมกันในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ประกอบด้วยมีนโยบายจากส่วนกลางในการสั่งการและขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยมีโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์ที่ชัดเจนและเป็นทางการทำให้ทุกฝ่ายเข้ามาแสดงบทบาทและมีกลไกการทำงานร่วมกันภายใต้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวย หรือ พชอ. และคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยระดับ ตำบล หรือ พชต. ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่เกิดจากการตกลงวางกรอบกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ และการดำเนินงานร่วมกันของทุกฝ่ายในภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันโดยมี กระบวนการบริหารจัดการรูปแบบเฉพาะที่ทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดขึ้น ผ่านการวางกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ที่เป็นทางการ เพื่อรองรับการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของอำเภอบางกรวย โดยมีหน่วยงานภาครัฐเป็นหลักในการกำหนดกรอบทิศทางและความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรินทร ชาญสมร (2559) ที่ได้ศึกษาความร่วมมือในแบบเครือข่ายกับโครงสร้างชุมชนแห่งการอยู่ร่วมกันและเข้าถึงได้ในอาเซียน กรณีศึกษา ชุมชนต้นแบบเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดโครงสร้างเครือข่ายที่มีรูปแบบสายสัมพันธ์ที่ชัดเจน ศักยภาพของผู้ทำหน้าที่เชื่อมโยงภาคีและสร้างเครือข่าย การมีผู้จัดการ

เครือข่ายที่ดี และความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่ายภาคีและได้เสนอแนะแนวทางในการดำเนินกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จภายใต้โครงการความร่วมมือจากหลายภาคส่วน

#### 5) การตัดสินใจ

กระบวนการตัดสินใจในการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวย ได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในภาคีเครือข่ายโดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีโอกาสสะท้อนปัญหาเสนอความต้องการ จนนำไปสู่การตัดสินใจร่วมกันบนฐานของการแสวงหาทางออกที่เป็นความเห็นชอบของทุกฝ่าย โดยใช้วิธีการลงมติเสียงข้างมากและมีองค์ประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นทางเลือกที่เอื้อให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐที่สามารถดำเนินงานได้ตามนโยบายที่ทางจังหวัดนครปฐมหรือส่วนกลางกำหนด ภาคเอกชนที่มีโอกาสได้ผูกมิตรกับชุมชนที่เป็นที่ตั้งของสถานประกอบการของตนเองภาคการเมืองท้องถิ่นที่ได้มีโอกาสสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในทางการเมือง และประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการช่วยเหลือเยียวยาครอบคลุมทั้งในมิติด้านสุขภาวะและมิติด้านสังคม

อย่างไรก็ดีแม้ว่ากระบวนการตัดสินใจของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ บางกรวย จะอยู่ภายใต้หลักการการมีส่วนร่วมกันในการตัดสินใจก็ตาม แต่กระบวนการตัดสินใจนั้นก็ต้องเป็นไปตามแนวทางที่ภาครัฐได้กำหนดหลักเกณฑ์และเป้าหมายของการดำเนินงานเอาไว้ กล่าวคือผู้ที่มีบทบาทนำในการตัดสินใจในภาคีเครือข่ายความร่วมมือนี้ก็คือหน่วยงานภาครัฐโดยมีนายอำเภอ บางกรวยเป็นผู้ที่ผลักดันให้ผลของการตัดสินใจนั้นจะสามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ องค์ประกอบอันเป็นมูลเหตุให้เกิดการบริหารปกครองแบบร่วมมือกัน ของ Ansell and Gash (2008) ในเรื่องการตัดสินใจการทำงานร่วมกันต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดให้ทุกฝ่ายเข้ามาตัดสินใจร่วมกันบนฐานของการแสวงหาทางออกที่สะท้อนฉันทานุมัติของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นทางเลือกที่เอื้อให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน กระบวนการตัดสินใจในการทำงานร่วมกันต้องไม่ใช่การต่อสู้ต่อรอง ประนีประนอมหรือแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ แม้หน่วยงานภาครัฐจะถือครองอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจในการดำเนินภารกิจ แต่เป้าหมายในการดำเนินภารกิจนั้นต้องตั้งอยู่บนฐานของฉันทามติที่ทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดขึ้น การตัดสินใจในบางกรณีแม้จะไม่สามารถสร้างความเห็นพ้องตรงกันได้ทั้งหมด แต่อย่างน้อยก็ต้องเป็นการตัดสินใจที่มีข้อตกลงที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้

#### 6) เป้าหมายของการทำงานร่วมกัน

ในปัจจุบันคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยได้ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนโดยการบูรณาการทุกภาคส่วนในอำเภอบางกรวยด้วยการสร้างเครือข่ายการทำงานที่เกิดจากการประสานความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้าเป็นทีมเดียวกัน โดยทุกคนร่วมเป็นเจ้าของร่วมกันเน้นการทำงานแบบเชิงรุก รับรู้ไว้ เข้าถึงง่าย สามารถถ่ายทอดนโยบายลงสู่ระดับพื้นที่ ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยระดับตำบล เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการดำเนินงานโดยกรอบการดำเนินงานออกเป็น 4 กรอบ คือ กรอบที่ 1 การดูแลผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และผู้พิการ กรอบที่ 2 การดูแลเรื่องโรคติดต่อเรื้อรัง/โรคติดต่อ (ไข้เลือดออก) กรอบที่ 3 การป้องกันอุบัติเหตุทางถนน และกรอบที่ 4 การจัดการขยะ โดยมีปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน คือ ความสามารถในการประสานความร่วมมือระดับบุคคล กล่าวคือ บุคคลผู้มีส่วนในการสร้างความสำเร็จในการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในภาคีเครือข่ายความร่วมมือของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ด้วยการสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธา จนทำให้ทุกภาคีในเครือข่ายเกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน ซึ่งบุคคลดังกล่าวประกอบด้วย

6.1) สาธารณสุขอำเภอ ได้แสดงบทบาทในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย โดยได้ทำการศึกษาศักยภาพของสมาชิกในภาคีว่ามีข้อจำกัดในงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากน้อยเพียงใด จนสามารถรับรู้และเล็งเห็นถึงความต้องการจากจุดยืนที่แตกต่างกันของแต่ละฝ่ายในภาคีเครือข่าย และนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนในการดำเนินงานเพื่อเสนอต่อประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย

6.2) นายอำเภอ ได้แสดงบทบาทในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย โดยเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประสานเชื่อมโยงภาคีและสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือได้สำเร็จ ด้วยการรับรู้และเล็งเห็นถึงความต้องการจากจุดยืนที่แตกต่างกันของแต่ละฝ่ายจากข้อมูลที่สาธารณสุขอำเภอเสนอ จนเข้าใจถึงสภาพข้อจำกัดและโอกาสของแต่ละองค์กรภาคี ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน ในขณะเดียวกันก็สามารถมองเห็นผลลัพธ์ในภาพกว้างของการประสานความร่วมมือ สามารถเข้าใจถึงการเชื่อมโยงบทบาทที่แตกต่างกันของภาคีแต่ละฝ่ายในกระบวนการขับเคลื่อนเป้าหมายร่วมให้บรรลุผล นอกจากนี้ นายอำเภอ ยังเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีบทบาทริเริ่มความร่วมมือ อำนวยกรให้กระบวนการสร้างความร่วมมือ

ดำเนินไปอย่างราบรื่น เป็นตัวเชื่อมระหว่างองค์กรภาคีฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยทักษะในการเจรจาสื่อสาร ทักษะในการประสานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภาคี ทักษะการบริหารจัดการองค์กร ทักษะการเป็นตัวกลางไกล่เกลี่ยหาทางออกที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกัน ทักษะการจัดการปัญหา ทักษะการจัดการความเสี่ยง เป็นผู้ที่มิวิสัยทัศน์เล็งเห็นโอกาสของการพัฒนาความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุทัย ปริญาสุทธีรัตน์ (2562) ที่ได้ศึกษานโยบายสาธารณะกับชุมชนบางเหริยง : ความสำเร็จและยั่งยืนของการขับเคลื่อนนโยบาย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องอาศัยตัวแสดงที่ช่วยในการขับเคลื่อนนโยบาย อันได้แก่ ชาวบ้าน ต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะการเสนอปัญหาและความต้องการ ผู้นำ ต้องมีภาวะผู้นำที่รู้เท่าทันสถานการณ์และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม นักวิชาการ ต้องหนุนเสริมด้วยข้อมูลทางวิชาการที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ และผู้ทำหน้าที่ในการประเมินผลนโยบาย ต้องสร้างระบบการติดตามและประเมินผลตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการประเมินใหม่ขึ้นมาจำกัดกับการปฏิบัติงาน

### 5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

#### 5.3.1 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

จากการศึกษากระบวนการขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมในพื้นที่อำเภอบางกรวย ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยทำให้เกิดข้อค้นพบซึ่งเป็นกลไกการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่สอดคล้องกับการจัดการปกครองแบบร่วมมือ (Collaborative Governance) ดังนี้

ประการแรก การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย แสดงให้เห็นถึงมุมมองของผู้บริหารระดับสูงในรัฐบาลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในเชิงพื้นที่ที่มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการตามลักษณะบริบทความต้องการของแต่ละพื้นที่ มากกว่าการบริหารจัดการทั้งประเทศด้วยนโยบายเดียว (One Size Fits All)

โดยมีกลไกที่เอื้อต่อการเกิดขึ้นของกระบวนการนโยบายดังกล่าวนับตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในด้านการสร้างโอกาสและความเท่าเทียมกันทางสังคมที่มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ด้วยการสร้างสังคมเข้มแข็งที่แบ่งปันไม่ทอดทิ้งกันและมีคุณธรรมสนับสนุนการรวมตัวและพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ให้มาเป็นกำลังของการพัฒนาเพื่อส่วนรวม จนมาสู่การวางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 ที่มุ่งเน้นการบูรณาการร่วมกันระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างเป็นองค์รวม รวมทั้งมุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างความเป็นผู้นำและเจ้าของร่วมกัน ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ตลอดจนเสริมสร้างให้บุคคล ครอบครัว และชุมชนมีสุขภาวะทางกาย จิต และสังคมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและเกิดความยั่งยืนสืบไป

จากมุมมองของผู้บริหารระดับสูงในรัฐบาลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในเชิงพื้นที่ข้างต้น เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทัศน์ที่ปรับเปลี่ยนไปของผู้กำหนดนโยบายที่แต่เดิมนั้น การกำหนดนโยบายจะมีการกำหนดวิธีการปฏิบัติแบบเบ็ดเสร็จเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงลักษณะของบริบทความต้องการในแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้การดำเนินนโยบายไม่มีความอ่อนตัวผลสัมฤทธิ์ที่ได้จึงมีความแตกต่างไม่เท่าเทียมกันเกิดความเลื่อมล้ำที่เป็นผลมาจากนโยบาย แต่จากการปรับกระบวนการทัศน์ในการกำหนดนโยบายดังกล่าว เป็นการกำหนดนโยบายที่ให้อิสระในการดำเนินงานตามลักษณะบริบทความต้องการของแต่ละพื้นที่ รัฐเป็นแต่เพียงผู้ที่กำหนดเป้าหมายและกรอบทิศทางในการดำเนินงานรวมทั้งคอยสนับสนุนในด้านองค์ความรู้และส่งเสริมในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของแต่ละพื้นที่เท่านั้น ไม่ได้กำหนดรูปแบบและวิธีการในการดำเนินงาน ซึ่งการกำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาตามลักษณะบริบทความต้องการในแต่ละพื้นที่และมีความอ่อนตัวในวิธีการปฏิบัติ เป็นรูปแบบของการกำหนดนโยบายที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จของนโยบายและสามารถตอบโจทย์ในการแก้ไขปัญหาในเชิงพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

ประการที่สอง เครือข่ายการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวยเป็นรูปแบบของการดำเนินงานในรูปแบบเครือข่าย (Network Governance) ที่เกิดจากการจัดการปกครองแบบร่วมมือ (Collaborative Governance) จากสมาชิกในภาคีเครือข่ายทั้งภาคีภาครัฐ ภาคีภาคเอกชน และภาคีภาคประชาชน ในพื้นที่อำเภอบางกรวย โดยเอาปัญหาด้านคุณภาพชีวิตซึ่งเป็นปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน (Wicked Problem) เนื่องจากมีความเกี่ยวข้อง

กับหลายหน่วยงาน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนที่หลากหลายด้วยความคิดเห็น จุดยืน และผลประโยชน์ จึงทำให้ยากแก่การแก้ไขปัญหามาเป็นโจทย์ตัวตั้งในการดำเนินงาน โดยมุ่งสร้างกระบวนการทำงานที่เน้นการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้น ภายใต้ข้อจำกัดของแต่ละฝ่ายในภาคเครือข่าย อาศัยกลไกที่ขับเคลื่อนส่งเสริม และสนับสนุน ตั้งแต่ระดับรัฐบาลจนถึงระดับจังหวัด ลงมาสู่ในระดับอำเภอ โดยมีนายอำเภอเป็นผู้แสดงบทบาทนำในการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นและมีสาธารณสุขอำเภอ ผู้แสดงบทบาทในฐานะผู้ประสานความร่วมมือ วางแผนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเปิดโอกาสและสร้างเวทีที่ทุกฝ่ายได้แสดงข้อจำกัดของตนเอง จนนำไปสู่การยอมรับ ซึ่งกันและกันบนฐานของความเสมอภาคในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมมือกันจนแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อำเภอบางกรวยได้ครอบคลุมทุกมิติทั้งในด้านมิติสุขภาพและมิติทางสังคมอย่างแท้จริง

ดังนั้น การทำงานร่วมกันในรูปแบบภาคีเครือข่ายความร่วมมือที่ปรากฏนั้น สะท้อนให้เห็นข้อเท็จจริงที่ว่าจัดการปกครองแบบร่วมมือ (Collaborative Governance) สามารถสร้างขึ้นได้ โดยการปรับรูปแบบการดำเนินงานแต่เดิมที่อาศัยการสั่งการและเงินทุนงบประมาณจากภาครัฐเป็นแกนหลักในการดำเนินงานซึ่งเป็นการทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำภายใต้ข้อจำกัดและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานในรูปแบบความสัมพันธ์แบบบนลงล่าง โดยมีภาครัฐแสดงบทบาทนำในการควบคุมและตัดสินใจแต่เพียงฝ่ายเดียว มาสู่การใช้วิธีการประสานความร่วมมือระหว่างภาคีภายในเครือข่าย ด้วยการจัดรูปแบบความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายในลักษณะแนวระนาบ มุ่งเน้นกระบวนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมด้วยการสร้างสำนึกความรับผิดชอบและจัดสรรผลประโยชน์ค่าตอบแทนซึ่งกันและกัน จนนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและกติการ่วมกัน ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินงานอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาในเชิงพื้นที่ที่มีความสลับซับซ้อน (Wicked Problem) และจำเป็นต้องอาศัยหลากหลายหน่วยงาน และทรัพยากรต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาโดยที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องมีบทบาทนำในการตัดสินใจ และออกเงินงบประมาณแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้นก็สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ประการที่สาม การจัดการปกครองแบบร่วมมือ (Collaborative Governance) ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จะประสบผลสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับตัวแสดงบทบาทผู้นำและผู้จัดการเครือข่าย ในกรณีศึกษาคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวยจะเห็นได้ว่าบุคคลที่เป็นผู้นำของเครือข่ายและสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นคือนายอำเภอบางกรวย ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทนำในการสร้างแรงจูงใจให้ทุกฝ่ายหันมาให้

ความสำคัญและร่วมมือกันทำงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้บรรลุตามเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนดไว้ และในส่วนที่นับได้ว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้จัดการเครือข่ายคือ สาธารณสุขอำเภอบางกรวย ซึ่งได้แสดงบทบาทในการศึกษาความสามารถและข้อจำกัดของแต่ละภาคส่วนในภาคีเครือข่าย นับว่าเป็นบทบาทสำคัญที่นำไปสู่การวางแผนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานและประสานงานภาคีเครือข่าย ดังนั้นผู้นำและผู้จัดการเครือข่ายต่างก็มีบทบาทสำคัญในการประสานงานระหว่างสมาชิกในภาคีเครือข่ายช่วยให้ร่วมมือกันทำงาน ซึ่งนับเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย

อย่างไรก็ดี แม้ว่าการแสดงบทบาทของผู้นำและผู้จัดการเครือข่ายของตัวแสดงทั้งสองที่กล่าวมาข้างต้น จะมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นก็ตาม แต่ก็มีข้อจำกัดที่อาจส่งผลให้ความร่วมมือไม่เกิดขึ้นหรือหมดไปได้ สำหรับข้อจำกัดดังกล่าวนี้คือ ตัวบุคคล ทั้งตำแหน่งนายอำเภอและสาธารณสุขอำเภอนั้นเป็นตำแหน่งหน้าที่ทางราชการที่วาระในการโยกย้ายสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปได้ ในอนาคตหากมีการสับเปลี่ยนตัวบุคคลที่มาดำรงตำแหน่งนายอำเภอหรือสาธารณสุขอำเภอ และบุคลากรดังกล่าวไม่ได้ให้ความสำคัญกับงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือมีความขัดข้องเกิดขึ้นระหว่างตัวบุคคล ก็อาจส่งผลให้ไม่มีความร่วมมือเกิดขึ้นในงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ดังที่ปรากฏตามกรณีศึกษา

### 5.2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งต่อไป ควรขยายขอบเขตในการศึกษาวิจัยเชิงการศึกษาเปรียบเทียบในการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีความแตกต่างทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เห็นถึงข้อแตกต่างในกลวิธีและกระบวนการที่หลากหลาย และเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบของความร่วมมือที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละพื้นที่ จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

## บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข. (2567). *คู่มือการดำเนินงานตำบลจัดการสุขภาพประจำปี 2567*. สืบค้นจาก <https://hed.hss.moph.go.th/wp.pdf>
- กระทรวงสาธารณสุข กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2554). *คู่มือ อสม. ยุคใหม่*. สืบค้นจาก [https://hss.moph.go.th/fileupload\\_doc/2021-09-07-11-21-93471516.pdf](https://hss.moph.go.th/fileupload_doc/2021-09-07-11-21-93471516.pdf)
- กฤษณ์ รุยาพร. (2558). *ผู้นำสร้างได้*. สมุทรปราการ : หจก.อุดมศึกษา.
- ก่องศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์. (2554). *วิธีผู้นำสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท กิเลนการพิมพ์ จำกัด.
- กุจิ, ต. (2554). *การบริหารงานภาครัฐในรูปแบบเครือข่าย : กรณีศึกษาสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน* (Unpublished Masher thesis). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- กานต์ชัยพิสิฐ คงเสถียรพงษ์ และ ศิวีไลซ์ วนรัตน์วิจิตร.(2564). *คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ: ความท้าทายและการพัฒนา*. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรดิตต์ , 13(2), หน้า 275 - 286.
- คอรื การิจิ. (2561). *การจัดการปกครองแบบร่วมมือ (Collaborative Governance) ในโครงการอุตสาหกรรมเพื่อการสร้างงานที่ยั่งยืนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้* (Unpublished Master's thesis). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- โครงการผู้นำแห่งอนาคต. (2560). *ผู้นำแห่งอนาคต : ความรู้ฉบับพกพา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาษาพิมพ์.
- จิรประภา อัครบวร และประยูร อัครบวร.(2552). *การบริหารงานภาครัฐในรูปแบบเครือข่าย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ :
- ชัยเสถภูฏ พรหมศรี. (2549). *ภาวะผู้นำองค์กรยุคใหม่*. กรุงเทพฯ : ชรรคมลการพิมพ์.
- ชาย โพธิลิตา. (2552). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ณัฐพงษ์ คันธรส อัมฤตา สารชิวงค์ อัญชิชา รุ่งแสง และฐาปณี ชุมพลวงศ์. (2564). *การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม : จากแนวคิดสู่การพัฒนาภาครัฐในยุคประเทศไทย 4.0*. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 7(2),
- เดชา พวงงาม .(2563). *การสร้างเครือข่ายการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการปฏิบัติการกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัด* (Unpublished Doctoral dissertation). มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.

### บรรณานุกรม (ต่อ)

- ติน ปรัชญพถกฐี. (2553). *ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นนทกร ประสมทอง .(2564). *การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมกับการนำนโยบายแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดีไปปฏิบัติ กรณีศึกษา กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน* (Unpublished Mater's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปทุมธานี.
- พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร. (2547). *เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้และการจัดการ*. กรุงเทพฯ : โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).
- พัชรภา ตันตราจิน. (2063). การจัดการปกครองแบบร่วมคิดร่วมทำ (Collaborative Governance) : ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างและนำไปปฏิบัติ. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรณา*, ปีที่ 8 ฉบับที่ (มกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2563), 139-162
- พัชรี สิโรรส. (2557). การจัดการปกครองและนโยบายสาธารณะ. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 4(2), มีนาคม – สิงหาคม. หน้า 1-12.
- ไพโรจน์ บาลัน. (2551). *ทักษะการเป็นผู้นำ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด.
- ไพโรจน์ ภัทรนรากุล. (2556). การบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการจัดการภัยพิบัติ: กรณีศึกษา จังหวัดที่ประสบอุทกภัย. *วารสารการจัดการภาครัฐและเอกชน*, 20(2), 73-112.
- ราชกิจจานุเบกษา.(2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2561, หน้า 5-6.
- ฤทธิ เพ็ชรนิล. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระบบสุขภาพอำเภอ ในจังหวัดชุมพร* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- วสันต์ ศรีสมพงศ์ .(2559). *การบริหารจัดการแบบร่วมมือในโครงการคลองหมอนนา ตำบลร่ำแดง อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา* (Unpublished Master's thesis).มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- วสันต์ เหลืองประภัสร์ ชาย ไชยจิต ชาลินี สนพลาย ศศิธร ทองจันทร์ และอินทอร แสงอรัญญา. (2557). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง โครงการการสังเคราะห์ตัวแบบเชิงทฤษฎีและการบริหารจากผลการดำเนิน โครงการวิจัยเพื่อพัฒนากลไกความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกันของคนในพื้นที่*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

## บรรณานุกรม (ต่อ)

- วสันต์ เหลือประภัสร์ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และเกรียงชัย ปึงประวัติ. (2557). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการศึกษาและรวบรวมตัวอย่างการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) ระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคมและชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2550). เครือข่าย : นวัตกรรมการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ศศิธร ทองจันทร์. (2559). การบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันกับการขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐไทย กรณีศึกษาโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน จังหวัดพิษณุโลก (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปทุมธานี.
- สุดา มงคลสิทธิ์. (2562). กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนจังหวัดชลบุรี. วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์, 6(10), 5843-5859.
- สุรินทร์ ชาญสมร. (2559). ความร่วมมือในแบบเครือข่ายกับโครงสร้างชุมชนแห่งการอยู่ร่วมกันและเข้าถึงได้ในอาเซียน กรณีศึกษา ชุมชนต้นแบบเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อำเภอบางกรวย. (2567). แผนพัฒนาอำเภอบางกรวย 5 ปี (2566 – 2570) ฉบับทบทวน 2567. สืบค้นจาก <https://www.bangkruaicity.go.th/document/22/>.
- อินธิชัย สีดำ. (2558). การบริหารงานภาครัฐในรูปแบบเครือข่ายกับการนำมาใช้ประเทศไทย. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- อุทัย ปริญาสุทธานนท์. (2562). นโยบายสาธารณะกับชุมชนบางเหียง : ความสำเร็จและยั่งยืนของการขับเคลื่อนนโยบาย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 10(1), 113.
- เอกวิทย์ มณีธร. (3257). การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาเครือข่ายการพัฒนาในภาคตะวันออก. วารสารการบริหารท้องถิ่น, 7(3), 42-58.
- Abbott, J. (2012). *Collaborative Governance and Metropolita Planning in South East Queensland-1990 to 2010 : From a Voluntary to a Statutory Model March 2012*. Retrieved from [http://www.ancelg.org.au/pload/program1/1332994183\\_Abbott\\_Final\\_ACELG\\_Report.pdf](http://www.ancelg.org.au/pload/program1/1332994183_Abbott_Final_ACELG_Report.pdf)
- Agranoff, R., & McGiore. M. (2003). *Collaborative Public Management: New Strategies for Local Governments*. Washington, DC: Georgetown University Press.

### บรรณานุกรม (ต่อ)

- Ansell, C. & Gash, A. (2008). Collaborative Governance in theory and Practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 96 (3). 589-625.
- Archanuphap, S., Weerawong, T. & Yanana, T. (2014). *District health system drive (DHSO) And district health system (DHS)*. Thailand edition. Office of Public Health Administration, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health.
- Booher, D. E. (2004). Collaborative Governance Practices and Democracy. *National Civic Review*. 94(4), 32-46.
- Doberstein, C. (2016). Designing Collaborative Governance Decision-Making in Search of a 'Collaborative Advantage. *Public Management Review*, 18(6), 819-841.
- Donahue, J. D., & Zeckhauser, R. J. (2011). *Collaborative Governance: Private Roles for Public Goals in Turbulent Times*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Emerson, K., Nabatchi, T., & Balogh, S. (2012). An Integrative Framework for Collaborative Governance. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 22(1), 1-29.
- Ibarra, H. & Hansen, M.T. (2011). *Are you a collaborative leader? HBR's 10 must read on collaboration*. London : Harvard Business Review Press.
- Kapucu, N., Yuldashev, F., & Bakiev, E. (2009). Collaborative Public Management and Collaborative Governance: Conceptual Similarities and Differences. *European Journal of Economic and Political Studies*, 2(1), 39-60.
- Office of the Prime Minister. (2018). *Regulations of the office of the prime minister On the development of quality of life at the local level*. (in Thai). Retrieved from <https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/E/054/1.PDF>
- Osborne, S.P.(2010). *Introduction: The (New) Public Governance: A Suitable Case for Treatment? In The New Public Governance?: Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance*. Stephen P. Osborne (ed.). London: Routledge.
- Pierre J., & Peters, B. G. (2000). *Governance Politics and the State*. New York: St. Martin's Press, Inc.
- Ringer, F. (2004). *Max Weber: An Intellectual Biography*. Chicago : University of Chicago Press.

### บรรณานุกรม (ต่อ)

- Scott, T. (2015). *Do all of these meetings matter? Three essays concerning the impacts of collaborative watershed governance*. Unpublished Doctoral's Thesis, University of Washington, Seattle, United States of America.
- Thomson, A. M., & Perry, J. L. (2006). Collaboration Processes: Inside the Black Box. *Public Administration Review*, 66(1), 1-23.
- World Health Organization. (1978). *Health organization. Health for all series no. 1: Primary health care* Geneva:World Health Organization.
- Wright, D. S. (1974). Intergovernmental Relation An Analysis Overview, In J. M. Shafritz, & A. C. Hyde. (2007). *Classic of Public Administration*. Wadsworth: Cengage Learning.
- Yang, L. (2017). Types and Institutional Design Principles of Collaborative Governance in a Strong-Government Society: The Case Study of Desertification Control in Northern China. *International Public Management Journal*, 20(4), 586-623.



ภาคผนวก



ภาคผนวก ก  
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล



## หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล



มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี Rajabhat Ratchaburi  
 วิทยาลัยราชภัฏราชบุรี Rajabhat Ratchaburi  
 10000 ราชบุรี 71000 Rajabhat Ratchaburi 71000 Thailand

T: 063-2997-2205-19  
 F: 063-2731-5757  
 E: info@rsu.ac.th

ที่ รพ.น. 4192/026.1

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายเนจิม น้อยคล้าย  
ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอบางกรวย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ ทุมทอง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี อยู่ระหว่างการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในเล่มวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย โดยนักศึกษาจะได้ดำเนินการประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เดอิมพร เบนเยือก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นายวิรัตน์ ทุมทอง

โทร. 063-9017294

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048

ประธานอาสาสมัครสาธารณสุข



มหาวิทยาลัยรังสิต Bangkok University  
 12000 กรุงเทพมหานคร Phang Mae, Pathumthani Dist.  
 12000 Thailand T. 0-2997-2200-30  
 F. 0-2991-5757  
 E. info@rsu.ac.th

ที่ รพ.น. 4192/026.13

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำคชฎินิพนธ์

เรียน นายยอดศักดิ์ สุขโรจน์

รองนายกเทศมนตรีตำบลบางสีทอง แทนนายกเทศมนตรีตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ พุ่มพวง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างการจัดทำคชฎินิพนธ์ เรื่อง "การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำคชฎินิพนธ์ สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านให้สัมภาษณ์ใน เล่มคชฎินิพนธ์ครั้งนี้ด้วย โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทได้ดำเนินการประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เจลิมพร เย็นเยือก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นายวิรัตน์ พุ่มพวง

โทร. 063-9017294

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048



มหาวิทยาลัยรังสิต Bangkok University T. (66) 2997-2222-33  
 10311, 10448 Muang-Ake, Pathumthani Rd. T. (66) 2791-5152  
 12000 Pathumthani 12000, Thailand. E. info@rsu.ac.th

ที่ รพน. 4192/026.6

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำคุษุณินพนธ์

เรียน นายธนวัฒน์ วัฒนวงษ์สิงห์  
 ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ พุ่มพวง นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างการจัดทำคุษุณินพนธ์ เรื่อง "การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำคุษุณินพนธ์ สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ใน เล่มคุษุณินพนธ์ครั้งนี้ด้วย โดยนักศึกษจะได้ดำเนินการประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เดลินพธ เยนเยือก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นายวิรัตน์ พุ่มพวง

โทร. 063-9017294

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048

04/470

(นายธนวัฒน์ วัฒนวงษ์สิงห์)

ปลัดอำเภอ(จพง.ปก.ชำนาญการพิเศษ)



มหาวิทยาลัยรังสิต Bangkok University  
 191 ถนนพหลโยธิน Bangkok 10400 Thailand  
 โทร. 0-2997-2200-10 โทร. 090-2731-5757  
 โทร. 0-2997-2200 โทร. 0-2997-2200

ที่ รบ. 4192/026.7

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำคุษฎีนิพนธ์

เรียน พ.จ.อ.อติพร กิ่งสะอาด  
 ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ ทุมพวง นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างการจัดทำคุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำคุษฎีนิพนธ์ สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในเล่มคุษฎีนิพนธ์ครั้งนี้ด้วย โดยนักศึกษางานได้ดำเนินการประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

03/04/2565

(ดร.เฉลิมพร เบ็นเฮือก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นายวิรัตน์ ทุมพวง

โทร. 063-9017294

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048

OK  
 03/04/2565  
 (ดร.เฉลิมพร เบ็นเฮือก)



มหาวิทยาลัยรังสิต Bangkok University  
 10331 นนทบุรี 12000 Bangkok, Thailand T. (66) 2997-2200-10  
 โทรสาร 12000 F. (66) 2191-5151  
 E. info@rsu.ac.th

ที่ รพบ. 4192/026.12

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำคชภูมินิพนธ์

กราบนมัสการ พระครูโสภาสนนทกิตต์  
 เจ้าอาวาสวัดจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ ทุมพวง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างการจัดทำคชภูมินิพนธ์ เรื่อง "การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำคชภูมินิพนธ์ สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ใน เล่มคชภูมินิพนธ์ครั้งนี้ด้วย โดยนักศึกษาจะได้ดำเนินการประสานใบรายละเอียดต่อไป

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดเมตตาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

10331 นนทบุรี (22/04/2565)

(ดร.เฉลิมพร เย็นเยือก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นายวิรัตน์ ทุมพวง

โทร. 063-9017294

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048

ในชื่อในพระคุณดร.เฉลิมพร เย็นเยือก



RSU Bangkok University  
 1099/2222 ถนนสุขุมวิท  
 1031, 1048 กรุงเทพมหานคร

ที่ รพบ. 4192/026.10

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำคุษฎีนิพนธ์

เรียน นางสาวสงกรานต์ พลุขวัญ

ผู้อำนวยการกองสัมพันธ์และกิจกรรมชุมชน แทนผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนสัมพันธ์โครงการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ พุ่มพวง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างการจัดทำคุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำคุษฎีนิพนธ์ สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในเล่มคุษฎีนิพนธ์ครั้งนี้ด้วย โดยนักศึกษาจะดำเนินการประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เด็มพร เย็นเยือก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นายวิรัตน์ พุ่มพวง

โทร. 063-9017294

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048

น.ส. สางนัต พลุขวัญ



RSU Bangkok University  
 วิทยาลัยรังสิต  
 Rangsit University  
 10311, 12000  
 Bangkok, Thailand  
 E: info@rsu.ac.th

ที่ รบ. 4192/026.16

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำคุษฎีนิพนธ์

เรียน นายสุพล มั่งขลิบ

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมหาสวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ พุ่มพวง นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างการจัดทำคุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำคุษฎีนิพนธ์ สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านเป็นผู้ใช้สัมภาษณ์ในเล่มคุษฎีนิพนธ์ครั้งนี้ด้วย โดยนักศึกษาจะได้ดำเนินการประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เจลิมพร เบ็นเอือก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นายวิรัตน์ พุ่มพวง

โทร. 063-9017294

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048



มหาวิทยาลัยรังสิต Rajabhat University T: 063-2997-2200-28  
 10700 กรุงเทพมหานคร Rangsit, Rajabhat University T: 063-2997-2200-28  
 12000 Puthathep 12000, Thailand E: info@rsu.ac.th

ที่ รบป. 4192/026.14

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำดัชนีพันธ

เรียน นายเนิน อินทสระ  
 นายกสโมสรโรตารีบางกรวย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ พุ่มพวง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างการจัดทำดัชนีพันธ เรื่อง "การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำดัชนีพันธ สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในเล่มดัชนีพันธครั้งนี้ด้วย โดยนักศึกษาจะได้ดำเนินการประสานใบรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

10 มีนาคม 2565

(ดร.เฉลิมพร เข็นเอือก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นายวิรัตน์ พุ่มพวง

โทร. 063-9017294

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048

๑๑๓/๒๕๖๕

ดร.เนิน อินทสระ

(ดร.เนิน อินทสระ)



มหาวิทยาลัยรังสิต  
Rangsit University  
12000

Bangkok University  
Huang Mahachulalongkornrajavidyalaya Rd.  
Pathumthani 12000 Thailand

T. (06) 2997-2200-30  
F. (66) 2731-5757  
E. info@rsu.ac.th

ที่ รพ. 4192/026.8

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำคู่มือ

เรียน นายแพทย์กวิตม์ ชี้อมัน  
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางกรวย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ ทุมพวง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างการจัดทำคู่มือ เรื่อง "การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำคู่มือนี้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในเล่มคู่มือครั้งนี้ด้วย โดยนักศึกษาจะได้ดำเนินการประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เจลิ้มพร เข็นเข็ก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นายวิรัตน์ ทุมพวง

โทร. 063-9017294

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048





มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 2997 2200-10  
 10130 กรุงเทพมหานคร Rangsit, Pathumthani 12000, Thailand F. (66) 2791 5757  
 31ต.ปทุมธานี 12000 E. info@rsu.ac.th

ที่ รปน. 4192/026.11

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำคู่มือ

เรียน นางสาวเนตรา ภาคเจริญ  
 ประธานสมัชชาสุขภาพบางกรวย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ ทุมพวง นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างการจัดทำคู่มือ เรื่อง "การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำคู่มือสำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในเล่มคู่มือฉบับนี้ครั้งเดียว โดยนักศึกษจะได้ดำเนินการประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

วิรัตน์ ทุมพวง  
 สนิท  
 วิรัตน์ ทุมพวง

ขอแสดงความนับถือ

ดร.เฉลิมพร เอ็นเอ็ก

(ดร.เฉลิมพร เอ็นเอ็ก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นายวิรัตน์ ทุมพวง

โทร. 063-9017294

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048



มหาวิทยาลัยรังสิต Bangkok University  
 191/1 หมู่ 5 ถนนพหลโยธิน Rajabhat Rd.  
 ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand  
 T. (66) 2997 2200-30 F. (66) 2791 5757  
 E. info@rsu.ac.th

ที่ รปบ. 4192/026.9

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำคุษณินิพนธ์

เรียน นางจินภาณี อรรถ  
ประธานสภาองค์กรชุมชนเทศบาลเมืองปลายบาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ พุ่มพวง นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างการจัดทำคุษณินิพนธ์ เรื่อง “การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำคุษณินิพนธ์ สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ใน เล่มคุษณินิพนธ์ครั้งนี้ด้วย โดยนักศึกษาจะได้ดำเนินการประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

วิรัตน์ พุ่มพวง  
  
 (นางจินภาณี อรรถ)

ขอแสดงความนับถือ  
  
 (ดร.เฉลิมพร เย็นเยือก)  
 รองคณบดีฝ่ายวิชาการ  
 ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นายวิรัตน์ พุ่มพวง  
 โทร. 063-9017294  
 สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ  
 โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048



ที่ รพบ. 4192/026.17

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำคชชฎินิพนธ์

เรียน นายสมชาย ศาตमानนท์  
นายอำเภอบางกรวย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ ทุมพวง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างการจัดทำคชชฎินิพนธ์ เรื่อง "การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำคชชฎินิพนธ์ สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านเป็น ผู้ให้สัมภาษณ์ใน เล่มคชชฎินิพนธ์ครั้งนี้ด้วย โดยนักศึกษาจะได้ดำเนินการประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เดลิมา เยนเยือก)  
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ  
ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นายวิรัตน์ ทุมพวง

โทร. 063-9017294

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048

(นายสมชาย ศาตमानนท์)  
นายอำเภอบางกรวย



มหาวิทยาลัยรังสิต Bangkok University  
 100 มหาวิทยาลัยรังสิต Phraong Aic. Phraothuathit  
 กรุงเทพมหานคร 12000 Pathumthani 12000 Thailand T (+66) 2997 2200-10  
 F (+66) 2991 5757 E info@rsu.ac.th

ที่ รพ.น. 4192/026.15

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำคู่มือ

เรียน นายสันติ โพธิ์ทอง  
 สาธารณสุขอำเภอบางกรวย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ พุ่มพวง นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างการจัดทำคู่มือ เรื่อง "การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำคู่มือนี้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในเล่มคู่มือฉบับนี้ด้วย โดยนักศึกษาจะได้ดำเนินการประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เดลิมพร เอียนเอ็ก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

04.17

นายวิรัตน์ พุ่มพวง

โทร. 063-9017294

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048



ที่ ร/บ 4192/026.18

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

22 เมษายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการจัดทำคู่มือ

เรียน นางสาวรองแก้ว วงษ์สมุทร  
ผู้จัดการโชนมิตรไมตรีการแพทย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิรัตน์ พุ่มพวง นักศึกษาลัทธิสุตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างการจัดทำคู่มือ เรื่อง "การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำคู่มือสำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวันและเวลาที่ท่านสะดวก และขออนุญาตเปิดเผยชื่อท่านเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในเล่มคู่มือฉบับครั้งนี้ด้วย โดยนักศึกษาจะได้ดำเนินการประสานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เลื่อมพร เย็นเหือก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นายวิรัตน์ พุ่มพวง

โทร. 063-9017294

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0 2997-2222 ต่อ 1031, 1048

อนุญาติ

( กทม. รงแก้ว วงษ์สมุทร )

ผู้จัดการโชนมิตรไมตรีการแพทย์

ภาคผนวก ข  
แบบสัมภาษณ์



## แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในการทำวิจัย

เรื่อง การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชน  
อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

### เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

การสัมภาษณ์ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรค เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยแบบสัมภาษณ์นี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 3 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

คำตอบของท่าน จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ตลอดจนองค์กรภาคส่วนอื่น นำผลการศึกษากิจการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งปัญหาอุปสรรค การจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน ของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอบางกรวย ไปพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการองค์กรให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการปกครองแบบร่วมมือ

จึงขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกข้อตามเท็จจริง ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นี้ จะถูกจัดเก็บความเป็นความลับตามหลักจรรยาบรรณของนักวิจัย และนำไปใช้ภายใต้วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

นายวิรัตน์ พุ่มพวง

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยรังสิต

โทร. 0639017294 Email: rongpum@hotmail.com

ชื่อ-สกุล.....

อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอบางกรวย จังหวัด

นนทบุรี

**ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต**

**ด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี**

1. การริเริ่มความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย  
จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

.....

2. ตัวแสดงที่เกี่ยวข้องที่ก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม  
ของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

.....

3. การแสดงบทบาทในการเอื้ออำนวยให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต  
ด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

.....

4. การจัดโครงสร้างการทำงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชน  
อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

.....

.....

5. การตัดสินใจให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมประชาชน  
อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....  
.....  
.....

6. เป้าหมายของการทำงานร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชน  
อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....  
.....  
.....

**ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค การจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนา  
คุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี**

1. ปัญหา อุปสรรคการริเริ่มความร่วมมือ การบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนา  
คุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....  
.....  
.....

2. ปัญหา อุปสรรคของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมในกระบวนการบริหารการ  
ปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย  
จังหวัดนนทบุรี

.....  
.....  
.....  
.....

3. ปัญหา อุปสรรคการแสดงบทบาท ภาคิที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร  
ปกครองแบบร่วมมือกัน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย  
จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

.....

.....

4. ปัญหา อุปสรรคการจัดโครงสร้างการทำงาน การบริหารปกครองแบบร่วมมือกัน  
ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

.....

.....

5. ปัญหา อุปสรรคการตัดสินใจ การทำงานร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม  
ของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

.....

.....

6. ปัญหา อุปสรรคการสร้างเป้าหมายของการทำงานร่วมกัน การบริหารปกครองแบบ  
ร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

.....

.....

**ตอนที่ 3 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการจัดการปกครองแบบร่วมมือในการพัฒนา**

**คุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี**

1. แนวทางในการพัฒนาการริเริ่มความร่วมมือ การบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

2. แนวทางในการพัฒนาตัวแสดงที่เกี่ยวข้องซึ่งเข้าร่วมในกระบวนการปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

3. แนวทางในการพัฒนาการแสดงบทบาท ภาคี่ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

4. แนวทางในการการพัฒนาโครงสร้างการทำงาน การบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

5. แนวทางในการพัฒนาการตัดสินใจ การทำงานร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิต  
ด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

.....

.....

6. แนวทางในการพัฒนาการสร้างเป้าหมายของการทำงานร่วมกัน การบริหารปกครอง  
แบบร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

.....

.....



ขอบคุณครับ

## ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	วิรัตน์ พุ่มพวง
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต, 2538 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, 2551 สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม, 2542 วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, 2564 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, 2567
สถานที่ทำงาน	ที่ทำการปกครองอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่งปัจจุบัน	ปลัดอำเภอ ที่ทำการปกครองอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี